

วารสารวิชาการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

2018

Journal of Kanchanaburi Rajabhat University
ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2561

สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
ที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน

KRU

ISSN 2286-7589

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี Journal of Kanchanaburi Rajabhat University

วารสารระดับชาติในฐานข้อมูลดัชนีวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 2 ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะผู้จัดทำวารสาร

ที่ปรึกษา

ดร.ณรงค์เดช รัตนานนท์เสถียร   อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

บรรณาธิการ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.นิพนธ์ สุขปรีดี   มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์   ยกสำน   มหาวิทยาลัยศรีนคินทรวิโรฒ
ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ   กาญจนกิจ   จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.อภิชัย   พันธเสน   มหาวิทยาลัยรังสิต
ศาสตราจารย์ ขวน   เพชรแก้ว   มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
ศาสตราจารย์ ดร.เฉลียว   บุรีภักดี   มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
รองศาสตราจารย์ ดร.วามิ   ชัยวัฒน์สิน   มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คณะกรรมการบริหารวารสาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจนีย์   สุขชานา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพงษ์   จรัสโรจนกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์   รวมชมรัตน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานพ   ประธรรมสาร
นายสุทัศน์   กำมณี
นายสมโภชน์   สุขชานา

ฝ่ายจัดการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญนรี   กล้าปราบโจร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพงษ์   จรัสโรจนกุล
นายณัฐดนัย   ไคนุ่นภา
นางสาวลำอังก์   ชูศรี
นายเรวัตตะ   กิจจานุรักษ์
นางปัทมา   ชัคตตรัย
นางวันวิสา   ใบบัว
นายสมโภชน์   สุขชานา
นางสาวปติตตา   บุญอินทร์
นางสาวสุนันทา   แก้วสอาด

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี 70 หมู่ 4 ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี รหัสไปรษณีย์ 71190

บทบรรณาธิการแถลง

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ผ่านเกณฑ์คุณภาพจัดอยู่ในวารสารระดับชาติ กลุ่มที่ 2 ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีอายุ 5 ปี (พ.ศ.2558 - 2562) วารสารเล่มนี้เป็นปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2561) มีจำนวน 13 บทความ เป็นบทความวิชาการ จำนวน 2 เรื่อง เรื่องราวที่น่าสนใจใหม่ๆ เกี่ยวกับพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2560 และนวัตกรรมการท่องเที่ยวยุคดิจิทัล นอกจากนี้ยังมีบทความวิจัยที่น่าสนใจเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ การเตรียมความพร้อมการเข้าสู่สังคมสูงวัย และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ส่วนทางด้านการศึกษา การพัฒนาตัวแบบประยุกต์ใช้หลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการเกษตรพื้นฐาน และเรื่องราวเกี่ยวกับด้านการศึกษาอีกจำนวนมาก

กองบรรณาธิการ ขอขอบคุณผู้เขียนบทความทุกท่านที่ส่งบทความมายังวารสารให้พิจารณาตีพิมพ์ และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาบทความทุกท่านที่ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบทความให้มีความถูกต้อง และมีคุณภาพจนสามารถได้รับการรับรองคุณภาพ อยู่ในฐานอ้างอิงดัชนีวารสารไทย ตลอดจนผู้บริหารของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีที่ให้การสนับสนุนในการจัดทำวารสาร และคณะผู้จัดทำวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มุ่งหวังที่จะพัฒนาวารสารให้ดียิ่งขึ้นไปและเข้าไปอยู่ในกลุ่มที่ 1 ในอนาคต

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.นิพนธ์ สุขปรีดี

บรรณาธิการ

Journal of Kanchanaburi
Rajabhat University

สารบัญ

บทความรับเชิญ

การพัฒนาตัวแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาคเกษตรกรรมพื้นฐานของจังหวัดเพชรบุรี เฉลีย์ว บุรีภักดิ์	139
--	-----

บทความวิชาการ

นวัตกรรมการท่องเที่ยวยุคดิจิทัล ณภัทร ญาโนภาส	148
พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2560 กับการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรงวุฒิ สารสาริน และเสาวภางค์ บุญญภัทโร	158

บทความวิจัย

การพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐาน ทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ศิรินันท์ รูปเทวิน รังรอง งามศิริ และจริยาภรณ์ สกกุลพราหมณ์	170
การพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ของสบู่ยี่ห้อ Kefir Beauty เพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย วรณูช จันทร	182
การศึกษาผลการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกปฏิบัติ เรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้าของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี สุริยาวุธ เสาวคนธ์	193
การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาตามการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ในรายวิชาหลักการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ สายหยุด ญูปุย	207
องค์ประกอบการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุค “สังคมสูงวัย” ในจังหวัดราชบุรี สุจิตรา ผ่องพรมราช	216

สภาพและปัญหาการสอนพลศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนพลศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ทศพร กานติมาอักษรร์ย์ และพิมพ์ร บุษพวงษ์	233
แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเทพราช จังหวัดฉะเชิงเทรา กิตติวงศ์ สาสวด	246
การบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี ตามแนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัล นพดล สงวนพันธ์	257
ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พิทักษ์พงษ์ คมพุดชา	270
การวิเคราะห์ความสามารถทางการเรียนรู้ตามแนวทางพหุปัญญาของนักศึกษา ในระดับอุดมศึกษา พจนีย์ สุขชานา	283

การพัฒนาตัวแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคเกษตรกรรม พื้นฐานของจังหวัดเพชรบุรี

DEVELOPMENT OF MODEL ON APPLICATION OF SUFFICIENCY ECONOMY PRINCIPLE IN THE BASIC AGRICULTURAL SECTOR OF PHETCHABURI PROVINCE

เฉลียว บุรีภักดิ์¹⁾, กอบกุล วิศิษฐ์สรศักดิ์²⁾

^{1),2)} คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Chaleaw Buripakdee¹⁾, Kobkul Visitsorasak²⁾

^{1),2)} Faculty of Humanities and Social Sciences Phetchaburi Rajabhat University

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ เป็นการนำเสนอตัวแบบความคิดอันเป็นผลมาจากการวิจัยภาคสนามโดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณบวกกับเชิงคุณภาพและติดตามสังเกตระหว่างปี พ.ศ.2552-2557 จนกระทั่งผู้วิจัยมีความมั่นใจ จึงได้สรุปเป็นตัวแบบความคิดว่าด้วยวิธีประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการเกษตรกรรมพื้นฐาน เช่น การทำนา การเลี้ยงปลาช่อน ซึ่งเป็นอาชีพที่ชาวบ้านทำกันโดยทั่วไปในประเทศไทย โดยหวังว่าเมื่อใช้ตัวแบบความคิดนี้ในการวางแผนแต่ละรอบการทำอาชีพ จะทำให้มีกำไรและลดภาระหนี้สินของเกษตรกร

คำสำคัญ : การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, เศรษฐกิจพอเพียงในภาคเกษตรกรรม

ABSTRACT

This research article is the presentation of a conceptual model resulting from the fieldwork research using both quantitative and qualitative methods. Plus, a follow-up observation during B.E. 2552 – 2557 until the researchers reached a high level of confidence which led to conclusion on the model on method for application of the sufficiency economy principle in the basic agricultural sector, such as rice-farming, serpent-head fish raising, which are popular occupations in the central region of Thailand. It is hoped that using this conceptual method in order to plan each of the occupations would yield such profit and reduce debt of the farmers.

Keywords : Application of Sufficiency Economy principle, Sufficiency Economy principle in the Agricultural

บทนำ

เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง การกระทำเกี่ยวกับ สินทรัพย์แบบพอเหมาะพอดี ไม่สูงหรือต่ำเกินระดับ ที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมรอบด้าน คนไทยทุกคนสามารถนำหลักเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในด้านต่าง ๆ ได้ เช่น ด้านเศรษฐกิจ การงานอาชีพใช้ในครัวเรือน ภาคเกษตรกรรมพื้นฐาน ซึ่งเป็นอาชีพที่ชาวบ้านทำกันโดยทั่วไปของประเทศ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอตัวแบบความคิดว่าด้วย วิธีประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาค การเกษตรกรรมพื้นฐาน เพื่อใช้ในการวางแผนการทำ อาชีพส่งผลให้มีกำไรและลดภาระหนี้สินของเกษตรกร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาตัวแบบการประยุกต์ใช้หลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคเกษตรกรรมพื้นฐาน ของจังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อนำตัวแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในอาชีพการงาน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ในภาคเกษตรกรรมพื้นฐาน โดยอิงกรอบความคิด เชิงระบบส่วนทุนอุดหนุนจากสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ.2552 ส่วนผลการติดตามเสร็จสิ้นเมื่อ พ.ศ. 2557 กระทำที่ตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 ครัวเรือน

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นผลมาจากการวิจัยภาคสนาม โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณบวกกับเชิงคุณภาพและ ติดตามสังเกต ระหว่างปี พ.ศ.2552 - 2557 ด้วยวิธีนำ หลักเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบไปปฏิบัติใช้ใน ครัวเรือนแสดงกรอบแนวคิด เรื่อง ขั้นตอน การปฏิบัติในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ ไปปฏิบัติใช้ในครัวเรือนเป็นผลจากการสังเกตติดตาม ต่อเนื่องจากการวิจัยข้างต้นโดย เฉลียว บุรีภักดิ์ สุมาลี พงศ์ศิยะไพบุลย์ และบัญญัติ ศิริธนาวงศ์ เรื่องการวิจัย และพัฒ นาวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงในภาค เกษตรกรรมพื้นฐาน โดยอิงกรอบความคิดเชิงระบบ ส่วนทุนอุดหนุนจากสภาวิจัยแห่งชาติในเวลานั้น (พ .ศ .2552) ส่วน ผลการติดตามเสร็จสิ้นเมื่อ พ.ศ. 2557 กระทำที่ตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 ครัวเรือน แสดงดังภาพที่ 1 คือ กรอบแนวคิด ที่แสดงแผนภาพทางความคิดที่มุ่งชี้แนะให้เห็นว่า การที่ครัวเรือนใดจะนำ “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ” ไปปฏิบัติใช้ในการดำเนินกิจกรรม ทางเศรษฐกิจ สำหรับแต่ละกิจกรรมควรต้องกระทำ การ เป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ทำการวิเคราะห์แจกแจงกิจกรรม ทางเศรษฐกิจในฐานะเป็นหน่วยระบบ ทั้งนี้เพื่อจะได้ ทราบว่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจอันนั้นมีปัจจัยนำเข้า กระบวนการผลิต บริบท ขอบเขต โครงสร้าง และ หน่วยระบบสืบเนื่องเป็นอย่างไร

ขั้นตอนที่ 2 นำเอาหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ กำหนดระดับค่า หรือขนาดในหน่วยระบบ คือ ทำการ กำหนดระดับค่าหรือขนาดสำหรับแต่ละประเด็น

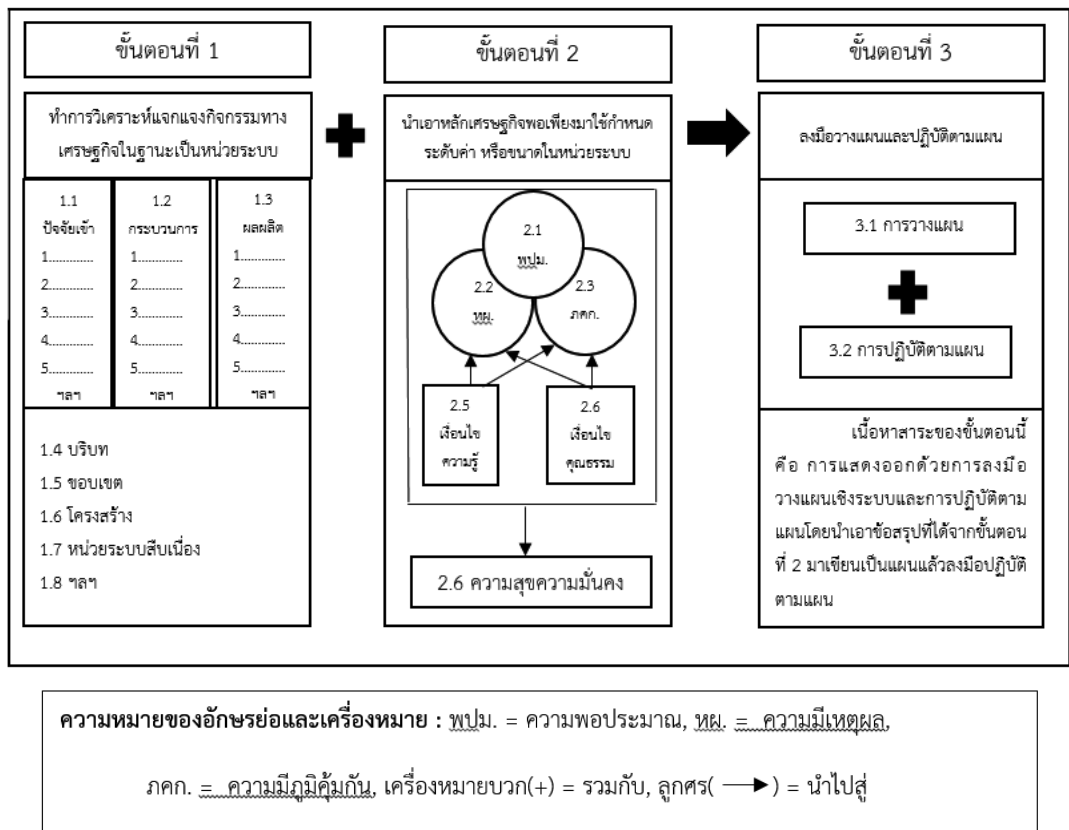

ที่ได้ทำการวิเคราะห์แจกแจงไว้แล้วของหน่วยระบบกิจกรรมนั้น เช่น กำหนดว่าผลผลิตควรเป็นเท่าใด กระบวนการควรทำมากน้อยเท่าไร ปัจจัยนำเข้าควรใช้มากน้อยเท่าใด ตลอดจนบริบท ขอบเขต โครงสร้าง และหน่วยระบบสืบเนื่อง ควรจะเล็กหรือใหญ่เพียงใด จึงจะเป็นการเหมาะสม ทั้งนี้โดยอาศัยการกะประมาณอย่างพอดีตามหลักที่ เรียกว่า “ความพอประมาณ” ไม่ใช่ปล่อยให้ไปเป็นไปตามความปรารถนา หรือความโลภฝ่ายเดียว

ขั้นตอนที่ 3 ลงมือวางแผนและปฏิบัติตามแผน คือ ทำการวางแผนการดำเนินงานสำหรับกิจกรรม

ทางเศรษฐกิจอันนั้นตามที่ได้วิเคราะห์แจกแจงและกำหนดระดับค่า หรือขนาดที่พอเหมาะไว้แล้วในขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 และเมื่อทำการวางแผนเสร็จแล้วจึงลงมือปฏิบัติตามแผนจนครบถ้วนตามที่วางแผนไว้นั้น

เมื่อดำเนินการครบตาม 3 ขั้นตอนดังกล่าว ถือว่าเป็นการได้ปฏิบัติใช้ “หลักเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ” สำหรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจอันนั้น

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด เรื่อง ขั้นตอนการปฏิบัติในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบไปปฏิบัติใช้ในครัวเรือน

ผลการวิจัย

1. ได้ตัวแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคเกษตรกรรมพื้นฐานของจังหวัดเพชรบุรี ดังภาพที่ 1 ที่คนไทยสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการทำอาชีพ

2. นำตัวแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในอาชีพการทำนา ดังนี้

อาชีพการทำนาสามารถปฏิบัติใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทำการวิเคราะห์ แจกแจงทางเศรษฐกิจในหน่วยระบบ

ขั้นตอนนี้เพื่อให้ทราบว่าการทำนามีปัจจัยนำเข้ากระบวนการ ผลผลิต บริบท ขอบเขต โครงสร้าง และหน่วยระบบสืบเนื่องเป็นอย่างไร เนื่องจากปัจจัยนำเข้าเหล่านี้ที่เจ้าของกิจกรรมอาชีพทำนาแต่ละฤดูกาลหรือแต่ละวงรอบ (Cycle) จะต้องพิจารณากำหนดระดับค่าอย่างพอเหมาะ ไม่สูงเกินไปและไม่ต่ำเกินไป จึงจะได้ชื่อว่าเป็นไปตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ปัจจัยนำเข้า

ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 1) ที่ดินทำนา 2) แรงงานทำนา 3) เงินสำหรับจ่ายค่าจ้างทำนา 4) เครื่องไถนาหรือเงินสำหรับจ่ายค่าจ้างรถไถนา 5) ปุ๋ยหรือเงินสำหรับซื้อปุ๋ย 6) น้ำที่รดเข้านาหรือน้ำฝนจากธรรมชาติ 7) แสงอาทิตย์และอากาศที่ช่วยในการเจริญเติบโตของต้นข้าว และ 8) ปัจจัยนำเข้าอื่นๆ ทั้งที่เป็นประโยชน์และเป็นโทษ ซึ่งไม่อาจคาดการณ์ล่วงหน้าได้ เช่น แรงจูงใจจากราคาข้าวในตลาด ซึ่งอาจสูงหรือต่ำ และเหตุการณ์น้ำท่วมหรือภัยแล้ง เป็นต้น

1.2 กระบวนการ

กระบวนการ (Process) ประกอบด้วย 1) การวางแผนการผลิตเฉพาะฤดูกาล 2) การจัดทำ

ปัจจัยนำเข้าหรือวัตถุดิบ 3) การเตรียมพื้นที่นาโดยการไถและคราด 4) การเตรียมพันธุ์ข้าวเปลือกแช่น้ำให้เริ่มงอก 5) การหว่านพันธุ์ข้าวลงในแปลงนา 6) การดูแลแปลงนาหว่านโดยใส่ปุ๋ยรักษาระดับน้ำและฉีดยาตามเวลา 7) การติดต่อกับผู้ซื้อข้าวเปลือกเพื่อตกลงราคา 8) การเก็บเกี่ยวข้าวเปลือกและนำไปขาย 9) การดำเนินการอื่นๆ ที่อาจต้องกระทำ ซึ่งไม่อาจคาดการณ์ล่วงหน้าได้ เช่น ภาวะการขาดน้ำ หรือน้ำท่วม หรือการฉีดยาแก้โรคบางอย่าง และ 10) การจัดบันทึกและการจัดทำบัญชีทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการดำเนินการเหล่านี้ เป็นสิ่งที่เจ้าของกิจกรรมอาชีพทำนาแต่ละฤดูกาล จะต้องพิจารณากำหนดระดับค่าอย่างพอเหมาะ ไม่สูงเกินไปและไม่ต่ำเกินไป จึงจะได้ชื่อว่าเป็นไปตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ มีความจริงที่ผู้วิจัยได้พบประการหนึ่ง คือ กลุ่มตัวอย่างชาวนาโดยทั่วไปมักไม่ค่อยได้กระทำกระบวนการ (วางแผน) ตามข้อ 1 มากนัก แต่มักกระทำไปตามความเคยชิน เช่นที่เคยปฏิบัติกันมาในปีก่อนๆ

1.3 ผลผลิต

ผลผลิต (Output) ประกอบด้วย 1) ได้ข้าวเปลือก 2) ได้เงินจากการขายข้าวเปลือก 3) ได้ผลผลิตอื่น ๆ ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ซึ่งไม่อาจคาดการณ์ล่วงหน้าได้ เช่น การได้รับมลพิษจากยาและปุ๋ยที่นำมาฉีดพ่นในนา และการได้รับประสบการณ์จากการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพการทำนา ผลผลิตเหล่านี้ เป็นสิ่งที่เจ้าของกิจกรรมอาชีพทำนาแต่ละฤดูกาลจะต้องพิจารณากำหนดระดับค่าอย่างพอเหมาะ ไม่สูงเกินไปหรือไม่ต่ำเกินไป จึงจะได้ชื่อว่าเป็นไปตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ ผู้วิจัยได้ค้นพบความจริงประการหนึ่ง คือ ผู้ประกอบอาชีพทำนาโดยทั่วไปมักไม่ได้คำนึงผลลัพธ์ในแง่อันตรายที่เกิดจากสารเคมี เช่น ยาพ่น

1.4 บริบท

บริบท (Context) หมายถึง สภาพแวดล้อมหรือสิ่งรายล้อมที่อยู่รอบๆ หน่วยระบบ ซึ่งในกรณีของหน่วยระบบการทำงาน บริบท ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมว่าด้วยดิน ลมฟ้าอากาศ และน้ำชลประทาน 2) แหล่งที่จะซื้อวัตถุดิบ เช่น ปุ๋ย และยาปราบศัตรูพืช 3) แหล่งแรงงานรับจ้าง และบริการไถ คราด เก็บเกี่ยว 4) แหล่งรับซื้อผลผลิตข้าวเปลือกและข้าวสาร 5) สภาพแวดล้อมอื่นๆ ที่อาจเกิดขึ้นโดยคาดไม่ถึง เช่น การเปลี่ยนแปลงของดิน ฟ้าอากาศ สภาพการณ์ทางการเมืองภายในประเทศ และภาวะเศรษฐกิจของโลก บริบทเหล่านี้ เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการกิจกรรมทำงานจะต้องคำนึงถึง และนำมาใช้ประโยชน์หรือนำมาเชื่อมโยงกับการทำอาชีพของตนอย่างพอดี ไม่มากหรือน้อยเกินไป จึงจะได้ชื่อว่าเป็นไปตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ

1.5 โครงสร้าง

โครงสร้าง หมายถึง องค์ประกอบซึ่งยึดโยงระหว่างกันอย่างถาวรภายในหน่วยระบบทำหน้าที่เสริมกัน ซึ่งในกรณีของหน่วยระบบการทำงาน โครงสร้างประกอบด้วยส่วนต่างๆ ที่ยึดโยงเข้าด้วยกันอย่างถาวร อันได้แก่ 1) ที่นาที่มีอยู่ในครอบครองของครัวเรือน 2) บรรดาสมาชิกในครัวเรือน 3) วัฒนธรรมประเพณีของครัวเรือน 4) เครื่องมือเครื่องใช้ถาวรสำหรับทำนา 5) ความรู้และทักษะของสมาชิกในครัวเรือน และ 6) สิ่งอื่นๆ ที่มีลักษณะจำเพาะของแต่ละครัวเรือนโดยที่โครงสร้างเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นปัจจัยนำเข้าส่วนหนึ่ง เมื่อหน่วยระบบ “การทำงาน” เริ่มดำเนินการ อย่างไรก็ตาม ข้อแตกต่างระหว่างปัจจัยนำเข้าที่มาจากโครงสร้างเมื่อเทียบกับปัจจัยนำเข้าที่มิใช่โครงสร้าง ปรากฏว่าปัจจัยนำเข้าประเภทแรกมีความสั่นไหวเปลี่ยนแปลงสำหรับแต่ละวงจรรอบที่มีการใช้งาน โครงสร้างเหล่านี้ เป็นสิ่ง

ที่ผู้ประกอบอาชีพ “ทำนา” ควรต้องคำนึง เพื่อจะได้วางแผนการทำงานของตนอย่างพอเหมาะพอดีกัน จึงจะได้ชื่อว่าเป็นไปตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงระบบ

1.6 ขอบเขต

ขอบเขต หมายถึง เส้นแบ่งเขตแดนของหน่วยระบบนี้ออกจากหน่วยระบบอื่น มีผลให้หน่วยระบบอื่นเป็นบริบทของหน่วยระบบนี้ และรับเอาผลผลิตหรือให้ปัจจัยนำเข้าแก่หน่วยระบบนี้ ซึ่งในกรณีของหน่วยระบบการทำงาน ขอบเขตประกอบด้วย 1) ขอบเขตด้านเวลา และฤดูกาลทำนา ตั้งแต่เริ่มต้นฤดูกาลจนถึงสิ้นสุดฤดูกาล 2) ขอบเขตด้านพื้นที่ดินที่ใช้ทำนาที่มีการแบ่งแยกจากกันระหว่างรายหนึ่งกับรายอื่นๆ รอบข้าง ซึ่งไม่ควรมีการรุกล้ำต่อกัน 3) ขอบเขตด้านอำนาจกระทำการหรืออำนาจต่อรอง เช่น เกี่ยวกับวงเงินที่กู้ยืมเพื่อการลงทุน อัตราค่าจ้างแรงงาน 4) ขอบเขตด้านอื่นๆ ที่อาจมีอยู่สำหรับแต่ละกรณี หรือที่อาจเกิดขึ้นภายหลัง ซึ่งไม่อาจกำหนดล่วงหน้าได้ ขอบเขตเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบอาชีพ “ทำนา” ควรต้องคำนึงถึง เพื่อที่จะได้วางแผนการทำงานของตนอย่างพอเหมาะพอดี จึงจะได้ชื่อว่าเป็นไปตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ

1.7 หน่วยระบบสืบเนื่อง

หน่วยระบบสืบเนื่อง (Continuous Systems) หน่วยระบบสืบเนื่อง หมายถึง หน่วยระบบอื่นๆ ข้างเคียงหน่วยระบบนี้ กำลังทำงานสืบเนื่องกันกับหน่วยระบบนี้ ซึ่งในกรณีของหน่วยระบบการทำงาน หน่วยระบบสืบเนื่อง ได้แก่ 1) หน่วยระบบสืบเนื่องประเภทก่อนหน้าซึ่งหมายถึง หน่วยระบบที่ส่งผลผลิตมายัง หน่วยระบบนี้ เช่น หน่วยระบบร้านค้าปุ๋ย หน่วยระบบผู้รับจ้างไถนาและเกี่ยวข้าว หน่วยระบบผู้จำหน่ายชลประทาน เป็นต้น 2) หน่วยระบบสืบเนื่องประเภทรับช่วง ซึ่งหมายถึง หน่วยระบบที่รับเอา

ผลลัพธ์ของหน่วยระบบนี้ไปดำเนินการต่อไป เช่น หน่วยระบบโรงสี ผู้รับซื้อข้าวเปลือก เป็นต้น

หน่วยระบบสืบเนื่องเหล่านี้ เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบอาชีพ “ทำนา” ควรต้องคำนึงถึง เพื่อจะได้วางแผนการทำนาของตนอย่างพอเหมาะพอดีกัน จึงจะได้ชื่อว่าเป็นไปตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ

ขั้นตอนที่ 2 การนำเอาหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กำหนดค่าหรือขนาดในหน่วยระบบ ขั้นตอนนี้ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ทำการศึกษาสภาพความเป็นจริงของบริษัท โครงสร้าง ขอบเขต และหน่วยระบบสืบเนื่องว่ามีอยู่อย่างไร เพื่อคิดกำหนดค่าของผลผลิตหรือปัจจัยนำเข้าสำหรับการทำนาแต่ละฤดูกาล จึงต้องกำหนดค่าอย่างพอประมาณ หรืออย่างพอเหมาะโดยเทียบกับสภาพแวดล้อมดังกล่าว ไม่ใช่เป็นไปตามความโลภหรือความต้องการแค่ฝ่ายเดียว

2.2 ทำการศึกษาสำรวจเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม คือ ศึกษาสำรวจและประมวลสิ่งที่เรียกว่า “เงื่อนไขความรู้” และ “เงื่อนไขคุณธรรม” ที่จำเป็นต้องนำมาใช้เป็นฐานอิง หรือเป็นข้อคำนึงสำหรับการจะกำหนดระดับค่าของ “ความพอประมาณ” ของหน่วยระบบ ทั้งในด้านผลผลิต กระบวนการ และปัจจัยนำเข้า เงื่อนไขความรู้ในที่นี้หมายถึง ข้อความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการทำนาให้ได้ผลดี เช่น เรื่องพันธุ์ข้าว, วิธีทำนาดำและนาหว่าน, วิธีเก็บเกี่ยว และตลาดรับซื้อข้าว เป็นต้น ส่วนเงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง หลักธรรมที่ควรยึดถือ ซึ่งเป็นคุณแก่ตนเองและแก่ผู้อื่นในการประกอบอาชีพทำนา เช่น ความซื่อสัตย์และเอื้ออาทรต่อผู้อื่น การแบ่งปันน้ำเมื่อคราวจำเป็น เป็นต้น

2.3 ทำการกำหนดระดับความสุข ความพอใจที่คาดหวังจะได้รับ คือ กำหนดระดับความสุข

ความพอใจ และความมั่นคงที่ตนคาดหวังว่าจะได้รับการประกอบอาชีพ ทำนาในฤดูกาลนี้ อย่างพอประมาณ มีโชคหวังมากเกินไปจนเกินกำลังสภาพแวดล้อมที่จะอำนวยให้ไปถึงได้

2.4 ทำการกำหนดค่าพอประมาณของกระบวนการที่คาดว่าจะกระทำ ได้แก่

- 1) ข้าวเปลือกที่คาดหวังว่าจะได้ คือ ไม่เกินไร่ละ 60 ถัง เพราะถ้าคาดหวังเกินกว่านั้นจะไม่สมเหตุผล เนื่องจากที่นั้นมีคุณภาพไม่ดีและคนยังขาดความรู้ว่าด้วยเทคนิควิธีปรับปรุงดินให้มีคุณภาพดีกว่านั้น ครั้นจะใส่ปุ๋ยเคมีมากเกินไปก็จะทำให้เสียภูมิคุ้มกันในแง่ที่ต้องใช้เงินลงทุนมาก และอาจทำให้ดินเสียหายในระยะยาว
- 2) เงินที่คาดหวังว่าจะได้จากการขายข้าวเปลือก คือ เกือบละ 10,000 บาท เพราะถ้าคาดหวังเกินกว่านั้นจะไม่สมเหตุผล เนื่องจากข้าวเปลือกของตนมีคุณภาพไม่ดีพอกับทั้งต้องคำนึงถึงภูมิคุ้มกันคือ ราคารับซื้อข้าวเปลือกไม่แน่นอน และอาจประสบภาวะฝนตกหรือน้ำท่วมจนข้าวเปลือกได้รับความเสียหาย เป็นต้น

2.5 ทำการกำหนดค่าที่พอประมาณของกระบวนการที่คาดว่าจะกระทำ คือ กำหนดว่าจะกระทำตามกระบวนการทั้ง 10 ข้อ แล้วในข้อก่อน (ข้อ 1.2 กระบวนการ) อย่างสมเหตุผล และโดยคำนึงถึงภูมิคุ้มกัน คือ ไม่น้อยเกินไป ไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ทั้งนี้โดยอาศัยพื้นฐานความรู้และคุณธรรมเกี่ยวกับแต่ละเรื่องที่จะกระทำ ซึ่งความรู้และคุณธรรมดังกล่าวตนเองต้องศึกษาและรวบรวมได้อย่างพอดี

2.6 ทำการกำหนดค่าที่พอประมาณของปัจจัยนำเข้าที่คาดหวังว่าจะนำมาใช้ คือ กำหนดว่าจะจัดให้มีปัจจัยนำเข้า ตามรายการข้อ 1- 8 หัวข้อปัจจัยนำเข้าที่กล่าวแล้วในข้อก่อนอย่างสมเหตุผล

และโดยคำนึงถึงภูมิคุ้มกัน คือ สิ่งใดที่สามารถทำได้ด้วยตนเองก็ไม่ซื้อ ไม่จ้าง และในกรณีที่ต้องซื้อต้องจ้างก็ใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น มีใช้เพื่ออวดผู้อื่น หรือเพื่อสนองความสนใจของตนเอง ทั้งนี้โดยอาศัยพื้นฐานความรู้และคุณธรรมเกี่ยวกับแต่ละเรื่องที่จะกระทำ ซึ่งความรู้และคุณธรรมดังกล่าว ตนเองต้องศึกษาและรวบรวมไว้อย่างเพียงพอ

ขั้นตอนที่ 3 การวางแผนและการปฏิบัติตามแผน ขั้นตอนนี้ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่

3.1 การวางแผน

3.1.1 การวางแผนผลผลิต ประกอบด้วย

1) วางแผนผลผลิต โดยเขียนระบุตัวเลขแสดงค่าจำนวนข้าวเปลือกที่คาดหวังว่าจะได้.....ถึง

2) วางแผนจำนวนเงิน โดยเขียนระบุตัวเลขแสดงเงินที่คาดหวังว่าจะได้จากการขายข้าวเปลือก เช่น.....บาท

3) วางแผนผลผลิตอื่นๆ ที่คาดหวังว่าจะได้ (ถ้ามี) โดยเขียนระบุตัวเลขหรือถ้อยคำที่ชัดเจน

3.1.2 การวางแผนและกระบวนการประกอบด้วย

1) ตรวจสอบว่าตนเองได้ลงมือวางแผนแล้วหรือยัง ถ้ายังต้องรีบลงมือวางแผน และเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งการวางแผนผลผลิต การวางแผนกระบวนการ และการวางแผนปัจจัยนำเข้าหรือวัตถุดิบ

2) วางแผนไถพื้นที่นา โดยเขียนระบุให้ชัดเจนว่ากระทำโดยวิธีใด ทำเองหรือจ้างทำ และมีค่าใช้จ่ายเท่าใด

3) วางแผนการเตรียมพันธุ์ข้าวเปลือก โดยเขียนระบุให้ชัดเจนว่าจะเตรียมด้วยขั้นตอนหรือวิธีการใด

4) วางแผนการหว่านพันธุ์ข้าวลงในแปลงนาว่าจะทำเองหรือจ้างทำ

5) วางแผนการดูแลแปลงนาหว่าน โดยเขียนระบุให้ชัดเจนว่าจะทำเองหรือจ้างทำ

6) วางแผนว่าจะ ติดต่อกับผู้ซื้อข้าวเปลือกกรายใด และจะต่อรองราคาเป็นเงินกี่เยียนละเท่าใด และเขียนระบุไว้อย่างชัดเจน

7) วางแผนว่าจะมีวิธีเก็บเกี่ยวข้าวเปลือกอย่างไร โดยเขียนระบุให้ชัดเจนว่าจะทำเองหรือจ้างทำ และจะนำไปขายโดยวิธีใด

8) วางแผนดำเนินการอื่นๆ (ถ้ามี) โดยเขียนระบุให้ชัดเจน และ

9) วางแผนการจดบันทึกและทำบัญชีว่าจะทำโดยวิธีใด

3.1.3 การวางแผนปัจจัยนำเข้าหรือวัตถุดิบประกอบด้วย

1) วางแผนที่ดินทำนา โดยเขียนระบุให้ชัดเจนว่าจะใช้ที่ดินแปลงใดบ้างจำนวนเนื้อที่เท่าใด

2) วางแผนแรงงานทำนา โดยเขียนระบุให้ชัดเจนว่าจะใช้แรงงานจากแหล่งใดบ้าง แบ่งปันกี่ส่วน ค่าใช้จ่ายสำหรับแรงงานแต่ละส่วนมีจำนวนเท่าใด และส่วนใดจะทำเองโดยไม่จ้าง

3) วางแผนเงินสำหรับจ่ายค่าจ้างคนทำนา โดยเขียนระบุให้ชัดเจนว่าจะจ้างใครบ้างจำนวนเงินเท่าใด

4) วางแผนเกี่ยวกับเครื่องไถนาหรือเงินสำหรับจ่ายค่าจ้างรถไถนา โดยเขียนระบุให้ชัดเจนว่าจะใช้เครื่องไถนาจากแหล่งใดบ้าง มีค่าใช้จ่ายเป็นเงินเท่าใด

5) วางแผนเกี่ยวกับปุ๋ยหรือเงินสำหรับซื้อปุ๋ย โดยเขียนระบุให้ชัดเจนว่าจะใช้ปุ๋ยจากแหล่งใดบ้าง และคิดเป็นเงินเท่าใด

6) วางแผนเกี่ยวกับน้ำที่ทอดเข้านาหรือ
น้ำฝนจากธรรมชาติ โดยเขียนระบุให้ชัดเจนว่าจะใช้น้ำ
จากแหล่งใด ในช่วงเวลาใด มีค่าใช้จ่ายเท่าใด

7) วางแผนเกี่ยวกับแสงอาทิตย์และ
อากาศที่ช่วยการเจริญเติบโตของต้นข้าว โดยเขียน
ระบุให้ชัดเจนถ้าสิ่งเหล่านี้สามารถวางแผนได้

8) วางแผนปัจจัยนำเข้าอื่นๆ ทั้งที่เป็น
ประโยชน์และเป็นโทษ ซึ่งไม่อาจคาดการณ์ล่วงหน้า
ได้ โดยเขียนระบุให้ชัดเจน

3.2 การปฏิบัติตามแผน ประกอบด้วย

1) ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ทุกตอนที่กล่าวไว้
ในข้อก่อน ทั้งแผนด้านผลผลิตด้านกระบวนการ และ
ปัจจัยนำเข้า

2) ประเมินผลการปฏิบัติตามแผนแต่ละตอน
และถ้ามีข้อที่ปฏิบัติไม่ได้ หรือควรมีการวางแผน
เพิ่มเติม ก็ทำการปรับแผน และปฏิบัติตามแผนที่ปรับ
ใหม่นั้น แล้วทำการประเมินผลการปฏิบัติอีกครั้ง

สรุปผลการวิจัย

การได้ปฏิบัติใช้ “หลักเศรษฐกิจพอเพียง
เชิงระบบ” ตามตัวแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงในภาคเกษตรกรรมพื้นฐาน
ของจังหวัดเพชรบูรณ์นั้น สำหรับแต่ละกิจกรรมควรต้อง

เอกสารอ้างอิง

- दनัย गीतरुणु. (2544). **ด้นนีชีวีตการพัทวนาที่ย้งยึนของประเทศ**. วึทยาณึพนธึหลักสุตรเศรชฐศาสตร์
มหาบัณชึต คณศครศาสตร์ มหาวึทยาลัยธรรมาศศาสตรึ.
ทองเฬอ อัยยะวรากุล. (2546). บทวึเคราะห์ทางเศรชฐศาสตร์เก็ยวกับควมพอประมาณ. เอกสารประกอบ
โครงการพัทวนากรอบแนวคึตทางทฤษฎึเศรชฐศาสตร์ปรัชญาของเศรชฐกิจพอเพียง.
กรุงเทพฯ: คณศกรรมาการพัทวนาการเศรชฐกิจและสังคมาแห่งชาติ.

กระทำการเป็น 3 ช้้นตอนคึอ ช้้นตอนทึ 1
การวึเคราะห์แจกแจกกึจกรรมาทางเศรชฐกึจในฐานะ
เป็นหน่วยระบบ เพื่อใหทราบถึงป้งจึยนำเข้า
กระบวนการผลึต บรึบท ขอบเขต โครงสร้าง และ
หน่วยระบบสึบเนื่องเป็นอย่งไร ช้้นตอนทึ 2 การนำ
หลักเศรชฐกึจพอเพียงมาใชกำหนดระดับขนาด
ในหน่วยระบบ โดยอาศัยการประมาณอย่งพอดี
ตามหลัก “ควมพอประมาณ” ช้้นตอนทึ 3 ลงมือ
วางแผนและปฏิบัติตามแผนจนครบถ้วตามทึวางแผน
ไว้ณั้ ท้งนึ้เกชตรกรสามารถใชตัวแบบควมคึตนี้ไป
วางแผนการทำอาชีพแต่ละวงรอบ เพื่อให้มีผลกาไร
และลดการะหนึ้สนลง

ข้อเสนอแนะ

การนำตัวแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงในภาคเกษตรกรรมพื้นฐาน
ของจังหวัดเพชรบุรีไปประยุกต์ใช้ในหน่วยระบบใด ๆ
ต้องค่านึงถึงป้งจึยที่นำเข้าของกึจกรรมาหน่วยระบบ
ทึเป็นข้อมูลพื้นฐาน เนื่องจากแต่และฤตุกาล
หรือแต่ละวงรอบ จะต้องพิจารณากำหนดระดับค่า
อย่งพอเหมาะ ไม่สูงเกินไปและไม่ต่ำเกินไป จึงจะได
ชึอว่าเป็นไปตามหลักเศรชฐกิจพอเพียงเชิงระบบ

- ประธินพร แพทย์รังสี. (2545). การประเมินผลโครงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองแบบพอเพียงตามแนวพระราชดำริ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ศึกษาเฉพาะกรณี เกษตรในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี. ปัญหาพิเศษ ปรัชญารัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2542). เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ. กรุงเทพฯ : สทธรรมิก.
- พระมหาประทีป พรหมสิทธิ์. (2545). การศึกษาวิเคราะห์เชิงปรัชญา เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มยุรี วัดแก้ว. (2540). แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. เพชรบุรี : โปรแกรมวิชาการพัฒนาชุมชน สถาบันราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี: ม.ป.ท.
- สมพร เทพสิทธิ์. (2548). การเดินตามรอยพระยุคลบาทเศรษฐกิจพอเพียงช่วยแก้ปัญหาความยากจนและการทุจริต. กรุงเทพฯ : อมรินทร์บุ๊คเซ็นเตอร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2546). กรอบแนวคิดทางทฤษฎี เศรษฐศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2542). เศรษฐกิจพอเพียง คือ อะไร. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). การสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2547). เศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- ไสว บุญมา. (2543). เศรษฐกิจพอเพียง : ภูมิปัญญาไทย. กรุงเทพฯ : บริษัท พี. เอ. ลิฟวิง.
- Andrew, F.M. and Withey, S.B. (1976). Social Indicator of Well. Being : Americans Perception of Life Quality. New York : Plenum Press.
- Asian Development Bank. (1990). Economic Policies for Sustainable Development. Singapore : Times offset Pte Ltd.
- Asian Development Bank. (1995). Key Indicators. Massachusetts : The Mit Press.
- Clayton, A.M.H. and Radcliff, N.J. (1996). Sustainable a System Approach. London: Earthscan Pulications.

นวัตกรรมการท่องเที่ยวยุคดิจิทัล

DIGITAL TOURISM INNOVATION

ณภัทร ญาโนภาส

มหาวิทยาลัยยูนนานประเทศจีน

Napat Yanopas

Yunnan University

บทคัดย่อ

การท่องเที่ยว Smart Tourism เป็นหนึ่งในรูปแบบ Smart City เศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่งเป็นแขนงความรู้ นวัตกรรมพัฒนาารูปแบบใหม่หลายแขนง ที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว Smart Tourism ให้ครอบคลุมทุกด้าน บทความงานวิจัยนี้ได้วิเคราะห์แนวความคิดพื้นฐาน ความสำคัญ ข้อดี ผลกระทบ สาเหตุ ตัวอย่างการนำไปใช้ Smart Tourism ของประเทศใกล้เคียงไปใช้ในการพัฒนาระบบท่องเที่ยวอัจฉริยะ ลักษณะการบริการแก่นักท่องเที่ยว ข้อเสนอโดยรวม เพื่อพัฒนาการให้บริการและทำรายได้ทางเศรษฐกิจได้อย่างเต็มที่ และสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าในปัจจุบัน เครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ทั้งในและต่างประเทศ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ รายงาน วิทยุ วิทยานิพนธ์ และบทความ

คำสำคัญ : อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว smart tourism การหลอมรวมเครือข่ายดิจิทัล การพึ่งพาอินเทอร์เน็ต

ABSTRACT

As one of the forms of smart city in digital economy, Smart Tourism is the multidiscipline of development innovation that would increase the capacity for creating a Smart Tourism network that cover all aspects. This research article aimed to analyze the basic concepts, significance, advantages, causes, effects, impact, and the examples of the smart tourism implementation in the close countries for the development of smart tourism system, service for tourists, the overall conclusion to fully develop services; earn economic income, and can meet the needs of today's customers. Qualitative data at both domestic and international levels were used for analysis. The secondary data were collected from related documents, books, research papers, theses, and articles

Keywords: Tourism industry, Smart tourism, Digital network convergence, Internet dependency

บทนำ

ปัจจุบัน Smart Tourism เป็นพื้นฐานเทคโนโลยีข่าวสารสมัยใหม่ หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ICT (Information Communication Technology) เป็นการติดต่อสื่อสารที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารโดยใช้เทคโนโลยีเครือข่ายข้อมูลขนาดใหญ่เป็นการปฏิบัติการจัดการของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสังคมให้มีประสิทธิภาพเป็นระบบในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อความต้องการ คุณภาพ และความพึงพอใจของบริการที่เพิ่มมากขึ้นของนักท่องเที่ยว

โทรศัพท์เคลื่อนที่ อินเทอร์เน็ต ข้อมูลเครือข่าย ล้วนเป็นเครื่องมือที่เป็นข้อมูลข่าวสารที่สำคัญต่อทางด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของโลก ในขณะนี้ และที่สำคัญที่สุด คือ การที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการที่จะท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นมาก นักท่องเที่ยวจึงมีความต้องการที่จะสืบค้นข้อมูลการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นตามกัน โดยเฉพาะการท่องเที่ยวไร้รูปแบบการท่องเที่ยวได้ทุกที่ทุกเวลา การท่องเที่ยวที่ไม่มีความแน่นอน และยากจะคาดเดา ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา นักท่องเที่ยวจึงมีความต้องการที่มากขึ้นในการใช้เทคโนโลยีเครือข่ายข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอและสะดวกรวดเร็วในการท่องเที่ยว เพราะเหตุนี้การสร้างและพัฒนา Smart Tourism จึงเป็นปัจจัยสำคัญของตลาดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

บทความงานวิจัยนี้ได้วิเคราะห์แนวความคิดพื้นฐาน ความสำคัญ ข้อดี ผลกระทบ สาเหตุ ตัวอย่างการนำไปใช้ Smart Tourism ของประเทศใกล้เคียงไปใช้ในการพัฒนาระบบท่องเที่ยวอัจฉริยะ ลักษณะการบริการแก่นักท่องเที่ยว ข้อสรุปโดยรวมเพื่อพัฒนาการให้บริการและทำรายได้ทางเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวไทยได้อย่างเต็มที่ และสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

1. ศึกษากลไกความเป็นไปในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงนวัตกรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำมาเป็นแนวทางการสร้างสรรค์นวัตกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทย
2. ศึกษาข้อดีข้อเสียที่จะเกิดขึ้นจากการขับเคลื่อนนวัตกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งอันยั่งยืนในการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ขอบเขตการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลการนำเทคโนโลยีของประเทศต่างๆ รวมถึงประเทศจีนมาใช้ในการพัฒนาระบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
2. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลและนโยบายแผนการดำเนินการต่างๆของประเทศตัวอย่าง ชี้ให้เห็นถึงข้อดีและข้อเสีย
3. สรุปผลอภิปราย

ความสำคัญในการพัฒนา Smart Tourism

ความสำคัญในการพัฒนา Smart Tourism นั้นสามารถแก้ไขความผิดพลาดของข้อมูลข่าวสาร ปัญหาการบริหารจัดการ ธุรกิจท่องเที่ยว ช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถตัดสินใจใช้จ่ายในการท่องเที่ยวได้ง่ายขึ้น ได้สัมผัสการท่องเที่ยวที่มีแบบแผน สะดวก และเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ เป็นการสร้างสรรค์เทคโนโลยีในการพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สามารถแก้ไขปัญหาจากข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว การรวบรวมข้อมูลใช้จ่าย ที่พัก อาหาร การเดินทาง ประกาศ และแจ้งข่าวสารได้ทันทั่วทั้งที่เป็นการส่งเสริมการพัฒนา Smart Tourism กับ Smart City ไปพร้อมกัน

ความเป็นมาแนวความคิดของ Smart Tourism

นับได้ว่าแนวความคิด Intelligent Tourism ที่บริษัทคอมพิวเตอร์ยักษ์ใหญ่ อย่าง IBM ยังให้การตอบรับอย่างดี ในการนำมาพัฒนาระบบเพื่อเพิ่มความทันสมัย รวดเร็ว และสะดวกสบายกับการต้อนรับลูกค้าผู้ใช้งานโรงแรม (Smarter Hotel) ประกอบด้วย การบริการเข้าพักและคืนห้อง การบริการควบคุมทุกอย่างโดยรวม ทั้งก่อนหน้าและหลังการบริการ โดยใช้เครื่องควบคุมสั่งการอัตโนมัติ นอกจากนี้ ไม่ว่าจะเป็นการโหลดแอปพลิเคชันของทางโรงแรมทั้งด้านขั้นตอนการจอง การนำทาง อินเทอร์เน็ตไวไฟ การประชุมทางไกล การตั้งค่าห้องจากเทคโนโลยีทางอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง หรือ IOT เพื่อลดภาระขั้นตอนการบริการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารควบคุม ลดต้นทุนการขนส่ง ให้ลูกค้าที่เข้าพักได้รับบริการอย่างครบถ้วนทันสมัยและสร้างสรรค์ในประเทศจีน ไม่ว่าจะทางด้านการเป็นอยู่ปัจจุบัน ระบบนวัตกรรมเทคโนโลยีได้พัฒนาไปรวดเร็วอย่างมาก จะเห็นได้ชัดเจนในด้านการขนส่ง ไม่ว่าจะเป็นรถไฟความเร็วสูง ระบบการขนส่งของโลจิสติกส์ การขนส่งของในประเทศจีนถือว่ารวดเร็วและเป็นที่แพร่หลายมาก ระบบรถไฟความเร็วสูงในการขนส่งประชาชน ปัจจุบัน ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ ไม่เพียงรถไฟความเร็วสูงที่ขนส่งสิ่งของในเส้นทางสายไหมทางตอนเหนือของจีน ปัจจุบันเส้นทางรถไฟความเร็วสูงที่จะเปิดให้บริการอีกในไม่ช้าก็จะเกิดขึ้น ในเส้นทางคุนหมิงที่เชื่อมต่อรถไฟความเร็วสูงกับประเทศเพื่อนบ้าน คือ ประเทศลาว ให้ความสะดวกสบายทั้งด้านการจองตั๋วผ่านแอปพลิเคชันของการทางรถไฟในประเทศจีน และแอปพลิเคชัน เช่น Ctrip หรือ Quna ที่เป็นที่ยอมรับและแพร่หลายในประเทศจีน การเข้าถึงข้อมูลอย่างรวดเร็วและใช้จ่ายผ่านอาลีเพย์หรือแอปพลิเคชันวีแชท แอปพลิเคชันวีแชทคนจีน

นิยมใช้แพร่หลายในการส่งข้อความเสียง ตัวหนังสือ วีดีโอคอลต่างๆ นอกจากนั้นยังสามารถ จ่ายเงิน โอนเงิน ชื้อของ แสกนจักรยานสาธารณะเรียกรถแท็กซี่ ใช้จ่ายทั่วประเทศอยู่ในแอปพลิเคชันเดียว เป็นต้น และนอกจากนั้นการมีรถจักรยานสาธารณะ รถยนต์พลังงานไฟฟ้าสาธารณะ ตู้รับสิ่งของสาธารณะ โดยสารประจำทางขับเคลื่อนด้วยระบบน้ำมันและไฟฟ้า ต่างก็เป็นนวัตกรรมพลังงานสะอาดที่นำมาสร้างสรรค์ความเป็นอยู่และเสริมสร้างการท่องเที่ยวให้โดดเด่นเหมาะแก่การพัฒนาเมืองและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อีกด้วย

การนำระบบ Smart Tourism เข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว

ในปี 2006 ณ รีสอร์ทบนเทือกเขาโพโคโน รัฐเพนซิลเวเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา (The Pocono Mountains Pennsylvania, United States of America) ได้นำเทคโนโลยีอาร์เอฟไอดี (RFID - Radio frequency identification) มาใช้ในงานบริการต้อนรับ นักท่องเที่ยวพกพาสายข้อมือ RFID ทำการเข้าพัก จ่ายค่าที่พักปลดล็อกห้องพัก ชำระค่าสินค้าบริการ และของที่ระลึก รวมถึงค่าใช้จ่ายในโปรแกรมท่องเที่ยวต่าง ๆ อีกด้วย¹

ความร่วมมือของบริษัทเทคโนโลยีประเทศอังกฤษและเยอรมนีในการจัดสร้างแอปพลิเคชันบริการนำทางบนมือถือ บรรยายเที่ยวชม ทัศนียภาพการ์ตูนแอนิเมชัน ภาพยนตร์ของสถานที่ท่องเที่ยว นั้น ๆ หลอมรวมขีดความสามารถของพนักงานมัคคุเทศก์และงานจัดแสดงพิพิธภัณฑ์ไว้เป็นหนึ่งเดียวกัน²

¹ Zhang ling yun and Liu min(2012)

² Zhang ling yun and Liu min(2012)

การท่องเที่ยวเกาหลี ได้จัดทำแอปพลิเคชัน “I Tour Seoul” เพื่ออำนวยความสะดวกสืบค้นข้อมูลนำทาง ให้แก่นักท่องเที่ยวทั่วโลก ทั้งภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น เยอรมัน จีน นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงพยากรณ์อากาศ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม สถานที่ท่องเที่ยว แผนการท่องเที่ยวการคมนาคม สินค้า อาหาร ที่พัก สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ บ้านเทิง ความงามและการแพทย์ได้ บนสมาร์ตโฟนในเครื่องเดียว

กรณีศึกษา Smart Tourism เมืองหนานจิง มณฑลเจียงซู ประเทศจีน

เมืองหนานจิงเป็นเมืองใหญ่อันดับสองในภาคตะวันออกของจีน เป็นเมืองหนึ่งที่มีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยว ได้รับเรียกขานว่า เมืองโบราณ หกราชวงศ์ และเป็นเมืองอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญทางภูมิศาสตร์ตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของมณฑลเจียงซู ตอนปลายแม่น้ำแยงซีเกียงและเขตสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแยงซีเกียง ทั้งนี้เมืองหนานจิงมีความโดดเด่นทางเศรษฐกิจที่มีจำนวน GDP มากที่สุดในจีน ซึ่งสูงเกือบ 12 ล้านล้านหยวนในปี ค.ศ. 2012 และเป็นแหล่งดึงดูดเงินทุนและเทคโนโลยีจากต่างชาติที่มี

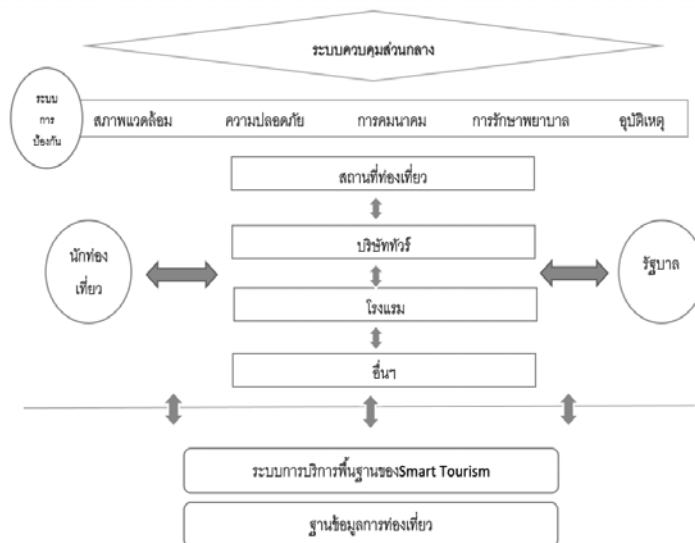
ความสำคัญระดับแนวหน้าของจีน โดยมีบริษัท Fortune 500 เข้าลงทุนแล้วมากกว่า 400 บริษัท ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาระบบเมืองอัจฉริยะหรือการท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยีต่างๆ จึงเป็นเรื่องที่ไม่ยากต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองหนานจิง

เอกลักษณ์แนวคิด Smart Tourism เมืองหนานจิง มณฑลเจียงซู ประเทศจีน

1. หลอมรวมเทคโนโลยีการสื่อสาร
2. นักท่องเที่ยวเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การท่องเที่ยว
3. การบูรณาการบริหารจัดการข้อมูลเป็นหลักประกัน
4. เป็นแรงจูงใจส่งเสริมการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมให้เป็นเอกลักษณ์อย่างสร้างสรรค์

โครงสร้างโดยรวมของ Smart Tourism เมืองหนานจิง มณฑลเจียงซู ประเทศจีน

โครงสร้างโดยรวมของ Smart Tourism มณฑลหนานจิงตามตารางด้านล่าง แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนบนคือ ระบบประยุกต์ใช้ ส่วนล่างคือระบบสนับสนุน

โครงสร้างโดยรวมของ Smart Tourism เมืองหนานจิง มณฑลเจียงซู ประเทศจีน

ระบบประยุกต์ใช้ส่วนแรก

ในโครงสร้างแผนดำเนินงาน Smart Tourism ในระบบที่นำมาประยุกต์ใช้ส่วนแรก คือ นักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว บริษัททัวร์ โรงแรม และบริการอื่น ๆ รวมถึงชุดปฏิบัติการจริงของรัฐบาลหนึ่งในนั้น มีระบบป้องกันอยู่ 1 ชุด รัฐบาลและนักท่องเที่ยว แยกออกเป็นสองฝั่งซ้ายขวา เป็นระบบการให้บริการออนไลน์อัจฉริยะแก่นักท่องเที่ยวอย่างสมบูรณ์ แบบโดยการรวมกลุ่มธุรกิจของแขนงต่าง ๆ ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาล ทั้ง 5 ด้าน คือ การประกันระบบสภาพแวดล้อม ความปลอดภัย การคมนาคม การรักษาพยาบาล อุบัติเหตุ ถึงแม้จะไม่ครอบคลุมการแก้ปัญหาทั้งหมดสำหรับ Smart Tourism แต่กระนั้นก็ยังมีส่วนช่วยให้ระบบดำเนินการอย่างปกติเป็นขั้นเป็นตอน ดังต่อไปนี้

1. นักท่องเที่ยว ชักชวนให้นักท่องเที่ยวท่องเที่ยวในรูปแบบ Smart Tourism เช่น การใช้บัตรรถโดยสาร บัตรท่องเที่ยว บัตรประจำตัว บัตรรายปี App บนสมาร์ตโฟน โน้ตบุ๊ก แท็บเล็ต และอีกหลากหลายวิธีในการผลิตเพลนกับการสืบหาข้อมูล สอบถามข้อมูลบนเครือข่ายข้อมูล Smart Tourism

2. สถานที่ท่องเที่ยว เมืองหนานจิงมีสถานที่ท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติมากมาย ไม่ว่าจะเป็นแม่น้ำแยงซีเกียง ทะเลสาบเสวียนอู่ ภูเขาจิง ลิ่งก่อสร้างทางประวัติศาสตร์ ทัศนียภาพทางวัฒนธรรม เมืองหิน มรดกทางประวัติศาสตร์ กำแพงเมืองหมิง สวนสาธารณะเป่าฉวน สวนสัตว์ และสวนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะอีกมากมาย ในสถานที่ท่องเที่ยวประกอบด้วยระบบจำหน่ายตั๋วอิเล็กทรอนิกส์ ระบบเชื่อมโยงทรัพยากรการท่องเที่ยว จำนวนแนวโน้มนักท่องเที่ยว ระบบเชื่อมโยงการเตือนภัยล่วงหน้า ตามการบริการการท่องเที่ยว

และคู่มือการท่องเที่ยวเชิงลึกในการระบุตำแหน่ง และการแยกแยะตัวตนในสถานที่ท่องเที่ยววันนั้น ๆ

3. บริษัททัวร์หลอมรวมระบบทรัพยากร ข้อมูลที่มีในปัจจุบันของกิจการทัวร์ ครอบคลุมถึงการบริหารจัดการกิจการ ผลิตภัณฑ์และข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง เพื่อบริษัททัวร์และงานบริการที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ มีการเชื่อมโยงระบบและข้อมูลเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

4. โรงแรม การนำระบบโรงแรมมาใช้ในด้านบริการสืบค้นข้อมูลโรงแรม การจองที่พัก อาหาร เป็นต้น การร้องเรียน การให้คะแนน การเปรียบเทียบการบริการและการพัฒนาขีดความสามารถการบริการ การบริหารจัดการโรงแรมผ่านระบบเพื่อเป็นพื้นฐานความน่าเชื่อถือของโรงแรม สามารถป้องกันการปลอมแปลงข้อมูล และป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อตัวนักท่องเที่ยวอีกด้วย

5. อื่น ๆ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวอื่น ๆ โดยหลักจะสืบค้นข้อมูลจากผู้ประกอบการหลักในระบบ Smart tourism ในการดำเนินการทำงานให้เป็นไปในรูปแบบข้อมูลทางด้านบริการและนักท่องเที่ยวที่ถูกต้อง ตัวอย่างเช่น ระบบการตลาด ฝ่ายขายของสถานที่ท่องเที่ยววันนั้น ๆ

6. หน่วยงานรัฐบาล กล่าวถึงหน่วยงานรัฐบาลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยว มีส่วนในการดูแลจัดทำระบบ Smart tourism แต่ละด้าน คือ บริการข้อมูลออนไลน์ การตลาดการท่องเที่ยว SME การกำกับ และการจัดการอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว สำนักงานบริหารอัจฉริยะ คำสั่งเหตุฉุกเฉินและด้านอื่น ๆ เพื่อเพิ่มระดับการบริหารจัดการ ส่งเสริมการท่องเที่ยว ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวท้องถิ่น

7. มาตรการการป้องกันแบ่งออกเป็น การป้องกันสภาพแวดล้อม ความปลอดภัยส่วนรวม การคมนาคม การแพทย์ เป็นต้น

กรณีศึกษา นโยบายแนวทางการพัฒนา Smart Tourism เมืองหางโจว มณฑลเจ้อเจียง ประเทศจีน

ในปัจจุบันเมืองหางโจวได้ขึ้นชื่อว่าเป็นเมืองเครือข่ายการใช้จ่ายไร้สาย หมายถึง ประชาชนหรือนักท่องเที่ยวในเมืองหางโจว สามารถทำธุรกรรม การใช้จ่าย สอบถามข้อมูลหรืออื่นๆ จากโทรศัพท์ หรือเครือข่ายไร้สาย เช่น การซื้อบัตรเข้าชมผ่านแอปพลิเคชันทางมือถือ การหาห้องน้ำจากแผนที่บนมือถือ การจ่ายค่าอาหารในร้านอาหารโดยไม่ต้องใช้บัตรหรือโทรศัพท์ เพียงลูกค้า แสกนใบหน้ากับกล้องของเครื่อง POS ก็สามารถจ่ายค่าอาหารมือถือได้แล้ว ทั้งนี้เมืองหางโจวได้รับยกย่องเป็นเมืองตัวอย่างการท่องเที่ยวอัจฉริยะ อันดับสองของประเทศจีน

เอกลักษณ์แนวคิด Smart Tourism เมืองหางโจว มณฑลเจ้อเจียง ประเทศจีน

1. ผลักดันบทบาทที่เป็นหัวใจสำคัญของส่วนประกอบของตลาด รัฐบาล และกิจการ และบริหารการจัดการความสำคัญทั้งสี่คู่ดังนี้ให้เหมาะสม คู่ที่ 1 รัฐบาลกับผู้ประกอบการ (G2E) รัฐบาลกับนักท่องเที่ยว (G2T) ผู้ประกอบการกับนักท่องเที่ยว (E2T) สุดท้าย คือ รัฐบาล ประชาชน ท้องที่กับผู้ประกอบการ (G&R2E) การพัฒนาระบบ Smart Tourism นั้น โครงสร้างที่ดี คือ หลักประกันที่ดี เทคโนโลยีที่ดี คือ ส่วนสนับสนุนผลักดันนักท่องเที่ยวคือ ศูนย์กลาง บริษัททัวร์ คือ ปัจจัยหลักดำเนินการต่อเนื่องให้เป็นบริษัททัวร์บริหารสู่ความเป็นเลิศในด้านท่องเที่ยว คือ การตระหนักให้บริษัททัวร์มีขีดความสามารถในการเป็นผู้นำทางด้าน

ท่องเที่ยวและพัฒนาระบบเป็น Smart Tourism ต่อไป

2. ตระหนักถึงรูปแบบการค้นคว้าวิจัย การอุปโภคบริโภคของ Smart Tourism โดยส่วนใหญ่จัดเรียงเป็นตามขั้นตอนดังนี้ เข้าใจความต้องการของผู้บริโภค → รวบรวมจัดเก็บข้อมูล → เปรียบเทียบวิพากษ์วิจารณ์ → ซื้อสินค้า → ให้ความเห็นเกี่ยวกับตัวสินค้า

3. ผลักดันเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารในรูปแบบใหม่ของกิจการการท่องเที่ยวให้โดดเด่น เช่น การจัดการสถานที่ท่องเที่ยวโดยใช้ระบบดิจิทัล อินเทอร์เน็ต ระบบสำนักงานอัตโนมัติ ระบบการประชุมผ่านวิดีโอ ระบบการประชุมทางไกล ระบบการตรวจสอบ ระบบเก็บค่าโดยสาร จอแสดงผลอิเล็กทรอนิกส์ LED / DLP ฯลฯ และระบบต่างๆ ในการจัดการในโรงแรม เช่น ระบบการทำงานอัตโนมัติ (OAS) ระบบการจัดการความรู้ KMS PMS ERP CRM SCM OPS CRS และระบบ E-learning ทางไกล / training สำหรับพนักงานและการใช้คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารและอินเทอร์เน็ตผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์บนจอภาพของบริษัททัวร์ ทั้งบนเครือข่าย และนอกเครือข่ายในเมืองและชนบท

4. ให้นักท่องเที่ยวเป็นจุดศูนย์กลางของข้อมูลการท่องเที่ยวทั้งหมด

5. มุ่งเน้นการสร้างแพลตฟอร์มคลาวด์บน Smart Tourism ให้ผู้ใช้ทั้งรัฐบาล สถานที่ท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว เข้าถึงและแลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ อย่างเต็มรูปแบบ

6. เร่งสร้างสถานที่ท่องเที่ยวอัจฉริยะ แยกตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ โดยใช้ระบบดิจิทัลอัจฉริยะเข้ามาช่วยบริการนักท่องเที่ยวตามจุดต่างๆ

ความเสี่ยงของการท่องเที่ยวอัจฉริยะที่อาจจะเกิดขึ้น

1. ความปลอดภัยของข้อมูลขนาดใหญ่ของการท่องเที่ยวอัจฉริยะ ไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งของนักท่องเที่ยว สถานะ ข้อมูลการใช้จ่ายข้อมูลที่ละเอียดอ่อนต่าง ๆ ล้วนเป็นสิ่งจำเป็นในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลนักท่องเที่ยวและเพื่อความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการรวมถึงกับการท่องเที่ยวอัจฉริยะทั้งหมด เพราะฉะนั้นการเล็งเห็นความปลอดภัยของข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญ

2. ข้อมูลบนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศนั้นมีมากมาย จะทำอย่างไรถึงสามารถทำให้ระบบคัดกรองข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง ผู้ดูแลระบบข้อมูลจะทำอย่างไรในการเผยแพร่ข้อมูลให้ผู้รับข้อมูล โดยที่ข้อมูลมีความถูกต้องมากที่สุดโดยหลีกเลี่ยงข้อมูลที่ไม่มีความจำเป็นและไม่ถูกต้อง เพราะข้อมูลการท่องเที่ยวที่มีมากเกินไป อาจส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวได้

3. การคำนึงถึงสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับในผู้ที่ขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการท่องเที่ยว ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสาร มีน้อยขาดความเข้าใจการใช้อุปกรณ์ในการรับข้อมูล ข่าวสาร แหล่งข้อมูล การใช้บริการข้อมูล ความซับซ้อนในการใช้ระบบ Smart Tourism ทำให้กลุ่มคนจำพวกนี้ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลและสร้างคุณภาพในการออกไปท่องเที่ยว เพราะฉะนั้นจะทำอย่างไรให้กลุ่มคนพวกนี้ได้ใช้ประโยชน์จากระบบ Smart Tourism ได้อย่างเต็มที่

4. มีการลงทุนสูง เกณฑ์ความเสี่ยงสูง โครงสร้างพื้นฐานเครือข่ายข้อมูลแพลตฟอร์มการจัดการทรัพยากรข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการก่อสร้างการท่องเที่ยวสมาร์ทข้อมูลการท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทั้งหมดต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมาก การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง

ของ Smart Tourism คือการทำให้ข้อมูลของเมืองเป็นเมืองอัจฉริยะ (City Smart Tourism) เสียก่อนและให้ทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการ รัฐบาล นักท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้รับประโยชน์ร่วมกัน

สรุปผลและอภิปรายผล

ในปัจจุบันการท่องเที่ยวถือเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต นักท่องเที่ยวมีจำนวนมากขึ้นและการเที่ยวซ้วยังคงมีอัตราเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ประสบการณ์พื้นฐานในการท่องเที่ยวโดยส่วนมากคือ นักท่องเที่ยวเลือกที่จะท่องเที่ยวสถานที่ที่ไม่เคยไปมาก่อนมาเป็นอันดับหนึ่ง และเมื่อการท่องเที่ยวสถานที่ที่ไม่เคยไปมาก่อนได้จบลง นักท่องเที่ยวต่างเลือกท่องเที่ยวซ้ำกับสถานที่ที่ให้ความประทับใจและภาพครั้งที่มาท่องเที่ยวกับความรู้สึกดี ๆ ในครั้งก่อนและเป็นเหตุผลที่ทำให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวสถานที่เดิมนั้นอีกครั้ง ไม่ใช่เพียงเพราะบรรยากาศแต่กลับเป็นความรู้สึกที่ตราตรึงใจในครั้งก่อน

ในการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน ในหลายครั้งนักท่องเที่ยวต่างต้องการความสะดวกสบาย สภาพแวดล้อมที่ดีมากกว่าวิวทัศน์ที่สวยงาม ในปัจจุบันการบริการไวไฟในที่สาธารณะและการใช้เทคโนโลยีเครือข่ายไร้สาย เช่น โทรศัพท์มือถือมีเพิ่มมากขึ้น จนสามารถพูดได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตและเป็นส่วนหนึ่งของนักท่องเที่ยวทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงภูมิหลังการท่องเที่ยวอินเทอร์เน็ตในรูปแบบ Smart Tourism อีกรูปแบบหนึ่ง โดยเรียกว่าเป็นการฟังฟังอินเทอร์เน็ตเพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างความต้องการหลักของนักท่องเที่ยวกับความลงตัวกันกับสถานที่ท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยว คือ การยกระดับ

ให้นักท่องเที่ยวมีตัวเลือกในการท่องเที่ยวมากขึ้น ในด้านเวลา ความสามารถในการใช้จ่าย ล้วนมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการมาเที่ยว ของนักท่องเที่ยว อีกทั้งนักท่องเที่ยวสามารถตัดสินใจ เปลี่ยนแปลงต่อสถานการณ์ใหม่ ๆ แผนการท่องเที่ยว ใหม่ ๆ อย่างฉับไว เพื่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวเอง และในระหว่างค้นหาและ คัดเลือกสถานที่ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวยังรู้สึกได้ถึงความอิสระในการ ลงมือทำด้วยตนเองอย่างมีความหมายต่อการ ท่องเที่ยวในครั้งนั้น

จากกรณีการศึกษาแนวทางการพัฒนา รูปแบบการท่องเที่ยวสมัยใหม่ของประเทศจีนและ ประเทศอื่นๆ ในการนำนวัตกรรมเทคโนโลยี เข้ามามีส่วนในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เพิ่ม มากขึ้น ทั้งทางด้านหลอมรวมเทคโนโลยีการ สื่อสาร ระบบดิจิทัลอัจฉริยะในการบริการ นักท่องเที่ยว การบูรณาการบริหารจัดการข้อมูล ระบบบริการออนไลน์อัจฉริยะ ที่ให้บริการ อันสะดวกสบายและครอบคลุมถึงทุกด้าน การท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยว สถานที่ ท่องเที่ยว โรงแรม บริษัทนำเที่ยวหรือผู้ประกอบการ ต่างๆ หน่วยงานรัฐบาล พร้อมทั้งมาตรการป้องกัน ความปลอดภัยต่างๆ การศึกษาแนวทางการผลักดัน รูปแบบข่าวสาร ความสำคัญของส่วนประกอบ ของตลาด รัฐบาล ผู้ประกอบการ และการบริหาร ความสำคัญการค้นคว้าวิจัยการอุปโภคบริโภค ของตลาดนวัตกรรมการท่องเที่ยวในยุคนี้ ในการนำมา เชื่อมโยงและเป็นแนวทางในการศึกษาสู่นโยบายและ ยุทธศาสตร์ของประเทศไทยเพื่อมุ่งสู่การ เป็นการท่องเที่ยว 4.0 การท่องเที่ยวด้วยระบบดิจิทัล กับทุกภาคส่วนพร้อมทั้งคาดการณ์กับปัญหา ที่อาจจะเกิดขึ้นได้กับการเดินทางพัฒนา

สู่การท่องเที่ยวด้วยระบบดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็นการ บริหารจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ของการท่องเที่ยว อัจฉริยะที่จะเกิดขึ้น การคัดกรองข่าวสารที่เป็นจริง สิทธิประโยชน์ของผู้ที่ขาดความรู้ความเข้าใจ ความซับซ้อนของระบบ อีกทั้งการลงทุนในการ พัฒนาระบบในจำนวนลงทุนที่สูง ล้วนแล้วแต่เป็น สิ่งที่ควรวิจัยและค้นคว้าให้สมควรก่อนการพัฒนา การใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีในการพัฒนาระบบ การท่องเที่ยวให้ประเทศไทยเพื่อเดินทาง สู่เมืองการท่องเที่ยวอัจฉริยะ แนวทางการศึกษา วิธีการ ขั้นตอน ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นล้วนมี ความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้น เป็นพื้นฐานของการเข้าสู่นโยบายและยุทธศาสตร์ ของประเทศไทยเพื่อมุ่งสู่การเป็นการท่องเที่ยว 4.0

ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการการท่องเที่ยว ของประเทศไทยด้วยการขับเคลื่อนนโยบายและ ยุทธศาสตร์ของประเทศไทยเพื่อมุ่งสู่การ เป็นการท่องเที่ยว 4.0

การสร้างเชื่อมโยงเพื่อการท่องเที่ยว ด้วยระบบดิจิทัลกับทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็น ภาครัฐ เอกชน ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว ชาวไทยและชาวต่างชาติ เป็นช่องทางให้บริการข้อมูล ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยว ความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็น ช่องทางการชำระเงิน ร้านอาหาร ห้องน้ การคมนาคมที่ง่ายตายและสะดวกสบาย ช่องทางการเข้าถึงข้อมูลของผู้ประกอบการ ที่ได้รับรองจากหน่วยงานภาครัฐ เพื่อสร้างความมั่นใจ มาตราฐานให้แก่การท่องเที่ยว

พัฒนาระบบบริหารจัดการท่องเที่ยว Tourism Intelligence (TIC) เน้นเชื่อมโยงบูรณาการข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน นักท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์การใช้ข้อมูลของหน่วยงาน

การท่องเที่ยวไทยให้มีประสิทธิภาพ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงให้มีข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นแบบ Real Time หรือสร้างแพลตฟอร์มคลาวด์ บน Smart Tourism ทำให้สามารถทราบข้อมูลการเปลี่ยนแปลงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทันที

1. ปรับเปลี่ยนกระบวนการดำเนินงานภายในกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาด้วยการลดความซ้ำซ้อนของกระบวนการงาน (Improve Process) ด้วยระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (E-Document) ส่งเสริมบุคลากรยุคใหม่ ที่มีความรู้ความสนใจทางด้านเทคโนโลยีนวัตกรรมเข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น เพื่อความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากรดิจิทัลร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานโดยคำนึงถึงลูกค้าเป็นศูนย์กลางเพื่อมุ่งสู่การบริการที่มีคุณภาพ (Organizational Culture Development) ความต้องการของนักท่องเที่ยว ความปลอดภัย

การคมนาคม การรักษาพยาบาลต่างๆ ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ก้าวล้ำและคงอยู่บนพื้นฐานความปลอดภัยเป็นหลัก

3. ส่งเสริมการวิจัยทางด้านเทคโนโลยีพัฒนาเพื่อมุ่งสู่การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ (Research and Development) พัฒนาทุนมนุษย์สู่ยุคการท่องเที่ยวเชิงดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบในอนาคต

นโยบายการขับเคลื่อนไทยแลนด์ 4.0 ด้านการท่องเที่ยวในปัจจุบัน เป้าหมายหลัก คือ การปรับเปลี่ยนเชิงโครงสร้าง เปลี่ยนเป็นระบบเศรษฐกิจที่เน้นการพัฒนา นวัตกรรมเทคโนโลยีของตนเองในระดับที่เหมาะสมและสร้างสรรค์ การนำ Internet of Things การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลผสมผสานตัวมาใช้ในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและอื่นๆ ให้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

Boonsong Srijan. 2009. *RFID-Based Management System for Smart Movies Attendance*, Nakhon Ratchasima Rajabhat University (in Thai).

Depa . 2017 . *SMEs in Tourism Industry's Adaption to Digital (Online)*.

Available:<http://www.depa.or.th/en/article/sme-ท่องเที่ยวต้องปรับตัวสู่ดิจิทัล> (in Thai).

Depa .2017. *Civil State+ Smart City, The Center for Sustainably Social Development (Online)*. Available: <http://www.depa.or.th/th/article/พระราชรัฐ smart-city-ศูนย์รวมคนเพื่อพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน> (in Thai).

ELEADER. 2017. *Smart Tourism, The Pace of Modern Travel Upgrades (Online)*. Available: <http://www.theeleader.com/smart-tourism-the-pace-of-modern-travel-upgrades/> (in Thai).

Official Travel And Tourism Website For Jiangsu. 2016 . *Smart Tourism Of Nanjing (Online)*. Available: http://www.jstour.gov.cn/art/2016/5/20/art_118_73956.html (in China).

- Pratheep Lertchaiprasert.2012. **“Ubiquitous Computing: Basis to the Intelligent SMEs”**.
Technical Education Journal King Mongkut’s University of Technology North Bangkok. (in Thai)
- Sirisak Kongsomsaksakul. 2009. **“Intelligent Transportation System” for Developing Educational Technique (in Thai)**
- Supplement Documents for The Seminar on the Development Direction of Information and Communication Technologies in Thailand 2017. **The development Towards Smart Thailand on the basis of Smart Province Development (online)**. Available:
[http://www.mdes.go.th/assets/portals/1/files/download/3การพัฒนาด้าน%20ICT เพื่อก้าวสู่%20SmartThailand.pdf](http://www.mdes.go.th/assets/portals/1/files/download/3การพัฒนาด้าน%20ICT%20เพื่อก้าวสู่%20SmartThailand.pdf) (in Thai).
- Urbanchina.org . 2016. **Smart Tourism Development Policy in Hangzhou (Online)**. Available:
<http://www.urbanchina.org/n1/2016/0214/c371148-28122847.html> (in China).

พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2560 กับการพัฒนาที่ยั่งยืน

THE CROWN PROPERTY ACT B.E. 2560 AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT.

ทรงวุฒิ สารสาริน¹⁾, เสาวภางค์ บุญญภัทรโร²⁾

^{1) 2)} คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Songwud Sarasarin¹⁾, Saowapang Boonyapataro²⁾

^{1) 2)} Faculty of Humanities and Social Sciences, Kanchanaburi Rajabhat University.

บทคัดย่อ

เมื่อได้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2479 และได้ตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2560 เพื่อให้การจัดการทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์มีความสะดวกมากขึ้นเพราะลดความซ้ำซ้อนของทั้งประเภทของทรัพย์สินและหน่วยงานที่ดูแลรักษา ทั้งนี้เพราะทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ทำหน้าที่หลักสองประการอันได้แก่ ประการแรกการดำเนินการส่งเสริมพัฒนาสถาบันพระมหากษัตริย์ของไทยซึ่งสอดคล้องกับการรักษาขนบธรรมเนียมที่ดึกดำบรรพ์เป็นสัญลักษณ์ของชาติไทย ประการที่สองทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืนผ่านพระราชกรณียกิจต่างๆ ผ่านพระราชกรณียกิจต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกิจการด้านทำนุบำรุงศาสนา โครงการในพระราชดำริ โครงการเพื่อพัฒนาสังคม การพัฒนาอสังหาริมทรัพย์

คำสำคัญ : กฎหมาย ทรัพย์สิน ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

Abstract

The Crown Property Act B.E. 2479 was cancelled and substituted by the Crown Property Act B.E. 2560. The main purpose is to ensure a smooth management of crown property as well as to reduce redundancies of the property categories and maintenance agencies. The crown property is endowed with two main objectives. First, the crown property is to uphold Thai monarchy, which is a national symbol of long history and sophisticated traditions. Second, the crown property is to promote the national sustainable development via multiple royal projects relating to religious promotion, social and real estate development.

Keywords: law, property, crown property.

วัตถุประสงค์ของบทความและขอบเขตของบทความ

วัตถุประสงค์หลักบทความนี้ต้องการเสนอแนะให้เห็นถึงความสำคัญในการตราบัญญัติพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ขึ้นใหม่แทนกฎหมายเดิมที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2479 ซึ่งย่อมต้องมีความล้าสมัยไม่เหมาะสมกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน

ขอบเขตของบทความนี้มีขอบเขตในสองมิติอันได้แก่ มิติแรกเป็นขอบเขตด้านกฎหมาย โดยเปรียบเทียบกันระหว่างพระราชบัญญัติเก่าและใหม่ คือ พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2479 และ พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2560 ว่ามีความแตกต่างกันในสาระใดบ้าง

มิติที่สองเป็นขอบเขตด้านความสัมพันธ์ของพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ในฐานะเครื่องมือในการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ เช่น ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนาชุมชนสังคม เป็นต้น อีกทั้งยังเป็นการสะท้อนเพื่อพัฒนาการจัดการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์อีกด้วย

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลในการสร้างสรรค์บทความ

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเขียนบทความนี้ใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นสำคัญโดยรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ 2 ฉบับที่เกี่ยวข้องหลัก คือ พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2479 และ พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2560 รวมถึงกฎหมายลำดับรอง และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

การวิเคราะห์ข้อมูลในการสร้างสรรค์บทความวิเคราะห์ทั้งในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ คือ พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2479 และ พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2560 เพราะเป็นกฎหมายแม่บทที่ว่าด้วยการจัดการทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์โดยวิเคราะห์ถึงลักษณะที่แตกต่างกันของยุคอดีต และการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

ตลอดจนวิเคราะห์ถึงกฎหมายรับรองต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ครบถ้วนรอบด้านมากขึ้น เช่น พระราชกฤษฎีกาจัดระเบียบราชการและการบริหารงานบุคคลของราชการในพระองค์ พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการในพระองค์ พ.ศ. 2560 เหล่านี้เป็นต้น

บทนำ

เดิมทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ในสมัยที่ประเทศไทยใช้ระบอบการปกครองสมบูรณาญาสิทธิราชย์ไม่เกิดปัญหาในการจัดการเนื่องจากเป็นไปตามพระราชอัธยาศัยที่วินิจฉัยตามพระราชประสงค์ เช่น การพระราชทานที่ดินโดยอาศัยพระบรมราชโองการของล้นเกล้ารัชกาลที่ 6 ดังคำพิพากษาฎีกาที่ 1346/2535 “พระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นพระบรมราชโองการของพระมหากษัตริย์ในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราช มีผลเด็ดขาดตามกฎหมายเมื่อมิได้ มีพระบรมราชโองการของพระองค์ท่านเองหรืออำนาจเด็ดขาดอื่นใดอันมีเจตนารมณ์ ยกเลิกเพิกถอน โดยเฉพาะแล้วพระบรมราชโองการนั้นย่อมมีผลอยู่” แต่เมื่อ

มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศไทยจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตยโดยคณะราษฎรเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 จึงเป็นสาเหตุสำคัญในการตราพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิของพระมหากษัตริย์ตามกฎหมายเดิมและสร้างความชัดเจนในประเด็นเรื่องของทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ตามระบอบการปกครองประชาธิปไตย

การจัดการทรัพย์สินอันเกี่ยวเนื่องกับพระมหากษัตริย์เมื่อกาลเวลาเปลี่ยนไปพบว่าบทบาทของทรัพย์สินมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการเวลา ตัวอย่างเช่น บรรดาทรัพย์สินที่มีผู้ดูแลถาวรจำนวนมากขึ้น ประกอบกับทรัพย์สินประเภทอสังหาริมทรัพย์มีมูลค่าสูงขึ้นอย่างมาก รวมถึงความซับซ้อนของการจัดการทรัพย์สินเหล่านี้

ประการที่สำคัญที่สุด คือ สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสิ่งที่คนไทยให้ความสำคัญใช้เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและให้การเคารพอย่างสูงสุด การส่งเสริมพระเกียรติยศของพระมหากษัตริย์การรักษาขนบธรรมเนียมตามโบราณราชประเพณีเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ของคนไทย ความเป็นชาติของไทย และเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนชาวไทย ดังนั้นการจัดการทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์จึงเป็นกฎหมายที่สำคัญเป็นลำดับต้น ๆ ของกฎหมายไทย

สังเขปพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์

ประเทศไทยได้มีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ฉบับแรก ได้แก่ พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2479 ซึ่งเป็น

พระราชบัญญัติที่เกิดขึ้นหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 เพราะก่อน พ.ศ. 2475 กฎหมายฉบับนี้ไม่มีความจำเป็นแต่ประการใด การจัดการทรัพย์สินทั้งหมดภายในรัฐขึ้นอยู่กับพระราชวินิจฉัยของพระมหากษัตริย์ “พระมหากษัตริย์เป็นเจ้าของเหนือที่ดินทั้งปวงในประเทศ” (แสง บุญเฉลิมวิภาส, 2560: 100)

พระราชบัญญัติดังกล่าวได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอีกสองครั้งเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และสอดคล้องกับสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของการจัดระเบียบเกี่ยวกับทรัพย์สินดังกล่าวอันได้แก่ พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2484 และพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2491 และในปี พ.ศ. 2560 ได้ตราพระราชบัญญัติดังกล่าวขึ้นใหม่เป็นพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2560 โดยเพื่อประโยชน์ที่ระบุไว้ในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติที่ว่า “โดยที่ทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์เป็นทรัพย์สินในพระมหากษัตริย์ทรงใช้ในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจต่างๆ จึงสมควรให้การจัดการทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย เพื่อให้การใช้ประโยชน์ทรัพย์สินนั้นเป็นไปโดยเหมาะสมตามที่ทรงมีพระราชวินิจฉัย และเป็นไปตามโบราณราชประเพณี”

โดยเนื้อหาของพระราชบัญญัติดังกล่าวในทุกฉบับมีสาระสำคัญที่คล้ายคลึงกันโดยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลักดังนี้

1. การจำแนกประเภทของทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ โดยมีการจำแนกประเภทออกเป็นทรัพย์สินประเภทต่างๆ ตามที่มาของทรัพย์สินนั้นอันได้แก่ ทรัพย์สินส่วนพระองค์ ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และทรัพย์สิน

ส่วนสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ความจำเป็นในการแบ่งประเภทดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในการจัดการดูแลรักษาผลประโยชน์ดังกล่าว

อนึ่ง ทรัพย์สินประเภททรัพย์สินส่วนพระองค์ และทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติฉบับ พ.ศ. 2479 และฉบับ พ.ศ. 2560 ส่วนทรัพย์สินส่วนสาธารณสมบัติของแผ่นดินในฉบับ พ.ศ. 2560 ได้มีการตัดส่วนนี้ออกไป

2. อำนาจในการจัดการทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ ในการจัดการทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์นั้นพบว่าพระราชบัญญัติกำหนดให้มีการจัดตั้งองค์กรหนึ่งเพื่อมาพิจารณาเรื่องนี้โดยเฉพาะ คือ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เพื่อเข้ามาดูแลและดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

นอกจากนี้ในพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2479 ยังกำหนดให้การจัดการทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์อาจอยู่ในความดูแลของสำนักพระราชวังหรือโดยพระราชอัยยาก็ได้ขึ้นอยู่กับประเภทของทรัพย์สิน

3. การเสียภาษีอากรในพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ทั้งสองฉบับมีการกำหนดการเก็บภาษีสำหรับการถือครองทรัพย์สิน การได้มาของทรัพย์สิน และยกเว้นการเก็บภาษีไว้ในประเภทของทรัพย์สินของฝ่ายพระมหากษัตริย์แตกต่างกันไป

เมื่อพิจารณาถึงเนื้อหาของพระราชบัญญัติไม่ว่าในฉบับเดิมหรือฉบับที่แก้ไขขึ้นใหม่ก็คงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสามประเด็นนี้ เพียงแต่มีความแตกต่างกันไปของเนื้อหาเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการทรัพย์สินในแต่ละช่วงเวลา

ความแตกต่างระหว่างพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2479 และพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2560

ในพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ทั้งสองฉบับมีส่วนที่แก้ไขแตกต่างกันออกไปในประเด็นที่ต้องพิจารณาดังต่อไปนี้

1. การจำแนกประเภทของทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์

พระราชบัญญัติ พ.ศ. 2479 กำหนดทรัพย์สินออกเป็น 3 ประเภท ตามมาตรา 4 บัญญัติว่า

“ทรัพย์สินส่วนพระองค์” หมายความว่า ทรัพย์สินที่เป็นของพระมหากษัตริย์อยู่แล้วก่อนเสด็จขึ้นครองราชสมบัติ หรือทรัพย์สินที่รัฐทูลเกล้าฯ ถวาย หรือทรัพย์สินที่ทรงได้มาไม่ว่าในทางใดและเวลาใด นอกจากที่ทรงได้มาในฐานะที่ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ ทั้งนี้ รวมทั้งดอกผลที่เกิดจากบรรดาทรัพย์สินเช่นนั้นด้วย

“ทรัพย์สินส่วนสาธารณสมบัติของแผ่นดิน” หมายความว่า ทรัพย์สินในพระมหากษัตริย์ซึ่งใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เป็นต้นว่าพระราชวัง

“ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์” หมายความว่า ทรัพย์สินในพระมหากษัตริย์นอกจากทรัพย์สินส่วนพระองค์และทรัพย์สินส่วนสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ดังกล่าวแล้ว

แต่ในพระราชบัญญัติฉบับปัจจุบันกำหนดให้เหลือประเภททรัพย์เพียง 2 ประเภท ตามมาตรา 4 ที่บัญญัติว่า

“ทรัพย์สินส่วนพระองค์” หมายความว่า ทรัพย์สินที่เป็นของพระมหากษัตริย์อยู่แล้วก่อนเสด็จขึ้นครองราชสมบัติ ทรัพย์สินที่รัฐทูลเกล้าฯ ทูลกระหม่อมถวาย และทรัพย์สินที่ทรงได้มา

ไม่ว่าในทางใดและเวลาใดอันเป็นการส่วนพระองค์
ทั้งนี้ รวมถึงดอกผลที่เกิดจากบรรดาทรัพย์สิน
เช่นว่านั้นด้วย

“ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์” หมายความว่า
ทรัพย์สินในพระมหากษัตริย์นอกจากทรัพย์สิน
ส่วนพระองค์

เมื่อพิจารณาจากทั้งสองพระราชบัญญัติ
ความแตกต่างประการสำคัญคือ ในพระราชบัญญัติ
ฉบับใหม่นั้น ตัด“ทรัพย์สินส่วนสาธารณสมบัติ
ของแผ่นดิน” ออกไปจึงทำให้เหลือเพียงทรัพย์สิน
ส่วนพระมหากษัตริย์และทรัพย์สินส่วนพระองค์
ในความเป็นจริงได้มีการลดความซ้ำซ้อนของประเภท
ทรัพย์สินออกไปโดยกำหนดไว้ในมาตรา 10 วรรคสอง

“ให้ทรัพย์สินส่วนสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
และทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ตามพระราชบัญญัติ
จัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พุทธศักราช
2479 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่
พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็น ทรัพย์สิน
ส่วนพระมหากษัตริย์ตามพระราชบัญญัตินี้”

ดังนั้น ทรัพย์สินส่วนสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
จึงถูกผนวกอยู่ใน ส่วน ของ ทรัพย์สิน
ส่วนพระมหากษัตริย์จึงทำให้ง่ายต่อการบริหาร
จัดการอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เหตุเพราะ
เมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2479 พบว่า
เมื่อจำแนกประเภททรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์
ออกพบว่าประเภททรัพย์สินส่วนสาธารณสมบัติ
ของแผ่นดินอยู่ระหว่างทรัพย์สินส่วนพระองค์และ
ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ซึ่งพบว่ามี ความ
ซ้ำซ้อนกัน

2. การจัดการดูแลทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์

พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สิน
ฝ่ายพระมหากษัตริย์ พุทธศักราช 2479 กำหนด
จัดการดูแลทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ไว้ค่อนข้าง

ซับซ้อนและยุ่งยาก ทั้งนี้เกี่ยวเนื่องจากในมาตรา 5
กำหนดถึงการดูแลที่แตกต่างกันไปตามประเภท
ของทรัพย์สินดังนี้

“ทรัพย์สินส่วนสาธารณสมบัติของแผ่นดินและ
ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์บรรดาที่เป็นเครื่อง
อุปโภคบริโภค ให้อยู่ในความดูแลรักษาของสำนัก
พระราชวัง

ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์นอกจากที่กล่าว
ในวรรคก่อน ให้อยู่ในความดูแลรักษาและจัดหา
ผลประโยชน์ ของ สำนั ก งาน ทรัพย์สิน
ส่วนพระมหากษัตริย์

ทรัพย์สินส่วนพระองค์นั้น การดูแลรักษาและ
การจัดการผลประโยชน์ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย”

ดังนั้น ในมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติ
พ.ศ.2479 กำหนดให้การดูแลทั้งสำนักพระราชวัง
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และเป็นไป
ตามพระราชอัธยาศัยจึงมีความยุ่งยากในการ
ดูแลทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์เพราะไม่เกิด
การรวมศูนย์ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารจัดการได้

แต่ในพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สิน
ฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2560 ในมาตรา 6
วรรคแรกบัญญัติว่า

“ การจัดการ การดูแลรักษา การจัดหา
ผลประโยชน์ และการดำเนินการอื่นใดอันเกี่ยวกับ
ทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ให้เป็นไปตามพระราช
อัธยาศัยเพื่อการนี้ พระมหากษัตริย์จะทรงมอบหมาย
ให้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ บุคคลใด
หรือหน่วยงานใด เป็นผู้ จัด การ ทรัพย์สิน
ฝ่ายพระมหากษัตริย์ สำหรับทรัพย์สินใดภายใต้
เงื่อนไขอย่างใดก็ได้”

ดังนั้น ในพระราชบัญญัติฉบับปัจจุบัน
รวมการจัดการให้อยู่ในดูแลหลักที่สำนักงานทรัพย์สิน
ส่วนพระมหากษัตริย์ทำให้ง่ายต่อการบริหารจัดการ

ที่ไม่ซ้ำซ้อน แต่ยังคงให้อำนาจพระมหากษัตริย์ ในการตัดสินพระราชหฤทัยไปตามพระราชอัธยาศัยได้

อนึ่ง พบว่าในพระราชบัญญัติฉบับ พ.ศ. 2560 ไม่ได้ให้อำนาจสำนักพระราชวังในการดูแลจัดการ ทรัพย์สิน ทั้งนี้เนื่องจากการปรับประเภท ของทรัพย์สินฝ่ายมหากษัตริย์ที่ตัดทอนส่วนทรัพย์สิน สาธารณสมบัติของแผ่นดิน และทรัพย์สิน ส่วนพระมหากษัตริย์บรรดาที่เป็นเครื่องอุปโภค บริโภคให้มาอยู่ในความหมายของทรัพย์สิน ส่วนพระมหากษัตริย์

3. การเสียภาษีอากร

พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สิน ฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2479 กำหนดการเสียภาษี ไว้ในมาตรา 8 ที่บัญญัติว่า

“ทรัพย์สินส่วนสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ย่อมได้รับความยกเว้นจากการเก็บภาษีอากร

ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ย่อมได้รับความยกเว้นจากการเก็บภาษีอากรเช่นเดียวกับ ทรัพย์สินของแผ่นดิน

ทรัพย์สินส่วนพระองค์ย่อมไม่อยู่ในข่าย แห่งความยกเว้น ดังกล่าวแล้ว”

เมื่อพิจารณาตามมาตรา 8 พบว่าทรัพย์สิน ฝ่ายพระมหากษัตริย์ประเภท ทรัพย์สินส่วนสาธารณ สมบัติของแผ่นดิน และทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้รับยกเว้นในการเก็บภาษีอากร ส่วนทรัพย์สิน ส่วนพระองค์นั้นไม่ได้รับการยกเว้น

ส่วนพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สิน ฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2560 กำหนดการเก็บภาษี อากรของทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ไว้ในมาตรา 9 ซึ่งบัญญัติว่า

“ทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์จะต้องเสียภาษี อากร หรือได้รับยกเว้นภาษีอากร ย่อมเป็นไปตาม กฎหมายว่าด้วยกรณีนั้น”

เมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ พบว่า ในการยกเว้นภาษีอากรอันเกี่ยวเนื่องกับ ทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์นั้น ในพระราชบัญญัติ ฉบับเดิมกำหนดให้พระราชบัญญัติมีเนื้อหาเกี่ยว กับภาษีโดยตัวพระราชบัญญัติเอง แต่ในขณะที่ พระราชบัญญัติฉบับปัจจุบันให้เป็นอำนาจ ของกฎหมายนั้น ๆ ที่จะยกเว้นการเก็บภาษีอากร ให้กับทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์หรือไม่ เช่น หากเป็นการเก็บภาษีที่ดินและโรงเรือนในส่วน พระราชวังจะได้รับการยกเว้นตามพระราชบัญญัติภาษี โรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช 2475 เป็นต้น โดยในมาตรา 9 (1) บัญญัติว่า

“ทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้ ท่านให้ยกเว้น จากบทบัญญัติแห่งภาคนี้

(1) พระราชวังอันเป็นส่วนของแผ่นดิน”

พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สิน ฝ่ายพระมหากษัตริย์กับการพัฒนาที่ยั่งยืน

พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สิน ฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2560 ซึ่งยกเลิก พระราชบัญญัติเดิม พ.ศ. 2479 นั้น หากพิจารณาที่มา นั้นเป็นการประนีประนอมของคณะรัฐบาลใหม่ ในยุคนั้นกับสถาบันพระมหากษัตริย์จนเคยเกิดการ กระทบกระแทกกันดังปรากฏในหนังสือเจ้าชีวิตว่า “ในตอนต้น พ.ศ. 2480 (ค.ศ. 1937) เกิดเรื่องไม่งาม ขึ้นในวงการเมืองเกี่ยวกับที่ดิน อันเป็นทรัพย์สิน พระมหากษัตริย์ ซึ่งคณะผู้สำเร็จราชการฯ มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย คือ ที่ดินอันเป็นพระคลังข้างที่ บัดนั้น นับว่าเป็นทรัพย์สินมหากษัตริย์ ซึ่งแม้มี สำนักงานดูแลก็จริงแต่ความรับผิดชอบในการควบคุม ยังอยู่ในคณะผู้สำเร็จราชการฯ ขณะนั้นมีข่าวปรากฏ ออกมาว่าสมาชิกคณะผู้ก่อการเดิมที่เรียกว่า “ดีหนึ่ง” 34 คน สามารถซื้อที่ดินของทรัพย์สินฯ นี้ได้โดยราคา

อันต่ำที่สุด ทั้งยังได้โอกาสผ่อนชำระค่าซื้อที่ดินอย่างสะดวกง่ายดาย จนการซื้อครั้งนั้นเกือบจะเท่ากับได้เปล่า ๆ เมื่อเป็นที่ทราบกันทั่วไปก็เกิดความไม่พอใจเป็นอย่างยิ่ง” (จุลจักรพงษ์, พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า, 2554: 379) จากข้อความข้างต้น สะท้อนได้ดีว่าทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์มีปัญหาในการบริหารจัดการแต่ในอดีตโดยเฉพาะเมื่อมีการเปลี่ยนผ่านระบอบการปกครองยิ่งทำให้เกิดปัญหาในการขัดกันซึ่งผลประโยชน์

พระราชบัญญัติฉบับใหม่ พ.ศ. 2560 จึงเป็นกฎหมายซึ่งใช้แก้ไขปัญหาจากกฎหมายเดิมและสะท้อนถึงการพัฒนาได้อย่างดีที่สุดในยุคการพัฒนาดังกล่าวถึงในบทความนี้สะท้อนออกมาในสองลักษณะอันได้แก่ การพัฒนาสถาบันพระมหากษัตริย์และการพัฒนาประเทศ

1. การพัฒนาสถาบันพระมหากษัตริย์

ทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์เป็นส่วนหนึ่งขององค์การส่งเสริมสถาบันพระมหากษัตริย์ซึ่งเป็นสถาบันหลักที่ประชาชนชาวไทยให้ความเคารพ ประกอบกับเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวของประชาชนชาวไทย ดังนั้นทรัพย์สินดังกล่าวมีส่วนในการส่งเสริมพระเกียรติยศของกษัตริย์ตามโบราณราชประเพณี อีกทั้งสะท้อนถึงวัฒนธรรมแห่งชาติอันดีงามอีกด้วย พระราชบัญญัตินี้มีส่วนช่วยดังนี้

1.1 การลดความยุ่งยากในการแบ่งประเภทของทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์

พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2560 ได้ลดความยุ่งยากในการแบ่งประเภทจาก 3 ประเภทเดิม เหลือเพียงทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และทรัพย์สินส่วนพระองค์โดยตัด “ทรัพย์สินส่วนสาธารณสมบัติของแผ่นดิน” ออกไป ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ถูกต้อง เพราะส่วนที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น

จะไปทับซ้อนกับเรื่อง สาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา 1304 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งบัญญัติว่า

“สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น

(1) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่น ตามกฎหมายที่ดิน

(2) ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่าที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

(3) ทรัพย์สินใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน โดยเฉพาะ เป็นต้นว่า ป้อม และโรงพยาบาล สำนักราชการบ้านเมือง เรือรบ อาวุธยุทโธปกรณ์”

นอกจากนี้หากพิจารณาในพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2479 ขาดความชัดเจนในประเด็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างนิยามศัพท์กับการอธิบายความหมายของทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ ในขณะที่พระราชบัญญัติฉบับปัจจุบันสร้างความชัดเจนไว้ในมาตรา 5 บรรคแรกซึ่งบัญญัติว่า

“ทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ ได้แก่ ทรัพย์สินส่วนพระองค์และทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์”

ดังนั้น การสร้างความชัดเจนและไม่ยุ่งยากของทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์จึงเป็นประโยชน์มากในการส่งเสริมสถาบันพระมหากษัตริย์ เนื่องจากการแบ่งประเภทที่ซับซ้อนเป็นผลพวงมาจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองในสมัย พ.ศ.2475

1.2 ความสะดวกในการจัดการทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์

พระราชบัญญัตินี้เมื่อกำหนดประเภทของทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์โดยกำหนดออกเป็นสองประเภท คือ ทรัพย์สินส่วนพระองค์ และทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และให้ทรัพย์สินส่วนสาธารณ

สมบัติของแผ่นดินไปรวมอยู่กับทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ซึ่งทำให้หน้าที่หลักในการจัดการดูแลทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์อยู่ในความดูแลหลักของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เพราะเดิมนั้นสำนักพระราชวังจะดูแลในส่วนของทรัพย์สินส่วนสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

ทั้งนี้เนื่องจากตามพระราชกฤษฎีกาจัดระเบียบราชการและการบริหารงานบุคคลของราชการในพระองค์ พ.ศ. 2560 ซึ่งตราออกมาตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการในพระองค์ พ.ศ. 2560 ซึ่งได้วางระเบียบหน่วยงานส่วนพระองค์ในมาตรา 3 ซึ่งบัญญัติว่า

“ส่วนราชการในพระองค์มีส่วนราชการดังต่อไปนี้

- (1) สำนักงานองคมนตรี
- (2) สำนักพระราชวัง
- (3) หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์

ส่วนราชการในพระองค์ตามวรรคหนึ่งให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อปฏิบัติภารกิจราชการในพระองค์ถวายองค์พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ตามพระราชอัธยาศัยขึ้นตรงต่อพระมหากษัตริย์”

ประกอบกับมาตรา 7 ซึ่งกำหนดหน้าที่ของสำนักพระราชวังบัญญัติว่า

“สำนักพระราชวังมีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (1) ศาลว่าการสำนักพระราชวัง
- (2) กรมราชเลขาในพระองค์
- (3) กรมกิจการในพระบรมวงศานุวงศ์
- (4) กรมมหาดเล็ก
- (5) กรมสนับสุนน
- (6) กรมกิจการพิเศษ

(7) ส่วนราชการอื่นตามที่กำหนดโดยประกาศสำนักพระราชวัง

หน้าที่ของส่วนราชการ การกำหนดตำแหน่งในส่วนราชการ และการแต่งตั้งหัวหน้าส่วนราชการ รวมทั้งการแบ่งส่วนงานภายในของส่วนราชการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยประกาศสำนักพระราชวัง

การรวม การโอน การปรับปรุง การเปลี่ยนชื่อ หรือการยุบเลิกส่วนราชการตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นประกาศสำนักพระราชวัง”

ดังนั้นพบว่าเมื่อการแบ่งสรรจัดงานของสำนักพระราชวังมีจำนวนมากมาย จึงจำเป็นต้องให้การดูแลทรัพย์สินในส่วนที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่เคยอยู่ในความดูแลของสำนักพระราชวังเปลี่ยนมาอยู่ในความดูแลของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ซึ่งทำหน้าที่เฉพาะโดยตรงเกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน

2. การพัฒนาประเทศ

ทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์มีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศในหลายมิติ มิติแรกผ่านทรัพย์สินประเภทอสังหาริมทรัพย์ เนื่องจากทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์มีลักษณะเป็นที่ดิน อาคาร ตลาด สำนักงานให้เช่าจึงมีผู้อาศัยอสังหาริมทรัพย์ ในมิติที่สองการปฏิบัติภารกิจอื่นๆ ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่อาศัยดอกผลจากทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์เป็นกลไกหลัก

2.1 การพัฒนาประเทศผ่านธุรกิจอสังหาริมทรัพย์

จากประเด็นที่สถานทูตอังกฤษประกาศขายที่ดินในประเทศไทยมูลค่าสูงถึง 19,000,000,000 บาท แสดงให้เห็นมูลค่าทางอสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทยที่มีสภาพการณ์สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง สำนักงานทรัพย์สิน

ส่วน พระมหากษัตริย์ผู้ดูแลรักษาทรัพย์สิน ฝ่ายพระมหากษัตริย์ได้ดำเนินการเกี่ยวข้องกับ การพัฒนาประเทศผ่านธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ที่ขอนำเสนอใน 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ การจัดที่พักอาศัยให้เช่าแก่ประชาชน และการจัดที่ทำประโยชน์ ให้แก่ประชาชน

2.1.1 การจัดที่พักอาศัยให้เช่าแก่ ประชาชน

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้จัดสรรที่ดินสำหรับเช่าเพื่ออยู่อาศัยแก่ประชาชนที่มีปัญหาในการมีที่อยู่อาศัย เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง ในเขตชุมชนต่าง ๆ อันช่วยแบ่งเบาภาระของประชาชนในเรื่องที่อยู่อาศัย อันเป็นปัจจัยหลักของประชาชน ที่ดินที่ถูกจัดสรร ที่เป็นที่อยู่อาศัยมักเป็นชุมชนเก่าแก่ที่อยู่มา นานในเขตกรุงเทพมหานครย่านเกาะรัตนโกสินทร์ เช่น บริเวณถนนแพรงนรา ถนนแพรงกูธร ถนนอัษฎางค์ ถนนบำรุงเมือง ถนนเจริญกรุง ถนนราชดำเนินนอก ท่าเตียน ท่าพระอาทิตย์ เป็นต้น

ดังนั้น พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2560 ซึ่งทำหน้าที่ดูแล อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้ช่วยเหลือประชาชนในเรื่องที่อยู่อาศัย เป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนต่อไป

หนึ่ง พันธกิจของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้จัดการที่ดินออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชุมชนเมือง ผู้เช่ารายย่อยเพื่ออยู่อาศัย และ ยังชีพเล็กน้อย กลุ่มมูลนิธิ สมาคมหรือองค์กรสาธารณกุศล กลุ่มหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ และกลุ่มผู้เช่า ใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์

2.1.2 การจัดที่ทำประโยชน์ให้แก่ ประชาชน

อสังหาริมทรัพย์ของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์นอกจากถูกจัดสรรเป็นที่อยู่อาศัย สำหรับชุมชนเมืองแล้ว ยังถูกจัดสรรเป็นที่ประกอบ อาชีพให้แก่ประชาชนโดยมีการจัดสรรให้เช่าอาคารพาณิชย์ในราคายุติธรรม ตลอดจนมีการพัฒนา ย่านธุรกิจการค้าต่างๆ เพื่อให้เกิดอาชีพแก่ประชาชน โดยทั่วไป เมื่อประชาชนโดยทั่วไปมีพื้นที่ ในการประกอบอาชีพประกอบธุรกิจ ย่อมส่งผล ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ โดยปรากฏในคำนำของหนังสือเที่ยวเพลิน เดินตลาด ทรัพย์สินฯ ว่า “นับแต่อดีตกาล พระมหากษัตริย์คือ ประมุขของชาติเป็นผู้ปกครองที่ทรงจัดระเบียบและ วางยุทธศาสตร์ของราชอาณาจักร และสนับสนุน ให้อาณาประชาราษฎร์มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี การสร้าง ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจึงเป็นบทบาท ที่สำคัญที่พระมหากษัตริย์แต่ละพระองค์คำนึงถึง มาโดยตลอด”

พื้นที่ที่ถูกจัดสรรเพื่อให้ประชาชนได้ทำการ ค้าขายประกอบอาชีพปัจจุบันอยู่ในรูปแบบแหล่ง การค้าและตลาดที่สำคัญ เช่น ตลาดราชวงศ์ จังหวัด ลำปาง, ตลาดสดทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จังหวัด สุพรรณบุรี, ตลาดบน-ตลาดล่าง จังหวัดนครปฐม เป็นต้น

นอกจากนี้หากพิจารณาแล้วสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ยังมีกระจายไปตามภูมิภาค ต่าง ๆ จึงทำให้ความเจริญไม่ได้รวมศูนย์อยู่เฉพาะ กรุงเทพมหานครเท่านั้นยังกระจายไปยังที่อื่นด้วย เช่น สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จังหวัดลำปาง, สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จังหวัดสงขลา, สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จังหวัดนครปฐม เป็นต้น

2.2 การพัฒนาประเทศอันเกี่ยวเนื่องจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ทรัพย์สิน ฝ่ายพระมหากษัตริย์ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2560 นอกจากจะได้ใช้การดูแลจัดการทรัพย์สินให้เพิ่มเติมขึ้นแล้วยังใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศในด้านอื่นอีกหลายประการโดยผ่านสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ในการพัฒนาต่าง ๆ โดยแบ่งการพัฒนาออกเป็นกิจการเพื่อสังคมของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์โดยแบ่งออกเป็น 8 เรื่องที่สำคัญ ได้แก่ การสนับสนุนเพื่อพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน การพัฒนาเยาวชนและการศึกษา การพัฒนาชุมชน การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และการอนุรักษ์ โครงการทางสังคมอันสืบเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการที่เกี่ยวข้องหรือสนับสนุนสถาบันพระมหากษัตริย์และสถาบันศาสนา การสนับสนุนองค์กรที่ทำดีเพื่อสังคมงานด้านสังคมอื่นๆ

คลองลาดโพธิ์ และสะพานภูมิพลซึ่งช่วยแก้ปัญหาน้ำท่วมให้แก่กรุงเทพมหานครเป็นส่วนหนึ่งอันเกิดจากพระกรณียกิจโดยปรากฏเด่นชัดและยาวนาน “นับแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองราชย์สิริสมบัติในปีพุทธศักราช 2489 จวบจนปัจจุบันเป็นเวลากว่า 60 ปีที่พระองค์บำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานับการเพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแก่ราษฎรผ่านโครงการพระราชดำริกว่า 4,400 โครงการ ทั้งการพัฒนาแหล่งน้ำ การเกษตร สิ่งแวดล้อม การส่งเสริมอาชีพ สาธารณสุข คมนาคม และการสื่อสาร สวัสดิการสังคม และโครงการสำคัญอื่น ๆ ที่ส่งผลให้พสกนิกรทั่วทุกพื้นที่ได้รับประโยชน์อย่างต่อเนื่องยาวนาน” (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2554 : 8)

ไม่เพียงแต่ในกรุงเทพมหานครเท่านั้น การพัฒนาประเทศอันสืบเนื่องจากโครงการพระราชดำริที่ต่อเนื่องยาวนานยังปรากฏอยู่ในการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชด้วย “แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานให้ดำเนินโครงการพัฒนาลุ่มน้ำพื้นที่ปากพนังตามวาระและโอกาสต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาตลอด 20 ปี ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพระราชปณิธานอันแน่วแน่ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชาวปากพนัง ทรงเข้าพระราชหฤทัยถึงความซับซ้อนของปัญหาจึงก่อให้เกิดเป็นโครงการพัฒนาที่ครอบคลุมและครบถ้วนทุกกระบวนการ ตั้งแต่การแก้ไขปัญหา น้ำท่วม ปัญหาคารขาดแคลนน้ำ การปรับปรุงคุณภาพน้ำ ไปจนถึงการจัดระบบการบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพ” (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2556 : 39)

ในกิจการด้านทำนุบำรุงศาสนาเป็นพระราชกรณียกิจเกี่ยวข้องโดยตรงกับพระมหากษัตริย์ดังปรากฏในมาตรา 7 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติว่า

“พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก”

สำนักงานทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์เป็นส่วนหนึ่งในการบำรุงทรัพย์สินเพื่อทำนุบำรุงศาสนสถานอย่างเป็นทางการดังจะเห็นได้จากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์มีการดำเนินการดูแลศาสนสถานในศาสนาต่าง ๆ ไม่เพียงแต่ศาสนาพุทธเท่านั้นยังรวมถึงศาสนาอื่นด้วย เช่น การร่วมพัฒนาสวนป่าในวัดเมืองวัดปทุมวนาราม, การอภิบาลสัตว์น้ำ วัดพระประยูรวงศาवास, การอนุรักษ์ต้นไม้เก่าแก่โบราณ วัดตันโพธิ์ศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี, อาสนวิหารพระแม่บังเกิด จังหวัดราชบุรี, มัสยิดกลางสงขลา จังหวัดสงขลา, เทวสถาน (โบสถ์พราหมณ์)

กรุงเทพมหานคร (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2559: 218-225) เป็นต้น

สรุปผลและอภิปรายผล

จากบทความนี้พบว่าความสำคัญของพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์เป็นกฎหมายที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องต่อการพัฒนาประเทศไทยในหลายด้านดังจะสรุปได้ดังนี้

1. การตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2560 แทนที่พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2479 เป็นการปรับปรุงแก้ไขให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปมากโดยเฉพาะเมื่อเทียบกับเมื่อปีที่จัดทำครั้งแรก คือ ฉบับ พ.ศ. 2479

เอกสารอ้างอิง

กต.อังกฤษ เผยขายสถานทูตที่กรุงเทพฯ 1.9 หมื่นล้านบาท, คั่นเมื่อ มีนาคม 25, 2561, <http://www.bbc.com/thai/international-42898612>

กิจการเพื่อสังคม สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, คั่นเมื่อ มีนาคม 23, 2560,

จาก <http://www.crownproperty.or.th/กิจการเพื่อสังคม>.

คำพิพากษาฎีกาที่ 1346/2535, คั่นเมื่อ มีนาคม 2, 2561, <http://deka.supremecourt.or.th/search/index/2>

จุลจักรพงษ์, พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า. (2554). *เจ้าชีวิต พงศาวดาร 9 รัชกาลแห่งราชวงศ์จักรี*

(พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ริเวอร์ บุ๊คส์.

พระราชกฤษฎีกาจัดระเบียบราชการและการบริหารงานบุคคลของราชการในพระองค์ พ.ศ. 2560,

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134/ตอนที่ 51 ก/หน้า 1 วันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2479, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 54/-/หน้า 778

วันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2480

พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2484, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 58/-/

หน้า 1321 วันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2484

พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2491, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 65/

ตอนที่ 10/หน้า 173 วันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2491

2. พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2560 เป็นกลไกหลักในการพัฒนาและส่งเสริมสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างยั่งยืนโดยทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์เป็นส่วนหนึ่งในการดำรงไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์อันเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย อีกทั้งใช้ในการต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์เพื่อให้สมพระเกียรติตลอดจนเพื่อสนองพระราชกรณียกิจต่าง ๆ

3. พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2560 มีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศในหลายมิติอย่างมีประสิทธิภาพสะท้อนออกมาในทุกมิติไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เช่น โครงการบูรณปฏิสังขรณ์ วัดต่างๆ การดำเนินงานตามโครงการตามพระราชดำริ เป็นต้น

พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2560, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134/ตอนที่ 75 ก/
หน้า 1 วันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการในพระองค์ พ.ศ. 2560, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134/ตอนที่ 48 ก/หน้า 1
วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช 2475, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 49/-/หน้า 51
วันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2475

แสวง บุญเฉลิมวิภาส. (2560). **ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. (2559). **คู่มือดูแลศาสนสถาน** (พิมพ์ครั้งที่ 2).

กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. (2556). **ด้วยพระเมตตา พลิกฟื้น พัฒนา ลุ่มน้ำปากพนัง.**

กรุงเทพฯ: ดาวฤกษ์ คอมมูนิเคชั่นส์.

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. (2554). **แนวพระราชดำรินมทานคร คลองลัดโพธิ์ และสะพานภูมิพล.**

กรุงเทพฯ: ดาวฤกษ์ คอมมูนิเคชั่นส์.

การพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

DEVELOPMENT OF CREATIVE ART ACTIVITIES SET BY USING LOCAL MATERIALS TO DEVELOP BASIC MATHEMATICAL SKILLS FOR PRESCHOOL CHILDREN

ศิรินันท์ รูปเทวิน¹⁾ รังรอง งามศิริ²⁾ จரியากรณ์ สกุลพราหมณ์³⁾

¹⁾นักศึกษามหาบัณฑิตสาขาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

^{2) 3)}อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Sirinan Rooptewin¹⁾ Rungrong Ngamsiri²⁾ Jariyaporn Sakulprahm³⁾

¹⁾Master of Education Program in Curriculum and Learning Management of Education.
Kanchanaburi Rajabhat University,

^{2) 3)} Faculty Education. In Program in Curriculum and Learning Management of Education
Kanchanaburi Rajabhat University.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย และเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น

ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบการวิจัยและพัฒนา โดยมีวิธีดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1: การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น 2: การพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น 3 : การทดลองใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น 4 : การปรับปรุงชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านน้ำโจน อำเภอลำสนธิ จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำนวนนักเรียน 22 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบประเมินทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย **แผนการจัดประสบการณ์** ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรมสาระสำคัญ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4 ชั้น (คือ ชั้นกระตุ้นให้ทำ ชั้นนำไปคิด ชั้นผลิตงานศิลปะ และชั้นสรุปทักษะคณิตศาสตร์) สื่อการเรียนรู้ การวัด

และประเมินผล คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น ประกอบด้วย คำนำ ความเป็นมาและความสำคัญ หลักการและแนวคิด จุดมุ่งหมาย โครงสร้างและระยะเวลา สื่อและอุปกรณ์ บทบาทของครู บทบาทของเด็ก การประเมินผล และนิยามศัพท์เฉพาะ และชุดกิจกรรม ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น มีค่าเท่ากับ 4.38 เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมิน ปรากฏว่า ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น มีประสิทธิภาพมาก 2) ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดประสบการณ์ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น มีค่าสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ : ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ / กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ / วัสดุท้องถิ่น

ABSTRACT

This research aimed to develop and find the efficiency of a creative art activity set by using local materials to develop the basic mathematical skills for the preschool children. Also, this research aimed to compare the basic mathematical skills of the preschool children before and after the treatment of the creative art activity set by using local materials.

The research and development methods were conducted through 4 stages which are: Stage 1: studying fundamental data for developing the creative art activity set by using local materials, Stage 2: developing the creative art activity set by using local materials, Stage 3: research, trying out the creative art activity set by using local materials, and stage 4: development, improving the creative art activity set by using local materials. The sample was 22 Kindergarten 1 students from Ban Namjon School, Laokwan District, Kanchanaburi, under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 4, collected by purposive sampling. The research tools were the creative art activity set and an evaluation scale of basic mathematical skills to collect data which were analyzed in terms of mean, standard deviation, and t-test.

The findings show that: 1) the results of the development of the creative art activity set by using local materials to develop basic mathematical skills for the preschool children came out in lesson plans comprising name of activities, subject matters, learning standard, learning areas, learning objectives, 4 learning activity stages (arousing, leading ideas, creating art, summing up basic mathematical skills), leaning materials, measurement, and evaluation. Plus, the manual for application of the creative art activity set by using local materials comprise of a preface, background and importance, principles and concepts, purposes, structure and duration, materials, teacher's roles, children's roles, evaluation, terminology definition, and an activity set. The efficiency of the creative art activity set by using local materials was 4.38, appearing at a high level compared with the evaluation criteria. Finally, 2) The comparison of the basic mathematical skills

of the preschool children, after the treatment of the creative art activity set by using local materials which showed that the students had higher mathematical skills significantly.

Keywords : creative art activities / mathematical skills / local materials.

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศเนื่องจากช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองตลอดจนพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ ที่จะดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม รวมเป็นพลังสร้างสรรค์ในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนได้ในอนาคต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดสภาพสังคมไทยที่พึงประสงค์ในอนาคตไว้ว่า ต้องเป็นสังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพใน 3 ด้าน คือ 1) สังคมคุณภาพที่ยึดหลักความสมดุล ความพอดี สามารถสร้างทุกคนให้เป็นคนดี คนเก่ง พร้อมด้วยคุณธรรม 2) สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้คนไทยทุกคนสามารถคิดเป็น ทำเป็น มีเหตุผล มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตรู้เท่าทันโลก เพื่อพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง สามารถส่งสมทบทางปัญญา รักษาและต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม 3) สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมและคุณค่าของเอกลักษณ์สังคมไทยที่พึงพาเกื้อกูลกัน รู้รักสามัคคี มีจารีตประเพณีที่ดีงาม มีสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550: 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่เล็งเห็นความสำคัญของเด็กปฐมวัยได้พัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่เน้นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรักความเข้าใจและความเอื้ออาทรของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2546: 3)

การพัฒนาคุณภาพมนุษย์ที่ยั่งยืนจำเป็นต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่ปฐมวัย เพราะเด็กตั้งแต่แรกเกิด ถึง 5 ปี เป็นช่วงอายุที่มีอัตราของพัฒนาการสูง สอดคล้องกับ (ปณิชา มโนลิทธยากร, 2553: 1) ได้กล่าวว่า การพัฒนาเด็กในช่วงวัยนี้ ควรจะมีการวางรากฐานความรู้ในด้านต่าง ๆ โดยเน้นการบูรณาการทักษะที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อเด็ก ได้แก่ ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษา ทักษะทางสังคม ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะทางคณิตศาสตร์ และทักษะทางวิทยาศาสตร์พร้อมกับปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม โดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้และการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ต่อต้านตนเองและผู้อื่นรักธรรมชาติ รักสิ่งแวดล้อม และพร้อมที่จะเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ ผ่านการจัดประสบการณ์ที่หลากหลายอย่างเหมาะสมเพื่อเป็นรากฐานของการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะในแต่ละด้านอย่างเหมาะสม ถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดี

และถูกต้องตามหลักจิตวิทยาและหลักวิชาการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ก็จะสามารถพัฒนาเด็กได้เต็มตามศักยภาพ จากทฤษฎีองค์ความรู้เรื่องพัฒนาการเด็กและการพัฒนาของสมอง สอดคล้องกับ (ปานิตา กุดกรุง, 2553: 2) กล่าวว่า ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์เป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญและควรปลูกฝังให้กับเด็กปฐมวัย โดยสอดแทรกและบูรณาการกับทุกกิจกรรม โดยครูควรให้เด็กมีโอกาสฝึกทักษะด้านคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการคิดโดยใช้เหตุผล ค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง สามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วโดยอาศัยการสังเกต การสำรวจ การจำแนก การจัดลำดับ การนับ การเปรียบเทียบ การจัดหมวดหมู่และการทำตามแบบ ซึ่งเด็กจะเกิดความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ จากกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเลข รูปร่าง รูปทรง ขนาด ลำดับและความสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ เพราะโดยปกติเด็กจะเรียนรู้คณิตศาสตร์จากการได้รับประสบการณ์ในการดำรงชีวิตประจำวันตามธรรมชาติ จะเห็นได้ว่า ทักษะทางคณิตศาสตร์มีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยอย่างยิ่ง ทำให้เด็กรู้จักคิด อธิบายเหตุผล สนับสนุนความคิดนั้นโดยอาศัยประสบการณ์และการเรียนรู้จากข้อเท็จจริงและสามารถบูรณาการได้กับทุกกิจกรรม

กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายพัฒนาประดู่แก้ว อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี ได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัยโดยครูเป็นผู้วางแผนกิจกรรม ดำเนินกิจกรรม และประเมินผลการจัดกิจกรรม พบว่า เด็กปฐมวัยควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ด้านการบอกตำแหน่ง การเปรียบเทียบ การเรียงลำดับ และการบอกเหตุผลต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำงานศิลปะสร้างสรรค์ด้วยตนเอง และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และครูปฐมวัยในกลุ่ม

โรงเรียนเครือข่ายพัฒนาประดู่แก้ว พบว่า มีความต้องการพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นและสอดคล้องกับพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กลงในกิจกรรม ลักษณะของชุดกิจกรรมต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ เหมาะสมกับวัย เน้นให้เด็กทุกคนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง และเด็กได้ฝึกทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ สามารถบอกเหตุผลเกี่ยวกับงานศิลปะที่ตนทำได้ ดังนั้น แนวทางการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเกิดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ สามารถจัดได้ด้วยกิจกรรมและวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายซึ่งสอดคล้องกับ (อัญชุลีกร อัมพรดล, 2551: 8) ได้กล่าวว่าชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่ประกอบด้วยการวาดภาพ การปั้น การพิมพ์ภาพ การประดิษฐ์ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการพับ ฉีก ตัด ประกระดาษ การเป่าสี หยดสี ฯลฯ ด้วยการให้เด็กได้ฝึกการสังเกต หาเหตุผลเพื่อส่งเสริมพัฒนาความคิดและเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ จำเป็นต้องมีวัสดุ อุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและหาได้ง่ายในท้องถิ่นของตนเองซึ่งสอดคล้องกับ (ปรีศณี สุวรรณสังข์, 2555: 5) ได้กล่าวว่า วัสดุท้องถิ่น เป็นวัตถุหรือสิ่งของที่มีอยู่ในท้องถิ่นและหาได้ง่าย สามารถนำมาประดิษฐ์หรือใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ต่างได้จริง ซึ่งวัสดุท้องถิ่นสามารถนำมาใช้ในกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ได้ เนื่องจากกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกิจกรรม 1 ใน 6 กิจกรรมที่เด็กปฐมวัยจะต้องปฏิบัติในแต่ละวัน การพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยให้เป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งเน้นให้เด็กได้รับการพัฒนาในทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ผ่านการบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้

จากประสบการณ์ตรงจากกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กมีความพร้อมที่จะศึกษาในขั้นต่อไป ปัจจุบันการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นสื่อที่ใกล้ตัวเด็ก หาได้ยาก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้จัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นซึ่งสามารถหาวัสดุได้ง่าย โดยวัสดุท้องถิ่นที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ก้านกล้วย ใบขนุน กะลามะพร้าว ดอกดาวเรือง เม็ดละหุ่ง เมล็ดฟักทอง เมล็ดแตงโม ใบบวบ เกล็ดปลา หิน เป็นต้น ซึ่งเด็กได้มีโอกาสจัดหาด้วยตนเองมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมจนเกิดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ และสามารถอธิบายเหตุผลจากการกระทำของตนเองได้

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม และเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ผ่านสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่มีรูปร่าง ลักษณะ แตกต่างกัน ซึ่งจะทำให้เด็กปฐมวัยเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติภายใต้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่เด็กอาศัยอยู่ บนพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคล และเพื่อเป็นแนวทางให้แก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ให้แก่เด็กปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น

สมมติฐานการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์มีประสิทธิภาพมาก
2. หลังการใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น เด็กปฐมวัยมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนบ้านน้ำโจน อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำนวนนักเรียน 22 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยกำหนดระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบการวิจัยและพัฒนา

(Research and Development) โดยมีวิธีดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R₁) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

1.1 แหล่งข้อมูลเอกสารศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และการพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

1.2 แหล่งข้อมูลบุคคล ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับความคิดเห็น ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยการสัมภาษณ์ และสอบถามจากผู้บริหารสถานศึกษาศึกษานิเทศก์ และครูปฐมวัย

1.3 ได้กรอบแนวคิดการพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D₁) การพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น

1. การพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

1.1 นำแนวคิดที่ได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนที่ 1 มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการร่างชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น

1.2 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองนำร่อง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น 2) แบบประเมินทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์

1.3 ตรวจสอบประเมินประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย และคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบโดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

1.4 นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง/แก้ไข ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R₂) การทดลองใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น

1. การทดลองใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1) ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น
2) แบบประเมินทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์
วิธีดำเนินการวิจัยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น จำนวน 8 ชุด ในสัปดาห์ที่ 2 โดยจัดกิจกรรมเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 45 นาที เวลา 9.00 – 9.45 น. จัดในช่วงกิจกรรมสร้างสรรค์ การทดสอบก่อนเรียน (Pre - test) โดยผู้วิจัยนำแบบประเมินทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ไปทดสอบกับเด็กปฐมวัยในสัปดาห์ที่ 1 ของการวิจัย และทดสอบหลังเรียน (Pre - test) ในสัปดาห์สุดท้ายของการวิจัย

1.2 การเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นโดยการทดสอบค่าที่เปรียบเทียบ

ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียน (t-test dependent sample) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D₂) การปรับปรุงชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น

1. การปรับปรุงชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

1.1 นำข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์ และประเด็นที่น่าสนใจจากเด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมกิจกรรมมาปรับปรุงแก้ไขชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

1.2 ได้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านน้ำโจน ในภาคเรียนที่ 2

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนการหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น

รายการประเมิน	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)					รวมคะแนน		ระดับคุณภาพ
	1	2	3	4	5	$\bar{x}$	S.D.	
ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์								
1.ขั้นตอนการพัฒนาชุดกิจกรรมเหมาะสม ครบถ้วน	1	4	4	4	4	3.40	1.34	มีประสิทธิภาพ
2.การใช้ภาษาเข้าใจง่ายและสามารถนำไปใช้ได้	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ปีการศึกษา 2559 จำนวน 22 คน โดยใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre – experimental design) ของบุญชม ศรีสะอาด (2553, หน้า 159-161) โดยมีแบบแผนการทดลองแบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว มีการทดลองก่อนและหลัง (One – Group pretest – posttest design)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.38 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.34 ดังนั้นเมื่อเทียบกับเกณฑ์ประเมินระดับคุณภาพปรากฏว่าชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นมีประสิทธิภาพมาก

2. การเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น โดยทดสอบค่าสถิติ t (t-test dependent sample) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนการหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น (ต่อ)

รายการประเมิน	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)					รวมคะแนน		ระดับคุณภาพ
	1	2	3	4	5	$\bar{x}$	S.D.	
3.ชุดกิจกรรมมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์อย่างชัดเจน	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มีประสิทธิภาพมากที่สุด
แผนการจัดประสบการณ์ศิลปะสร้างสรรค์								
1.แผนการจัดประสบการณ์มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการวิจัย	5	5	5	4	4	4.60	0.55	มีประสิทธิภาพมากที่สุด
2.แผนการจัดประสบการณ์พัฒนาด้านการบอกตำแหน่ง	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มีประสิทธิภาพมากที่สุด
3.แผนการจัดประสบการณ์พัฒนาด้านการเปรียบเทียบ	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มีประสิทธิภาพมากที่สุด
4.แผนการจัดประสบการณ์พัฒนาด้านการเรียงลำดับ	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มีประสิทธิภาพมากที่สุด
5.แผนการจัดประสบการณ์พัฒนาด้านการบอกเหตุผล	5	4	4	5	2	4.00	1.22	มีประสิทธิภาพมาก
6.กิจกรรมเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทักษะคณิตศาสตร์	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มีประสิทธิภาพมากที่สุด
7.กิจกรรมมีความเหมาะสมกับเด็กอายุระหว่าง 4 - 5 ปี	5	5	5	5	4	4.80	0.45	มีประสิทธิภาพมากที่สุด
8.ชุดกิจกรรมสามารถนำไปจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้จริง	5	5	5	5	4	4.80	0.45	มีประสิทธิภาพมากที่สุด
ด้านสื่อและอุปกรณ์การจัดชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์								
1.สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัยผู้เรียน	5	4	5	5	4	4.60	0.55	มีประสิทธิภาพมากที่สุด
2.สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้	5	4	5	5	4	4.60	0.55	มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนการหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น (ต่อ)

รายการประเมิน	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)					รวมคะแนน		ระดับคุณภาพ
	1	2	3	4	5	$\bar{x}$	S.D.	
ด้านการประเมินชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์								
1.มีการวัดและประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้	4	4	4	4	4	4.00	0.00	มีประสิทธิภาพมาก
2.ความเหมาะสมของวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4	4	4	4	4	4.00	0.00	มีประสิทธิภาพมาก
3.ความเหมาะสมของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4	4	4	4	3	3.80	0.45	มีประสิทธิภาพมาก
รวม	73	72	69	75	61	4.38	0.34	มีประสิทธิภาพมาก

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น

ตัวแปร	การทดสอบ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	t
	ก่อนเรียน	15.55	1.71	12.40*
	หลังเรียน	23.18	3.92	

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่าชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยเน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย 3 ด้าน คือ ด้านการบอกตำแหน่ง ด้านการเปรียบเทียบ ด้านการเรียงลำดับ และการบอกเหตุผล มีค่าเท่ากับ 4.38 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ประเมินผลแล้ว ปรากฏว่า

ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นมีประสิทธิภาพมาก ทั้งนี้เนื่องจากชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเน้นให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น เด็กเรียนรู้จากการสัมผัสบอกตำแหน่งเปรียบเทียบ เรียงลำดับ และบอกเหตุผลถึงการเลือกทำเป็นสิ่งที่ต่าง ๆ สอดคล้องกับทฤษฎีของบรูเนอร์ เด็กปฐมวัยจะเรียนรู้และเข้าใจสิ่งต่าง ๆ จากการกระทำและประสบการณ์ตรงด้วยการใช้ประสาทสัมผัส การลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เด็กปฐมวัยเรียนรู้จากการ

ลงมือปฏิบัติจริง เรียนรู้จากรูปธรรมไปสู่นามธรรม โดยครูจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พรพรรณ ราไพรุจิพงษ์, 2550: 58-60) ได้ทำการศึกษาทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบ การพิมพ์ภาพ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบ การพิมพ์ภาพ ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยหลังการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบ การพิมพ์ภาพ สูงกว่าก่อนทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบ การพิมพ์ภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และพบว่า เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีทักษะการเขียนทั้งโดยรวมและรายด้านเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 95.00 ของนักเรียนทั้งหมด

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย มีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ทั้ง 4 ด้าน คือ การบอกตำแหน่ง การเปรียบเทียบ การเรียงลำดับ และการบอกเหตุผล สูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย สามารถพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ส่งเสริมให้เด็กได้สังเกต บอกตำแหน่ง

เปรียบเทียบ เรียงลำดับ และบอกเหตุผล เด็กปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการทางศิลปะที่หลากหลาย ได้แก่ การปะติด การพิมพ์ภาพ และการประดิษฐ์ โดยใช้วัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น เช่น ใบขนุน เกี๊ยบปลา หิน ก้านกล้วย กะลามะพร้าว ดอกประดู่ ทราย ดอกดาวเรือง เป็นต้น ขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ครูเป็นผู้มีบทบาทในการสอดแทรกคำถาม ความรู้ทางคณิตศาสตร์ทั้งการบอกตำแหน่ง การเปรียบเทียบ การเรียงลำดับ และการบอกเหตุผล เช่น หนูทำภาพอะไร ทำไมหนูถึงเลือกทำภาพนี้ หนูเริ่มทำจากตรงไหนก่อน ในภาพที่หนูทำรูปอะไรอยู่ข้างซ้าย เป็นต้น ผ่านวัสดุต่าง ๆ ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นที่นำมาจัดกิจกรรมในแต่ละวัน สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของเพียเจท์ ซึ่งเด็กได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รู้จักการแยกประเภท วัสดุสิ่งของ การเข้าใจความหมายของจำนวนตัวเลข นำความรู้ที่ตนมีไปอธิบายเหตุผลในสิ่งที่ตนเองเข้าใจ ได้สอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 59) ซึ่งให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ว่า การจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ควรพยายามหาวัสดุในท้องถิ่นก่อนเป็นอันดับแรก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ปานิตา กุดกรุง, 2553: 65 , 67) ได้ทำการศึกษาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุธรรมชาติ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์จากวัสดุธรรมชาติ สูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุธรรมชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ

มีทักษะพื้นฐานโดยรวมและรายด้านสูงขึ้น จะเห็นได้ว่าเด็กเรียนรู้เรื่องขนาด รูปทรง จำนวนมาก-น้อย และการวางตำแหน่ง ลำดับที่หรือการทำอะไรก่อนหลังไปพร้อมกันด้วย ในขั้นสรุปทักษะคณิตศาสตร์เด็กแสดงผลงานและเล่าเกี่ยวกับผลงานของตนเอง บอกตำแหน่ง เปรียบเทียบ เรียงลำดับ และการบอกเหตุผลระหว่างผลงานของตนเองกับเพื่อน และสรุปเป็นภาพติดบนป้ายนิเทศจัดไว้ที่มุมคณิตศาสตร์ เพื่อให้เด็กเรียนรู้ได้ตามความสนใจ

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 รูปแบบ คือ 1) ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ 2) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 จากการวิจัย พบว่า ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพมาก ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่า สามารถนำชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น ไปใช้กับกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายพัฒนาประดู่แก้ว หรือโรงเรียนอื่น ๆ ที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน

1.2 จากการวิจัย พบว่า หลังการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สูงขึ้นกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น ดังนั้น ในการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยควรจัดกิจกรรมด้วยการใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น และควรบูรณาการกิจกรรมให้มีความหลากหลาย

เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ด้านอื่น ๆ ต่อไป

1.3 หากมีการนำชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นไปใช้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า ควรหาวัสดุที่มีลักษณะใกล้เคียง สอดคล้องกับงานวิจัยนี้ และมีอยู่ในท้องถิ่นของตน

1.4 ครูควรเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมและเพียงพอสำหรับเด็ก โดยเฉพาะวัสดุที่ได้จากธรรมชาติ เช่น ดอกดาวเรือง กากมะพร้าว ใบขนุน ก้านกล้วย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้อาจเหี่ยวเฉา เน่าเสีย หรือเปลี่ยนสภาพได้ง่ายและรวดเร็ว นอกจากนี้อาจมียางจากใบไม้หรือดอกไม้ ทำให้เกิดการระคายเคืองได้ ต้องทำความสะอาดให้เรียบร้อยก่อนนำมาจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย

1.5 ครูควรสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ยืดหยุ่นในเรื่องของเวลา เปิดโอกาสให้เด็กสร้างข้อตกลงร่วมกัน สนทนาร่วมกันอย่างหลากหลาย พร้อมทั้งสอดแทรกทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ด้านการบอกตำแหน่ง การเปรียบเทียบ การเรียงลำดับ และการบอกเหตุผลให้แก่เด็กในขณะปฏิบัติกิจกรรมแต่ละวัน

1.6 เด็กควรปฏิบัติตามข้อตกลงและร่วมทำกิจกรรมอย่างตั้งใจ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่น เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านอื่น ๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น ทักษะทางภาษา ทักษะทางวิทยาศาสตร์ ทักษะทางสังคม เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ด้านอื่น ๆ อีก นอกเหนือจากทักษะ

เอกสารอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปณิชา โมโนสิทธิ์ยากร. (2553). **ทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่เล่นเกมการศึกษาเน้นเศษส่วนของรูปเรขาคณิต**. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรีศนีย์ สุวรรณสังข์. (2555). **การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง งานจากวัสดุประดิษฐ์จากท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปานิตา กุดกรุง. (2553). **ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุธรรมชาติ**. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรพรรณ ร้าไพโรจน์พงศ์. (2550). **ทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ**. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **แนวทางมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็ก 3-5 ปี)**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อัญชุลีกร อัมพรดล. (2551). **การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้**. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

การพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ของสบู่อี่ห้อ Kefir Beauty เพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย

THE DEVELOPMENT OF PACKAGING DESIGN TO INCREASE DISTRIBUTION CHANNELS.

วรรณช จันทร

สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

Voranuth Juntron

Master of Business Administration (Retail Management) Panyapiwat Institute of management.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาพัฒนาแบบบรรจุภัณฑ์สบู่อี่ห้อ Kefir Beauty ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและนำผลการวิจัยมาสร้างแบบจำลองเพื่อนำไปทำการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม แบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นตัวแทนจัดซื้อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเลือกสินค้าเข้าจำหน่าย กลุ่มที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นตัวแทนของลูกค้าวัยทำงานที่ซื้อสินค้าในห้างสรรพสินค้า อายุเฉลี่ย 25-40 ปี รายได้ขั้นต่ำ 20,000 บาท ผลการวิจัยพบว่าบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์สบู่อี่ห้อ Kefir Beauty คือ แบบที่ 1 มีลักษณะรูปทรงเหลี่ยมมุมขอบมน ควรใช้โทนสีหลักเพียงอย่างเดียว คือ สีขาว ไม่ใช้โทนสีด้านหน้าของผลิตภัณฑ์ ควรมีลายดอกไม้อยู่มุมขวาด้านล่าง มีโลโก้อยู่ตรงกลางและมีตราสินค้าอยู่ด้านบนซ้ายมือ สรรพคุณควรอยู่ด้านหลังของบรรจุภัณฑ์มีการเจาะวัสดุเพื่อแสดงให้เห็นถึงด้านในของผลิตภัณฑ์

คำสำคัญ : บรรจุภัณฑ์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ สบู่อี่ห้อ Kefir Beauty

ABSTRACT

In this paper, the researcher has studied how to develop the concept of packaging design for Kefir Beauty brand in order to propose the appropriate concept of Kefir's packaging. Qualitative research was conducted through an in-depth interview which consisted of 2 groups. The first group was department store's purchasers who were the decision makers for product adoption, and the second group was the department store's customers age 25-40 with the minimum earning 20,000 baht per month. The result showed that Kefir Beauty's packaging should be a rectangle shape with a curve corner, white monotone color, and flower graphic placed in front of packaging at the lower right corner. The logo should be at the center with the

brand name placed at the upper left corner. The qualities of the product should be stated on the back side. Transparent area would be provided to see the product inside.

Keywords: Packaging, Packaging Design, Soap, Kefir Beauty.

บทนำ

บริษัท บิลด์ บิวตี้ ไบรท์ เมสท์ จำกัด ผู้จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ สบู่อียี่ห้อคีเฟอร์-บิวตี้ (Kefir Beauty) เป็นสบู่ที่มีส่วนผสมหลักจากบัวหิมะธิเบต เกิดจากจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ถูกนำไปเลี้ยงในน้ำนมคุณภาพสูงเพื่อให้เกิดเป็นเนื้อครีมขึ้นฟูมีลักษณะคล้ายกับดอกกะหล่ำ สบู่อียี่ห้อ Kefir Beauty ผลิตโดยบริษัท คีเฟอร์ บิวตี้ คอลเลคชั่น จำกัด ได้ตระหนักถึงความสำคัญของบรรจุภัณฑ์เป็นอย่างดี จึงมีนโยบายที่จะพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ของตนเองให้ก้าวสู่ห้างสรรพสินค้า (Department store)

จากเดิมสบู่อียี่ห้อ Kefir Beauty เคยใช้ชื่อว่า โฟร์บี (4B) ได้ออกสู่สายตาประชาชน เมื่อปี 2557 โดยมุ่งหวังที่จะขยายตลาด ซึ่งการจำหน่ายสบู่บัวหิมะตลอด 20 ปี ที่ผ่านมา ผู้บริโภคส่วนใหญ่ที่เป็นลูกค้าของสบู่บัวหิมะจะรู้จักสบู่ดังกล่าวในนาม “สบู่บัวหิมะคุณอ้อย” เนื่องจากเป็นผู้ผลิตและคิดค้นสูตรสบู่บัวหิมะดังกล่าวจนได้รับรางวัลหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (ONE TAMBON ONE PRODUCT: OTOP) 4 ดาว ของจังหวัดราชบุรี ปี 2553 จากข้อมูลของผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่าย “สบู่บัวหิมะคุณอ้อย” ในปี 2557 ได้ขยายกิจการเข้าสู่ห้างสรรพสินค้าโดยสร้างตราสินค้า 4B ขึ้นจากนั้นมีโอกาสนำเสนอผลิตภัณฑ์กับห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่งแต่ยังไม่สามารถวางจำหน่ายได้ เนื่องจากตัวแทนจัดซื้อจากห้างสรรพสินค้านั้นแจ้งว่าบรรจุภัณฑ์ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

ให้ผู้ผลิตกลับมาพัฒนาด้านการออกแบบให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภคของห้างสรรพสินค้าทางผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์สบู่ 4B จึงนำปัญหาดังกล่าวไปทบทวนจนเกิดการพัฒนาตราสินค้า (Brand) ขึ้นมาใหม่ (Rebranding) เพื่อทดแทน 4B โดยใช้ชื่อตราสินค้าว่า “Kefir Beauty” ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายคาดหวังว่าการพัฒนาตราสินค้าขึ้นมาใหม่ในครั้งนี้จะสามารถช่วยทำให้ผลิตภัณฑ์ได้มีโอกาสวางจำหน่ายในห้างสรรพสินค้าและขยายสู่ห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงชื่อตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ดังกล่าวส่งผลให้สบู่ Kefir Beauty ได้รับโอกาสให้วางจำหน่ายในห้างสรรพสินค้าบางแห่ง แต่ยังมีห้างสรรพสินค้าอีกบางแห่งยังคงปฏิเสธการอนุญาตให้เข้าวางจำหน่าย เนื่องจากนโยบายการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ในแต่ละห้างสรรพสินค้ามีความแตกต่างกัน นอกจากคุณภาพของผลิตภัณฑ์และชื่อเสียงของตราสินค้าแล้ว บรรจุภัณฑ์ที่สวยงามและสามารถสื่อสารให้ตรงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจนก็เป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ผลิตภัณฑ์นั้นได้รับการพิจารณาเข้าจำหน่ายในห้างสรรพสินค้า

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ของสบู่อียี่ห้อ Kefir Beauty ให้เป็นที่ยอมรับและสามารถเพิ่มช่องทางในการจัดจำหน่ายได้

เนื่อ ง จ า ก บ ร ร จู กั ณ ์ (Packaging) มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเป็นสิ่งแรกที่ผู้บริโภคมองเห็นก่อนการพิจารณาตัดสินใจซื้อ

ผลิตภัณฑ์นั้น ดังนั้น การสร้างภาพลักษณ์ที่เหมาะสมสวยงามบนบรรจุภัณฑ์ สามารถเพิ่มความน่าเชื่อถือและดึงดูดสายตาผู้บริโภค รวมทั้งเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ง่ายขึ้น

จากงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรบำรุงผิวหน้า โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครระบุว่า วิธีหนึ่งในการกระตุ้นทางการตลาด (Marketing Stimulus) การออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงามจะช่วยให้เกิดการกระตุ้นความต้องการของผู้บริโภคให้มีความรู้สึกอยากซื้อผลิตภัณฑ์ (ยศวิติ อยู่สุนิธา, 2554: 41) รวมถึงงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อเครื่องสำอางของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ระบุว่า การออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีสีสันและรูปร่างลักษณะที่สวยงาม นอกจากจะช่วยสร้างจุดขายให้กับผลิตภัณฑ์ (Unique Selling point) แล้วยังส่งผลถึงพฤติกรรมในการเลือกซื้อเครื่องสำอางของผู้บริโภคให้สามารถตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ได้เป็นอย่างดีอีกด้วย (เกวลี ปะตุลละ, 2549: บทคัดย่อ)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์สบู่อี่ห้อ Kefir Beauty
2. เพื่อศึกษารูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์สบู่อี่ห้อ Kefir Beauty

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาการออกแบบบรรจุภัณฑ์ประเภทสบู่ โดยมุ่งเน้นการออกแบบ

รูปทรงภายนอกไม่รวมการคิดต้นทุนและวัสดุในกลุ่มสบู่ในห้างสรรพสินค้า

ขอบเขตด้านประชากร

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่

1. กลุ่มตัวแทนจัดซื้อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเลือกสินค้าเข้าจำหน่าย (ไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวได้ด้วยเหตุผลทางธุรกิจ) ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์จนข้อมูลอิ่มตัวในรายที่ 6
2. กลุ่มลูกค้าวัยทำงานที่ซื้อสินค้าในห้างสรรพสินค้า เพศชายและหญิง อายุ 25-40 ปี ที่มีรายได้ขั้นต่ำ 20,000 บาท ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์จนข้อมูลอิ่มตัวในรายที่ 17

ขอบเขตด้านพื้นที่

เขตปริมณฑล

ขอบเขตด้านเวลา

สิงหาคม-กันยายน 2559

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเชิงคุณภาพ

แบ่งการเก็บข้อมูลเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ข้อคำถามเป็นแบบโครงสร้าง (Structured interview) มีคำถามชัดเจนโดยมีการสัมภาษณ์ตามลำดับคำถามที่เตรียมไว้เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ โดยได้ทำการขออนุญาตนำข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาเผยแพร่เพื่อการศึกษาเท่านั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องบันทึกเสียง, กล้องถ่ายภาพ, แบบสัมภาษณ์การสัมภาษณ์เชิงลึก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ด้วยวิธีการ face to face

interview โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่สร้างขึ้น เป็นเครื่องมือในการดำเนินการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นความจริงมากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการบันทึกเสียง จดบันทึก แนวคิด คำตอบในแต่ละข้อลงในแบบ สัมภาษณ์ที่เตรียมไว้ โดยมีการตรวจสอบความถูกต้อง ของข้อมูลด้วยการนำข้อมูลที่บันทึกอย่างละเอียดและ อธิบายอย่างชัดเจนนำกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูล สำคัญยืนยันความถูกต้องของข้อมูลว่าเป็นจริง ตรงกับแนวคิดของผู้ให้ข้อมูลหรือไม่ การตรวจสอบ ด้วยวิธีการดังกล่าวเรียกว่า การตรวจสอบข้อมูล สามเส้า (Triangulation) (สุภางค์ จันทวานิช, 2559: 129) การสัมภาษณ์ แต่ละรายจะสัมภาษณ์ จนกว่าจะเกิดข้อมูลซ้ำแบบเดิม และไม่มีข้อมูล ใหม่เพิ่มเติมที่เรียกว่า ข้อมูลอิ่มตัว (Data Saturation) จึงยุติการสัมภาษณ์ (องอาจ นัยพัฒน์, 2554: 233)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ เนื้อหา โดยมีขั้นตอนต่อไปนี้

1. ถอดเทปจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ทบทวน และทำความเข้าใจข้อมูลที่ได้จากการ ถอดเทปสัมภาษณ์เชิงลึก
2. นำข้อมูลมาจับกลุ่มความหมายและแยก ออกเป็นประเด็น
3. นำกลุ่มข้อมูลที่ได้อ่านตีความหมายให้เข้าใจ (Internal validity)
4. วิเคราะห์หาคุณลักษณะเฉพาะที่สอดคล้อง กับคำถามการวิจัย
5. เชื่อมโยงข้อมูลที่เกิดจากการสัมภาษณ์ เข้าด้วยกัน โดยให้ข้อมูลดังกล่าวมีความสัมพันธ์ กับคำถามการวิจัย

6. เขียนคำบรรยายแนวคิดที่ค้นพบ อย่างละเอียดชัดเจนพร้อมทั้งชี้แจงให้เหตุผล เพื่อแสดงความชัดเจน

7. สรุปแนวคิดที่ได้จากการสัมภาษณ์ เชิงลึกตามคำถามการวิจัยเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็น แนวคิดในการออกแบบรูปแบบบรรจุภัณฑ์ต่อไป

2. สัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group)

การสนทนากลุ่มประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูล สำคัญ 8 คน (เกษมสิงห์ เฟื่องฟู, 2551) ได้กล่าว ไว้ว่าการจัดสนทนากลุ่ม คือ การที่จัดให้มีกลุ่มคน ที่เป็นผู้รู้มีลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม อาชีพ หรือ คุณลักษณะภูมิหลังต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกันที่สุด และ คาดว่าเป็นกลุ่มที่สามารถตอบประเด็นคำถามที่นักวิจัย สนใจได้ดีที่สุด มีสมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่ม มีจำนวน 7- 8 คน เป็นกลุ่มที่มีลักษณะโต้ตอบและโต้แย้ง กันดีที่สุด ก่อให้เกิดการสนทนาที่เปิดกว้างที่จะให้ ทุกคนไม่อายคน วิชาปรัชญาได้ดีที่สุด

โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มตัวแทนจัดซื้อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ เลือกสินค้าเข้าจำหน่าย จำนวน 2 คน กลุ่มลูกค้า ้วยทำงานที่ซื้อสินค้าในห้างสรรพสินค้า เพศชายและ หญิง อายุระหว่าง 25-40 ปี ที่มีรายได้ขั้นต่ำ 20,000 บาท จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบจำลองบรรจุภัณฑ์ จำนวน 3 แบบ (สุมาลี ทองรุ่งโรจน์, 2555) โดยมีวิธีการสร้าง แบบจำลองดังนี้

1. ทำความเข้าใจกับทีมงานออกแบบบรรจุภัณฑ์ ให้เข้าใจถึงคุณสมบัติเด่นของผลิตภัณฑ์ และ เข้าใจความต้องการของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่สรุป จากผลการวิจัยเชิงลึก

2. นำเสนอไอเดีย เช่น ตัวอย่างภาพประกอบที่ต้องการ โทนสีที่ต้องการ เพื่อเป็นแนวทางให้ทีมออกแบบบรรจุภัณฑ์ ให้เข้าใจรอบการทำงานมากขึ้น

3. เมื่อทีมงานออกแบบได้ทำการออกแบบให้เลือก ผู้วิจัยต้องร่วมปรับปรุงแก้ไขให้เป็นแบบที่มีความถูกต้องตามผลวิจัยและมีความสวยงาม

แบบสัมภาษณ์การสนทนากลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้ดำเนินการสนทนาแนะนำตัวและชี้แจงวัตถุประสงค์ของงานวิจัย
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน แนะนำตัว
3. ผู้ดำเนินการสนทนาสรุปแนวคิดจากการสัมภาษณ์เชิงลึก
4. อธิบายแบบจำลองว่ามีกี่แบบ กี่สีให้เลือกพิจารณา
5. เริ่มสนทนาด้วยบรรยากาศที่เป็นกันเอง เพื่อลดความกดดันระหว่างการสนทนา
6. ดำเนินการสนทนากลุ่มโดยผู้ดำเนินการทำการจดบันทึกความคิดเห็นต่าง ๆ จากการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล จากการสนทนากลุ่มในครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสร้างข้อสรุปซึ่งข้อมูลในการวิเคราะห์ได้มาจากการสังเกต การจดบันทึก การแสดงความคิดเห็น ระหว่างการสนทนากลุ่ม โดยนำแนวคิดที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาสรุป จนเกิดเป็นบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับสบู่อี่ห้อ Kefir Beauty และตรงกับกลุ่มลูกค้า โดยสามารถวางจำหน่ายในห้างสรรพสินค้าได้

สรุปผลการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์สบู่อี่ห้อ Kefir Beauty
2. เพื่อศึกษารูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์สบู่อี่ห้อ Kefir Beauty สรุปผลได้ดังนี้

1. สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

รูปทรงที่เหมาะสมกับบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์สบู่อี่ห้อ Kefir beauty ควรเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยม มีมุมขอบเป็นแบบมน (ภาพที่ 1.1) และควรหลีกเลี่ยงรูปทรงสามเหลี่ยม

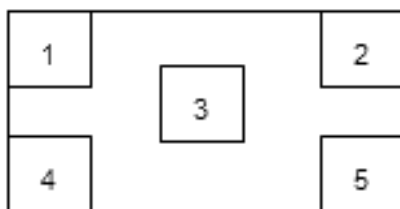
ภาพที่ 1.1 แสดงภาพรูปทรงสี่เหลี่ยมมุมขอบมน

บรรจุภัณฑ์ ควร แสดง ให้ เห็น เนื้อ ใน ของ ผลิตภัณฑ์ สบู่วิวหิมะ Kefir beauty โทนีสี ที่เหมาะสมกับบรรจุภัณฑ์ สบู่วิวหิมะ Kefir beauty คือ โทนีสีอ่อน เช่น ขาว, ฟ้า เป็นต้น ควรใช้ โทนีสีเข้ม เช่น สี และ โทนีสีร้อนแรง เช่น สีแดง เป็นต้น สำหรับ บรรจุภัณฑ์ สบู่วิวหิมะ ควรใช้ โทนีสีหลัก เพียง อย่าง เดียว และไม่ ควร ได้ สี

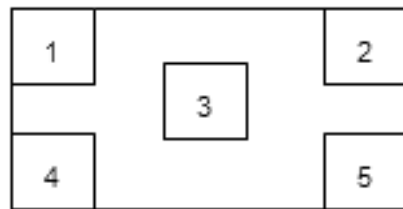
จากภาพที่ 1.2 แสดงการจัดวางภาพประกอบ บรรจุภัณฑ์ ซึ่งควรใช้ภาพวาด ดอกบัวหิมะเป็น

ภาพประกอบและควรหลีกเลี่ยงภาพผู้หญิงหน้าขาว โลโก้ของผลิตภัณฑ์ ควรวางอยู่ด้านหน้าหมายเลข 3 ภาพประกอบควรวางอยู่ด้านหน้าหมายเลข 5 ข้อความสรรพคุณควรวางอยู่หมายเลข 3 ด้านหลัง ชื่อตราสินค้าควรวาง หมายเลข 1 ด้านหน้าของ บรรจุภัณฑ์

จากผลการวิจัยเชิงลึกข้างต้นสามารถนำผลวิจัย มาออกแบบบรรจุภัณฑ์ได้ 3 แบบ ดังแสดงในภาพที่ 1.3, 1.4, 1.5

(ด้านหน้า)

(ด้านหลัง)

ภาพที่ 1.2 แสดงภาพตำแหน่งขององค์ประกอบ (Layout) ของบรรจุภัณฑ์

ภาพที่ 1.3 แสดงภาพการออกแบบบรรจุภัณฑ์แบบที่ 1

ภาพที่ 1.4 แสดงภาพการออกแบบบรรจุภัณฑ์แบบที่ 2

ภาพที่ 1.5 แสดงภาพการออกแบบบรรจุภัณฑ์แบบที่ 3

การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

จากการสนทนากลุ่มพบว่าแบบบรรจุภัณฑ์ที่ถูกเลือกมากที่สุด คือ แบบที่ 1 โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญเลือกแบบที่ 1 จำนวน 6 คน ในขณะที่แบบที่ 3 มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญเลือกแบบที่ 3 จำนวน 2 คน ส่งผลให้แบบที่ 1 เป็นบรรจุภัณฑ์ที่ผู้บริโภครู้สึกเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์สบู่ยี่ห้อ Kefir Beauty มากที่สุด โดยให้เหตุผลว่า แบบดังกล่าวให้ความรู้สึกถึงบัวหิมะดูสะอาดบริสุทธิ์ น่าใช้ โทนสีบรรจุภัณฑ์ที่ถูกเลือกมากที่สุด คือ โทนสีขาว มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญเลือกโทนสีขาวทั้งหมดจำนวน 8 คน โดยให้เหตุผลว่า โทนสีขาว ดูสะอาด บริสุทธิ์ให้ความรู้สึกเย็นเหมือนบัวหิมะ

นอกจากนี้ ยังมีสิ่งที่มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญต้องการปรับปรุงในบรรจุภัณฑ์อีกไม่ว่าจะเป็นตัวอักษรควรเป็นแบบเดียวกันทั้งหมด มีการเพิ่มจำนวนดอกไม้และปรับความสว่างของสีดอกไม้ให้สดใสมากขึ้น เป็นต้น

เมื่อปรับปรุงตามงานวิจัยแล้วจะสามารถได้บรรจุภัณฑ์ที่ตรงตามวัตถุประสงค์งานวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1.6

ภาพที่ 1.6 แสดงภาพบรรจุภัณฑ์สบู่อีโคโน Kefir beauty แบบใหม่ที่ผ่านการวิจัยแล้ว

อภิปรายผล

แนวคิดด้านการออกแบบรูปแบบบรรจุภัณฑ์พิจารณาได้จากกฎของวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ อันประกอบด้วย ช่วงแนะนำผลิตภัณฑ์ ช่วงการเติบโตในตลาด ช่วงตลาดอิ่มตัวและช่วงที่ตลาดตกต่ำ ซึ่งแต่ละช่วงวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ได้เข้าไปมีบทบาทสำคัญตั้งแต่ช่วงการเติบโตในตลาดเพื่อสร้างการจดจำที่ดีกับลูกค้าให้เกิดการซื้อสินค้าซ้ำและยืดระยะเวลาการครอบครองส่วนแบ่งทางการตลาดให้นานที่สุดจากการทบทวนวรรณกรรมที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษานั้นมีความสอดคล้องกับขั้นตอนการออกแบบบรรจุภัณฑ์และเทคนิคต่าง ๆ ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของ (สุมาลี ทองรุ่งโรจน์, 2555: 26) ที่กล่าวไว้ว่า การออกแบบบรรจุภัณฑ์มีหลักและวิธีในการออกแบบ 2 ส่วน คือ ส่วนโครงสร้างและส่วนการออกแบบลวดลายบนบรรจุภัณฑ์ โดยการออกแบบนั้น ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญทั้งด้านรูปทรง โทนสี

ภาพประกอบ และการจัดวางองค์ประกอบให้เป็นไปตามบทบาทและความสำคัญของบรรจุภัณฑ์

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถช่วยให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ คือ สรุปรูปข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ทำแบบจำลอง แล้วนำเสนอรูปแบบบรรจุภัณฑ์จนได้ข้อสรุปที่เหมาะสมสำหรับบรรจุภัณฑ์สบู่อีโคโน Kefir Beauty ที่สามารถวางจำหน่ายในห้างสรรพสินค้าได้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้แนวคิดว่าการใช้ภาพประกอบของบรรจุภัณฑ์ไม่ควรใช้ภาพจริง เพราะไม่สามารถสื่อความหมายกับผู้บริโภคได้ตามที่ (สุนีย์ วรรณโกมล, 2546: 84) ได้กล่าวว่า ภาพประกอบที่เหมาะสม คือ ภาพประกอบที่ไม่ใช่ภาพจริงของผลิตภัณฑ์ แต่เป็นภาพที่สื่อให้เห็นถึงผลิตภัณฑ์ หากมีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ได้ดีในระดับสากลจะสามารถยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์ได้เป็นอย่างมากตามที่ (สินีนาด เลิศไพรวิน, สมิตรา

ศรีวิบูลย์ และจันทร์จรัส ศรีศิริ, 2552: 81-83) ได้กล่าวไว้ว่า บรรรจักษ์ของประเทศที่มีความนิยมผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางและแฟชั่น เช่น ประเทศในแถบอเมริกาและยุโรป มีความนิยมบรรรจักษ์ที่ออกแบบเรียบง่าย ดูสะอาดตา มีความโดดเด่น นอกจากนี้ การมองเห็นเนื้อในของผลิตภัณฑ์ก็เป็นสิ่งจะสร้างความเชื่อมั่นในตัวผลิตภัณฑ์นั้นได้ดังที่ (วัฒนา อภิวงศ์โสภณ, 2556: 9-10) กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมของผู้บริโภคให้ความสำคัญกับความเชื่อมั่นในตัวผลิตภัณฑ์ผ่านการมองเห็นคุณสมบัติต่างๆ ที่สำคัญของผลิตภัณฑ์สบู่ซึ่งความเชื่อมั่นในตัวผลิตภัณฑ์นั้นเอง จะส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สบู่ของผู้บริโภค และสุดท้ายการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีผ่านบรรรจักษ์จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค สอดคล้องกับงานวิจัยของ (จงรัก ชินเกล้ากำจร และกิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ, 2554: 57) ได้กล่าวไว้ว่าผู้บริโภคจะตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรชนิดก้อน

เอกสารอ้างอิง

- เกวลี ปะตุละ. (2549). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อเครื่องสำอางของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เกษมสิงห์ เฟื่องฟู. (2551). การสนทนากลุ่ม. ค้นเมื่อ พฤศจิกายน 15, 2559 จาก <http://www.nb2.go.th/kmcddata/uploadq/120.ppt>
- จงรัก ชินเกล้ากำจร และกิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรชนิดก้อนในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารการเงิน การลงทุน การตลาดและการบริหารธุรกิจ, 1 (1), 56-68.
- ยศวดี อยู่สุนิห. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรบำรุงผิวหน้า โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วัฒนา อภิวงศ์โสภณ. (2556). การเปรียบเทียบทัศนคติ ด้านผลิตภัณฑ์สบู่ก่อนและสบู่เหลวที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสบู่ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จากปัจจัยด้านราคาเป็นหลัก แต่ก็ไม่อาจปฏิเสธอิทธิพลด้านอื่น ๆ ที่จะส่งผลให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ได้ง่ายขึ้น ปัจจัยนั้นก็คือ ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์

ข้อเสนอแนะ

1. ควรวางแผนเรื่องการให้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เนื่องจากอาจมีข้อจำกัดจากเงื่อนไขของธุรกิจ เช่น ข้อจำกัดของการให้ข้อมูลที่ไม่อาจเปิดเผยในที่สาธารณะได้ ผู้วิจัยต้องดำเนินการขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ก่อนนำข้อมูลมาเผยแพร่ในที่สาธารณะ เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องการหาแนวทางการพัฒนาบรรรจักษ์สบู่ให้ขยายสู่ตลาดต่างประเทศ
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาบรรรจักษ์สบู่ที่มีความเหมาะสมกับการขายออนไลน์ (Online)

- สินีนาด เลิศไพโรวัน, สุมิตรา ศรีวิบูลย์ และจันทร์จรัส ศรีศิริ. (2552). **โครงการศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์เครื่องสำอางสมุนไพรเพื่อการส่งออก**. กรุงเทพมหานคร : ทุนสภาวิจัยแห่งชาติ.
- สุนีย์ วรรณโกมล. (2546). **กลยุทธ์การออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อการแข่งขันเชิงธุรกิจ**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2559). **การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ (ครั้งที่ 23)**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมาลี ทองรุ่งโรจน์. (2555). **ออกแบบบรรจุภัณฑ์**. กรุงเทพมหานคร : วาดศิลป์.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2554). **การออกแบบการวิจัย วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพและผสมผสานวิธีการ (ครั้งที่2)**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การศึกษาผลการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกปฏิบัติ เรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้าของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

STUDY OF LEARNING OUTCOMES BY PRACTICE PACK OF BASIC ELECTRICAL MEASUREMENTS OF HIGH SCHOOL STUDENTS IN PHOTHARAM DISTRICT, RATCHABURI

สุริยา วุฒ เสาวคนธ์

สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

Mr.Suriyawut Saovakhon

Electrical Technology, Muban Chombueng Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติเรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้า 2) เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงาน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติ เรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้า และ 3) เพื่อศึกษา
ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติ เรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้า
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนช่องพระนาวิทยา อำเภอโพธาราม
จังหวัดราชบุรี ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 31 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง
ตามสภาพจริง

เครื่องมือที่ใช้ คือ 1) ชุดฝึกปฏิบัติเรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้า 2) แบบทดสอบวัดผลทางการเรียน 3) แบบ
ประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน และ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติ
เรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้า การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบที่ แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียน
ด้วยชุดฝึกปฏิบัติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
2. ผลการปฏิบัติงานเรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนด้วยชุดฝึก
ปฏิบัติเรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้าอยู่ในระดับดี
3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติ เรื่องพื้นฐาน
การวัดทางไฟฟ้าอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ผลการเรียนรู้ ชุดฝึกปฏิบัติ พื้นฐานการวัดทางไฟฟ้า

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to compare before and after learning of high school students by using practice pack, Subject on basic electrical measurements, 2) to study the performance of the high school students by using the practice pack regarding the subject on basic electrical measurements, and 3) to study about the opinions of high school students by using the practice pack, regarding the subject on basic electrical measurements. The sample of this research was selected by using purposive sampling from the 31 students of one class in Matayomsuksa 6 of Chongphranwittaya School, Photharam District, Ratchaburi in the first semester of 2017.

The research instruments were: 1) practice packs of basic electrical measurements, 2) learning-outcome achievement test, 3) the evaluation of working by the high school students, and 4) questionnaire about opinions of the students who study by using the practice pack regarding the subject on basic electrical measurements. Data analysis and the statistics used in this research were mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), and t-test for the dependent sample.

The results are as follows:

1) The learning outcomes of the high school students by using the practice pack regarding the subject on basic electrical measurements after learning are higher than before learning at the significant level of 0.05.

2) The performance of the high school students by using the practice pack regarding the subject on basic electrical measurements is at a good level.

3) The opinions of the high school students by using the practice pack, regarding the subject on basic electrical measurements are at a good level.

Keywords: Learning Outcomes, Practice Pack, Basic Electrical Measurements

บทนำ

โลกปัจจุบันและอนาคตจำเป็นต้องใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตมนุษย์ เพราะวิทยาศาสตร์มีความเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตประจำวันและการงานอาชีพต่าง ๆ ตลอดจนเทคโนโลยี เครื่องมือเครื่องใช้ และ

ผลผลิตต่าง ๆ ที่ใช้อำนวยความสะดวกในชีวิตและการทำงาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นผลสืบเนื่องจากความรู้ทางวิทยาศาสตร์ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่น ๆ ฉะนั้นในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์จึงมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนได้เรียนรู้

วิทยาศาสตร์ที่เน้นการเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการ เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน มีกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติและเหมาะสมกับระดับช่วงชั้นของการเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551: 1)

ในการจัดการเรียนสอนทางด้านวิทยาศาสตร์นั้น ได้มุ่งเน้นการพัฒนาให้นักเรียนมากกว่าการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักเรียน เพื่อให้ นักเรียน คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง แนวทางที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะนี้ ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างเป็นระบบและเป็นกระบวนการ เรียกว่า ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันจึงมุ่งเน้นให้นักเรียนลงมือค้นคว้าหาความรู้ ลงมือปฏิบัติและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งในการพัฒนาการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนเป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความเจริญงอกงามทางสติปัญญา ทั้งยังเป็นกระบวนการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาความรู้อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ (ระพีพรรณ พงษ์ปลื้ม 2557: 13) สอดคล้องกับ (ทิตินา แชมณี , 2550: 475) ที่กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ หมายถึง ข้อความรู้ที่พรรณนา/อธิบาย/ทำนายปรากฏการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนรู้ ซึ่งได้รับการพิสูจน์ ทดสอบตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และได้รับการยอมรับว่าเชื่อถือได้ ซึ่งจะประกอบด้วยคุณสมบัติอย่างน้อย 3 ประการ คือ (1) จะต้องอธิบายความจริงหลักของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้ (2) จะต้องสามารถสรุปความจริงหลักนั้นออกมาเป็นกฎหรือความจริงอื่น ๆ ได้ และ (3) จะต้องสามารถทำนายปรากฏการณ์นั้นได้ ดังนั้น ในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้เกิดทักษะ และเจตคติทางวิทยาศาสตร์ มี

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สามารถกระทำได้โดยจัดให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยผู้สอนมีบทบาทที่สำคัญในการส่งเสริมและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ มีทักษะ และมีความสุขในการเรียน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายตามที่หลักสูตรได้กำหนด ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยพัฒนาให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองเพราะความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์นั้น ต้องอาศัยการฝึกฝนให้นักเรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมให้มากได้เท่าใดยิ่งดี (ระพีพรรณ พงษ์ปลื้ม, 2557: 13) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ(เกษตร อ็อกเวชะ, 2554: บทคัดย่อ) (มีชัย จิตมั่น , 2553: บทคัดย่อ) และบุญเลิศ พลชลี (2550: บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกปฏิบัติเรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้าซึ่งผลการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกปฏิบัติมีส่วนช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพิ่มสูงขึ้น

การจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มเน้นวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551) ได้บรรจุรายวิชาฟิสิกส์ ซึ่งมีเนื้อหาบางส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องพื้นฐานทางไฟฟ้า มีลักษณะของเนื้อหาเป็นทฤษฎีการคำนวณ และทักษะกระบวนการ ซึ่งเป็นเนื้อหา 2 ส่วน คือ ความรู้ และการปฏิบัติ ซึ่งในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จำเป็นต้องจัดกระทำให้ครบถ้วน จึงมีความยากลำบากที่จะให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องดังกล่าว เพราะไฟฟ้าเป็นพลังงานรูปแบบหนึ่งที่ไม่สามารถมองเห็น ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจัดการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าว

ซึ่งได้ข้อมูลจากการสอบถามโดยการสัมภาษณ์
อาจารย์ผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ในพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า ในกลุ่ม
สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลายนั้น มีสภาพปัญหาในการจัดการเรียน
การสอน คือ ขาดแคลนอุปกรณ์ในการทดลอง
และขาดเครื่องมือสำหรับใช้ในการวัดปริมาณทางไฟฟ้า
เพื่อถ่ายถอดจากนามธรรมสู่รูปธรรม ซึ่งทำให้เห็น
ลักษณะและคุณสมบัติของวงจรไฟฟ้า รวมทั้งผลที่เกิด
ขึ้นกับอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในวงจรเมื่อเปลี่ยนปริมาณ
ของแหล่งจ่ายพลังงานที่สอดคล้องกับทฤษฎีที่ได้เรียนรู้
จึงทำให้ขาดกิจกรรมที่สนับสนุนให้นักเรียนได้ลงมือ
ปฏิบัติเพื่อพิสูจน์หลักการทฤษฎีที่ได้เรียนรู้ที่ส่งเสริม
ให้นักเรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้
ระดับคะแนนในเรื่องดังกล่าวไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ
เท่าที่ควร

จากเหตุผลและความสำคัญ ดังกล่าว
ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะแก้ปัญหาผลการเรียนรู้
เรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้าโดยการจัดการเรียน
การสอนด้วยชุดฝึกปฏิบัติ ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่ง
ที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น
เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนด้านวิทยาศาสตร์
และเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน
ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลายที่เรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติ เรื่องพื้นฐานการวัด
ทางไฟฟ้า
2. เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติ
เรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้า
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติ
เรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้า

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพื้นฐานการวัด
ทางไฟฟ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียน
ด้วยชุดฝึกปฏิบัติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
2. ผลการปฏิบัติงานเรื่องพื้นฐานการวัด
ทางไฟฟ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียน
ด้วยชุดฝึกปฏิบัติเรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้า
อยู่ในระดับดี
3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลายที่เรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติ เรื่องพื้นฐานการวัด
ทางไฟฟ้าอยู่ในระดับมาก

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการเรียนรู้
ด้วยชุดฝึกปฏิบัติเรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้า
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในพื้นที่
อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี มีการกำหนดประชากร
กลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษาไว้ และขอบเขต
ของเนื้อหาวิชา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จำนวน 1,505 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาฟิสิกส์ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มเน้นวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โรงเรียนช่องพระนาวิทยา ภาคเรียนที่ 1/2560 จำนวน 31 คน ซึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนที่ผ่านการเรียนเรื่องไฟฟ้าเบื้องต้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามสภาพจริง

2. ตัวแปรที่ศึกษา

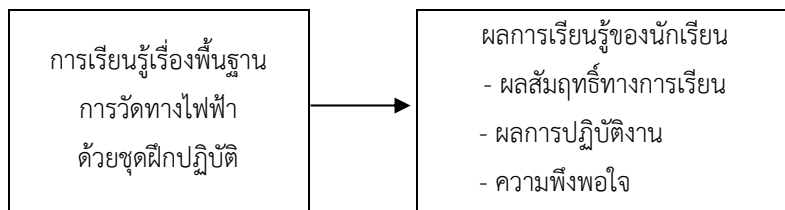
ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนด้วยชุดฝึกปฏิบัติ เรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้า รายวิชาฟิสิกส์ ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มเน้นวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยกัน 3 ด้าน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการปฏิบัติงาน และความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติเรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้า

3. เนื้อหา

เนื้อหา แบ่งเป็น 4 บทเรียน คือ บทที่ 1 พื้นฐานทางไฟฟ้า บทที่ 2 การวัดค่าความต้านทาน บทที่ 3 การวัดแรงเคลื่อนไฟฟ้า และบทที่ 4 การวัดกระแสไฟฟ้า

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) ดำเนินการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังบทเรียน (One Group Pre-test Post-test Design) (ลิวน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538: 249) มีเครื่องมือการวิจัย ได้แก่ ชุดฝึกปฏิบัติ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน และ

แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ชุดฝึกปฏิบัติเรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้า ซึ่งประกอบด้วย แหล่งกำเนิดไฟฟ้ากระแสตรง ตัวต้านทานแบบคงที่ มัลติมิเตอร์แบบอะนาล็อกและแบบดิจิตอล ผงต่อวงจรพร้อมสาย และใบงานปฏิบัติ จำนวน 4 เรื่อง คือ เรื่องที่ 1 พื้นฐานทางไฟฟ้า เรื่องที่ 2 การวัด

ความต้านทานไฟฟ้า เรื่องที่ 3 การวัดแรงเคลื่อนไฟฟ้า และเรื่องที่ 4 การวัดกระแสไฟฟ้า

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สร้างขึ้นจากผลการวิเคราะห์พฤติกรรมที่คาดหวัง หลังเรียนจบในแต่ละบทตามระดับการเรียนรู้และ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ได้จากน้ำหนักคะแนน ในตารางวิเคราะห์ หลักสูตร จำนวน 40 ข้อ และสร้าง ข้อสอบเพิ่มในจุดมุ่งหมายด้านการนำไปใช้และเหตุผล จำนวน 10 ข้อ รวมสร้างแบบทดสอบจำนวน 50 ข้อ จากนั้น ประเมินความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่า ดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา มีค่าระหว่าง 0.80-1.00 วิเคราะห์ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่น ซึ่งผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่าความยากง่าย มีค่า 0.25-0.75 ค่าอำนาจ จำแนก มีค่า 0.25-1.00 และค่าความเชื่อมั่น มีค่า 0.87 มีข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์คุณภาพ จำนวน 45 ข้อ ซึ่งครอบคลุมทุกวัตถุประสงค์ เชิงพฤติกรรมที่กำหนด จากนั้นจำแนกแบบทดสอบ ก่อนเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างละ 40 ข้อ

3. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน ที่เรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติ เรื่องพื้นฐานการวัด ทางไฟฟ้า สร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค โดยกำหนดเกณฑ์ การประเมิน ครอบคลุม เนื้อหา 5 องค์ประกอบ คือ ผลงานถูกต้องสมบูรณ์ การทำงานเป็นขั้นตอน การใช้เครื่องมือวัดปริมาณ ทางไฟฟ้าถูกต้อง ความรับผิดชอบ และการตรง ต่อเวลา โดยกำหนดระดับคุณภาพ 4 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ และควรปรับปรุง ตรวจสอบความตรงตาม เนื้อหาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ดัชนีความสอดคล้อง

เชิงเนื้อหาของหัวข้อในแบบประเมินผลการ ปฏิบัติงานมีค่าระหว่าง 0.80-1.00 และความเชื่อมั่น พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบแอลฟา มีค่าเท่ากับ 0.82

4. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ที่เรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติ เรื่องพื้นฐานการวัด ทางไฟฟ้า เป็นแบบประเมินค่าด้วยข้อความ ชนิด 5 ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีระดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ และปรับปรุง แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 5 ข้อ ด้านสื่อการเรียนการสอน จำนวน 5 ข้อ และด้านแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 5 ข้อ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยให้ ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ดัชนีความสอดคล้อง เชิงเนื้อหา มีค่าระหว่าง 0.80-1.00 จากนั้นตรวจสอบความ เชื่อมั่นของแบบประเมินความพึงพอใจ พบว่า แบบประเมินมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบ แอลฟา มีค่าเท่ากับ 0.71

5. การประเมินคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยการสร้างแบบสอบถามเพื่อ ประเมิน ความเหมาะสมของเครื่องมือการวิจัย เป็นแบบ ประเมินค่าด้วยข้อความ ชนิด 5 ระดับ มี 4 ด้าน คือ ชุดฝึกปฏิบัติ เรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้า แบบทดสอบวัดผลทางการเรียน แบบประเมิน ผลการปฏิบัติงาน และแบบประเมินความพึงพอใจ และจัดส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประเมิน ความเหมาะสมของเครื่องมือการวิจัย มีผลการ ประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือการวิจัย แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือการวิจัย

รายละเอียดของคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม
ชุดฝึกปฏิบัติเรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้า			
1. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	4.20	0.45	มาก
2. ปริมาณเหมาะสมกับเวลาในการเรียน	4.20	0.45	มาก
3. สามารถตรวจปรับความเข้าใจกับทฤษฎีได้	4.00	0.71	มาก
4. การใช้งานไม่ซับซ้อนและสะดวกกับผู้เรียน	4.20	0.45	มาก
5. ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี	4.20	0.45	มาก
เฉลี่ย	4.08	0.57	มาก
แบบทดสอบวัดผลทางการเรียน			
1. คำถามตรงตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	4.20	0.45	มาก
2. จำนวนข้อสอบมีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์	4.20	0.84	มาก
3. เวลาในการทำกับจำนวนข้อสอบเหมาะสม	4.00	0.71	มาก
4. คำถามและคำตอบมีเป้าหมายที่ชัดเจน	4.20	0.45	มาก
5. คำถามมีความยากง่ายเหมาะสม	4.00	0.71	มาก
เฉลี่ย	4.12	0.60	มาก
แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน			
1. วัดครบถ้วนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ได้จริง	4.00	0.71	มาก
2. วัดได้ตรงความเป็นจริง ทั้งความรู้ ทักษะการปฏิบัติ และคุณลักษณะทางจิตใจ	4.20	0.45	มาก
3. กำหนดประเด็นในการประเมิน มีความชัดเจน เหมาะสม	4.00	0.71	มาก
4. เกณฑ์การประเมินเป็นรูปธรรม มีความชัดเจน	4.00	0.71	มาก
5. การประเมินตามสภาพจริงจากการปฏิบัติงาน	4.00	0.71	มาก
เฉลี่ย	4.04	0.61	มาก

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือการวิจัย (ต่อ)

รายละเอียดของคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม
แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน			
1. ข้อคำถามมีความชัดเจนไม่คลุมเครือ	4.00	0.71	มาก
2. ความเหมาะสมของการใช้ภาษา	3.80	0.45	มาก
3. ความสอดคล้องเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.20	0.84	มาก
4. ความเหมาะสมของรูปแบบ	4.40	0.55	มาก
5. ครอบคลุมกิจกรรมการเรียนการสอน	4.20	0.84	มาก
เฉลี่ย	4.12	0.67	มาก
เฉลี่ยรวมทุกด้าน	4.09	0.60	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือการวิจัย พบว่า ในด้านแบบทดสอบวัดผลทางการเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.20 รองลงมา คือ ด้านชุดฝึกปฏิบัติ เรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.08 และด้านแบบประเมินผลการปฏิบัติงาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.04 ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน 4.09 จะเห็นได้ว่าเครื่องมือการวิจัยที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าเครื่องมือของการวิจัยที่สร้างขึ้นมีคุณภาพดีสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการปฏิบัติงาน และความพึงพอใจตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการทดลองตามแบบ

แผนการทดลอง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลในการหาคำตอบตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งแสดงดังภาพที่ 2 และสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

1. ปฐมนิเทศนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเป็นการชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการที่จะเรียน
2. ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 40 ข้อ
3. ดำเนินการเรียนการสอนด้วยชุดฝึกปฏิบัติ เรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้าทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ สัปดาห์ละ 3 คาบ จำนวน 4 สัปดาห์
4. ทดสอบหลังเรียน โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ
5. ทดสอบวัดผลการปฏิบัติงาน โดยให้นักเรียนทำใบงานปฏิบัติ
6. ตอบแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติ เรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้า

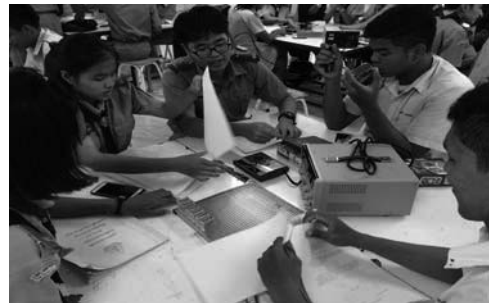
(ก) ปฐมนิเทศนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

(ข) ทดสอบก่อนเรียน

(ค) ดำเนินการเรียนการสอนทฤษฎี

(ง) ดำเนินการเรียนการสอนปฏิบัติ

(จ) ทดสอบทฤษฎีหลังเรียน

(ฉ) ทดสอบปฏิบัติ

ภาพที่ 2 การดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูลของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่

1. การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน ก่อน และ หลังเรียน โดยใช้สถิติที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test Dependent Sample) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานของนักเรียน และการวิเคราะห์ ความพึงพอใจของนักเรียน ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้จากการให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบ ก่อนเรียน จำนวน 40 ข้อ และการทำแบบทดสอบ

วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนได้ด้วยชุดฝึกปฏิบัติ เรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้า จนครบทุกบทเรียน อีกจำนวน 40 ข้อ คะแนนเต็ม 40 คะแนน ซึ่งผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 2 และสามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนมีค่าเฉลี่ย 11.32 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 28.31 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.34 และนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (หลังเรียน) ได้คะแนนมีค่าเฉลี่ย 20.71 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 51.77 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.68 เมื่อทดสอบโดยสถิติค่าที แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้คะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียน

การทดสอบ	จำนวนผู้เรียน	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนเรียน	31	11.32	28.31	2.34	24.25	0.00*
หลังเรียน	31	20.71	51.77	1.68		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ผลการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานของนักเรียน

การวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานของนักเรียนได้จากผลประเมินโดยใช้แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยการให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำใบงานปฏิบัติพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้า หลังจากที่ได้เรียนรู้เรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้าครบทุกบทเรียน มี

เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีค กำหนดระดับคุณภาพ 4 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ และควรปรับปรุง ซึ่งผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 3 และสามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้ ผลการปฏิบัติงานของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติ เรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้า โดยภาพรวมผลอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 2.77 คะแนน มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

0.63 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับ จากค่าเฉลี่ยของคะแนนมากไปหาค่าเฉลี่ยของคะแนน น้อย พบว่า ผลการปฏิบัติงานของนักเรียน มีผลงาน ถูกต้องสมบูรณ์มีค่าเฉลี่ย 2.97 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน 0.55 มีการทำงานเป็นขั้นตอน มีค่าเฉลี่ย 2.94 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63 มีการใช้

เครื่องมือวัดปริมาณไฟฟ้าถูกต้อง มีค่าเฉลี่ย 2.90 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 มีความ รับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ย 2.58 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน 0.50 และการตรงต่อเวลา มีค่าเฉลี่ย 2.48 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานของนักเรียน

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับปฏิบัติการ
ผลงานถูกต้องสมบูรณ์	2.97	0.55	ดี
การทำงานเป็นขั้นตอน	2.94	0.63	ดี
การใช้เครื่องมือวัดปริมาณไฟฟ้าถูกต้อง	2.90	0.65	ดี
ความรับผิดชอบ	2.58	0.50	ดี
การตรงต่อเวลา	2.48	0.68	ดี
เฉลี่ยรวม	2.77	0.63	ดี

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจ ของนักเรียน

การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียน กระทำ โดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการเรียนด้วยชุดฝึก ปฏิบัติ เรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้า ตอบแบบ

ประเมินความพึงพอใจแบบประเมินค่าด้วยข้อความ ชนิด 5 ระดับ แยกข้อคำถามออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อ การเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล ปรากฏผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติเรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้า

รายละเอียดของคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ พึงพอใจ
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน			
1. มีกิจกรรมที่ทำให้ไม่เบื่อหน่ายกับการเรียนการสอน	4.58	0.72	มากที่สุด
2. มีการใช้สื่อการเรียนที่ส่งเสริมให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น	3.94	0.25	มาก
3. กระตุ้นให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้เนื้อหาวิชา	3.94	0.25	มาก
4. เวลาที่ใช้สอนและทำกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.94	0.25	มาก
5. หลังจบบทเรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้	3.97	0.18	มาก
เฉลี่ย	4.07	0.46	มาก

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติเรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้า(ต่อ)

รายละเอียดของคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
ด้านสื่อการเรียนการสอน (ชุดฝึกปฏิบัติ)			
6. ใบงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ อ่านทำความเข้าใจได้ง่าย	4.06	0.25	มาก
7. ชุดทดลองใช้งานไม่ซับซ้อนและสะดวก มีความปลอดภัย	4.03	0.48	มาก
8. แหล่งจ่ายไฟฟ้าใช้งานได้สะดวก ไม่ยุ่งยาก	4.13	0.34	มาก
9. เครื่องมือวัดสามารถใช้งานได้สะดวก ไม่ยุ่งยาก	4.16	0.37	มาก
10. ส่งเสริมทักษะในการวัดปริมาณไฟฟ้า	4.16	0.37	มาก
เฉลี่ย	4.11	0.37	มาก
ด้านแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			
11. แบบทดสอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน	4.03	0.75	มาก
12. แบบทดสอบอ่านทำความเข้าใจง่าย	3.77	0.50	มาก
13. จำนวนข้อของแบบทดสอบมีความเหมาะสม	3.77	0.50	มาก
14. เวลาในการทำแบบทดสอบมีความเหมาะสม	3.77	0.56	มาก
15. ความยากง่ายของแบบทดสอบมีความเหมาะสม	4.45	0.85	มาก
เฉลี่ย	3.96	0.69	มาก
เฉลี่ยรวมทุกด้าน	4.05	0.53	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติเรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.05 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.53 เมื่อแยกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยของคะแนนมากไปหาค่าเฉลี่ยของคะแนนน้อย พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจ ด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.11 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.37 รองลงมา นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.07 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46 และสุดท้าย

นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจ ด้านแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.96 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2. ผลการปฏิบัติงานเรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติเรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้าอยู่ในระดับดี

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติเรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้าอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาผลการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกปฏิบัติเรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้าของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี สามารถอภิปรายเป็นประเด็นการค้นพบได้ดังนี้

1. นักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติ เรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้ามีค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีนั้น สอดคล้องกับการวิจัยของ (บุญเลิศ พลชลี, 2550: บทคัดย่อ) (มีชัย จิตมัน, 2553: บทคัดย่อ) (เกษตร อ็อกเวชะ, 2554: บทคัดย่อ) (สุระไกร เทพเดช, 2557: บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะปฏิบัติทางการวัดปริมาณทางไฟฟ้า ซึ่งพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการปฏิบัติของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน เนื่องจากมีการนำทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ของ John Dewey “Learning by Doing” หรือ “การเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง” ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้กระทำการต่าง ๆ ปฏิบัติงานจริง ได้ฝึกคิดและลงมือทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองจนก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไปจึงทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง (สุระไกร เทพเดช, 2557) ซึ่งเป็นผลให้การเรียนของนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น

2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติเรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.05 คะแนน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ชุดฝึกปฏิบัติมีส่วนส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และทราบผลหลังจากการปฏิบัติงานทุกครั้ง การใช้งานสะดวกไม่ซับซ้อนมีเนื้อหาให้นักเรียนได้ฝึกใช้ความคิด ไม่น่าเบื่อหน่าย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (สุระไกร เทพเดช, 2557 : 76) พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกทักษะเรื่องการใช้งานมัลติมิเตอร์อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้านั้น ครูผู้สอนจะต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ ในการทดลองให้พร้อมเพื่อการใช้งานชุดฝึกปฏิบัติ เรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้าในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดทักษะด้านการปฏิบัติงานที่ดียิ่งขึ้น

2. ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนชุดฝึกปฏิบัติเรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้านั้น ครูผู้สอนควรศึกษาการใช้งานชุดฝึกปฏิบัติรวมทั้งใบงานปฏิบัติ เพื่อให้เกิดปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการนำชุดฝึกปฏิบัติเรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้าที่พัฒนาขึ้นไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างหลาย ๆ กลุ่ม เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียว และควรมีการศึกษา

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ในภาพรวมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เกษกร อ็อกเวชะ. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน วิชาเครื่องมือวัดไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการใช้มัลติมิเตอร์. แผนกวิชาอิเล็กทรอนิกส์ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก. นครนายก.
- ทิตนา แคมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเลิศ พลชลี. (2550). การพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกปฏิบัติเรื่องมัลติมิเตอร์ รายวิชาช่างไฟฟ้าเบื้องต้น รหัสวิชา ง40268 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. โรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. ศรีสะเกษ.
- มีชัย จิตมั่น. (2553). การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการใช้งานมัลติมิเตอร์เบื้องต้นในรายวิชาเครื่องมือวัดไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของนักเรียนระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1 สาขา วิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์. สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนอักษรเทคโนโลยีวิทยา. ชลบุรี.
- ระพีพรรณ พงษ์ปลื้ม และนวลศรี ชำนาญกิจ. (2557). การพัฒนาชุดการสอนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ชั้นบูรณาการสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ. 4(7), 11-24.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). แนวทางการดำเนินงานการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สุระไกร เทพเดช. (2557). การพัฒนาชุดฝึกทักษะเรื่องการใช้งานมัลติมิเตอร์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรและการเรียนการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาตามการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ในรายวิชาหลักการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

DEVELOPMENT OF STUDENTS' PROBLEM-SOLVING SKILLS ACCORDING TO THE 21ST CENTURY LEARNING BY USING THE RESEARCH-BASED LEARNING APPROACH IN PRINCIPLE FOR LEARNING MANAGEMENT COURSE AT FACULTY OF EDUCATION, KALASIN UNIVERSITY

สายหยุด ภูปุย

สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

Saiyut phupuy.

Division of Thai, Faculty of Education, Kalasin University

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในรายวิชาโดยใช้วิจัยเป็นฐาน ก่อนเรียน และหลังเรียน 2) นักศึกษาที่เรียนในรายวิชาโดยใช้วิจัยเป็นฐานมีทักษะการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนเรียน 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ชั้นปีที่ 2 จำนวน 40 คน ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาหลักการจัดการเรียนรู้ ในภาคการศึกษาที่ 2/2558 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน 50 ข้อ แบบประเมินผลงานที่ได้จากการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาจากการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน จำนวน 20 ข้อ และแบบประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนการสอนรายวิชาหลักการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบค่าทีกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังเรียน

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) นักศึกษาที่เรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน มีความรู้ในรายวิชาหลักการจัดการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
- 2) ทักษะการแก้ปัญหานักศึกษาหลังเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานในรายวิชาหลักการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
- 3) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานรายวิชาหลักการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ทักษะการแก้ปัญหา, การเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน และหลักการจัดการเรียนรู้

ABSTRACT

The purposes of this research were to study: 1) learning achievement using research-based learning evaluating from a pretest and a protest, 2) the students learned through this subject had higher skills regarding the problem solving ability before learning, and 3) to examine the students' satisfaction with the research-based learning approach. The sample was 40 third-year students majoring in General Science from the Faculty of Education which enrolled in the course of Principle of Learning Management, in the second semester of the academic year of 2015. The instruments consist of lesson plans, pre-and-post-achievement tests with 50 questions, and 20-questioned evaluation form for works gained from developing the problem solving skills using the research-based learning approach, and a questionnaire on students' satisfaction with the research-based learning approach. The statistics used in this research comprise mean, standard deviation and t-test for one group with the pre-test and post-test research design.

The findings indicated that:

1) The learning achievement of the students who received the instruction through the research-based learning approach in the course of Principle of Learning Management, was significantly at the .05,

2) The students' problem-solving skills after learning through the research-based learning approach in the course Principle of Learning Management, were significantly at .05, and

3) The students were very satisfied with the research-based learning approach in the course of Principle of Learning Management.

Keywords : problem-solving skill, research-based Learning approach, and principle of learning management

บทนำ

ทักษะแห่งอนาคตในศตวรรษที่ 21 ได้เข้าสู่ระบบการจัดการศึกษาในหลายประเทศ โดยเน้นทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ซึ่งเป็นตัวกำหนดความพร้อมของผู้เรียนเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน คนแห่งศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ได้แก่ ทักษะการแก้ปัญหาและทักษะการคิด (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะความคิดสร้างสรรค์ และ นวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนการทัศน์ (Cross-cultural Understanding) ทักษะการร่วมมือการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) (วิจารณ์ พานิช, 2555: 16-21) ทักษะการแก้ปัญหาเป็นสมรรถนะหนึ่งของทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ มีเหตุมีผลพิจารณาข้อเท็จจริงและประเด็นปัญหาก่อนการตัดสินใจ ซึ่งจำเป็นต้องมีเจตคติในการแสวงหาความรู้สามารถจำแนกข้อมูล นำความรู้มาอนุมานได้ตรงตามความเป็นจริง และถูกต้องตามหลักวิชาการ ดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีการนำมาพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีทักษะการแก้ปัญหา โดยเฉพาะผู้ประกอบการวิชาชีพครูจะต้องเป็นผู้ที่มีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบและสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนได้ (อรพรรณ สือบุญรัชชัย, 2543) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีหลากหลายวิธี

เช่น การสอนโดยใช้คำถาม การสอนโดยการสืบค้น การสอนโดยใช้แผนทิมโนทัศน์ การสอนใช้ปัญหาเป็นฐาน การสอนแบบระดมความคิด การสอนแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสอนแบบสะท้อนความคิด และการสอนที่ใช้การวิจัยเป็นฐาน (พิริยลักษณ์ ศิริกุลลักษณ์, 2556: 16) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research-based Learning) มีวิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การมอบหมายงานให้ผู้เรียนค้นคว้า วิเคราะห์ สรุปและนำเสนอกระบวนการวิจัยและผลงานวิจัย ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดการเชื่อมโยงความรู้ เกิดแนวคิดใหม่ ๆ ตลอดจนนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้ วิธีการสอนแบบนี้สามารถนำไปใช้ได้ทุกรายวิชาในหลายระดับการศึกษา เป็นการนำกระบวนการวิจัยหรือผลการวิจัยมาเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้หรือนำเอากระบวนการวิจัยมาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการวิจัยและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยผู้สอนหรือครูใช้วิธีการสอนที่หลากหลายอันนำไปสู่การสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน (ทิตินา แคมมณี, 2555: 144-145) กล่าวว่า ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานมีหลักการ แนวคิดพื้นฐานเปลี่ยนแนวคิดจากเรียนรู้โดยการฟัง/ตอบให้ถูกเป็นการถาม/หาคำตอบเอง เปลี่ยนเป้าหมายจากการเรียนรู้โดยการจำ/ทำ/ใช้เป็นการคิด/ค้น/แสวงหาวิธีสอน เปลี่ยนวิธีสอนจากการเรียนรู้โดยการบรรยายเป็นการให้คำปรึกษา บทบาทผู้สอนเปลี่ยนบทบาทผู้สอนจากการเป็นผู้ปฏิบัติเองเป็นการจัดการให้ผู้เรียน (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2555) กล่าวว่า กระบวนการแก้ปัญหาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่ผู้เรียนทุกคนจะต้องเรียนรู้และเข้าใจสามารถคิดเป็นและแก้ปัญหาเป็นเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้เพราะการ

ได้ฝึกแก้ปัญหาช่วยให้ผู้เรียนรู้จักคิดมีระเบียบขั้นตอน การคิด รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและรู้จักตัดสินใจ อย่างฉลาด การเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียน เกิดทักษะการแก้ปัญหาได้นั้น ครูจะต้องเน้นกิจกรรม เชิงกระบวนการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสปฏิบัติตาม กิจกรรม และพัฒนาความสามารถด้านต่าง ๆ ของตนเองให้มากที่สุดมุ่งฝึกให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สร้างความรู้ด้วยตนเอง

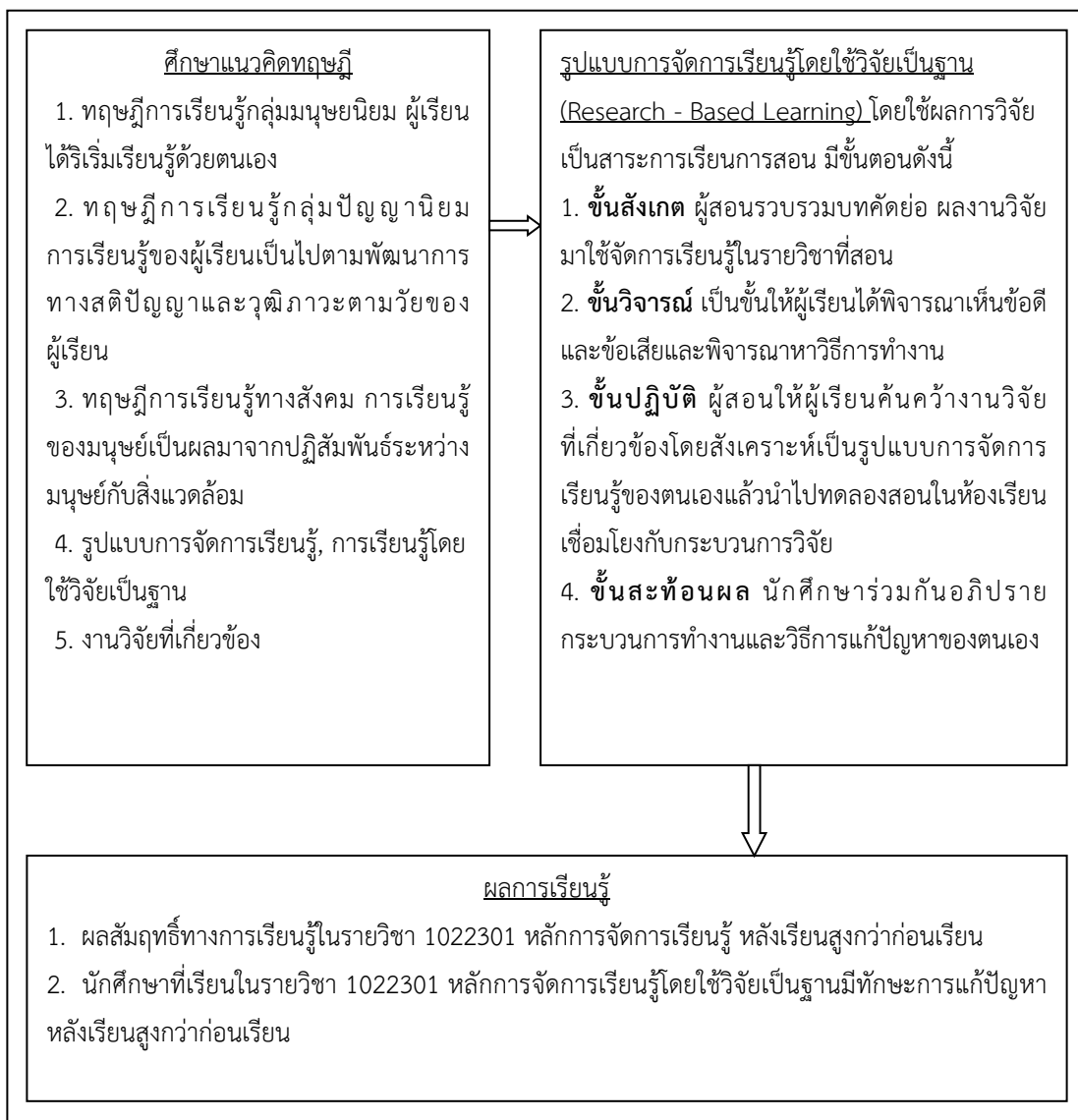
รายวิชา 1022301 หลักการจัดการเรียนรู้ เป็นรายวิชาที่เน้นทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติ เพื่อให้ให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติจริงตั้งแต่ ในช่วงที่มีการศึกษาในรายวิชา ซึ่งการจัดการกิจกรรม การเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน (RBL) เป็นทางเลือกหนึ่งที่เป็น การส่งเสริมการเรียนรู้ ของผู้เรียน นอกจากได้รับความรู้แล้ว นักศึกษา ยังได้ทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ รวมถึง การฝึกทักษะในการแก้ปัญหาจะให้นักศึกษาได้สร้าง องค์ความรู้ด้วยตนเองโดยผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณตามทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยซึ่งรับผิดชอบ ในรายวิชา 1022301 หลักการจัดการเรียนรู้

จึงตระหนักในบทบาทผู้สอนที่จะต้องพัฒนา กระบวนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษา และพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของผู้เรียนไปพร้อม ๆ กัน จึงสนใจที่จะใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้วิจัย เป็นฐานซึ่งเน้นกระบวนการสอนที่สร้างความตระหนัก และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาใช้พัฒนาทักษะ การแก้ปัญหาให้กับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ การแก้ปัญหาของนักศึกษาและการนำกระบวนการ ไปใช้ปฏิบัติได้จริง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ในรายวิชา 1022301 หลักการจัดการเรียนรู้โดยใช้ วิจัยเป็นฐานก่อนเรียนและหลังเรียน
2. นักศึกษาที่เรียนในรายวิชา 1022301 หลักการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานมีทักษะ การแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มี ต่อการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรในงานวิจัยนี้ คือ นักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ชั้นปีที่ 2 จำนวน 4 ห้องเรียน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา 1022301 หลักการจัดการเรียนรู้ ในภาคการศึกษาที่ 2/2558 รวมทั้งสิ้น 77 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ชั้นปีที่ 2 ห้องเรียนที่ 3 และ 4 จำนวน 40 คน ซึ่งเป็นห้องเรียนที่ผู้วิจัยรับผิดชอบการสอนในรายวิชาหลักการจัดการเรียนรู้

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

ตัวแปรต้น คือ วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน

ตัวแปรตาม คือ ความรู้เรื่องหลักการจัดการเรียนรู้ ทักษะการแก้ปัญหา และความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย มคอ.3 รายวิชา 1022301 หลักการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน จำนวน 50 ข้อ แบบประเมินผลงานที่ได้จากการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาจากการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน จำนวน 20 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยสร้างข้อทดสอบเป็นแบบทดสอบปรนัย จำนวน 50 ข้อ 50 คะแนน แบบประเมินผลงานที่ได้จากการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาจากการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน จำนวน 20 ข้อ แบบ Rubrics โดยพิจารณาจากผลงานที่ได้เป็น 5 ระดับ คือ ดีมาก ดีพอใช้ ควรแก้ไขและต้องปรับปรุง และแบบประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน จำนวน 16 ข้อ แบบ Rating Scale โดยพิจารณาจากผลงานที่ได้เป็น 5 ระดับ ดีมาก ดีพอใช้ ควรแก้ไขและต้องปรับปรุง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการนำกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) โดยใช้การเรียนรู้วิจัยเป็นฐาน เป็นกรอบในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักศึกษา ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบแผนการทดลอง

แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังเรียน (One Group Pre-test post-test Design) มี ขั้นตอน ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การทดสอบก่อนเรียน : ในสัปดาห์ที่ 1- 2 ของการเรียนการสอน ผู้วิจัยให้นักศึกษาทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่สร้างขึ้น 50 ข้อ

2. การทดลอง: ใน สัปดาห์ที่ 3 – 13 ของการเรียนการสอนผู้วิจัยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research - Based Learning) โดยใช้ผลการวิจัยเป็นสาระการเรียนการสอน มีขั้นตอนดังนี้

- **ขั้นสังเกต** ผู้สอนรวบรวมบทคัดย่อผลงานวิจัยมาใช้จัดการเรียนรู้ในรายวิชาที่สอน

- **ขั้นวิจารณ์** เป็นขั้นให้นักศึกษาได้พิจารณาเห็นข้อดีและข้อเสีย และพิจารณาหาวิธีการทำงาน

- **ขั้นปฏิบัติ** ผู้สอนให้นักศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยสังเคราะห์เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของตนเองแล้วนำไปทดลองสอนในห้องเรียน เชื่อมโยงกับกระบวนการวิจัย

- **ขั้นสะท้อนผล** นักศึกษาร่วมกันอภิปรายผลของการทำงานและวิธีการแก้ปัญหาของตนเอง ผู้วิจัยใช้แบบประเมินผลงานที่ได้จากการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาจากการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน จำนวน 20 ข้อ

3. การทดสอบหลังเรียน : สัปดาห์ที่ 14 ของการเรียนการสอน ผู้วิจัยให้นักศึกษาทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ตัวเดิมก่อนเรียน และทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในรายวิชาหลักการจัดการเรียนรู้ ทักษะการแก้ปัญหา และความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้

โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ในรายวิชาหลักการจัดการเรียนรู้ และเปรียบเทียบ ทักษะการแก้ปัญหาใช้การทดสอบ Dependent samples t-test

ผลการวิจัย

1. จากการเปรียบเทียบความรู้เรื่องหลักการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานพบว่า นักศึกษามีความรู้ก่อนเรียนระดับพอใช้ (Mean = 2.00, S.D. = 0.68) และมีความรู้หลังเรียนระดับดีมาก (Mean = 3.72, S.D. = 0.41) เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า นักศึกษามีความรู้หลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (t-2.107, Sig. = 0.019)

2. ทักษะการแก้ปัญหาของนักศึกษาหลังเรียนโดยใช้วิจัยเป็นฐานในรายวิชา 1022301 หลักการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (t-2.105, Sig. = 0.017)

3. จากการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในเชิงบวกโดยภาพรวมที่ระดับมาก (Mean = 4.10, S.D. = 0.64)

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยข้างต้นผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยแบ่งเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1) นักศึกษาที่เรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานมีความรู้ในรายวิชาหลักการจัดการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2) ทักษะการแก้ปัญหาของนักศึกษาหลังเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานในรายวิชาหลักการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานรายวิชาหลักการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

จากผลการวิจัย พบว่า หลังการทดลองนักศึกษาที่ได้เรียนในรายวิชาโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานไม่เน้นการแยกเนื้อหาสาระที่จะเรียนรู้แต่เป็นการบูรณาการที่ผสมผสานเรียบเรียงเนื้อหาบทเรียนให้เชื่อมโยงกับกระบวนการวิจัย โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยการพิจารณาของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง เกิดความท้าทาย และเป็นการเรียนรู้อย่างมีความหมายที่ผู้เรียนจะต้องสร้างองค์ความรู้เพื่อนำมาสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของตนเอง แล้วเชื่อมโยงกับกระบวนการวิจัย สามารถนำไปทดลองใช้ในห้องเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานของ (ไพฑูริย์ สิ้นลาร์ตัน, 2555: 57-58) กล่าวคือ การสอนด้วยวิธีการนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการแสวงหาความรู้ อย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้เรียนได้พบความรู้ใหม่ ๆ ด้วยตนเองและได้ทราบองค์ความรู้ในปัจจุบันของวิชานั้น การให้ผู้เรียนได้ใช้ผลการวิจัยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ ยังมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งขึ้นและสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ, 2557: บทคัดย่อ) กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานเป็นเครื่องมือสำคัญที่มีส่วนช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้แก่นักศึกษาและนักศึกษามีความพึงพอใจค่อนข้างสูงต่อการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้จึงควรใช้

กิจกรรมมาประยุกต์ในหัวข้อหรือเนื้อหาสาระอื่น ๆ ของวิชาเพื่อให้นักศึกษามีความรู้ได้มากขึ้น

และนักศึกษาที่เรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน มีทักษะการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกระบวนการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการสร้างความตระหนักที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนสนใจรับรู้ในปรากฏการณ์ด้านความหมาย ความเป็นไปและผลต่อมนุษย์ จนเห็นความสำคัญ และความจำเป็นของปัญหา โดยมีขั้นตอน 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นสังเกต ขั้นวิจารณ์ ขั้นปฏิบัติ และขั้นสะท้อนผล ผลงานที่ได้จากการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาโดยใช้วิจัยเป็นฐาน เป็นการให้นักศึกษาออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยในการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนเชื่อมโยงสู่กระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่มีทักษะในการแก้ปัญหาด้านการสืบค้นข้อมูลและการรวบรวมองค์ความรู้เพื่อสร้างผลงานของตนเองและการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากนักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เมื่อเกิดปัญหาก็คิดหาวิธีการแก้ปัญหาของตนเอง เพื่อจะได้ผลงานออกมาซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (พงษ์ศักดิ์ นามประมา, 2557: บทคัดย่อ) ได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สู่ความเป็นพลเมืองอาเซียนด้วยรูปแบบการวิจัยเป็นฐาน ในรายวิชา พบว่า นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และทักษะการแก้ปัญหาผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับ (พิริยะลักษณ์ ศิริสุภลักษณ์, 2556: 15-16) การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหามีรูปแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ต้องการให้ผู้เรียนรวบรวมทักษะต่าง ๆ

ไปปฏิบัติงานที่ต้องอาศัยความคิดซับซ้อนและความรู้ลึกซึ้ง เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและการสร้างสรรค์ โดยมีหลักในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสร้างความรู้ (construction of knowledge) โดยการเรียนรู้ จัดระบบ ตีความและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้เรียนใช้การสืบสอบทางวิชาการ โดยการนำความรู้ที่มีอยู่มาพัฒนาเป็นความเข้าใจที่ลึกซึ้ง ซึ่งการสอนที่ใช้การวิจัยเป็นฐาน สอนโดยการมอบหมายงานให้นักศึกษา ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองเกิดการเชื่อมโยงความรู้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ ตลอดจนการนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การสอนที่ใช้การวิจัยเป็นฐานเป็นการนำกระบวนการวิจัยมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนจะต้องศึกษารวบรวมข้อมูลและสังเคราะห์ออกมาเป็นองค์ความรู้ของตนเองและนำความรู้นั้นไปทดลองใช้ เป็นการฝึกทักษะกระบวนการคิดและกระบวนการทำงานเป็นระบบ สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองให้กับผู้เรียนได้
2. ถ้าวิชาไหนไม่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีวิจัยผู้สอนควรอธิบายระเบียบวิธีวิจัยและคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้ นักศึกษาเกิดความรู้สามารถอ่านรายงานผลการวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ได้อย่างเข้าใจมากขึ้น
3. หากมีการปรับปรุงกระบวนการวิจัยในครั้งต่อไปควรคัดกรองและแยกแยะระดับศักยภาพของนักศึกษาหรือแยกกลุ่มที่มีปัญหาลักษณะคล้ายกันเป็นกลุ่มเดียวกันแล้วจัดรูปแบบกระบวนการพัฒนาทักษะตามระดับความสามารถของนักศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ทีศนา แคมมณี. (2555). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ธัญรัช วิกิติภูมิประเทศ. (2557). ผลของการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานที่มีต่อความรู้เรื่องวัฒนธรรมอาเซียนของนักศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์, 16 (1), บทความย่อ.
- พงษ์ศักดิ์ นามประมา. (2557). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21สู่ความเป็นพลเมืองอาเซียนด้วยรูปแบบการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน ในรายวิชาเพิ่มเติมอาเซียนศึกษา 2 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. ปรียญานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พนิดา สิ้นสุวรรณ, ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2546). การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาโดยใช้โครงงานของนักศึกษามหาบัณฑิตศึกษาศาขวิชาการศึกษาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เอกสารวิจัย ภาควิชามัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิริยลักษณ์ ศิริศุภลักษณ์. (2556). การสอนนักศึกษาพยาบาลเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี, 19 (2), 15-16.
- ไพฑูรย์ สิ้นลาร์ตัน. (2555). หลักและเทคนิคการสอนอุดมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3) .กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สกลุณีวงศ์.
- อรรถพรณ ลือบุญธวัชชัย. (2543). การคิดอย่างมีวิจารณญาณ: การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: ธาเพรส แอนด์ กราฟฟิค .

องค์ประกอบการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุค “สังคมสูงวัย” ในจังหวัดราชบุรี

ELEMENTS TO PREPARE THE ELDERLY TO ENTER THE ERA ‘AGED SOCIETY’ IN RATCHABURI PROVINCE

สุจิตรา ผ่องพรมราช

นักศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

Suchitra Phongpromraj

Department of Social Sciences for Development Faculty of Muban Chom Bueng Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบันการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัย 2) องค์ประกอบที่สำคัญการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัย และ 3) แนวทางการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัย ในจังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุในจังหวัดราชบุรี จำนวน 395 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันใช้โปรแกรม LISREL ส่วนเชิงคุณภาพใช้การประชุมกลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า 1) การเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัย ในจังหวัดราชบุรี ทั้งด้านสุขภาพและด้านสังคม โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และการเตรียมความพร้อมด้านเศรษฐกิจมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 2) องค์ประกอบที่สำคัญการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัย พบว่า โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันทั้ง 3 องค์ประกอบมีค่าน้ำหนักด้านสุขภาพ ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ (0.85, 1.44 และ 0.70) มีค่าสถิติวัดความกลมกลืนได้ค่า 0.047 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ดีทุกตัว ($p=0.135$, $GFI=1.000$, $AGFI=0.960$, $NFI=1.000$, $CFI=1.000$, $RMR =0.045$, $SRMR=0.013$, $RMSEA=0.047$) 3) แนวทางการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัย พบว่า ปัจจุบันภาครัฐมีการเตรียมแผนการรองรับผู้สูงอายุตามนโยบายจากส่วนกลาง โดยจัดให้มีชมรมผู้สูงอายุทำกิจกรรมเป็นประจำทุกเดือน ทั้งด้านสุขภาพ สังคม และเศรษฐกิจ ได้จัดอบรมอาชีพเสริมให้กับผู้สูงอายุ ส่วนในภาพรวมผู้สูงอายุขาดการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัยอย่างเป็นรูปธรรม ทั้ง 3 ด้าน

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ, การเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุ, ยุคสังคมสูงวัย

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to study current condition of the elderly preparation for aged society era, 2) to study factor preparation for aged society era, and 3) to find guidelines for promoting the readiness of the elderly in order to enter the high society in Ratchaburi Province. The sample used in the research was 395 elderly persons in Ratchaburi Province which were selected with a multiple sampling design. The quantitative data was analyzed using questionnaires with reliability of .93. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, and Confirmation Analysis using LISREL. The qualitative interviewing was conducted by using Descriptive analysis.

The results of the research indicated that: 1) health and social preparedness in the moderate level was overall very high with the economic readiness with a mean of 3.02 as well as standard deviation at .94, 2) it was found that all three components of the confirmatory component were health, social, and economic (0.85, 1.44 and 0.70) with a statistically significant difference of 0.047, which was good for all ($p=0.135$, $GFI=1.000$, $AGFI=0.960$, $NFI=1.000$, $CFI=1.000$, $RMR=0.045$, $SRMR=0.013$, $RMSEA=0.047$), and 3) the resolution at its base, along with the three ways to enhance the preparation of the elderly in society into a modern age. It was found that the government was currently preparing a plan to support the elderly according to the central policy with the elderly club working on health, social, and economic issues. In general, the elderly were not prepared to enter the age of society in three concrete aspects.

Keywords: The elderly, the preparation of the elderly, the social age

บทนำ

องค์การสหประชาชาติได้ประเมินสถานการณ์ว่าปี พ.ศ. 2544-2643 จะเป็นศตวรรษแห่งผู้สูงอายุ หมายถึง การมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรรวมทั่วโลก และมีแนวโน้มว่าผู้สูงอายุเหล่านี้จะมีฐานะยากจน เป็นประเด็นทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจที่แต่ละประเทศจะต้องมีแผนรองรับ สำหรับประเทศไทยสำนักงานสถิติแห่งชาติสรุปว่า ไทยก้าวเข้าสู่สังคม

ผู้สูงอายุตั้งแต่ปี 2548 โดยมีประชากรผู้สูงอายุร้อยละ 10.4 ของประชากรทั้งประเทศ คาดว่าจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ ในช่วงปี 2567-2568 ทั้งนี้แต่ละประเทศจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของประเทศนั้น ๆ เช่น ความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพัฒนาทางการแพทย์ ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และโภชนาทางด้านอาหาร (เอสซีจี, 2560)

การกำหนดว่าผู้สูงอายุเริ่มเมื่ออายุเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับความแตกต่างกันในแต่ละสังคม สำหรับสังคมไทย กำหนดว่าผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีสัญชาติไทย และมีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป องค์การอนามัยโลกจึงได้แบ่งเกณฑ์อายุตามสภาพของการมีอายุเพิ่มขึ้น ดังนี้ 1) ผู้สูงอายุ (elderly) มีอายุระหว่าง 60-74 ปี 2) คนชรา (old) มีอายุระหว่าง 75-90 ปี 3) คนชรามาก (very old) มีอายุ 90 ปีขึ้นไป (วิภาพร สิทธิศาสตร์ และสุชาติ สอนนุ่ม, 2550: 15)

ปัจจุบันแนวโน้มประชากรผู้สูงอายุโลก กำลังเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากที่มีประชากรผู้สูงอายุ ประมาณ 600 กว่าล้านคน คาดการณ์จะเพิ่มขึ้น เป็น 1.2 พันล้านคน และ 2 พันล้านคน ในปี ค.ศ. 2020 และ ค.ศ. 2050 สำหรับประเทศไทย มีประชากร วัยสูงอายุ จำนวน 9,928,000 คน จากจำนวน ประชากรทั้งหมด 64,871,000 คน และคาดการณ์ ว่าในปี 2563 ประชากรวัยสูงอายุจะมีจำนวน เพิ่มขึ้นถึง 10,954,000 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 15.3 (ภาณุ วัฒน มี ชะนะ, ณิ ชซาภัทร ชันสาคร, ทศนีย์ ศิลาวรรณ, ทศนีย์ รวีวรกุล และเพ็ญศรี พิชัยสนธิ, 2560: 260) การที่ประชากรผู้สูงอายุ มีอัตราเพิ่มสูงขึ้น เป็นผลมาจากการพัฒนาประเทศ ในด้านต่าง ๆ ผู้สูงอายุจะต้องประสบกับสภาพ การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและจิตใจ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามอายุและสภาพของร่างกาย ซึ่งจะส่งผลต่อสุขภาพ และบทบาทใหม่ของผู้สูงอายุ ในสังคมด้วย เช่น การขาดรายได้จากการทำงาน ท้อแท้ เกิดความเหงา ความกังวลในช่วงบั้นปลายชีวิต (กรมอนามัย, 2554)

แนวโน้มประชากรผู้สูงอายุจังหวัดราชบุรี เพิ่มสูงขึ้นตั้งแต่ปี 2558 -2560 ร้อยละ 16.37, 18.78 และ 19.72 ตามลำดับ ในปี 2560 ระดับเขต มี ผู้ สูง อายุ ร้อย ละ 16.5 อำเภอที่เข้าสู่

สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ ได้แก่ อำเภอวัดเพลง ร้อยละ 27.05 อำเภอบางแพ ร้อยละ 21.59 อำเภอโพธาราม ร้อยละ 20.87 และอำเภอดำเนินสะดวก ร้อยละ 20.7 โดยมีกลุ่มผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ 60-69 ปี) จำนวน 76,496 คน หรือร้อยละ 53.97 ผู้สูงอายุ วัยกลาง (อายุ 70-79 ปี) จำนวน 40,614 คน หรือ ร้อยละ 28.65 และ ผู้สูงอายุวัยปลาย (80 ปีขึ้นไป) จำนวน 24,618 คน หรือร้อยละ 17.63 ประชากร ผู้สูงอายุ เพศชาย ร้อยละ 42.9 เพศหญิง ร้อยละ 57.1 (ชัชฎาภรณ์ จิตตา, 2560: 565) ทั้งนี้ การเตรียม ความพร้อม เข้าสู่ วัย สูง อายุ ได้ กำหนด ไว้ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ซึ่งเป้าหมายต้องการสร้างจิตสำนึกให้กับคนในสังคม ได้ตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุและการ เตรียมความพร้อมเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรีรวมถึง มีชีวิตที่มั่นคง

จากแนวโน้มของผู้สูงอายุในจังหวัดราชบุรี ที่เพิ่มมากขึ้น และสภาพปัญหาดังกล่าว นั้น ซึ่งถ้าวิเคราะห์ในภาพรวม การเตรียมความพร้อม เข้าสู่ วัย สูง อายุ จึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษา องค์ประกอบ การเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุ ในการเข้าสู่ยุค “สังคมสูงวัย” โดยหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย และแผนในการปฏิบัติงานที่ตอบสนองต่อการพัฒนา ของประเทศตลอดจนส่งเสริมหรือพัฒนาระบบสุขภาพ ให้ประชากรก่อนวัยสูงอายุได้ก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุที่มี คุณภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจสภาพปัจจุบันการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัยในจังหวัดราชบุรี

2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญของการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัยในจังหวัดราชบุรี

3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัยในจังหวัดราชบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. เชิงปริมาณ

- ประชากร ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป ที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จำนวน 32,012 คน (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดราชบุรี, 2559)

- กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 395 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

2. เชิงคุณภาพ

- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้ว่าราชการจังหวัด/รองผู้ว่าฯ เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบหรือตัวแทน จำนวน 10 คน และตัวแทนผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 12 คน

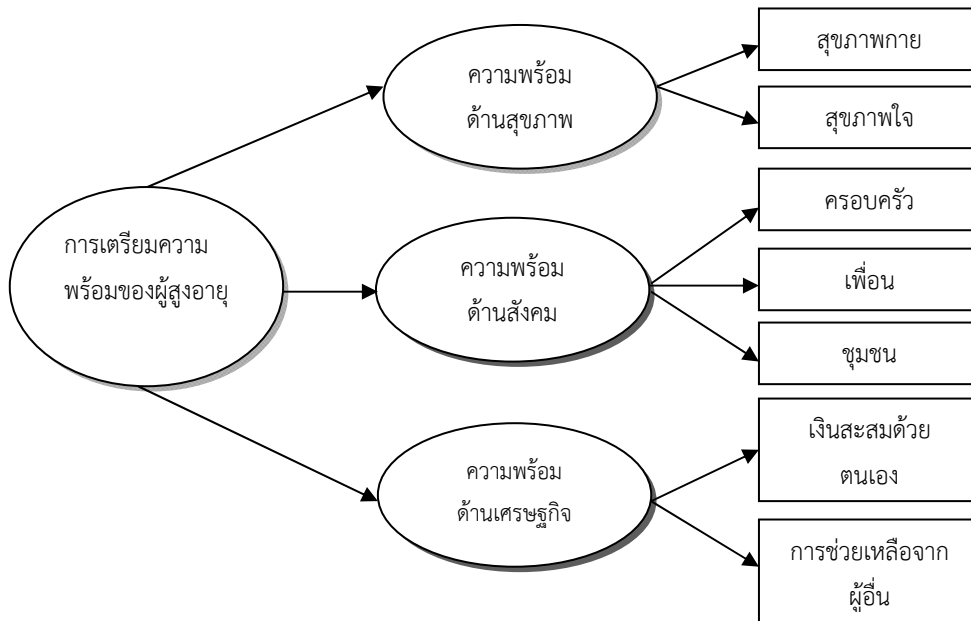
ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษานี้กำหนดพื้นที่การศึกษา คือ จังหวัดราชบุรี

ขอบเขตด้านระยะเวลา การศึกษาคั้งนี้ ได้ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. 2560

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีแนวคิดและนำไปเป็นแบบแนวคิดเพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. **เชิงปริมาณ** ประชากรที่ใช้ในการวิจัยการศึกษาเชิงปริมาณ คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี จำนวน 32,012 คน และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 395 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

2. **เชิงคุณภาพ** ประกอบด้วย การใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative research) เพื่อสำรวจหาองค์ประกอบการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุค “สังคมสูงวัย” ในภาพรวม และ การใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยการประชุมกลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูล จำนวน 22 คน คือตัวแทนรองผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี เจ้าหน้าที่

ศูนย์สุขภาพชุมชนอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน ผู้ดูแลผู้สูงอายุ ตลอดจนบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. **เชิงปริมาณ** แบบสอบถามที่มีโครงสร้างเป็น คำถามปลายปิด และ ปลายเปิด โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ (1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลมีลักษณะตรวจสอบรายการ (2) คำถามปลายปิด ข้อมูลการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพ ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และ (3) ข้อเสนอแนะโดยการใช้คำถามปลายเปิด การตรวจสอบเครื่องมือใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง โดยผ่านผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดนครปฐม จำนวน 40 คน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

โดยเลือกใช้ข้อคำถามที่มีค่าเกิน .70 ขึ้นไปจึงจะถือว่าแบบสอบถามชุดนั้นมีความน่าเชื่อถือและยอมรับได้

2. เชิงคุณภาพ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบเจาะลึก แบบบันทึกการประชุมกลุ่ม โดยวิธีจัดบันทึก บันทึกเทปจากโทรศัพท์มือถือ ถ่ายภาพประกอบ

การสร้างแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากขอบเขตของการวิจัย การทบทวนวรรณกรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องการทราบเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้

การบันทึกข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบบันทึกการประชุมกลุ่ม และบันทึกเทปจากโทรศัพท์มือถือ ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกแต่ละครั้งนั้น จะนำมาเขียนเป็นรายบุคคล เพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงต่าง ๆ ไว้ศึกษาและวิเคราะห์หาเหตุผลตามสภาพความเป็นจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เชิงปริมาณ การเก็บข้อมูลจากประชากร โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

2. เชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เนื่องจากข้อมูลที่เก็บเป็นแบบสัมภาษณ์เจาะลึก แบบกึ่งโครงสร้าง โดยมีคำถามในประเด็นสาระสำคัญ ที่กำหนดไว้ในกรอบแนวความคิด ในลักษณะเชิงวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบไปด้วยการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพ การเตรียมความพร้อมด้านสังคม และการเตรียมความพร้อมด้านเศรษฐกิจ แบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยเตรียมความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกับผู้สูงอายุจากตำรา วิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการตั้งคำถามในการสัมภาษณ์ และวางแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยผู้วิจัยใช้ การสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) แบบกึ่งโครงสร้าง ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์หน้าที่รับผิดชอบ และให้ความสำคัญในเรื่องการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัยในด้านสุขภาพ ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจทั้ง 10 คน และผู้วิจัยจัดประชุมกลุ่มโดยคัดเลือกผู้เข้าร่วมประชุมเป็นผู้สูงอายุเกิน 60 ปีขึ้นไป 12 คน โดยการตั้งเป้าหมายในสัมภาษณ์เจาะลึก แบบกึ่งโครงสร้างทั้งหมด 5 ครั้ง จำนวน 10 คน และจัดประชุมกลุ่มย่อย จำนวน 3 ครั้ง

ขั้นตอนการจัดการข้อมูล

หลังจากเสร็จสิ้นจากการสัมภาษณ์ ทุกครั้งผู้วิจัยจะนำข้อมูลมาจัดเป็นหมวดหมู่ข้อมูลในแต่ละเรื่อง จากการจดบันทึก และการถอดเทป เพื่อความสะดวกในการค้นหา และป้องกันการสับสนในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ : วิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยเบื้องต้นใช้สถิติพรรณนาเพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงลักษณะการกระจายของคะแนนในแต่ละข้อเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อทดสอบโมเดลใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmation factor analysis) โดยการตรวจสอบ

ความสอดคล้องระหว่างโมเดลตามสมมติฐาน กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าสถิติ ไค-สแควร์ ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน(GFI) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) ดัชนีความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) และดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง เปรียบเทียบ (CFI) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 2 และ เพื่อทดสอบสมมติฐาน 3 ข้อ โดยใช้สถิติวิเคราะห์

ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (สุมมาศ อังศุโชติ และคณะ, 2551)

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบ วัตถุประสงค์ข้อ 3 ศึกษาแนวทางส่งเสริม การเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการ เข้าสู่ยุคสังคมสูงวัยในจังหวัดราชบุรี

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 องค์ประกอบการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัย ในจังหวัดราชบุรี

ข้อ	รายการข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	การแปล ความหมาย
สุขภาวะที่สมบูรณ์ทางกาย				
1	ที่บ้านของท่าน มียาประจำบ้านเพื่อรักษาเล็ก ๆ น้อย ๆ	3.99	1.03	มาก
2	ท่านมีสถานพยาบาลประจำเพื่อตรวจร่างกาย	3.60	1.24	มาก
3	ที่บ้านของท่าน มีที่ออกกำลังกาย	3.33	1.39	ปานกลาง
4	ที่บ้านของท่าน มีที่นั่งพักผ่อนสะดวกสบาย	3.63	1.27	มาก
5	ที่บ้านของท่าน มีห้องน้ำสะอาด	3.95	1.08	มาก
6	ที่บ้านของท่าน มีห้องนอนที่มีอากาศดี	4.11	0.98	มาก
สุขภาวะที่สมบูรณ์ทางใจ				
7	ที่บ้านของท่าน มีโทรทัศน์เพื่อดูรายการที่สนใจ	4.16	1.04	มาก
8	ที่บ้านของท่าน มีวิทยุฟังรายการที่สนใจ	3.63	1.93	มาก
9	ที่บ้านของท่าน มีหนังสือธรรมะไว้อ่าน	3.30	1.48	ปานกลาง
10	บ้านของท่าน มีคาราโอเกะ	1.77	1.25	น้อยที่สุด
11	ที่บ้านของท่าน มีอินเทอร์เน็ต/ไลน์/เฟสบุ๊ก	2.10	1.37	น้อย
รวม		3.42	0.78	มาก

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันองค์ประกอบ การเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุค สังคมสูงวัย อำเภอเมืองราชบุรี ในจังหวัดราชบุรี ด้านสุขภาพประกอบด้วย สุขภาวะที่สมบูรณ์

ทางกาย สุขภาวะที่สมบูรณ์ทางใจ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น ของความพร้อมในภาพรวมระดับความคิดเห็น ความพร้อมด้านสุขภาพได้ค่าเฉลี่ย 3.42 และ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78 อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายชื่อ พบว่า ข้อ 7 ที่บ้านของท่าน มีโทรทัศน์เพื่อดูรายการที่สนใจได้ค่าเฉลี่ย 4.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.04 อยู่ในระดับมาก รองลงมาข้อ 6 ที่บ้านของท่านมีห้องนอนที่มีอากาศดี

ค่าเฉลี่ย 4.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.98 อยู่ในระดับมาก

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 10 ที่บ้านของท่านมีคาราโอเกะได้ค่าเฉลี่ย 1.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.25 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 2 องค์ประกอบการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัย ในจังหวัดราชบุรีด้านสังคม

ข้อ	รายการข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	การแปลความหมาย
ครอบครัว				
1	ท่านมีครอบครัวที่ดูแลอยู่ตลอดเวลา	3.77	1.03	มาก
2	ครอบครัวของท่าน พาไปเที่ยวพักผ่อนตามที่ท่านต้องการ	3.16	1.31	ปานกลาง
3	ครอบครัวของท่าน ให้ความรักความอบอุ่นกับท่าน	3.65	1.15	มาก
4	ครอบครัวของท่าน ให้ความรักและเคารพ	3.77	1.15	มาก
5	ท่านมีความสุขที่ได้อยู่กับครอบครัว	3.85	1.18	มาก
เพื่อน				
6	ท่านเป็นผู้ที่เพื่อนให้ความไว้วางใจ	3.53	1.04	มาก
7	ท่านมีเพื่อนช่วยเหลือเมื่อมีความทุกข์ยากหรือเดือดร้อน	3.39	1.09	ปานกลาง
8	ท่านมีเพื่อนที่พูดคุยให้ความรู้แก่กัน	3.34	1.10	ปานกลาง
9	ท่านมีเพื่อนที่จะพาท่านไปในที่ต่าง ๆ	3.01	1.16	ปานกลาง
10	ท่านมีเพื่อนที่ได้พูดคุยเพื่อคลายเหงา	3.31	1.22	ปานกลาง
ชุมชน				
11	หมู่บ้านที่ท่านอยู่ มีการดูแลเรื่องสุขภาพ	3.94	1.11	มาก
12	หมู่บ้านที่ท่านอยู่ มีสถานที่พักผ่อน	3.95	1.09	มาก
13	หมู่บ้านที่ท่านอยู่ มีอากาศที่บริสุทธิ์	3.97	1.04	มาก
14	หมู่บ้านที่ท่านอยู่ มีความสะอาดน่าอยู่	3.93	1.05	มาก
15	หมู่บ้านที่ท่านอยู่ ไม่มีมลพิษ	3.88	1.10	มาก
16	หมู่บ้านที่ท่านอยู่ มีความสงบเงียบ	3.82	1.21	มาก
รวม		3.64	.73	มาก

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของความพร้อมด้านสังคมของผู้สูงอายุอำเภอเมืองราชบุรี ในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า

- ครอบครัว ผู้สูงอายุมีความสุขที่ได้อยู่กับครอบครัวค่าเฉลี่ย 3.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.18 อยู่ในระดับมาก และคอยดูแลอยู่ตลอดเวลาได้ ค่าเฉลี่ย 3.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.03 อยู่ในระดับมาก ส่วนผู้สูงอายุที่ครอบครัวได้พาไปเที่ยวพักผ่อนตามต้องการได้ค่าเฉลี่ย 3.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.31 อยู่ในระดับปานกลาง

- เพื่อน ผู้สูงอายุมีเพื่อนที่ให้ความไว้วางใจ ค่าเฉลี่ย 3.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.04 อยู่ในระดับมาก มีเพื่อนที่ให้ความช่วยเหลือยามทุกข์

ยากหรือเดือดร้อน ค่าเฉลี่ย 3.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.09 อยู่ในระดับปานกลาง มีเพื่อนที่จะพาไปเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3.01 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.16 อยู่ในระดับปานกลาง

- ชุมชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นในชุมชนให้ความดูแลและสนับสนุนในเรื่องสุขภาพ มีสถานที่พักผ่อน มีอากาศที่บริสุทธิ์สะอาดน่าอยู่ไม่มีมลพิษ มีความสงบเงียบ มีอากาศที่บริสุทธิ์ ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.97 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.04 รองลงมาคือ สถานที่พักผ่อนได้ ค่าเฉลี่ย 3.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.09 ส่วนในระดับต่ำที่สุดความสงบเงียบ ได้ค่าเฉลี่ย 3.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.21 ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 3 องค์กรประกอบการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัย ในจังหวัดราชบุรี
ด้านเศรษฐกิจ

ข้อ	รายการข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	การแปลความหมาย
1	ท่านมีเงินเก็บสะสมไว้อย่างเพียงพอ	2.88	1.32	ปานกลาง
2	ท่านมีทรัพย์สินพอเลี้ยงชีพตลอดไป	2.70	1.32	ปานกลาง
3	ท่านไม่จำเป็นต้องพึ่งคนอื่นเรื่องเงิน	2.96	1.29	ปานกลาง
4	ท่านมีเงินช่วยเหลืออื่น ๆ เช่น เงินสวัสดิการต่าง ๆ อย่างเพียงพอ	2.95	1.25	ปานกลาง
5	คนในครอบครัวของท่านช่วยเหลือทางการเงินท่านได้	3.26	1.14	ปานกลาง
6	ท่านมีคนคอยช่วยเหลือทางการเงินในยามจำเป็น	3.21	1.07	ปานกลาง
7	ท่านมีคนในครอบครัวให้เงินท่านใช้เสมอ	3.22	1.09	ปานกลาง
	รวม	3.02	.94	ปานกลาง

จากตารางความพร้อมด้านเศรษฐกิจ พบว่า ในภาพรวมความพร้อมด้านเศรษฐกิจ ได้ค่าเฉลี่ย 3.02

และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .94 อยู่ในระดับปานกลาง มีสมาชิกในครอบครัว คอยให้ความช่วยเหลือ

ทางการเงิน ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.14 รองลงมา มีคนในครอบครัวให้เงินท่านใช้เสมอ ได้ค่าเฉลี่ย 3.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.09 ผู้สูงอายุที่มีทรัพย์สินพอยังชีพตลอดไปต่ำสุดได้ค่าเฉลี่ย 2.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.32 อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

องค์ประกอบที่สำคัญของการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัยในจังหวัดราชบุรี

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในส่วนที่หนึ่ง เดิมมีองค์ประกอบ 7 ข้อ ได้แก่ 1) ท่านมีเงินเก็บสะสมไว้อย่างเพียงพอ 2) ท่านมีทรัพย์สินพอยังชีพตลอดไป 3) ท่านไม่จำเป็นต้องพึ่งคนอื่นเรื่องเงิน 4) ท่านมีเงินช่วยเหลืออื่น ๆ เช่น เงินสวัสดิการต่าง ๆ อย่างเพียงพอ 5) คนในครอบครัวของท่านช่วยเหลือทางการเงินท่านได้ 6) ท่านมีคนคอยช่วยเหลือทางการเงินในยามจำเป็น และ 7) ท่านมีคนในครอบครัวให้เงินท่านใช้เสมอ

ต่อมาได้จัดกลุ่มโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยการใช่โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์เพื่อวิเคราะห์เชิงยืนยันใน 2 ระดับดังนี้ คือ

ระดับที่ 1 เพื่อยืนยันว่า 7 องค์ประกอบข้างต้นจัดเป็นองค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบหลัก 3 ด้าน

ในการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัย

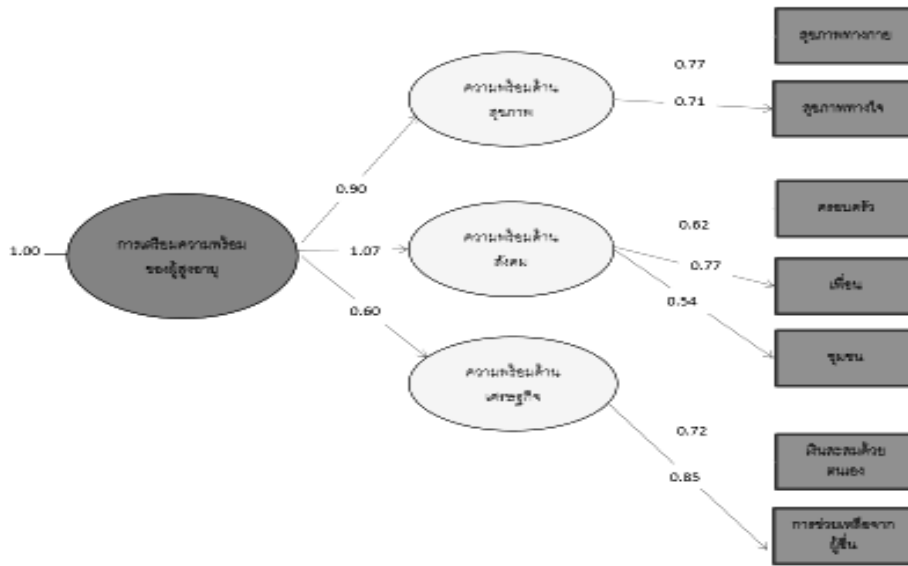
ระดับที่ 2 เพื่อยืนยันว่า 7 องค์ประกอบย่อยข้างต้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญขององค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ในการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัย

ผลการวิเคราะห์ดังกล่าว จัดเป็นองค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบหลัก 3 ด้านจริง และองค์ประกอบหลัก 3 ด้านประกอบกันเป็นการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุภาพโดยรวมที่เป็นจริงทั้งโมเดลการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัย

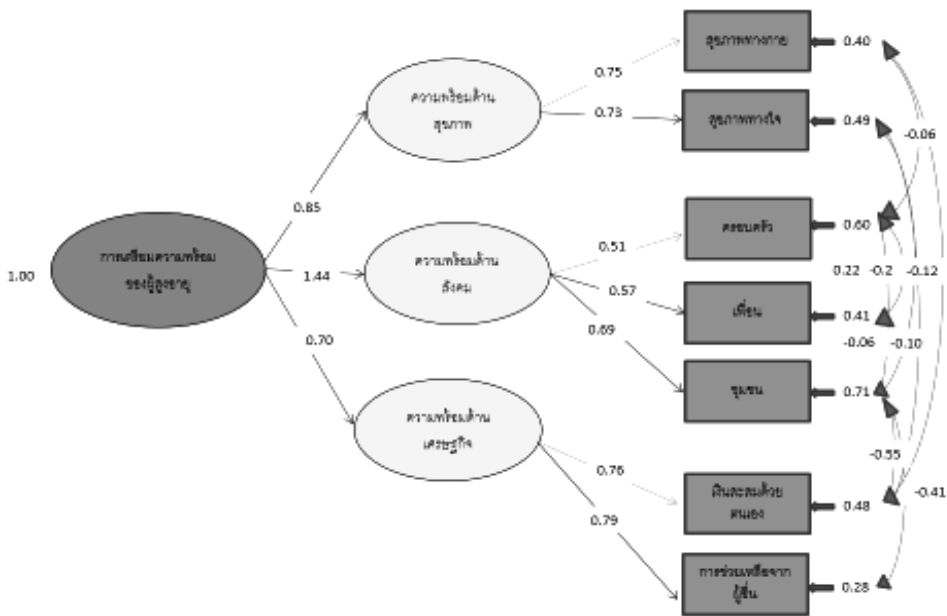
ระดับที่ 1 เพื่อยืนยันว่าองค์ประกอบของ READY ประกอบหลัก 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านสุขภาพ (2) ด้านสังคม และ (3) ด้านเศรษฐกิจ

ระดับที่ 2 เพื่อยืนยันว่าองค์ประกอบของตัวแปรดังนี้

1. องค์ประกอบด้านสุขภาพ ประกอบด้วย
1) สุขภาพกาย 2) สุขภาพใจ
2. องค์ประกอบด้านสังคม ประกอบด้วย
1) ครอบครัว 2) เพื่อน 3) ชุมชน
3. องค์ประกอบด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย
1) เงินสะสมด้วยตนเอง 2) การช่วยเหลือจากผู้อื่น

ภาพที่ 2 แบบจำลองการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันก่อนปรับมีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์กำหนด (Chi-square=224.21, df=11, P-value=0.00000, RMSEA=0.222)

ภาพที่ 3 แบบจำลองการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันหลังปรับมีค่าเป็นไปตามเกณฑ์กำหนด (Chi-square=5.56, df=3, P-value=0.13484, RMSEA=0.047)

จากผลโมเดลหลังปรับองค์ประกอบ
การเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ
เป็นจริงค่า χ^2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.135$)
ค่า GFI = 1.000 ค่า AGFI = 0.960 ค่า NFI = 1.000
ค่า CFI = 1.000 ค่า RMR = 0.045 ค่า SRMR =

0.013 และ ค่า RMSEA = 0.047 สามารถเรียงลำดับ
ความสำคัญขององค์ประกอบหลักจากมากไปหาน้อย
คือ การพึ่งตนเอง และการช่วยเหลือจากผู้อื่น
ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันองค์ประกอบที่สำคัญของการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุ
ในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัย ในจังหวัดราชบุรี (ที่ปรับ)

รายการ	เกณฑ์การประเมิน มาตรฐาน	ค่าที่ได้ ก่อนปรับ	ผล	ค่าที่ได้ หลังปรับ	ผล	เกณฑ์ การประเมิน
1. ค่า χ^2 -Sig(p)	>0.05	0.000	ไม่ผ่าน	0.135	ผ่าน	ดี
2. ค่า GFI	>0.90	0.860	ไม่ผ่าน	1.000	ผ่าน	ดี
3. ค่าAGFI	>0.90	0.640	ไม่ผ่าน	0.960	ผ่าน	ดี
4. ค่าECVI	<ค่า ECVI for Saturated Model (0.290)	0.660	ไม่ผ่าน	0.140	ผ่าน	ดี
5. ค่าModel AIC	<ค่า Saturated AIC (110.00)	258.210	ไม่ผ่าน	55.560	ผ่าน	ดี
6. ค่า NFI	>0.90	0.860	ไม่ผ่าน	1.000	ผ่าน	ดี
7. ค่า CFI	>0.90	0.870	ไม่ผ่าน	1.000	ผ่าน	ดี
8. ค่า RMR	<0.05	0.190	ไม่ผ่าน	0.045	ผ่าน	ดี
9. ค่า SRMR	<0.05	0.099	ไม่ผ่าน	0.013	ผ่าน	ดี
10. ค่า RMSEA	<0.05	0.222	ไม่ผ่าน	0.047	ผ่าน	ดี

ผลการวิเคราะห์ พบว่า 7 องค์ประกอบดังกล่าว
จัดเป็นองค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบหลัก
3 ด้านจริง และองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน
เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการเตรียมความพร้อม
ของผู้สูงอายุภาพโดยรวมที่เป็นจริง ทั้งโมเดล
การเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุที่พึ่งประสงค์
และที่เป็นจริง ผลการวิเคราะห์จากภาพที่ 2 โมเดล
องค์ประกอบเชิงยืนยัน จะเห็นได้ว่าการเตรียม

ความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคม
สูงวัยได้ค่าสถิติวัดความกลมกลืนที่เป็นจริงทั้ง 3 ด้าน

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
อันดับที่สองขององค์ประกอบ การเตรียม
ความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัย
ในจังหวัดราชบุรี พบว่า โมเดลองค์ประกอบการเตรียม
ความพร้อมที่ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน
จริง จากองค์ประกอบย่อย 7 องค์ประกอบ

มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างดี เนื่องจากโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่าสถิติวัดความกลมกลืนผ่านเกณฑ์ดีทุกตัวโมเดลองค์ประกอบการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจเป็นจริงค่า χ^2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.135$) ค่า $GFI = 1.000$ ค่า $AGFI = 0.960$ ค่า $ECVI$ น้อยกว่าค่า $ECVI$ for Saturated Model ค่า $Model AIC$ น้อยกว่าค่า $Saturated AIC$ ค่า $NFI = 1.000$ ค่า $CFI = 1.000$ ค่า $RMR = 0.045$ ค่า $SRMR = 0.013$ และค่า $RMSEA = 0.047$ และสามารถเรียงลำดับความสำคัญขององค์ประกอบหลักจากมากไปหาน้อย คือ กลุ่มการพึ่งตนเอง และกลุ่มการช่วยเหลือจากผู้อื่นตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. องค์ประกอบการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัยในพื้นที่อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

1.1 ด้านสุขภาพ พบว่าส่วนใหญ่ไม่ได้เตรียมความพร้อมในด้านสุขภาพอนามัย โดยเฉพาะผู้ที่ยังมีสุขภาพแข็งแรง แต่ผู้ที่มีอาการเจ็บป่วยหรือสุขภาพไม่แข็งแรงจะไม่มีวินัยและใส่ใจในเรื่องสุขภาพจึงทำให้สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง และมีโรคประจำตัว ขาดการออกกำลังกายไม่ได้เข้าตรวจการรักษาตามระยะเวลาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (วรรณรา ชื่นวัฒนา, 2557: 32) ได้อธิบายไว้ว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจสังคมและประชากรของผู้สูงอายุไทยประสบปัญหา 2 ประการ คือ ปัญหาด้านเศรษฐกิจและปัญหาสุขภาพ แต่อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ขึ้นอยู่กับสุขนิสัยและการปฏิบัติในการดูแลสุขภาพอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่วัยเด็ก วัยผู้ใหญ่จนถึง

วัยสูงอายุ การออกกำลังกายสม่ำเสมอจะนำความแข็งแรงมาสู่ปอด หัวใจ ลดความดันโลหิตทำให้กระดูก และกล้ามเนื้อแข็งแรง สอดคล้องกับแนวคิดของ (พาริตา เหล่าพัชรกุล, 2552: 36) ได้อธิบายไว้ว่า เมื่อมีอายุมากขึ้นสุขภาพจะเริ่มเสื่อมโทรม และมีโรคต่าง ๆ เกิดขึ้นตามมา ดังนั้น ลูกหลานและสมาชิกในครอบครัวควรจะใส่ใจและดูแลผู้สูงอายุให้มากขึ้น พาไปตรวจสุขภาพประจำปีอย่างสม่ำเสมอ

1.2 ด้านสังคม พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีครอบครัวที่อบอุ่น มีเพื่อนบ้าน และคนในชุมชนคอยช่วยเหลือให้ความไว้วางใจและคอยดูแลซึ่งกันและกัน ไม่มีการเตรียมความพร้อมที่จะรับกับการเปลี่ยนแปลงก่อนที่จะเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัย เช่น การมีบ้านของตนเองและการปรับปรุงบ้านให้ผู้สูงอายุบางคนมีปัญหาทางครอบครัวต้องดูแลลูกหลานด้วยตนเองทำให้ไม่มีเวลาพบปะเพื่อนฝูงซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี Activity Theory เชื่อว่าผู้สูงอายุที่ใช้เวลาในการทำกิจกรรมบ่อยครั้งกว่าจะมีสุขภาพจิตดีกว่าผู้สูงอายุที่ใช้เวลาในการทำกิจกรรมน้อยครั้งกว่า ผู้สูงอายุที่มีกิจกรรมทางสังคมสูงจะมีสุขภาพจิตดีกว่า และผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในสังคมมาก จะมีความพึงพอใจในชีวิตสูงและมีความซึมเศร้าน้อย สอดคล้องกับแนวคิดของ (วรรณรา ชื่นวัฒนา, 2557: 32) ซึ่งอธิบายว่าผู้สูงอายุมีกิจกรรมของตนในเวลาว่างหรือกิจกรรมที่เป็นการพักผ่อนทำให้รู้สึกว่าคุณเองมีค่าควรแก่การมีชีวิตอยู่

1.3 ด้านเศรษฐกิจ พบว่า รายได้ส่วนใหญ่ได้รับจากเบี้ยชรา ผู้สูงอายุมีอาชีพทำสวน ฐานะยากจน ทำให้รายได้ไม่พอเลี้ยงชีพและยังต้องดูแลบุตรหลาน ส่วนใหญ่ขาดความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพเสริม ทำให้ต้องพึ่งพาเงิน

จากเบี้ยคนชรา ด้วยเหตุผลนี้จึงไม่มีเงินออมไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน สอดคล้องกับแนวคิดของ (สุทธิพงศ์ บุญผดุง, 2554: 14) ได้อธิบายว่า ผู้สูงอายุจำเป็นต้องใช้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับตนเอง ช่วยเหลือกิจกรรมทางสังคมและทำบุญรวมทั้งคำรักษาพยาบาล ผู้สูงอายุต้องการการดูแลเอาใจใส่ช่วยเหลือในด้านการเงินอย่างเพียงพอไม่ควรให้ผู้สูงอายุประสบปัญหาในการหาเงินเพื่อเลี้ยงชีพตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ (วรรณรา ชื่นวัฒนา, 2557: 35) ได้อธิบายไว้ว่าเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุย่อมมีการเปลี่ยนแปลงเรื่องรายรับและรายจ่าย ผู้สูงอายุควรมีการเตรียมตัวเพื่อความอยู่รอด และความสมดุลในเรื่องรายได้และค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ภาณุวัฒน์ มีชนะ, ณิชาภัทร ชันสาคร, ทศนีย์ ศิลาวรรณ, ทศนีย์ รวีวรกุล และเพ็ญศรี พิชัยสนธิ, 2560: 268) ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุคุณภาพตำบลหนองหญ้าไซ อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกินครึ่งหนึ่งมีการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุด้านเศรษฐกิจระดับต่ำ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับครอบครัว บุตรและหลานมากถึง ร้อยละ 90.0 ยังพบว่ามีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ร้อยละ 53.0 มีการฝากเงินไว้กับธนาคารเพียงร้อยละ 5.3 เป็นผลทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับต่ำหรือมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินและการเก็บออมไม่มากนัก

2. องค์ประกอบที่สำคัญการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัยในจังหวัดราชบุรี

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองขององค์ประกอบการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัยในอำเภอเมืองราชบุรี พบว่า โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน และองค์ประกอบย่อย 10 องค์ประกอบ หลังปรับโดยที่โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัยในจังหวัดราชบุรี อยู่ในเกณฑ์ดีโดยมีค่าสถิติวัดความกลมกลืนได้ค่า 0.047 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ทุกตัว ($p = 0.135, GFI = 1.000, AGFI = 0.960, NFI = 1.000, CFI = 1.000, RMR = 0.045, SRMR=0.013, RMSEA=0.047$) และเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่าความพร้อมทั้ง 3 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ (พรณี ลีกิจวัฒน์, 2553)

3. การส่งเสริมในด้านต่าง ๆ ในส่วนของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่ได้เตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัย โดยจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุเกิดจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าของการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัย เพื่อให้เป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ โดยให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่อง

1) การเตรียมความมั่นคงให้กับชีวิต โดยการออมทรัพย์ สอดคล้องกับแนวคิดของ (วรรณรา ชื่นวัฒนา, 2557: 35) กล่าวว่า ผู้สูงอายุควรต้องมีการเตรียมตัวในเรื่องของแหล่งที่มาของรายได้เพื่อการวางแผนในการดำเนินชีวิตในวันข้างหน้าเมื่อตนเองต้องมีรายได้ลดลง ดังนั้น ควรต้องมีการเตรียมความพร้อมซึ่งประกอบด้วย การออม

บำเหน็จ บำนาญ เบี้ยยังชีพ การได้รับเงินสนับสนุน
เงินสะสมด้วยตนเอง

2) การวางแผนด้านที่อยู่อาศัย สอดคล้องกับ
แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในแต่ละด้านของ
องค์การสหประชาชาติ อ้างถึงใน (สุทธิพงศ์ บุญผดุง,
2554: 18) ที่ว่าผู้สูงอายุควรได้รับสิทธิเสรีภาพ
ในการเลือกที่พักอาศัยได้ตามความต้องการของตนเอง
สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ภาณุวัฒน์ มีชนะ
และคณะ, 2560: 268) ได้ทำการศึกษาการเตรียม
ความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุเพื่อเข้าสู่
สังคมผู้สูงอายุคุณภาพต่ำบลหนองหญ้าไซ
อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า
ที่อยู่อาศัยซึ่งเกี่ยวข้องกับ ความมั่นคงและความ
ปลอดภัยในที่อยู่อาศัย ซึ่งที่อยู่อาศัยเป็นเรื่องที่มี
ความสำคัญมาก จะช่วยให้ผู้สูงอายุเกิดความมั่นคง
ในบ้านปลายชีวิต

3) การเตรียมการด้านสุขภาพอนามัยที่ดี
สอดคล้องแนวคิดของ (สุทธิพงศ์ บุญผดุง, 2554: 14)
กล่าวว่า ผู้สูงอายุจำเป็นต้องใช้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย
สำหรับตนเอง ช่วยเหลือกิจกรรมทางสังคมและทำบุญ
รวมทั้งเป็นค่ารักษาพยาบาลเมื่อยามเจ็บป่วย
สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
ในแต่ละด้านขององค์การสหประชาชาติ (อ้างถึงใน
สุทธิพงศ์ บุญผดุง, 2554: 19) ที่ว่า ผู้สูงอายุ
ควรได้รับการช่วยเหลือส่งเสริมทางด้านการดูแลรักษา
สุขภาพทั้งทางร่างกาย และจิตใจรวมถึงความเป็นอยู่
ที่ดีทางอารมณ์ ตลอดจนการช่วยเหลือเพื่อหลีกเลี่ยง
การเจ็บป่วยต่าง ๆ ที่เหมาะสมและครบถ้วน

4) การวางแผนดำเนินกิจกรรมหลังเกษียณ
หรือเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุสอดคล้องกับทฤษฎีกิจกรรม
(อ้างถึงใน สุทธิพงศ์ บุญผดุง, 2554: 13) ได้อธิบาย
ไว้ว่าเมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้นสถานะทางสังคมจะลดลง
บทบาทเก่าจะถูกถอดถอนตัวออกไป ดังนั้น ผู้สูงอายุ

ควรมีกิจกรรมต่อเนื่องจากวัยที่ผ่านมา ควรพอใจ
ในการร่วมกิจกรรม สนใจและร่วมเป็นสมาชิก
ในกิจกรรมต่าง ๆ กิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับ
ผู้สูงอายุทำให้มีสุขภาพดีทั้งใจและกาย

5) การตรวจสุขภาพร่างกาย สอดคล้อง
แนวคิดของ (วรรณรา ชื่นวัฒนา, 2557: 32) ที่ว่า
การปฏิบัติเมื่อเจ็บป่วยโดยการตรวจสุขภาพประจำ
ทุกปี รักษาโรคที่เป็นอยู่หรือตรวจพบอย่างสม่ำเสมอ
รักษาอารมณ์ให้เหมาะสม ฝึกทำใจให้สงบยอมรับ
ความจริงในชีวิต ตัดสินใจด้วยความมีเหตุผล
จัดภาวะความคับข้องใจ อารมณ์ขุ่นมัวหรือวิตกกังวล
ต่าง ๆ ควรทำจิตให้ว่างจากกิเลสตัณหา เสมอต้น
เสมอปลาย มองทุกสิ่งทุกอย่างในแง่บวก

6) การฝึกจิตและสมาธิ สอดคล้องกับแนวคิด
ของ (ดวงกมล เจียมบุตร, 2555: 28) การทำ
กิจกรรมร่วมกัน การฝึกบริหารจิต ฝึกสติ และสมาธิ
เมื่อเวลาผ่านไปผู้สูงอายุจะสามารถอยู่กับความเป็น
จริงและสามารถเข้าใจความเป็นไปต่าง ๆ ทั้งหลาย
ได้ด้วยใจเป็นสุข

7) การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
สอดคล้องกับทฤษฎีทางจิตวิทยา (อ้างถึงใน สุทธิพงศ์
บุญผดุง, 2554: 13) ที่ว่า การเปลี่ยนแปลง
บุคลิกภาพและพฤติกรรมของผู้สูงอายุเป็นการพัฒนา
และปรับตัวเกี่ยวกับสติปัญญา ความนึกคิด ความจำ
และการรับรู้ แรงจูงใจ รวมทั้งสังคมที่อยู่อาศัยและ
ประสบการณ์ในอดีตของแต่ละบุคคลจะผลักดัน
ให้มีบุคลิกแตกต่างกันไป สอดคล้องกับ (กรมกิจการ
ผู้สูงอายุ, 2559: 22) อธิบายไว้ว่าพระราชบัญญัติ
ผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 กำหนดให้มีการขยายโอกาส
ทางการศึกษาและการเรียนรู้แก่ผู้สูงอายุ
ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักบริหารงาน
การศึกษานอกโรงเรียน รวมทั้งกรมการพัฒนาชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. การเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพ ผู้สูงอายุ ควรจะมีการเตรียมความพร้อมตั้งแต่เนิ่น ๆ ใส่ใจในการไปตรวจสุขภาพประจำปีด้วยต้องเสียเงินค่าตรวจสุขภาพเอง และรัฐควรต้องเข้ามาดูแลในเรื่องการตรวจรักษา การส่งต่อไปยังโรงพยาบาล ที่มีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะโรคได้ทันทั่วถึง

2. การเตรียมความพร้อมด้านสังคม รัฐควรรณรงค์สร้างความตระหนักสำหรับวัยสูงอายุ ให้เห็นความสำคัญของการเตรียมความพร้อม เพื่อเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัย ที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนให้ผู้สูงอายุคงอยู่ในที่อยู่อาศัยเดิม ในครอบครัว ชุมชน และสิ่งแวดล้อมที่ตนคุ้นชิน โดยมีการปรับปรุงสถานที่ และสิ่งก่อสร้างทั้งภายใน และภายนอกที่อยู่อาศัยให้เอื้อต่อการใช้ชีวิต ของผู้สูงอายุ สนับสนุนคนในครอบครัวให้ได้รับ ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ

3. การเตรียมความพร้อมด้านเศรษฐกิจ รัฐควรมีนโยบายจัดตั้งกองทุนบำเหน็จบำนาญ

แห่งชาติเพื่อบังคับจัดเก็บเงินรายได้จากประชาชน ให้เข้ามาในระบบการออมภาคบังคับ โดยออก นโยบายและกฎหมายที่ครอบคลุมกลุ่มประชาชนวัยแรงงานผู้มีรายได้ทุกคน และให้ประชาชน มีสิทธิเลือกการลงทุน เพื่อให้ประชาชน มีทางเลือกที่จะลงทุนตามกองทุนที่มีรูปแบบและความเสี่ยงที่ตนต้องการ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดราชบุรี ควรจัดทำฐานข้อมูลของผู้สูงอายุ เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาข้อมูลในการตรวจสอบและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ให้ดีขึ้น นักวิจัยและภาครัฐบาลควรศึกษา แรงจูงใจในการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุ เพื่อการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัยที่มีคุณภาพ ซึ่งจะทำได้แนวทางในการสร้างแรงจูงใจในการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัยที่มีคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2559). การดำเนินงานด้านผู้สูงอายุของประเทศไทยตามแผนปฏิบัติการระหว่างประเทศ มาตรา 21 ด้วยเรื่องผู้สูงอายุ พ.ศ. 2545-2559. กรุงเทพฯ : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

กรมอนามัย. (2554). รายงานประจำปี 2554. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการกรม กรมอนามัย.

ชัชฎาภรณ์ จิตตา. (2560). แผนการตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560.

ราชบุรี : สำนักตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข.

ดวงกมล เจียมบุตร. (2555). เตรียมความพร้อมให้ผู้สูงอายุ. ค้นเมื่อ มกราคม 10, 2560,

จาก www.mindstationblog.com/blog.php?i=a87ff679a2f3e71d9181a67b7542122

[c&b=98f13708210194c475687be6106a3b84&choose=6ea9ab1baa0efb9e19094440c317e2](http://www.mindstationblog.com/blog.php?i=a87ff679a2f3e71d9181a67b7542122)

1b.

- พรรณณี ลีกิจวัฒน์. (2553). การพัฒนาองค์ประกอบของสมรรถภาพครูเทคโนโลยีสารสนเทศระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. ค้นเมื่อ มกราคม 10, 2560, จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/APST/article/view/84095/66954>
- พาริตา เหล่าพัชรกุล. (2552). รายงานพิเศษ : สูตราสำเร็จสู่ความเป็นผู้สูงวัย อย่างมีคุณภาพ. ค้นเมื่อ ธันวาคม 18, 2559, จาก <http://www.astvmanager.com/Dhamma/ViewNews.aspx?NewsID=9520000052435&TabID=3&>
- ภาณุวัฒน์ มีชนะ, นิชชาภัทร ชันสาคร, ทศนีย์ ศิลาวรรณ, ทศนีย์ รวีวรกุล และเพ็ญศรี พิชัยสนธิ. (2560). การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุคุณภาพตำบลหนองหญ้าไซ อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย.
- วรรณรา ชื่นวัฒน์. (2557). พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานตำบลบางแม่นาง อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยปทุมธานี, 6(3), 163-169.
- วิภาพร สิทธิศาสตร์, และสุชาดา สนวนุ่ม. (2550). พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชนเขตความรับผิดชอบของสถานีอนามัยบ้านเสาหิน ตำบลวัดพริก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. กรุงเทพฯ ฯ : วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราชสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- สุทธิพงษ์ บุญผดุง. (2554). การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ระยะที่ 1). กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560-2564). ค้นเมื่อ ธันวาคม 10, 2559, จาก <http://www.sokhothai.go.th/mainredcross/7l.pdf>
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2559). ข้อมูลทั่วไป จังหวัดราชบุรี. ค้นเมื่อ มกราคม 10, 2560, จาก <http://www.ratchaburi.go.th/datass/ratchaburi.pdf>.
- สุภมาศ อังคุโชติ และคณะ. (2551). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL. กรุงเทพฯ ฯ : มิสชั่น มีเดีย.
- เอสซีจี. (2560). เตรียมตัวให้พร้อมสำหรับสังคมผู้สูงอายุในประเทศไทย ค้นเมื่อ มิถุนายน 27, 2560, จาก <http://www.scgbuildingmaterials.com/th/LivingIdea/NewBuild/Preparation-for-Aging-Society-in-Thailand.aspx>.
- Yamane, T., (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row Publication.

สภาพและปัญหาการสอนพลศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

STATE AND PROBLEMS WITH TEACHING PHYSICAL EDUCATION ACCORDING TO THE OPINIONS OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS IN PRIMARY SCHOOLS IN KANCHANABURI PROVINCE

ทศพร กานติมาอัสจรรย์¹⁾, เพ็ญพร บุปพวงษ์²⁾

¹⁾นักศึกษามหาบัณฑิตสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี

²⁾อาจารย์ที่ปรึกษามหาบัณฑิตสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี

Todsapond Kantimaosajan¹⁾, Permporn Buppawong²⁾

¹⁾Master of Education. Physical Education. Faculty of Education. Institute of Physical Education
Suphanburi

²⁾Advisors, Master of Education. Physical Education. Faculty of Education. Institute of Physical
Education Suphanburi

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและหาแนวทางในการแก้ไข สภาพและปัญหาการสอนพลศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนพลศึกษา จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ด้านจริยธรรมสำหรับครูพลศึกษา ด้านวัดผลและประเมินผลตามความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิทางพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการสอนพลศึกษา อยู่ในระดับมาก ส่วนครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการสอนพลศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ด้านสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์ ตามความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิทางพลศึกษาและครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการสอนพลศึกษาตามความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิทางพลศึกษาและครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ด้านจริยธรรมสำหรับครูพลศึกษา ด้านสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์ ด้านวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับน้อย

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการสอนพลศึกษาภาพตามความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิทางพลศึกษาและครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา พบว่า ด้านสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เปรียบเทียบปัญหาการสอนพลศึกษา ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตร

ด้านจริยธรรมสำหรับครูพลศึกษาเกี่ยวกับการจัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ด้านสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์ เกี่ยวกับความเหมาะสมของสถานที่สำหรับใช้จัดการเรียนการสอน ทั้งกลางแจ้งและในร่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และแนวทางการแก้ไขปัญหาพบว่า ควรจัดครูผู้สอนให้ตรงตามสาขาวิชา

คำสำคัญ : สภาพการสอนพลศึกษา ปัญหาการสอนพลศึกษา โรงเรียน ครูผู้สอนพลศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to investigate, compare, and propose the solution of state and problems with teaching physical education according to the opinions from the physical education teachers in the primary schools located in Kanchanaburi Province. The sample used in this research consisted of 400 physical education teachers in the primary schools in Kanchanaburi Province. The constructed questionnaire was used as a tool of this research. The data analysis was conducted in frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and t-test. The findings revealed that the opinions of physical education teachers with physical education degree on curriculum and course content, learning and teaching management, ethics for physical education teachers, and measurement and evaluation were found at a high level while the opinions of physical education teachers with no physical education degree on the aforementioned aspects were found a moderate level. Also, the opinions of physical education teachers were both with and without physical education degree on facility, building, media and equipment were found at a moderate level. The problems with curriculum and course content, learning and teaching management, ethics for physical education teachers, facility, building, media and equipment, and measurement and evaluation according to the opinions of physical education teachers both with and without physical education degree were found at a low level. Significant difference was found in state of curriculum and course content, learning and teaching management, ethics for physical education teachers, but no significant difference was found in state of facility, building, media and equipment, and measurement and evaluation at the level of .05. No significant difference was found in the problems with the curriculum and course content, learning and teaching management, ethics for physical education teachers, facility, building, media and equipment, and measurement and evaluation at the level of .05. The solution of the problems was found that the school should assign teachers to teach physical education in relation to their degrees.

Keywords: state of teaching physical education, problems with teaching physical education, primary schools, physical education teachers

บทนำ

“การศึกษา” คือ กระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553: 2-3)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็น มนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทักษะ รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 4) ดังนั้น การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของคนในประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเห็นแบบอย่างที่ดี ได้ฝึกการคิดได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่หลากหลายมีความสุขในการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548: 5)

พลศึกษาเป็นศาสตร์ที่สำคัญและจำเป็นสำหรับนักเรียนเพราะพลศึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้อะไร การเรียนพลศึกษาจะช่วยพัฒนานักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และเป็นพลเมืองที่ดี

ในสังคม (เฉลิมศรี เกตุจำปา, 2556: 1) พลศึกษาเป็นส่วนที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาแขนงอื่น ๆ คือ เป็นวิชาที่ส่งเสริมให้บุคคลได้มีการพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม โดยมีกิจกรรมทางพลศึกษาซึ่งได้เลือกเฟ้นแล้วเป็นอย่างดีและเป็นสื่อในการเรียนรู้ (Bucher, 1960: 31) ซึ่งสอดคล้องกับการที่จะทำให้การพลศึกษาในโรงเรียนได้เป็นไปตามเป้าประสงค์ดังกล่าว โรงเรียนต้องจัดให้มีสิ่งแวดล้อม อุปกรณ์ เครื่องมือ และจัดกิจกรรมหลายชนิดให้นักเรียนทุกคนได้พัฒนากล้ามเนื้อ สุขภาพ อนามัย และใช้ช่วงเวลาว่างด้วยการพักผ่อนหย่อนใจที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย (ภิญโญ สาธร, 2521: 337) วิชาพลศึกษาเป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนสมบูรณ์ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 และได้มีการบรรจุไว้ในหลักสูตรของโรงเรียนทุกระดับชั้นทั้งในระดับเด็กเล็ก ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา เช่นเดียวกับวิชาอื่น ๆ วิชาพลศึกษามีความแตกต่างจากวิชาอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระและเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนตลอดจนสถานที่และวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน ดังนั้น ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ ในวิชาพลศึกษา มีทักษะในกิจกรรมพลศึกษาและกีฬาต่าง ๆ มีความเข้าใจในหลักการและกลวิธีการสอน ตลอดจนสามารถนำกลวิธีต่าง ๆ เหล่านั้นมาใช้เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมและปฏิบัติจริง ในกิจกรรมพลศึกษาต่าง ๆ ด้วยตนเองเป็นอย่างดี การเรียนรู้และพัฒนาการของนักเรียน จึงจะบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้ (วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2548: 247) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (นงคณภัส

ปาแก้ว, 2557: 82-84) เรื่องแนวทางการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของครูประถมศึกษาที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา พบว่า ครูผู้สอนพลศึกษาที่ไม่ได้จบพลศึกษาแต่ได้รับมอบหมายให้สอนวิชาพลศึกษา เนื่องจากมีความสามารถทางกีฬา โดยอาศัยประสบการณ์และทักษะจากความสามารถทางกีฬามาถ่ายทอดให้กับผู้เรียน สมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา จากการที่ให้ครูประเมินตนเอง พบว่า สมรรถนะโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของครูประถมศึกษาที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา พบว่า มีสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและต้องการที่จะพัฒนาตนเองในเรื่อง ความรู้และทักษะเกี่ยวกับหลักสูตร วิธีการสอนพลศึกษา การวัดและประเมินผล ตลอดจนทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานและทักษะกีฬา ในการพัฒนาควรมีแนวทาง ดังนี้ 1. ควรมีการพัฒนาในหลายรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะในการเรียนการสอนพลศึกษาของครูประถมศึกษาที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา เช่น การดูงาน การนิเทศการสอน อบรมในเรื่องต่าง ๆ อาทิ การพัฒนาความรู้และทักษะการสอนพลศึกษา 2. หลักสูตรการจัดอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของครูประถมศึกษาที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา ควรมีหัวข้อดังนี้ หลักสูตรและเนื้อหา การจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในระดับประถม ความรู้ทักษะกีฬา ดังนั้น แนวทางการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของครูประถมศึกษาที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา ควรให้ครูได้ผ่านการอบรมการสอนพลศึกษา ตามหลักสูตรที่ได้เสนอแนะเพื่อครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษาเหล่านี้จะสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมตามหลักสูตรนี้ไปใช้ในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมยศ แซ่โต้ว, 2556: 94-95) ทำการ

ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ในเครือโรงเรียนราชวินิต ปีการศึกษา 2555 ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา โดยรวมสภาพความเป็นจริงมีความเหมาะสม และปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับน้อย เพราะโรงเรียนในเครือราชวินิตมีการกำหนดรายวิชาและกิจกรรมทางพลศึกษาที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา โดยรวมสภาพความเป็นจริงมีความเหมาะสม และปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับน้อย เพราะว่าครูผู้สอนสำเร็จการศึกษาทางด้านพลศึกษาโดยตรง จึงทำให้มีความรู้ความสามารถทางด้านการสอนพลศึกษา สามารถถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง

การสอนพลศึกษาในระดับประถมศึกษา นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะนอกจากจะช่วยพัฒนานักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมแล้ว ยังเป็นการวางรากฐานทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายให้ถูกต้องอีกด้วย ครูที่สอนพลศึกษาในระดับประถมศึกษาจำเป็นต้องมีสมรรถนะในหลายด้าน (นงศณภัส ปาแก้ว, 2557: 3) จากงานวิจัยเบื้องต้น ทำให้มีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนพลศึกษาของครูที่มีวุฒิทางพลศึกษาและครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการเรียน และหาแนวทางแก้ไขต่อไป

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็น ครูผู้สอน พลศึกษา อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี จึงทำการสำรวจข้อมูลบุคลากรของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานการศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี พบว่า ครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาไม่ตรงสาขาวิชา ส่วนใหญ่ให้ครูประจำชั้นเป็นผู้สอน ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ซึ่งการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาที่ดีและมีประสิทธิภาพ จะต้องคำนึงถึง

องค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้ เช่น หลักสูตรและเนื้อหาวิชาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา จริยธรรม สำหรับครูพลศึกษา สถานที่ สื่อ และอุปกรณ์ การวัดผลและประเมินผล ถ้าขาดองค์ประกอบใด องค์ประกอบหนึ่ง อาจทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนทำให้ประสิทธิภาพและคุณภาพน้อยลง องค์ประกอบเหล่านี้ซึ่งสอดคล้องกับพัฒนาการและความต้องการของผู้เรียน จะทำให้ทราบถึงสภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนพลศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการเรียนการสอนพลศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีวุฒิทางพลศึกษา และครูผู้สอนที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา เพื่อได้แนวทางในการแก้ไขสภาพและปัญหาการเรียนการสอนพลศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนพลศึกษา และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนพลศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการเรียนการสอนพลศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนพลศึกษาที่มีวุฒิทางพลศึกษาและครูผู้สอนพลศึกษาที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี
3. เพื่อได้แนวทางในการแก้ไขสภาพและปัญหาการเรียนการสอนพลศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนพลศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 812 คน จาก 422 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี จำนวนทั้งสิ้น 812 คน แล้วนำมาหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโรยามาเน (Yamane, 1967) ของระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน เป็นครูผู้สอนพลศึกษาที่มีวุฒิทางพลศึกษา จำนวน 190 คน และครูผู้สอนพลศึกษาที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา จำนวน 210 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ครูผู้สอนพลศึกษา
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพและปัญหาการเรียนการสอนพลศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการเรียนการสอนพลศึกษา หมายถึง สภาพหรือภาวะที่มีผลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา
2. ปัญหาการเรียนการสอนพลศึกษา หมายถึง อุปสรรคที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี
3. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี

4. ครูผู้สอนพลศึกษา หมายถึง ครูผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการสอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

5. ครูที่มีวุฒิทางพลศึกษา หมายถึง ครูผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการสอนพลศึกษาที่สำเร็จการศึกษาทางพลศึกษา

6. ครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา หมายถึง ครูผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการสอนพลศึกษาที่สำเร็จการศึกษาด้านวิชาอื่นที่ไม่ใช่ทางพลศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการสอนพลศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนพลศึกษา 5 ด้าน

1. ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา
2. ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา
3. ด้านจริยธรรมสำหรับครูพลศึกษา
4. ด้านสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์
5. ด้านวัตถุประสงค์และประเมินผล

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาการสอนพลศึกษาเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขอหนังสือจากสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีทั้ง 4 เขต

เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ส่งหนังสือพร้อมแบบสำรวจจำนวนครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ขอหนังสือจากสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. ส่งแบบสอบถามถึงครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ตามโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีหนังสือจากสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรีไปด้วย โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์

5. ให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามกลับคืนให้ผู้วิจัยทางไปรษณีย์

6. เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ส่งคืนมาทั้งหมดแล้วเก็บรวบรวมข้อมูลนำไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและค่าสถิติต่าง ๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปแบบของตาราง

2. สภาพและปัญหาการสอนพลศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนพลศึกษาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดอัตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดมาตรา (Scale) เป็นอันดับตามนี้ (นงศณภัศ ปาแก้ว. 2557: 38)

5 เห็นว่า มากที่สุด

4 เห็นว่า มาก

- 3 เห็นว่า ปานกลาง
- 2 เห็นว่า น้อย
- 1 เห็นว่า น้อยที่สุด

หาค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายของข้อมูลโดยใช้ เกณฑ์เป็นตัวกำหนดดังนี้

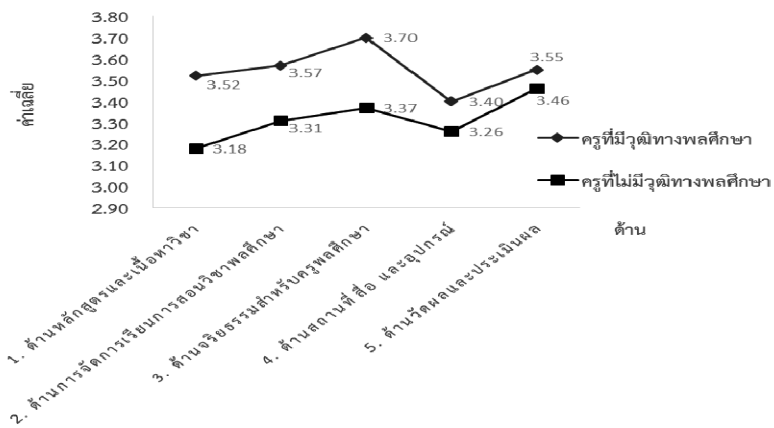
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 ถือว่า มากที่สุด
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 ถือว่า มาก
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 ถือว่า ปานกลาง
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 ถือว่า น้อย
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 ถือว่า น้อยที่สุด

แล้วนำเสนอในรูปแบบของกราฟประกอบความเรียง

3. เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการสอน พหุศึกษาของครูผู้สอนพหุศึกษา วิเคราะห์ด้วยการหาค่า t-test (Independent Samples) นำเสนอในรูปแบบของความเรียง

4. แนวทางในการแก้ไขปัญหาการสอน พหุศึกษา (เป็นแบบสอบถามปลายเปิด) แล้วนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

ผลการวิจัย

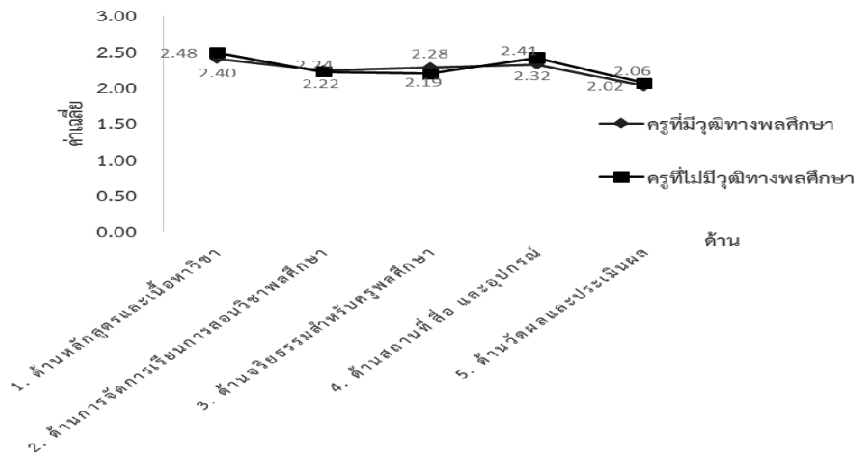
ภาพที่ 1 สภาพการสอนพหุศึกษาตามความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิทางพหุศึกษา และครูที่ไม่มีวุฒิทางพหุศึกษา

จากภาพที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการสอน พหุศึกษา พบว่า ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ภาพโดยรวมของครูที่มีวุฒิทางพหุศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.52) และครูที่ไม่มีวุฒิทางพหุศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.18) ด้านการจัดการเรียน การสอนวิชาพหุศึกษาภาพโดยรวมของครูที่มีวุฒิ

ทางพหุศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.57) และครูที่ไม่มีวุฒิทางพหุศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.31) ด้านจริยธรรมสำหรับครูพหุศึกษาภาพโดยรวมของครู ที่มีวุฒิทางพหุศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ความเป็นจริงของปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.70) และครูที่ไม่มีวุฒิทางพหุศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ

สภาพความเป็นจริงของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.37) ด้านสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์ภาพโดยรวมของครูที่มีวุฒิทางพลศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.40) และครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของปัญหาอยู่ใน

ระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.26) ด้านวัตถุประสงค์และประเมินผลภาพโดยรวมของครูที่มีวุฒิทางพลศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.55) และครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.46)

ภาพที่ 2 ปัญหาการสอนพลศึกษาตามความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิทางพลศึกษา และครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา

จากภาพที่ 2 ผลการศึกษาปัญหาการสอนพลศึกษา พบว่า ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชาภาพโดยรวมของครูที่มีวุฒิทางพลศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ =2.40) และครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ =2.48) ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาภาพโดยรวมของครูที่มีวุฒิทางพลศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ =2.24) และครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ =2.22) ด้านจริยธรรมสำหรับครูพลศึกษา ภาพโดยรวมของครูที่มีวุฒิทางพลศึกษา

มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ =2.28) และครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ =2.19) ด้านสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์ภาพโดยรวมของครูที่มีวุฒิทางพลศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ =2.32) และครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ =2.41) ด้านวัตถุประสงค์และประเมินผลภาพโดยรวมของครูที่มีวุฒิทางพลศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ =2.02) และครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา มีความ

คิดเห็นเกี่ยวกับระดับของปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับ
น้อย (X=2.06)

แนวทางในการแก้ไขปัญหาการสอนพลศึกษา

ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา

ครูที่มีวุฒิ ทางพลศึกษา และครูที่ไม่มีวุฒิ
ทางพลศึกษา ให้ความคิดเห็นว่า ควรจัดทำหลักสูตร
และเนื้อหาวิชาให้มีความทันสมัย ควรจัดการเรียน
การสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ครูผู้สอนควรมี
ความเข้าใจในหลักสูตร และสามารถวางแผนหรือเขียน
แผนการสอนได้ดี ครูผู้สอนไม่ตรงสาขาอาจทำให้เกิด
ปัญหาด้านเนื้อหาวิชาที่สอน ดังนั้น เพื่อให้ครูผู้สอน
มีความรู้ ความเข้าใจ จึงควรจัดให้มีการอบรม
ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชาให้กับครูผู้สอนพลศึกษา

ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา

ครูที่มีวุฒิ ทางพลศึกษา และครูที่ไม่มีวุฒิ
ทางพลศึกษา ให้ความคิดเห็นว่ามีชั่วโมงเรียน
1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ควรเพิ่มชั่วโมงเรียนให้สอดคล้อง
กับความต้องการของนักเรียน ควรจัดการเรียน
การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้น โรงเรียน
ควรให้ความสำคัญกับวิชาพลศึกษาเพื่อให้นักเรียน
มีสุขภาพที่ดี และช่วยให้การจัดการเรียนการสอน
พลศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านจริยธรรมสำหรับครูพลศึกษา

ครูที่มีวุฒิ ทางพลศึกษา และครูที่ไม่มีวุฒิ
ทางพลศึกษา ให้ความคิดเห็นว่า ครูควรสร้างทัศนคติที่ดี
ให้กับนักเรียน ควรยึดหลักความเท่าเทียมกันมีความ
ยุติธรรม ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายและ
ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี รับฟังความคิดเห็น
ของผู้อื่น ดังนั้น ควรจัดอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรม
ของครู และเพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี
ระหว่างครูกับนักเรียนควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน
อาทิ กีฬาระหว่างครูกับนักเรียน

ด้านสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์

ครูที่มีวุฒิ ทางพลศึกษา และครูที่ไม่มีวุฒิ
ทางพลศึกษา ให้ความคิดเห็นว่า สถานที่ไม่เหมาะสม
สื่อและอุปกรณ์มีไม่เพียงพอ ทำให้นักเรียนขาดโอกาส
ในการเรียนรู้ ควรมีการสนับสนุนอาคาร สถานที่
สื่อและอุปกรณ์ ให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ดังนั้น
เพื่อให้โรงเรียนมีสื่อและอุปกรณ์เพียงพอต่อความ
ต้องการของนักเรียน โรงเรียนควรขอบริจาคหรือขอ
ความอนุเคราะห์จากหน่วยงานภายนอกเพิ่ม

ด้านวัดผลและประเมินผล

ครูที่มีวุฒิ ทางพลศึกษา และครูที่ไม่มีวุฒิ
ทางพลศึกษา ให้ความคิดเห็นว่าควรวัดและประเมินผล
ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาที่เรียนใช้วิธี
วัดผลและประเมินผลที่หลากหลายให้เหมาะสมกับ
นักเรียน ดังนั้น เพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้และความ
เข้าใจในการวัดผลและประเมินผล ควรมีการจัดอบรม
ด้านวัดผลและประเมินผลให้กับครูผู้สอน

สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษาสภาพ การสอน พลศึกษา
ภาพโดยรวมของด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา
ครูที่มีวุฒิทางพลศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ
ความเป็นจริงของปัญหาอยู่ในระดับมาก และครูที่ไม่มี
วุฒิทางพลศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความ
เป็นจริงของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการ
จัดการเรียน การสอน วิชาพลศึกษาครูที่มีวุฒิ
ทางพลศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความ
เป็นจริงของปัญหาอยู่ในระดับมาก และครูที่ไม่มีวุฒิ
ทางพลศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็น
จริงของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านจริยธรรม
สำหรับครูพลศึกษา ครูที่มีวุฒิทางพลศึกษามีความ
คิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของปัญหาอยู่ใน

ระดับมาก และครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์ ครูที่มีวุฒิทางพลศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านวัดผล และประเมินผล ครูที่มีวุฒิทางพลศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของปัญหาอยู่ในระดับมาก และครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง จากการวิจัยพบว่า ครูที่มีวุฒิทางพลศึกษาจะทราบถึงสภาพความเป็นจริงของปัญหามากกว่าครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา เนื่องจากมีความรู้ ความเข้าใจในด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชาพลศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ด้านจริยธรรมสำหรับครูพลศึกษา ด้านวัดและประเมินผลทางพลศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สมยศ แซ่โต้ว, 2556: 94-95) ทำการศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในเครือโรงเรียนราชวินิต ปีการศึกษา 2555 ผลการวิจัย พบว่า ด้านหลักสูตรและกิจกรรมการเรียน การสอนวิชาพลศึกษา โดยรวมสภาพความเป็นจริงมีความเหมาะสม และปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับน้อย เพราะโรงเรียนในเครือราชวินิตมีการกำหนดรายวิชาและกิจกรรมทางพลศึกษาที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา โดยรวมสภาพความเป็นจริงมีความเหมาะสม และปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับน้อย เพราะว่าครูผู้สอนสำเร็จการศึกษาทางด้านพลศึกษาโดยตรง จึงทำให้มีความรู้ความสามารถทางด้านการสอนพลศึกษา สามารถถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง

ผลการเปรียบเทียบสภาพการสอนพลศึกษา ภาพโดยรวมของด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ตามความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิทางพลศึกษาและครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ตามความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิทางพลศึกษาและครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านจริยธรรมสำหรับครูพลศึกษา ตามความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิทางพลศึกษาและครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์ ตามความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิทางพลศึกษาและครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านวัดผลและประเมินผล ตามความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิทางพลศึกษาและครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับแบบสอบถามตอนที่ 3 แนวทางในการแก้ไขปัญหาการสอนพลศึกษา ครูที่มีวุฒิทางพลศึกษาและครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา จะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เนื่องจากครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษาขาดความรู้ ความเข้าใจ หลักการและวิธีการสอน เกี่ยวกับวิชาพลศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Silvester, P.J. ,1969: 32-36) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทศนคติที่มีต่อการพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ครูไม่มีวุฒิทางพลศึกษาส่วนใหญ่จะปล่อยให้ นักเรียนเล่นตามลำพัง เพราะไม่มีหลักการและวิธีสอนพลศึกษา ครูที่ได้ศึกษาวิชาพลศึกษามาโดยตรงจะมีทศนคติที่ดีต่อวิชาพลศึกษา มีความเข้าใจในหลักการและวิธีการสอนพลศึกษาได้ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ (Nokken, Orlow Peter,1972: 32-3764) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทศนคติของครูประจำชั้นที่สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้

แบบสอบถามถามครูประจำชั้นที่สอนวิชาพลศึกษา จำนวน 361 คน ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1. ครูส่วนใหญ่เห็นว่า วิชาพลศึกษามีความสำคัญในการจัดประสบการณ์ให้แก่นักเรียน 2. การสอนวิชาพลศึกษาควรจะให้ครูพิเศษและมีวุฒิพลศึกษาสอน 3. ครูผู้มียุอายน้อยยอมรับว่ามีความสามารถในการสอนวิชาพลศึกษามากกว่าครูอายุมาก 4. ครูชายยอมรับว่ามีความสามารถในการสอนพลศึกษามากกว่าหญิง 5. ชั่วโมงสอนวิชาพลศึกษาและเวลาสำหรับจัดกิจกรรมพลศึกษามีน้อยเกินไป 6. การสอนกิจกรรมประเภทโลดโผน การเล่นห้อยโหน การต่อสู้ กรีฑา ประเภท ลูก และ ประเภท ลาน ครูส่วนมากมีความสามารถในการสอนได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร 7. อุปสรรคในการสอนวิชาพลศึกษา คือ ไม่มีเวลาในการเตรียมการสอนและไม่สามารถแต่งชุดฝึกได้ขาดสถานที่สำหรับเก็บรักษาอุปกรณ์การสอนวิชาพลศึกษา

ผลการศึกษาปัญหาการสอนพลศึกษา ภาพโดยรวมของด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ด้านจริยธรรมสำหรับครูพลศึกษา ด้านสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์ด้านวัดผลและประเมินผล ครูที่มีวุฒิทางพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับน้อย และครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับน้อย จากการวิจัยพบว่า ครูที่มีวุฒิทางพลศึกษาและครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น น้อย เนื่องจากครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์สอนด้านพลศึกษาจึงทำให้สามารถแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนได้ นอกจากนี้สิ่งที่ทำให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ครูผู้สอนจะต้องมีความใฝ่รู้ ความขยันหมั่นเพียร มีความอดทน

เพียรพยายามในการหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ (วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2548: 211-224) กล่าวไว้ว่า จริยธรรมที่ครูผู้สอนพลศึกษาควรจะได้ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นประจำ คือ ความรับผิดชอบ ความใฝ่รู้ ความขยันหมั่นเพียร ความเมตตากรุณา ความเสียสละ ระเบียบวินัย ความยุติธรรม ความอดุสาหะ ซึ่งสอดคล้องกับ (ณรงค์ภัส ปาแก้ว, 2557: 82-84) เรื่องแนวทางการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของครูประถมศึกษาที่ไม่มีวุฒิต่างพลศึกษา พบว่า ครูผู้สอนพลศึกษาที่ไม่ได้จบพลศึกษาแต่ได้รับมอบหมายให้สอนวิชาพลศึกษาเนื่องจากมีความสามารถทางกีฬา โดยอาศัยประสบการณ์และทักษะจากความสามารถทางกีฬามาถ่ายทอดให้กับผู้เรียนได้

ผลการเปรียบเทียบปัญหาการสอนพลศึกษา ภาพโดยรวมของด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ด้านจริยธรรมสำหรับครูพลศึกษาด้านสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์ด้านวัดผลและประเมินผล ตามความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิทางพลศึกษาและครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ (อาทิตยา อำนวย, 2552: 76-83) ทำการศึกษาเรื่อง สภาพการจัดการและการพัฒนาพลศึกษาของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ด้านการเรียนการสอนครูพลศึกษามีความเข้าใจขั้นตอนการจัดกิจกรรมพลศึกษา ครูพลศึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการจัดการและการพัฒนาพลศึกษาไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ครูผู้สอนพลศึกษามีความรู้ ความสามารถ

และมีประสบการณ์ในการสอนจึงทำให้สามารถ
แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. จากการสำรวจข้อมูลการวิจัยปัญหาที่เกิดขึ้น
พบว่า เวลาในการเก็บแบบสำรวจนาน ควรมีการ
กำหนดระยะเวลาในการเก็บแบบสำรวจให้เร็วขึ้น หรือ
ใช้วิธีการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลในการทำวิจัย
เร็วขึ้น

2. ผลที่ได้จากการวิจัย สามารถเป็นแนวทาง
ในการแก้ไขสภาพและปัญหาการสอนพลศึกษา
ในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำงานวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษา
ด้านอื่น ๆ เช่น ด้านกีฬาและความสามารถทางกีฬา
ด้านจำนวนชั่วโมงการเรียนการสอน ด้านบริหาร
จัดการพลศึกษา หรือศึกษาความพึงพอใจในการเรียน
วิชาพลศึกษา หรือเปรียบเทียบเจตคติของการสอน
พลศึกษาของครูที่มีวุฒิทางพลศึกษาและครูที่ไม่มีวุฒิ
ทางพลศึกษา เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). **มาตรฐานการศึกษาของชาติ** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สหทัยบล็อกและ
การพิมพ์
- _____. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- เฉลิมศรี เกิดจำปา. (2556). **สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียง
ประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นงคัมภัส ปาแก้ว. (2557). **การนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียน
การสอนพลศึกษาของครูประถมศึกษาที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภิญโญ สาร. (2521). **หลักการศึกษ**. กรุงเทพฯ: สุภา.
- วรงค์ดี เพียรชอบ. (2548). **รวมบทความเกี่ยวกับ ปรัชญา หลักการ วิธีสอน และการวัดเพื่อประเมินผลทาง
พลศึกษา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมยศ แซ่โต้ว. (2556). **สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ในเครือโรงเรียน
ราชวินิตปีการศึกษา 2555**. ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา
คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาทิตยา อำนวย. (2552). สภาพการจัดการและการพัฒนาพลศึกษาของโรงเรียนระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 1. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต.

Bucher, C.A. (1960). **Fundamental of Physical Education**. St. Louis: The C.V. Mosby.

Nokken, Orlow Peter. (1972, January). “Elementary Classroom Teachers Attitude and Practices
Relating to Physical Education,” Dissertation Abstracts. 32: 37-05-A.

Silvester, P.J. (1969). **Attitude to Physical Education in the Primary School**.
Physical Education 16 (July): 32-36.

Yamane, T. (1967). **Elementary Sampling Theory**. New jersey: Prentice – Hall.

แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเทพราช จังหวัดฉะเชิงเทรา

PROMOTION GUIDELINES FOR THE QUALITY OF LIFE OF THE ELDERLY IN THEPPHARAT MUNICIPALITY SUB-DISTRICT, CHACHOENGSAO PROVINCE

กิตติวงศ์ สาสวด

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

Kitiwong Sasuad

Lecturer Faculty of Management Science

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยพื้นฐานของผู้สูงอายุ ความต้องการของผู้สูงอายุและแนวทางการดูแลผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลเทพราช จังหวัดฉะเชิงเทรา และ 2) แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเทพราช จังหวัดฉะเชิงเทรา การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเทพราช จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 257 ราย ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ ประกอบด้วยผู้สูงอายุจำนวน 7 ราย โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และสนทนากลุ่มจำนวน 12 ราย และผู้ดูแลผู้สูงอายุและบุคลากรภาครัฐจำนวน 10 ราย ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยพื้นฐานของผู้สูงอายุ ความต้องการ และแนวทางการดูแลผู้สูงอายุ ประกอบด้วยการมีสุขภาพดี พoczy พอกิน ได้ทำบุญ ช่วยเหลือผู้อื่น และอาศัยอยู่ในที่ที่ดี รวมทั้งการปฏิบัติตนเพื่อชีวิตมีความสุขการทำตามความคาดหวังในสังคม และมีระบบสังคมครอบครัวอบอุ่นให้คุณค่าเชิงบวก ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อความสุขของผู้สูงอายุ ได้แก่ การไม่เป็นหนี้ การมีสุขภาพดี การอยู่อาศัยในชุมชนที่ดี มีความไวเนื้อเชื่อใจกัน เกื้อกูลช่วยเหลือกัน ไม่รู้สึกกังวลต่อความปลอดภัย และความรู้สึกพอเพียง 2) แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ควรดูแลให้ผู้สูงอายุได้มีการเคลื่อนไหวร่างกายทุกส่วนอยู่เสมอ ให้มีความสัมพันธ์ทางสังคม และครอบครัว ปลุกจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้สูงอายุ ตลอดจนภาครัฐควรบริหารจัดการตามนโยบายรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง มีการสำรวจความต้องการของผู้สูงอายุ ตลอดจนประสานร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ : แนวทางการดูแลผู้สูงอายุ ปัจจัยพื้นฐาน คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

ABSTRACT

The purposes of this research were to study: 1) basic factors of the elderly, needs of the elderly, and the elderly care guidelines affecting the elderly's quality of life in Theppharat Municipality Sub-district, Chachoengsao Province, and 2) promotion guidelines for the quality of life of the elderly in Theppharat Municipality Sub-district, Chachoengsao Province. The researcher used mixed methods of quantity research and qualitative research. The sample obtained by purposive sampling were 257 elderlies living in Theppharat Municipality Sub-district. The tool used for data collection was a questionnaire. The statistics used for quantitative data analysis were percentage, mean, and standard deviation. On the other hand, the qualitative data were collected from 7 elderly key informants by means of in-depth interview and by means of focus group which was comprised of 12 elderlies and 10 government officials obtained by purposive sampling. The collected data was analyzed by means of content analysis.

The results revealed that: 1) basic factors of the elderly, needs, and the elderly care guidelines were good health, self sufficiency, making merit and helping others, living in a good place, including self practice aiming for a happy life, following social expectations including the social and family system providing positive values. External factors affecting happiness of the elderly were having no debt, healthy living in a good community which people trust and help each other. Consequently, people in the community do not worry about safety and they are self sufficient. 2) Guidelines for the promotion of the quality of life of the elderly were that care should be taken to ensure that the elderly are always physically active and have a good social and family relationship. Moreover, there should be awareness raising among local people in order that they would realize on values and the importance of the elderly's local wisdom. In addition, the government should continually manage government policies and investigate the needs of the elderly, including the collaboration with related agencies in a concrete way.

Keywords : guideline for elderly care, basic factor, quality of the elderly

บทนำ

จากการกำหนดทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553 -2583 กลุ่มผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลายมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นสะท้อนถึงภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่เพิ่มมากขึ้นขณะที่ผู้สูงอายุจำนวนมากยังมีรายได้ไม่เพียงพอในการยังชีพผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 10.3 ล้านคน (ร้อยละ 16.2) ในปี 2558 เป็น 20.5 ล้านคน (ร้อยละ 32.1) ในปี พ.ศ. 2583 การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลายจะส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลที่เพิ่มสูงขึ้น แม้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานเพิ่มขึ้นแต่มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย เนื่องจากมีการออมน้อย และแหล่งรายได้หลัก ร้อยละ 78.5 ของรายได้ทั้งหมดมาจากการเกื้อหนุนของบุตร (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557: 4) ในอดีตรากฐานการดำรงชีพของผู้สูงอายุผูกพันกับวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่นที่อาศัยของตน ดังนั้นถิ่นที่อยู่จึงเป็นที่รวมกิจกรรมของผู้สูงอายุการใช้โอกาสในการถ่ายทอดภูมิปัญญาให้กับลูกหลานด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้ไม่รู้สึกว่าเหว มีชีวิตชีวาปรับตัวให้มีความสุขได้ สิ่งที่ผู้สูงอายุได้แสดงออกนั้น ย่อมเป็นประโยชน์กับทุกฝ่าย ทั้งตนเองและส่วนรวม ความดีที่ทรงคุณค่านี้ ภาครัฐได้ชดเชยโดยบรรจุสิทธิประโยชน์ที่ควรได้ของผู้สูงอายุลงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 - 2509) มาตั้งแต่ในอดีต เพราะผู้สูงอายุถือได้ว่าเป็นคนยากจนที่ควรได้รับการช่วยเหลืออย่างยิ่ง (อัจฉรา รักษาธรรม และ กฤษณา บุญชัย, 2552: 12-27)

จากสภาพปัญหาความต้องการในปัจจุบันด้านต่าง ๆ ที่ผู้สูงอายุได้ผ่านประสบการณ์และได้รับ

การตอบสนองจนเกิดความพึงพอใจทำให้ชีวิตมีความสุขส่งผลให้คุณภาพชีวิตเกิดความผาสุกด้านจิตใจเพราะการรับรู้เป็นกระบวนการแปลหรือตีความต่อสิ่งเร้าข่าวสาร ที่ผ่านอวัยวะสัมผัสทั้งหลายและสมองทำหน้าที่เก็บข้อมูลนั้นไว้ กระบวนการรับรู้ของมนุษย์เริ่มต้นด้วยการสัมผัสและเกิดการเรียนรู้ต่อไป ความผาสุกทางใจเป็นความรู้สึกตามการรับรู้ของบุคคลขึ้นอยู่กับสภาพสังคม วัฒนธรรม ถ้าหากผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ออกไปนอกบ้านเกิดความเครียดจึงจัดการความเครียดโดยใช้วิธีการทำใจปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนาการจัดการความเครียดได้สำเร็จสร้างความสุขให้ผู้สูงอายุได้ (จิราพร เกศพิชญวัฒนา และคณะ, 2543: 21-28) ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้สูงอายุที่มีปัญหาด้านจิตเจ้านั้นหมายถึงจัดการความเครียดไม่ได้ ทำให้เกิดความหงุดหงิด ความหวาดเหว เกิดความท้อแท้สิ้นหวัง ซึมเศร้าแยกตัวออกจากสังคมและนำไปสู่การฆ่าตัวตายในที่สุดสำหรับในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2533 พบว่าผู้สูงอายุที่มีอายุมากกว่า 65 ปี ฆ่าตัวตายคิดเป็นร้อยละ 4.40 ของการฆ่าตัวตายทั้งหมด สาเหตุเกิดจากภาวะซึมเศร้า เหตุการณ์นี้จึงเป็นวิกฤตการณ์ที่ร้ายแรงของผู้สูงอายุ แนวทางการแก้ปัญหาข้างต้น คือ การส่งเสริมสุขภาพกายสุขภาพจิต โดยการเข้าร่วมกิจกรรม ส่งผลให้ร่างกายแข็งแรง อารมณ์แจ่มใสเบิกบาน มีปฏิสัมพันธ์กับสังคมเพิ่มขึ้น รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าเกิดความผาสุกทางใจ (ปัญญาภัทร ภัทรกัณทากุล, 2544: 71-72)

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ภายใต้นหน่วยงาน หรือองค์กรใด ๆ ก็ตามจำเป็นต้องขับเคลื่อนด้วยเรื่องหลัก ๆ 4 เรื่อง คือ ระบบบริการสุขภาพ หลักประกันเศรษฐกิจ การเตรียมพร้อมสำหรับการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ และการพัฒนาสังคมสิ่งแวดล้อม การเคหะแห่งชาติจึงมีโครงการที่อยู่อาศัย

ที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ความจำเป็นดังกล่าวย่อมเป็นปัจจัยสนับสนุนคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุได้อย่างดีและกล่าวว่ายโยบายสาธารณะเป็นเสมือนกลไกที่สำคัญในการดำเนินของรัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐทุกแห่งด้วยเหตุที่นโยบายเป็นกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเจตนาในการแก้ปัญหา นโยบายสาธารณะสุขเป็นนโยบายหนึ่งแห่งรัฐด้านกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุซึ่งช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีมาตรฐาน ได้รับการตอบสนองปัจจัยสี่เป็นการกระจายรายได้ เป็นการปลูกจิตสำนึกไม่ให้อุดมั่งผู้สูงอายุในชุมชน และทำให้ผู้สูงอายุเกิดความมั่นคงทางจิตใจ (วรเดช จันทรศร, 2551: 136) แม้ปัจจุบันผู้สูงอายุจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และได้รับการดูแลจากภาครัฐอย่างต่อเนื่องผ่านมาตรการต่าง ๆ ของรัฐบาล แต่การทำให้ผู้สูงอายุยืนอยู่ในสังคมปัจจุบันอย่างภาคภูมิใจ ถือเป็นโจทย์สำคัญที่รัฐบาลต้องเดินหน้าพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งการพัฒนาฝีมือแรงงาน และการเพิ่มเงินยังชีพซึ่งที่ผ่านมากระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดทำแผนดูแลผู้สูงอายุฉบับที่ 2 ปี 2560-2564 กระทรวงสาธารณสุขจัดทำแผนสุขภาพแห่งชาติ ปี 2560-2564 และกระทรวงแรงงานจัดทำแผนจัดหางานให้ผู้สูงอายุ ปี 2560-2564 ขณะเดียวกันการดูแลด้านรัฐสวัสดิการ ยังเป็นหนึ่งในนโยบายที่รัฐบาลได้ดำเนินการต่อและพัฒนาให้ดีขึ้นกับการมอบเงินยังชีพให้กับผู้สูงอายุ ปัจจุบันได้รับการอุดหนุนจากภาครัฐ ซึ่งเป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปเดือนละ 600 บาท ให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐอย่างแท้จริง จากการสำรวจของรัฐบาลผ่านโครงการลงทะเบียนผู้มีรายได้น้อยพบว่ามียุทธศาสตร์ผู้สูงอายุที่ยากจน หรือมีรายได้น้อยเกิน 1 แสนบาทต่อปี ซึ่งมีอยู่ประมาณ 2 ล้านคน ที่ต้องการ

ความช่วยเหลือจากภาครัฐ ทำให้จากนี้รัฐบาลเตรียมเดินหน้าผลักดันการเพิ่มเงินยังชีพของผู้สูงอายุให้เพียงพอต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน เป็นรายละ 1,200 บาท ถึง 1,500 บาท

ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุหลายเรื่องพบว่าปัจจัยหลายปัจจัยซึ่งมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอยู่หลายด้าน เช่น จากการศึกษาของ (อภิรักษ์ สนน้อย, ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ และสุรชัย ปิยานุกูล , 2559: 154-169) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในจังหวัดบุรีรัมย์ จากผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านร่างกาย สุขภาพของผู้สูงอายุไม่แข็งแรง มีโรคประจำตัว เช่น เบาหวาน ความดันด้านจิตใจ ผู้สูงอายุมีสภาพความเป็นอยู่ดี อบอุ่น มีความเหมาะสม ความสัมพันธ์กับครอบครัวชุมชน ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมพอสมควร ด้านสภาพแวดล้อม ลักษณะที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุมีความเหมาะสม 2) ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดบุรีรัมย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายด้าน ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ ปัจจัยด้านการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมกับครอบครัวและชุมชน ปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม ปัจจัยด้านความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ และปัจจัยด้านการให้คุณค่าในตนเอง และ (กิตติวงศ์ สาสวด , 2560: 21-28) ได้ศึกษาปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยด้านจิตลักษณะ และปัจจัยด้านความต้องการของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กัน หากร่างกายป่วยจิตใจก็ป่วยด้วย และผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีมาจากครอบครัวที่มีความรักความอบอุ่น

สมาชิกในครอบครัวดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันด้วยความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยเฉพาะในด้านอาหารและโภชนาการ จากนโยบายของรัฐบาลและตัวอย่างการสังเคราะห์งานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น มีปัจจัยหลายปัจจัยซึ่งมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยเฉพาะพื้นที่ตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ผ่านมาผู้สูงอายุยังเข้าไม่ถึงสวัสดิการทางสังคมโดยเฉพาะบริการสุขภาพพื้นฐานมากนัก ซึ่งในปัจจุบันเทศบาลตำบลเทพราชได้พยายามจัดโครงการเพื่อส่งเสริมดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ที่มีปัญหาด้านสุขภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและให้ความช่วยเหลือตามสภาพปัญหาเน้นผู้สูงอายุที่ด้อยโอกาสในชุมชนให้สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพพื้นฐานได้อย่างทั่วถึง

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเทพราช จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อศึกษาว่าแนวทางการดูแลผู้สูงอายุเป็นอย่างไร และมีแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตในทางทิศทางใดเพื่อประโยชน์ในการค้นหาปัจจัยที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของผู้สูงอายุให้มีการดูแลอย่างเหมาะสมและเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานของผู้สูงอายุ ความต้องการของผู้สูงอายุ และแนวทางการดูแลผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลเทพราช จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเทพราช

จังหวัดฉะเชิงเทรา และวิธีการดูแลผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยแบบผสมผสานครั้งนี้เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ ภาวะทางสุขภาพกาย ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะทางสังคม ความสัมพันธ์ของครอบครัว และศักยภาพของผู้ดูแลปัจจัยด้านความต้องการของผู้สูงอายุ ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ การมีงานทำ ด้านการพัฒนาภูมิปัญญาและประสบการณ์ ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเทพราช จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามประเมินความเที่ยงตรง (IOC) ของเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีความเหมาะสมในการนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต สังคม เศรษฐกิจ และการพัฒนาภูมิปัญญา และประสบการณ์ ในเขตเทศบาลตำบลเทพราช จังหวัดฉะเชิงเทรา การเลือกตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 257 ราย ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงโดยมีเกณฑ์คัดเข้า คือ ผู้สูงอายุที่อ่านออกเขียนได้และไม่ได้ป่วยเป็นโรคขั้นรุนแรงที่นอนติดเตียง เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับแบบสอบถาม แบบสอบถามแบบประเมินค่าตามข้อคำถาม โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) คือ 5 พึงพอใจมากที่สุด 4 พึงพอใจมาก 3 พึงพอใจ

ปานกลาง 2 พึงพอใจน้อย และ 1 พึงพอใจน้อยที่สุด ส่วนเกณฑ์เฉลี่ยของระดับคะแนนและการแปลความหมายกำหนดได้ดังนี้ ระดับ 1 ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง พึงพอใจ ระดับ 2 ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง พึงพอใจน้อย ระดับ 3 ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง พึงพอใจ พอใจปานกลางระดับ 4 ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง พึงพอใจมาก ระดับ 5 ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด (วิชิต อ้วน, 2550: 181) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างซึ่งเครื่องมือตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามในการสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมเนื้อหาครบถ้วน และบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยทำการจัดสนทนากลุ่ม ผู้สูงอายุจำนวน 19 ราย และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้ดูแลผู้สูงอายุ หน่วยงานองค์กรภาครัฐที่กำกับดูแลให้การช่วยเหลือ จำนวน 10 ราย

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุด้านต่าง ๆ ในเขตเทศบาลตำบลเทพราช จังหวัดฉะเชิงเทรา

ความพึงพอใจของผู้สูงอายุ	n = 257			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
สุขภาพกาย	3.23	1.22	ปานกลาง	5
สุขภาพจิต	3.27	1.19	ปานกลาง	3
สังคม	3.37	1.10	ปานกลาง	2
เศรษฐกิจ	3.47	1.16	มาก	1
การพัฒนาภูมิปัญญาและระสภการณั	3.24	1.22	ปานกลาง	4
รวม	3.32	1.18	ปานกลาง	

จากตารางที่ 1 ระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลเทพราช จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยใช้การเก็บ รวบรวม ข้อมูลจาก แหล่งข้อมูล 2 ประเภท คือ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ดังนี้

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) รวบรวม จากแบบสัมภาษณ์ ที่ได้รับข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ตามที่กำหนดไว้รวมถึงการสอบถามและรวบรวมความคิดเห็นของผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลเทพราช จังหวัด ฉะเชิงเทรา

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลจากการศึกษาจาก หนังสือ ตำรา เอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสืบค้นทางเครือข่าย อินเทอร์เน็ต ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม นำมาประมวลผลด้วยค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนผลการสัมภาษณ์เชิงลึก นำมาประมวลผลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ตำบลเทพราช จังหวัดฉะเชิงเทรา ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.32, S.D. = 1.18) เมื่อ พิจารณารายด้านพบว่า ด้านเศรษฐกิจเป็นอันดับที่ 1

มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.47, S.D. = 1.22$) รองลงมาด้านสังคมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.37, S.D. = 1.10$) อันดับที่ 3 ด้านสุขภาพจิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.27, S.D. = 1.19$) อันดับที่ 4 การพัฒนาภูมิปัญญาและประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.24, S.D. = 1.22$) และอันดับสุดท้าย ด้านสุขภาพกาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.23, S.D. = 1.22$)

จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า ปัญหาของผู้สูงอายุเกิดจากสภาพปัญหาปัจจุบันของผู้สูงอายุ สภาพของผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งอยู่กันตามลำพัง ขาดผู้ดูแล ต้องหาเลี้ยงชีพให้กับตนเอง ในอดีตเรามองว่าผู้สูงอายุเป็นเรื่องส่วนบุคคลภายในครอบครัวที่ต้องดูแล ทุกวันนี้จำนวนผู้สูงอายุที่มีปัญหาและความต้องการเหมือนกันในด้านการดูแลสุขภาพ ที่อยู่อาศัย และอาหารเพิ่มจำนวนมากขึ้นกำลังจะเปลี่ยนไปเป็นปัญหาสังคมที่รัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องจัดบริการสวัสดิการสังคมให้ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุกับครอบครัว การที่ได้รับบทบาทเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว มีสมาชิกในครอบครัวทำหน้าที่เป็นผู้ดูแล และมีความเกี่ยวพันกันทางสายเลือด ส่วนใหญ่เป็นบุตรที่ดูแลเป็นเพศหญิง และอยู่ในวัยกลางคน เริ่มจากเมื่อบิดา มารดาสูงอายุ มีปัญหาความบกพร่องด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ความนึกคิด มีสภาวะทางร่างกายที่เสื่อมโทรม จนไม่สามารถเคลื่อนไหวได้ในภาวะที่ปกติ สมาชิกในครอบครัวจะเริ่มเข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือดูแลในแต่ละด้าน ดังนี้ 1) การให้ความรู้ด้านอนามัยของผู้สูงอายุ 2) การให้รับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ 3) การให้พักผ่อนอารมณ์ควรพักผ่อนทั้งร่างกายและจิตใจ 4) การส่งเสริมการตรวจสุขภาพ

ผู้สูงอายุเป็นประจำ พบแพทย์ปีละ 1 ครั้ง เป็นอย่างน้อย และ 5) การมีที่พึ่งทางศาสนาเป็นที่พึ่งทางใจของผู้สูงอายุ

ปัจจัยพื้นฐานของผู้สูงอายุที่ทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีจากผลการวิจัย พบว่า การมีสุขภาพดี พoczy พอกิน ได้ทำบุญ ช่วยเหลือผู้อื่น และอยู่ในสถานที่ที่ดี รวมทั้งการปฏิบัติตนเพื่อให้ชีวิตมีความสุข ได้แก่ การรักษาสุขภาพ การทำบุญปฏิบัติธรรม การทำตามความคาดหวังในสังคม และการมีความสุขตามบริบทของสังคมและวัฒนธรรม คือ ระบบเครือญาติที่มีความใกล้ชิดกัน ระบบสังคมครอบครัวอบอุ่น ส่วนปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อความผาสุกของผู้สูงอายุ ได้แก่ การไม่เป็นหนี้ การมีสุขภาพดี การอยู่อาศัยในชุมชนที่ดี มีความไว้วางใจเชื่อใจกัน เกื้อกูลช่วยเหลือกัน ไม่รู้สึกกังวลต่อความปลอดภัย และความรู้สึกพอเพียง

ความต้องการของผู้สูงอายุที่มีต่อผู้ดูแลและสมาชิกในครอบครัว จากผลการวิจัย ประกอบไปด้วย 1) การปฏิบัติดูแลผู้สูงอายุด้วยความเข้าใจ ผู้ดูแลควรมีวิจรณ์ญาณที่ดีในการรู้ความต้องการของผู้สูงอายุ รู้ขั้นตอนในการดูแลต่าง ๆ และเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ ให้ได้รับการดูแลที่มีคุณภาพ 2) ผู้สูงอายุต้องการให้ผู้ดูแลยอมรับ อารมณ์แปรปรวนในผู้สูงอายุที่มีสาเหตุมาจากความเจ็บป่วย และไม่ควรถือสาและตอบโต้ 3) ดูแลด้วยความเต็มใจ จะส่งผลต่อการดูแลผู้สูงอายุด้านสุขภาพจิต เนื่องจากทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกสบายใจ พึงพอใจ 4) ต้องการให้ผู้ดูแลมีความสามารถในการติดต่อสื่อสารที่ดีและให้เกียรติผู้สูงอายุ 5) ต้องการให้ปฏิบัติด้วยความเคารพ และความผูกพันที่ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่ายังเป็นบุคคลสำคัญ เป็นที่เคารพรักของคนในครอบครัว และ

6) ต้องการให้ลูกหลานมาเยี่ยมอยู่ใกล้ ๆ ในยามเจ็บป่วย

แนวทางการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุ มีสุขภาพจิตที่ดี สมาชิกในครอบครัวและสังคม พึงปฏิบัติต่อผู้สูงอายุ จากผลการวิจัยพบว่า มีแนวทางการดูแลผู้สูงอายุ ดังนี้ คือ 1) ช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณยังมีความค่า 2) ระวังระวังคำพูดหรือการกระทำ ที่แสดงออกต่อผู้สูงอายุ 3) ชักชวนพูดคุยและรับฟัง ถึงส่วนดีหรือเหตุการณ์ประทับใจในอดีตของผู้สูงอายุ อย่างเต็มที่ 4) ส่งเสริมและอำนวยความสะดวก ให้ผู้สูงอายุทำกิจกรรมที่สนใจต่างๆ ตามความเหมาะสม เช่น ไปวัดทำบุญ และ 5) ลูกหลานต้อง คำนึงและตระหนักว่าผู้สูงอายุ คือ ผู้ที่มีคุณค่ามีความรู้ ความสามารถ และเป็นผู้มีพระคุณต่อเรา

แนวทางการส่งเสริมทางด้านร่างกาย ของผู้สูงอายุ จากผลการวิจัยพบว่า ควรดูแล ให้ผู้สูงอายุได้มีการเคลื่อนไหวร่างกายส่วนอยู่เสมอ เช่น การเดิน การบริหารกล้ามเนื้อและข้อต่างๆ ที่สำคัญเช่น ข้อเข่า ข้อไหล่ และข้อนิ้วต่างๆ เพราะข้อต่างๆ จะติดขัดได้ง่ายจากการเสื่อมถอยของเนื้อเยื่อ ข้อกระดูกและกล้ามเนื้อเช่น การให้ช่วยงานบ้าน ที่เหมาะสม หรือการให้ผู้สูงอายุออกกำลังกาย ที่เหมาะสม เช่น การเดินวันละประมาณ 20 - 30 นาที ทุก ๆ วัน ซึ่งในการเดินควรต้องหาสถานที่ให้ปลอดภัย ต่อผู้สูงอายุตลอดจนเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้สร้างความสัมพันธ์ทางสังคม เพราะเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ จะทำให้ผู้สูงอายุต้องเสียบทบาทในการทำงาน ผู้สูงอายุ จะเปลี่ยนจุดสนใจไปยังครอบครัว หาบบทบาทใหม่ ให้กับตนเอง ด้วยการเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำช่วย ดูแลลูกหลานภายในบ้าน หากความสัมพันธ์ ในครอบครัวดี จะส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิต ของผู้สูงอายุส่วนปัญหาเศรษฐกิจเป็นปัญหาหลัก

ของผู้สูงอายุ ทำให้รายได้ลดน้อยลง ส่งผลต่อ ความสามารถในการดูแลตนเอง ทางด้านสุขภาพ และ ส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุใน ขณะเดียวกันภูมิปัญญาผู้สูงอายุที่เป็นภูมิปัญญาของ ท้องถิ่นควรรักษาไว้โดยมุ่งศึกษาให้รู้ความเป็นมาใน อดีต และสภาพการณ์ในปัจจุบันโดยการปลูกจิตสำนึก ให้คนในท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่าแก่นสาระและ ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุน การจัดกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรมต่าง ๆ สร้างจิตสำนึกของความเป็นคนท้องถิ่นนั้น ๆ ที่จะต้อง ร่วมกันอนุรักษ์ภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น โดยการนำภูมิปัญญาที่ผ่านมานำมาสร้างสรรค์กันกรอง ด้วยเหตุและผลอย่างรอบคอบ และรอบด้าน แล้วไป ถ่ายทอดให้คนในสังคมได้รับรู้ เกิดความเข้าใจ ตระหนักในคุณค่าคุณประโยชน์และปฏิบัติได้อย่าง เหมาะสม โดยผ่านสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยพื้นฐานของผู้สูงอายุ ความต้องการ ของผู้สูงอายุ และแนวทางการดูแลผู้สูงอายุที่ส่งผล ต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบล เทพรราช จังหวัดฉะเชิงเทรา 1) ปัจจัยพื้นฐานของ ผู้สูงอายุที่ทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี ประกอบด้วย การมีสุขภาพดี พออยู่ พอกิน ได้ทำบุญ ช่วยเหลือผู้อื่น และอยู่ในที่ดี รวมทั้งการปฏิบัติตน เพื่อให้ชีวิตมีความสุข ได้แก่ การรักษาสุขภาพ การทำบุญปฏิบัติธรรม การทำตามความคาดหวัง ในสังคม และมีความสุขทางบริบทสังคมวัฒนธรรม คือ ระบบเครือญาติใกล้ชิดกัน ระบบสังคมครอบครัว อบอุ่นให้คุณค่าเชิงบวก ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อ ความสุขของผู้สูงอายุ ได้แก่ การไม่เป็นหนี้ การมี

สุขภาพดี การอยู่อาศัยในชุมชนที่ดี มีความไว้เนื้อเชื่อใจกัน เกื้อกูลช่วยเหลือกัน ไม่รู้สึกกังวลต่อความปลอดภัย และความรู้สึกพอเพียง 2) ความต้องการของผู้สูงอายุที่มีต่อผู้ดูแลและสมาชิกในครอบครัว ประกอบด้วย 1) การปฏิบัติดูแลด้วยความเข้าใจ ผู้ดูแลควรมีวิจาร์ณญาณที่ดีในการรู้ความต้องการของผู้สูงอายุ รู้ขั้นตอนในการดูแลต่าง ๆ และเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ ให้ได้รับการดูแลที่มีคุณภาพ 2) ผู้สูงอายุต้องการให้ผู้ดูแลยอมรับอารมณ์แปรปรวนในผู้สูงอายุที่มีสาเหตุมาจากความเจ็บป่วย และไม่ควรถือสาและตอบโต้ 3) ดูแลด้วยความเต็มใจ จะส่งผลต่อการดูแลผู้สูงอายุด้านสุขภาพจิต เนื่องจากทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกสบายใจพึงพอใจ 4) ต้องการให้ผู้ดูแลมีความสามารถในการติดต่อสื่อสารที่ดีและให้เกียรติผู้สูงอายุ 5) ต้องการให้ปฏิบัติด้วยความเคารพและความผูกพันที่ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่ายังเป็นบุคคลสำคัญ เป็นที่เคารพรักของคนในครอบครัว และ 6) ต้องการให้ลูกหลานมาเยี่ยมอยู่ใกล้ ๆ ในยามเจ็บป่วย และ 3) แนวทางการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตที่ดี สมาชิกในครอบครัวและสังคมพึงปฏิบัติต่อผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 1) ช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่ายังมีคุณค่า มีความสำคัญ และมีความหวังในชีวิต เช่น ขอคำปรึกษาแนะนำต่าง ๆ ขอความช่วยเหลือให้ควบคุมดูแลบ้าน และเป็นที่พักพิงการเลี้ยงดูบุตร 2) ระมัดระวังคำพูดหรือการกระทำที่แสดงออกต่อผู้สูงอายุ และพยายามให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ เช่น กล่าวทักทายก่อนเชิญรับประทานอาหารก่อน 3) ชักชวนพูดคุยและรับฟังถึงส่วนดีหรือเหตุการณ์ประทับใจในอดีตของผู้สูงอายุอย่างเต็มใจ ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่ายังมีคนชื่นชมในชีวิตของตนอยู่ 4) ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุทำ

กิจกรรมที่สนใจต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เช่น ไปวัดทำบุญฟังเทศนา 5) ลูกหลานต้องคำนึงและตระหนักว่าผู้สูงอายุคือผู้ที่มีคุณค่ามีความรู้ มีความสามารถเป็นผู้มีพระคุณต่อเรา สอดคล้องกับงานวิจัยของ (กิตติวงศ์ สาสวด, 2560: 21-38) ได้ศึกษาปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยด้านจิตลักษณะ และปัจจัยด้านความต้องการของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กัน หากร่างกายป่วยจิตใจก็ป่วยด้วย 2) ผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีมาจากครอบครัวที่มีความรักความอบอุ่น นั่นก็คือ สมาชิกในครอบครัวดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันด้วยความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดูแลซึ่งกันและกัน และดูแลผู้สูงอายุอย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยเฉพาะในด้านอาหารและโภชนาการ 3) รูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการดูแลผู้สูงอายุก็คือ สมาชิกครอบครัวเป็นบุคลากรหลักในการดูแลผู้สูงอายุ นอกจากนั้น หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจะต้องมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการดูแลผู้สูงอายุ โดยเน้นสุขภาพของผู้สูงอายุในทุกด้าน คือ ด้าน ร่างกาย อารมณ์ และจิตวิญญาณ ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ตัวผู้สูงอายุ ผู้ดูแลผู้สูงอายุ และหน่วยงานของรัฐ จะต้องให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุเพราะประเทศไทยกำลังจะเข้าสู่ผู้สูงอายุใน 10-20 ปีข้างหน้าที่จะบุไวในแผนฯ 12 สอดคล้องกับ (นงนุช แยมวงษ์, 2557: 37-44) บุคลากรในทีมดูแลสุขภาพ ตลอดจนผู้ดูแลและผู้สูงอายุควรมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อการเตรียมพร้อมบุคคลที่เข้าสู่ผู้สูงอายุทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ รวมทั้งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อป้องกันการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังที่เหมาะสมกับบริบทและวัฒนธรรม อาจมีผลช่วยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุกลุ่มนี้มีความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

2. แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเทพราช จังหวัดฉะเชิงเทรา และวิธีการดูแลผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม คือ 1) ช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณค่ามีความสำคัญและมีความหวังในชีวิต 2) รมณ์ตระวังคำพูดหรือการกระทำที่แสดงออกต่อผู้สูงอายุ และพยายามเน้นถึงความหมายหรือความสำคัญของผู้สูงอายุ 3) ชักชวนพูดคุยและรับฟังถึงส่วนดีหรือเหตุการณ์ประทับใจในอดีตของผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่ายังมีคนชื่นชมในชีวิตของตนอยู่ 4) ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุทำกิจกรรมที่สนใจต่างๆ ตามความเหมาะสม 5) ลูกหลานต้องคำนึงและตระหนักว่าผู้สูงอายุคือผู้ที่มีความรู้ มีความสามารถ เป็นผู้ที่มีพระคุณต่อเรา สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศรีเมือง พลึงฤทธิ์, 2557: 67-84) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยตนเอง ครอบครัว และชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ต้องการในระดับบุคคลประกอบด้วย การเตรียมตัวในเรื่องความรู้ และการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพ การเตรียมตัวเรื่องการเงิน และการเป็นผู้สูงอายุที่กระฉับกระเฉง ในระดับครอบครัวบุตรหลานควรมีความกตัญญู ให้การเลี้ยงดูเกื้อหนุน สำหรับในระดับชุมชนเน้นหลักการชุมชนเข้มแข็ง โดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เศรษฐวิวัฒน์ โชควรรกุล, 2555: 146-165) ได้ศึกษานโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าปัจจัยที่ส่งผล

ต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปปฏิบัติเรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้คือ 1) ภาวะผู้นำ 2) ทรัพยากรนโยบาย 3) การบริหารจัดการ 4) ความต้องการของผู้สูงอายุ 5) ความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลในด้านบวกคือการนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไปปฏิบัติจะทำให้คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุดีขึ้นทั้งทางสุขภาพร่างกายจิตใจและรายได้ผลในด้านลบคือปัญหาด้านความจำกัดของงบประมาณ การขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องผู้สูงอายุของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งการมีบุคลากรจำนวนน้อยไม่สามารถดูแลผู้สูงอายุได้ทั่วถึง ตลอดจน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จในการนำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไปปฏิบัติจะต้องได้รับความร่วมมือจากเครือข่าย เช่น ชุมชน หน่วยงานภาคเอกชน และหน่วยงานภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ดูแลผู้สูงอายุควรให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพทางด้านร่างกายของผู้สูงอายุเป็นลำดับแรก
2. ควรหาบทบาทใหม่ให้กับผู้สูงอายุ เช่น การนันทนาการ การเรียนรู้ และการบริการผู้อื่น
3. หน่วยงานภาครัฐควรบริหารจัดการดูแลผู้สูงอายุตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้
4. ควรสำรวจความต้องการของผู้สูงอายุให้ทั่วถึงเพื่อที่จะทราบความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง
5. ควรทำความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพื่อดูแลผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

- กิตติวงศ์ สาสวด. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดภาคตะวันออก, วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 11(1), 21.
- จิราพร เกศพิชญวัฒนา, จันทรเพ็ญ แสงเทียนฉาย, ยุพิน อังสุโรจน์ และ Ingersoll – Dayton, (2543). ความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุ. การศึกษาเชิงคุณภาพ. วารสารพัฒนาวิทยาและเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ, 1(3), 21-28.
- นงนุช แยมวงษ์. (2557). คุณภาพชีวิตและความสามารถในการทำกิจกรรมประจำวันของผู้สูงอายุที่มารับบริการในโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพฯ, วารสารการแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ, 21(1), 37-44.
- ปัญญาภัทร ภัทรกัณทากุล. (2544). การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมและความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุ. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลผู้สูงอายุ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรเดช จันทรศร. (2551). ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : พรักหวาน กราฟฟิค.
- วิจิต อู่อัน. (2550). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีเมือง พลั่งฤทธิ์. (2547). การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยตนเอง ครอบครัว และชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาประชากรศาสตร์ วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล. (2555). นโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์. 1(1), 146-165.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2557). เอกสารประกอบการระดมความคิดเห็น ทิศทางของแผนฯ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564). ค้นเมื่อ ธันวาคม 15, 2560, จาก <http://www.nesdb.go.th/>
- อภิรักษ์ สนน้อย, ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ และสุรัชย์ ปิยานุกุล. (2559). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในจังหวัดบุรีรัมย์. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 8(2), 154-169.
- อัจฉรา รักยุติธรรม และกฤษฎา บุญชัย. (2552). นโยบายแก้ไขปัญหาความยากจนของรัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ. กรุงเทพมหานคร : ประชาไทย.

การบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีตามแนวคิดการบริหาร จัดการยุคดิจิทัล

ADMINISTRATION OF MODERN TECHNOLOGY ADOPTION FOR EDUCATIONAL PROMOTION OF SCHOOLS UNDER THE KANCHANABURI PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION ACCORDING TO THE DIGITAL ERA ADMINISTRATION CONCEPT

นพดล สงวนพันธ์

นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย จังหวัดปทุมธานี

Noppadol Sanguanpan

Ph.D. Candidate in Public Administration, School of Public Administration, Eastern Asia University,
Phatum Thani Province

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อศึกษา (1) ปัญหาการบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีตามแนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัล (2) แนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีตามแนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัล และ (3) ตัวแบบของแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีตามแนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัล ทั้งนี้ ได้นำแนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัล 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นมืออาชีพ การให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของประชาชน การประสานงานอย่างเป็นเครือข่าย ความสะดวกรวดเร็ว และการทำงานเป็นทีม หรือทีมงาน มาปรับใช้เป็นกรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ระเบียบวิธีวิจัยของการศึกษาค้นคว้านี้ ได้ออกแบบรูปแบบการวิจัยให้เป็นวิธีการวิจัยแบบผสมโดยเน้นการวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลักและใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นข้อมูลเสริม การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามมีค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.90 และมีค่าความเชื่อถือได้ที่ระดับ 0.89 ประชากร คือ ผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีทั้งหมด จำนวน 2 โรงเรียน รวม 1,171 คน โดยนำประชากรทั้งหมดมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางสถิติ รวมทั้งใช้รูปแบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนาสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์แนวลึกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างตามแนวคิดสโนว์บอลล์ และเป็นการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว คนละไม่น้อยกว่า 60 นาที ด้วยแบบสัมภาษณ์แนวลึกที่มีโครงสร้าง

ผลการวิจัย

1. ปัญหาการบริหารจัดการที่สำคัญ คือ โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาโดยไม่ได้สนับสนุนหรือมอบหมายความรับผิดชอบในการดำเนินงานให้กับผู้ที่มีความรู้ มีความสามารถ และมีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการสูงมากเพียงพอ

2. แนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการที่สำคัญ คือ โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีควรจัดหลักสูตรฝึกอบรมหรือการพัฒนาผู้บริหารทุกระดับในเรื่องการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนในทิศทางที่สนับสนุนและให้ความสำคัญกับนักบริหารมืออาชีพ ความเป็นมืออาชีพ หรือการมอบหมายความรับผิดชอบในการดำเนินงานให้กับผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ รวมทั้งประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการสูงและทำประโยชน์เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมหรือชุมชน นอกจากนี้โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี ควรมีการประเมินผลในเรื่องดังกล่าวอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

3. ตัวแบบของแนวทางการบริหารจัดการที่สำคัญ คือ โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี ควรสร้างหรือกำหนดตัวแบบของแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการ เพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี ตามแนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัล และควรนำไปปรับใช้ในการวางแผน และในทางปฏิบัติจริง โดยใช้เป็นกลุ่มตัวชี้วัดสำคัญสำหรับการปฏิบัติงาน (Key Performance Indicators หรือ KPIs) เพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียน ทั้งนี้ ตัวแบบของแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการดังกล่าวควรประกอบด้วย 5 ด้าน โดยควรเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความเป็นมืออาชีพ ด้านการให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของประชาชน ด้านความสะดวกรวดเร็ว ด้านการประสานงานอย่างเป็นเครือข่าย และการทำงานเป็นทีม หรือทีมงาน

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ การส่งเสริมการศึกษา โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี แนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัล

ABSTRACT

The objectives of this study were to explore: (1) problems of administration of modern technology adoption for educational promotion of schools under the Kanchanaburi Provincial Administrative Organization according to the Digital Era Administration Concept, (2) improvement guidelines of administration of modern technology adoption for educational promotion of schools under the Kanchanaburi Provincial Administrative Organization according to the Digital Era Administration Concept, and (3) improvement guideline model of administration of modern technology adoption for educational promotion of schools under the Kanchanaburi Provincial Administrative Organization

according to the Digital Era Administration Concept. The Digital Era Administration Concept of 5 aspects: Professionalism, People, Coordination Network, Convenience, and Teamwork was applied as conceptual framework of this study. Methodology of this research was designed as mixed methods research applying quantitative research as a primary and qualitative research as a supplementary. The quantitative research was survey research collecting large amount population of field data with questionnaires. The questionnaires passed try out of validity check at level of 0.90 and reliability check at level of 0.89. The population was all 1,171 student's parents from all 2 schools under the Kanchanaburi Provincial Administrative Organization. Sampling size was all of the students' parents from 2 schools called as population. Data analysis was shown in contingency table analysis with quantitative descriptive analysis. Descriptive Statistics exercised were percentage, mean, and standard deviation. For qualitative data, in-depth interview of 12 experts, selected by the Snowball Sampling Concept with face to face interview of at least 60 minutes each and structured in-depth interview form, was also applied.

The findings:

1. The major problem of administration was the schools under the Kanchanaburi Provincial Administrative Organization's insufficient supported persons with high administrative knowledge, ability, and experience in terms of modern technology adoption for educational promotion of the schools.

2. The major improvement guidelines of administration were the schools under the Kanchanaburi Provincial Administrative Organization should set up training or development course for executives at all levels focusing on the modern technology adoption for educational promotion of the schools together with supporting and giving significance to the professional, professionalism, or the persons with high administrative knowledge, ability, and experience for community benefits in terms of modern technology adoption for educational promotion of the schools. The schools should also evaluate on that matter at least once a year.

3. The improvement guideline model of administration was the schools under the Kanchanaburi Provincial Administrative Organization should create and establish the improvement guideline model of administration of modern technology adoption for educational promotion of schools under the Kanchanaburi Provincial Administrative Organization according to the Digital Era Administration Concept. In addition, the model should be apply for planning and practical performing as the Key Performance Indicators (KPIs) of the modern technology adoption for educational promotion of the schools. The improvement guideline model of administration according to the Digital Era

Administration Concept should consist of 5 aspects arranging from the most importance to the least as follows: Professionalism, People, Convenience, Coordination Network, and Teamwork.

Keywords: Administration, modern technology adoption, educational promotion, School under the Kanchanaburi Provincial Administrative Organization, the Digital Era Administration Concept

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเห็นได้จากการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2498 ต่อมาในปี พ.ศ. 2540 ได้มีการตราพระราชบัญญัติ องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามโครงสร้างใหม่อย่างที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ การปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีจังหวัดละ 1 แห่ง (ยกเว้นกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ) องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีเขตพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมทั้งจังหวัด จัดตั้งขึ้นเพื่อบริการสาธารณประโยชน์ในเขตจังหวัด ตลอดทั้งช่วยเหลือพัฒนางานของเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อไม่ให้งานซ้ำซ้อน อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นครอบคลุมไปถึงหน่วยงานในสังกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีที่กำลังศึกษา ในการศึกษาครั้งนี้ด้วย โดยมีอำนาจหน้าที่บริหารจัดการ และพัฒนาจังหวัดทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สาธารณสุข การอาชีพ สาธารณูปโภคต่าง ๆ ในพื้นที่รับผิดชอบ มีความอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารงานภายในกรอบที่กฎหมายกำหนดไว้ ทั้งนี้ โครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี

อยู่ภายใต้กฎหมาย ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรา 17 (6) บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา และ (9) บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมเป็นต้น อำนาจหน้าที่ของโรงเรียนดังกล่าวนี้ เกี่ยวข้องและครอบคลุมไปถึงการดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานเพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี 1 (บ้านเก่าวิทยา) และโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี 2 (บ้านหนองอำเภोजิน) ตามแนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัลด้วย อย่างไรก็ตามข้อเท็จจริงปรากฏว่า หน่วยการปกครองท้องถิ่นบางแห่งได้ประสบปัญหาการบริหารจัดการในเรื่องการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในหน่วยงานตัวอย่างเช่น ผลการวิจัยปัญหาเกี่ยวกับศักยภาพในการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยเพื่อให้บริการประชาชนของเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลบางส่วนขาดความเป็นมืออาชีพและไม่ให้ความสนใจการใช้เทคโนโลยีและ

เครือข่ายสังคมที่ทันสมัยเพื่อให้บริการประชาชน
มากเท่าที่ควร (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2560: 108-121)
นอกจากนี้ ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหา
ของเทศบาลในเรื่องการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ยัง
พบอีกว่า (1) เทศบาล ในจังหวัดปทุมธานีใช้เทคโนโลยี
ที่ทันสมัย เช่น รถกวาดและดูดขยะ รถอัดขยะ
รถคัดแยกขยะ และรถยกถ่ายขยะอัตโนมัติในการ
จัดเก็บขยะไม่มากเพียงพอ หรือไม่มากเท่าที่ควร
(2) เทศบาลในจังหวัดปทุมธานีใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย
ในการจัดเก็บขยะเพื่อให้บริการประชาชนอย่างไม่มี
ประสิทธิภาพและไม่มีความปลอดภัยในการให้บริการมาก
เท่าที่ควร และ (3) เทศบาลในจังหวัดปทุมธานีใช้
เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดเก็บขยะอย่างไม่มี
สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน
มากเท่าที่ควร (นันทพร สุริยกุล ณ อยุธยา และวิรัช
วิรัชนิภาวรรณ, 2560: 158-167) เป็นต้น ปัญหา
การบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้
ในหน่วยการปกครองท้องถิ่นดังตัวอย่างนั้นมีแนวโน้ม
เพิ่มมากขึ้น ไม่เพียงเท่านั้น โรงเรียนในสังกัดองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี ยังประสบปัญหา
การบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้
ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีตามแนวคิดการบริหาร
จัดการยุคดิจิทัล (the Digital Era Administration
Concept) ที่กำลังศึกษาในครั้งนี้อีกด้วย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาด้านรัฐประศาสน
ศาสตร์ หรือการบริหารจัดการของหน่วยงานของรัฐ
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อ "พัฒนาหน่วยงาน" หรือ
"พัฒนาการบริหารจัดการของหน่วยงาน" คือ "โรงเรียน
ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี โดย
องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหน่วยงานของรัฐ
ระดับท้องถิ่นอยู่ในฐานะราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

หรือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้การกำกับ
ดูแลของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย" กล่าวคือ โรงเรียนในสังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีมี "ปัญหา
การวิจัย" ซึ่งเป็นปัญหาการบริหารจัดการ
ในเรื่องที่ "โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
กาญจนบุรีบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยี
ที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียน
ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี
ตามแนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัลอย่างไม่มี
ประสิทธิภาพมากเท่าที่ควร เช่น นำเทคโนโลยี
ที่ทันสมัยมาใช้ในการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง
นักเรียน และนักเรียนไม่มากเพียงพอ" สำหรับตัวอย่าง
เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ และสมาร์ต
โฟน ซึ่งเป็นฮาร์ดแวร์ รวมทั้งโปรแกรมต่าง ๆ สำหรับใช้
ในการทำกิจกรรมหรือธุรกรรมออนไลน์ เช่น ไลน์และ
เฟซบุ๊กซึ่งเป็นซอฟต์แวร์ เป็นต้น รวมถึงตลอดไปถึงการใช้
ระบบการให้ข้อมูลข่าวสารออนไลน์ และสื่อสังคม
เช่น เฟซบุ๊ก และไลน์ เป็นต้น ปัญหาการวิจัยที่กล่าว
มานี้ เป็นปัญหาที่สำคัญที่กำลังประสบอยู่ พร้อมกัน
นั้น ผู้ศึกษายังได้นำปัญหาดังกล่าวไปปรับใช้
ในแบบสอบถามเพื่อช่วยให้ประชากรที่ตอบ
แบบสอบถามเข้าใจ และตอบคำถามได้ตรงประเด็น
และเจาะจงเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ ข้อเท็จจริงปรากฏด้วยว่า เท่าที่
ผ่านมา โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
กาญจนบุรีได้ประสบปัญหาการบริหารจัดการเพื่อนำ
เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษา
ของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
กาญจนบุรีตามแนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัล
บางประการ เป็นต้นว่า (1) ปัญหาด้านความเป็นมือ
อาชีพ เช่น โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดกาญจนบุรีบริหารจัดการ หรือนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษา เช่น ใช้ในการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน โดยไม่ได้มอบหมายความรับผิดชอบในการดำเนินงานให้กับผู้ที่มีความรู้ มีความสามารถ และมีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการสูงมากเพียงพอ และ (2) ปัญหาด้านการให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของประชาชน เช่น โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาในทิศทางที่สอดคล้องกับผลประโยชน์และความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนไม่มากเท่าที่ควร

หากปัญหาการวิจัย หรือ "ปัญหาการบริหารจัดการในเรื่องที่โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีตามแนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัลอย่างไม่มีประสิทธิภาพมากเท่าที่ควร เช่น "ไม่มากเพียงพอ" ไม่ได้รับการปรับปรุงแล้ว ย่อมทำให้เกิดผลเสียต่อหน่วยงาน เช่น ทำให้การปฏิบัติงานเพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีตามแนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัลไม่ได้มาตรฐาน และไม่เป็นสากลมากเท่าที่ควรมีส่วนทำให้บุคลากรของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีไม่ได้รับการเชื่อถือ และยอมรับมากเท่าที่ควร และทำให้ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียน และสังคมไม่ได้รับบริการที่ดีจากหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งก่อให้เกิดผลเสียต่อการเรียนการสอนของศึกษาของโรงเรียน ด้วยเหตุผลข้างต้นที่กล่าวมานี้ จึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาคั้งนี้ อันจะเป็นประโยชน์

ทั้งในทางวิชาการ ทางปฏิบัติต่อหน่วยงานของรัฐ ที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา และการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมในพื้นที่ความรับผิดชอบ รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองนักเรียน นักเรียน ประชาชน และสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาปัญหาการบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีตามแนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัล
2. ศึกษาแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีตามแนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัล
3. ศึกษาตัวแบบของแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีตามแนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัล

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาคั้งนี้ แบ่งกรอบแนวคิดการวิจัยสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณออกเป็น กรอบแนวคิดการวิจัยส่วนที่เป็นตัวแปรอิสระ หรือเหตุ และกรอบแนวคิดการวิจัยส่วนที่เป็นตัวแปรตาม หรือผล ทั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดให้ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่เป็นเหตุเป็นผลต่อกัน กล่าวคือ ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยส่วนที่เป็นตัวแปรอิสระ (เหตุ) คือ "แนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัล หรือเรียกว่า 2 (PDICT) 10 ด้าน" ได้แก่ ด้าน (1) ความเป็นมืออาชีพ (2) การให้

ความสำคัญกับผลประโยชน์ของประชาชน (3) ความ เป็นประชาธิปไตย (4) ความน่าเชื่อถือ (5) การริเริ่ม สร้างสรรค์ (6) การปรับปรุงตลอดเวลา (7) การ ประสานงานอย่างเป็นเครือข่าย (8) ความสะดวก รวดเร็ว (9) การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และ (10) การ ทำงานเป็นทีม หรือทีมงาน (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2561: 128-129) แต่ผู้ศึกษานำมาปรับใช้ 5 ด้าน เฉพาะที่สำคัญและสอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ด้าน (1) ความเป็นมืออาชีพ (2) การให้ ความสำคัญกับผลประโยชน์ของประชาชน (3) การ ประสานงานอย่างเป็นเครือข่าย (4) ความสะดวก รวดเร็ว และ (5) การทำงานเป็นทีม หรือทีมงาน ต่อจากนี้ไปเรียกว่า "แนวคิดการบริหารจัดการยุค ดิจิทัล 5 ด้าน" ทั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดให้ตัวแปรอิสระ ดังกล่าวนี้ ให้ประกอบด้วย 3 ส่วน ซึ่งสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์การวิจัย 3 ข้อ ตามลำดับ ได้แก่ (1) ปัญหาการบริหารจัดการ (2) แนวทางการปรับปรุงการ บริหารจัดการ และ (3) ตัวแบบของแนวทางการ ปรับปรุงการบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีตามแนวคิด การบริหารจัดการยุคดิจิทัล 5 ด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการ วิจัย ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

รูปแบบการวิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (John W. Creswell and Vicki L. Plano Clark, 2011) วิธีการวิจัยแบบผสมนั้น ในทางทฤษฎีหรือในทาง วิชาการ หมายถึง การผสมในขั้นตอนการเก็บรวบรวม ข้อมูลเท่านั้น โดยในการศึกษานี้ใช้การวิจัย เชิงปริมาณเป็นหลัก ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 80

และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นข้อมูลเสริม ซึ่งมี สัดส่วนประมาณร้อยละ 20 ในส่วนที่เกี่ยวกับการวิจัย เชิงปริมาณ นั้นเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ที่ให้ ความสำคัญกับการเก็บรวบรวมข้อมูลสนาม หรือการ วิจัยสนามเป็นหลัก เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณซึ่งมี ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนมาก โดยใช้ แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากร คือ ผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีทั้งหมด จำนวน 2 โรง ได้แก่ โรงเรียนองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดกาญจนบุรี 1 (บ้านเก่าวิทยา) และโรงเรียน องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี 2 (บ้านหนอง อำเภोजิน) รวม 1,171 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดกาญจนบุรีทั้งหมด จำนวน 2 โรง รวม 1,171 คน ดังกล่าว อันเป็นการนำประชากร ทั้งหมดมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง และต่อจากนี้ไปเรียกว่า ประชากร การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างเช่นนี้ เป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างประเภทการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ ความน่าจะเป็น

ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ เนื่องจาก ประชากรของการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นประชากรแฝง หรือประชากรที่ไม่อาจระบุจำนวนได้อย่างชัดเจน หรือ ได้ง่าย ดังเช่นประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย เชิงปริมาณ เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้ศึกษาจึงใช้วิธีการสุ่ม ตัวอย่างตามแนวคิด สโนว์ วิธีการสุ่มตัวอย่างเช่นนี้ เป็นการสุ่มตัวอย่างประเภทที่ไม่ใช้ความน่าจะเป็น หรือไม่ใช่หลักวิชาการทางสถิติ ซึ่งหมายถึงการเลือก กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ดุลพินิจของผู้ศึกษามากกว่าวิธีการ ทางสถิติทั่วไปดังเช่นการวิจัยเชิงปริมาณ ทั้งนี้เพื่อให้ ได้ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อทำการ สัมภาษณ์แบบลึกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูล

หลัก จำนวน 12 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ มีความสามารถ มีประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีตามแนวคิด การบริหารจัดการยุคดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำ เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการติดต่อสื่อสารกับ ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บ รวบรวมข้อมูล ส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบ สัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้างเป็นเครื่องมือเพื่อใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางสถิติ รวมทั้ง ใช้รูปแบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนาสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ

ผลของการวิจัย

ผลการวิจัยข้อมูลส่วนบุคคลของประชากร พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 53.17) เป็นหญิง และมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี อีกทั้ง ประชากรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.65) เป็นผู้ปกครอง ของนักเรียนในโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด กาญจนบุรี 1 (บ้านเก่าวิทยา) สำหรับผลการวิจัย ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ข้อ มีดังนี้

1. ปัญหาการบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยี ที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี ตามแนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัล 5 ด้าน พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ล้วนเห็นด้วยในระดับปานกลาง ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน (1) ความเป็นมืออาชีพ (2) การ

ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของประชาชน (3) การ ประสานงานอย่างเป็นทางการ (4) ความสะดวก รวดเร็ว และ (5) การทำงานเป็นทีม หรือทีมงาน โดยปัญหาการบริหารจัดการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (μ 2.20, σ 0.62) คือ ด้านความเป็นมืออาชีพ ได้แก่ คำถามที่ว่า "โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดกาญจนบุรีบริหารจัดการ หรือนำ เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษา เช่น ใช้ในการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองนักเรียน และ นักเรียน โดยไม่ได้มอบหมายความรับผิดชอบในการ ดำเนินงานให้กับผู้ที่มีความรู้ มีความสามารถ และมี ประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการสูงมากเพียงพอ" ดังตาราง 1

2. แนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการ เพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริม การศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดกาญจนบุรีตามแนวคิดการบริหารจัดการ ยุคดิจิทัล 5 ด้าน พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ล้วนเห็น ด้วยในระดับปานกลางทั้ง 5 ด้าน โดยแนวทาง การปรับปรุงการบริหารจัดการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (μ 2.21, σ 0.64) คือ ด้านความเป็นมืออาชีพ ได้แก่ คำถามที่ว่า "โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดกาญจนบุรีควรบริหารจัดการ หรือนำ เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษา เช่น ใช้ในการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองนักเรียน และ นักเรียน โดยมอบหมายความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ให้กับผู้ที่มีความรู้ มีความสามารถ และมีประสบการณ์ ด้านการบริหารจัดการสูงเพิ่มมากขึ้น" ดังตาราง 2

สำหรับผลการสัมภาษณ์ แนวลึกเฉพาะ ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 12 คน ต่อแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการที่มีค่าเฉลี่ย สูงที่สุดดังกล่าวนี้ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 12 คน

ล้วนเห็นด้วยต่อแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการดังกล่าว

3. ตัวแบบของแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีตามแนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัล 5 ด้าน พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ล้วนเห็นด้วยในระดับปานกลางทุกข้อคำถามทั้ง 5 ด้าน โดยตัวแบบของแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (μ 2.24, σ 0.64) คือ ด้านความเป็นมืออาชีพ ได้แก่ คำถามที่ว่า "ตัวแบบของแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีตามแนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัล 5 ด้าน

ควรเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้าน (1) ความเป็นมืออาชีพ (2) การให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของประชาชน (3) ความสะดวกรวดเร็ว (4) การประสานงานอย่างเป็นเครือข่าย และ (5) การทำงานเป็นทีม หรือทีมงาน" ดังตาราง 3

สำหรับผลการสัมภาษณ์ แนวลึกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน ต่อตัวแบบของแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีตามแนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัลที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดดังกล่าวนั้น พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ 9 คน จากทั้งหมด 12 คน เห็นด้วยกับคำถามดังกล่าว ส่วนผู้เชี่ยวชาญที่เหลืออีก 2 คน ไม่มีความเห็น

ตาราง 1 ค่าสถิติการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชากรต่อปัญหาการบริหารจัดการ แนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการ และตัวแบบของแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการ

1. ปัญหาการบริหารจัดการ	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1. ปัญหาด้านความเป็นมืออาชีพ	2.20	0.62	ปานกลาง	1
2. ปัญหาด้านการให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของประชาชน	2.12	0.62	ปานกลาง	2
3. ปัญหาด้านการประสานงานอย่างเป็นเครือข่าย	2.07	0.65	ปานกลาง	5
4. ปัญหาด้านความสะดวกรวดเร็ว	2.10	0.66	ปานกลาง	3
5. ปัญหาด้านการทำงานเป็นทีม หรือทีมงาน	2.08	0.65	ปานกลาง	4
2. แนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการ	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1. แนวทางการปรับปรุงด้านความเป็นมืออาชีพ	2.21	0.64	ปานกลาง	1
2. แนวทางการปรับปรุงด้านการให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของประชาชน	2.11	0.63	ปานกลาง	2
3. แนวทางการปรับปรุงด้านการประสานงานอย่างเป็นเครือข่าย	2.08	0.64	ปานกลาง	4
4. แนวทางการปรับปรุงด้านความสะดวกรวดเร็ว	2.09	0.67	ปานกลาง	3
5. แนวทางการปรับปรุงด้านการทำงานเป็นทีม หรือทีมงาน	2.06	0.66	ปานกลาง	5

ตาราง 1 ค่าสถิติการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชากรต่อปัญหาการบริหารจัดการ แนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการ และตัวแบบของแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการ (ต่อ)

3. ตัวแบบของแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการ	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1. ตัวแบบด้านความเป็นมืออาชีพ	2.24	0.64	ปานกลาง	1
2. ตัวแบบด้านการให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของประชาชน	2.11	0.66	ปานกลาง	2
3. ตัวแบบด้านการประสานงานอย่างเป็นเครือข่าย	2.09	0.68	ปานกลาง	4
4. ตัวแบบด้านความสะดวกรวดเร็ว	2.09	0.66	ปานกลาง	3
5. ตัวแบบด้านการทำงานเป็นทีม หรือทีมงาน	2.08	0.68	ปานกลาง	5

หมายเหตุ ความคิดเห็นของประชากรต่อวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ข้อ จากตาราง 1 ผู้ศึกษาได้เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย (μ) จากมากไปน้อย และหากเกิดกรณีที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ผู้ศึกษาได้พิจารณาจากค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยเรียงค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำสุดไว้เป็นลำดับแรก และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยที่เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ตามแนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัล 5 ด้าน พบว่า

1) ความคิดเห็นของประชากรส่วนใหญ่ต่อวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ข้อ (ข้อ 1 - 3) อันได้แก่ ปัญหาการบริหารจัดการ แนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการ และตัวแบบของแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการ เป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือเหมือนกัน 3 ด้าน ได้แก่ ด้าน (1) ความเป็นมืออาชีพ (2) การให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของประชาชน และ (3) ความสะดวกรวดเร็ว

2) ความคิดเห็นของประชากรส่วนใหญ่ต่อวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ข้อ (ข้อ 2 - 3) ได้แก่ แนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการ และตัวแบบของแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการนั้น เป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือเหมือนกันทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน (1) ความเป็นมืออาชีพ (2) การให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของประชาชน (3) ความสะดวกรวดเร็ว

(4) การประสานงานอย่างเป็นเครือข่าย และ (5) การทำงานเป็นทีม หรือทีมงาน

สรุปผลการวิจัย

ผู้ศึกษาได้นำผลแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการ และตัวแบบของแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการที่สำคัญ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 2 -3 มาอภิปรายผล กล่าวคือ

1. เหตุผลสำคัญที่ประชากรซึ่งเป็นผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี ทั้งหมดจำนวน 2 โรงเรียนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลางต่อแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการด้านความเป็นมืออาชีพที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (μ 2.21, σ 0.64) ดังกล่าวนั้น ผู้ศึกษามีความเห็นที่ถึงแม้ประชากรส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการดังกล่าวว่าเป็นแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการที่สำคัญและจำเป็นต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการในประเด็นที่มุ่งเน้นมอบหมายความรับผิดชอบในการดำเนินงานให้กับผู้ที่มีความรู้ มีความสามารถ และมีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการสูงเพิ่มมากขึ้นก็ตามแต่ในเวลาเดียวกัน ประชากรก็ยังไม่แน่ใจว่า โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีจะนำ

แนวทางการปรับปรุงดังกล่าวไปปฏิบัติให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติได้จริง อีกทั้งประชากรก็ยังคงเผชิญกับปัญหาการบริหารจัดการติดต่อกันมาเช่นนี้ จึงมีส่วนสำคัญทำให้ประชากรส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลาง

2. เหตุผลสำคัญที่ประชากรส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลางต่อตัวแบบของแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการโดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (μ 2.24, σ 0.64) ดังกล่าว แทนที่จะเห็นด้วยในระดับมากหรือในระดับน้อย ผู้ศึกษามีความเห็นเนื่องจากประชากรส่วนใหญ่พึงพอใจ หรือเชื่อมั่นอย่างมากกว่า ตัวแบบของแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยีและเครือข่ายที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีตามแนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัล 5 ด้าน มีความสำคัญและจำเป็นต่อการบริหารจัดการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการในทิศทางที่ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมย่อมมีความสำคัญ จำเป็น และมีส่วนช่วยให้การบริหารจัดการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีมีแนวโน้มประสบความสำเร็จเพิ่มมากขึ้น เช่นนี้ พอเทียบเคียงได้กับแนวคิดของ (ประมาณ เลื่องวัฒนะวิช และวิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2561: 123-133) ที่มีความเห็นเกี่ยวกับความเป็นมืออาชีพไว้ว่า กรุงเทพมหานครควรบริหารจัดการ หรือแก้ไขปัญหาการต่อเติมอาคาร (เช่น ปัญหาการควบคุมดูแลการต่อเติมอาคารให้เป็นไปตามกฎหมายไม่เข้มงวดเท่าที่ควร) โดยใช้นักบริหารมืออาชีพ ซึ่งหมายถึง ใช้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการสูง รวมทั้ง

ปฏิบัติงานเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพจริงและชัดเจน

ไม่เพียงเท่านั้น ประชากรยังมีความเห็นด้วยว่าตัวแบบของแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการดังกล่าวมีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ และยุคสมัย ถ้าหากโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีนำตัวแบบดังกล่าวนี้ไปยึดถือปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่องย่อมมีส่วนสำคัญทำให้การบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยีและเครือข่ายที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีมีประสิทธิภาพเพิ่มสูงขึ้น รวมตลอดทั้งตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีเพิ่มขึ้นด้วย เหตุผลดังกล่าวนี้สอดคล้องกับแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ จำนวน 10 คน จากทั้งหมด 12 คน

ข้อเสนอแนะ

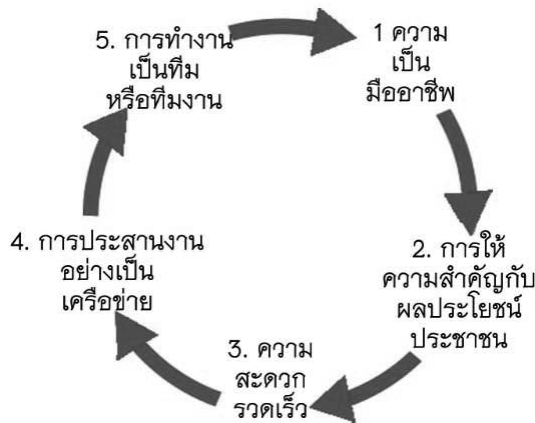
1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี ควรจัดการฝึกอบรมหรือการพัฒนาผู้บริหารทุกระดับเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและนำไปใช้ในการปรับปรุงหรือพัฒนาการปฏิบัติงานในเรื่องการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษา เช่น ใช้ในการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนในทิศทางที่สนับสนุนและให้ความสำคัญกับนักบริหารมืออาชีพ ความเป็นมืออาชีพ หรือการมอบหมายความรับผิดชอบในการดำเนินงานให้กับผู้ที่มีความรู้ความสามารถรวมทั้งประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการสูงและทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เช่นนี้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2560: 108-121)

ที่เสนอแนะไว้ว่า ผู้บริหารของเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการควรมีความเป็นมืออาชีพ หรือสนับสนุนนักบริหารมืออาชีพให้รับผิดชอบในการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมเพื่อให้บริการประชาชน นอกจากนี้ โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี ควรมีการประเมินผลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ว่าได้มีการนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมหรือพัฒนานั้นไปใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติมากน้อยเพียงใด

1.2 โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีควรสร้างหรือกำหนดตัวแบบของแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี

ตามแนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัล 5 ด้าน และควรนำไปปรับใช้ในการวางแผน และในทางปฏิบัติจริงโดยใช้เป็นกลุ่มตัวชี้วัดสำคัญสำหรับการปฏิบัติงานเพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี ทั้งนี้ ตัวแบบของแนวทางการปรับปรุง การบริหารจัดการดังกล่าวนี้ ควรเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้าน (1) ความเป็นมืออาชีพ (2) การให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของประชาชน (3) ความสะดวกรวดเร็ว (4) การประสานงานอย่างเป็นเครือข่าย และ (5) การทำงานเป็นทีม หรือทีมงานดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ตัวแบบของแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี ตามแนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัล 5 ด้าน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี หรือบุคลากรควรทำวิจัย

ต่อเนื่องเพื่อพิสูจน์หรือค้นหาต่อไปว่า เพราะเหตุใดผลการศึกษาครั้งนี้ จึงพบว่า แนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัล ด้าน (1) ความเป็นมืออาชีพ (2) การให้

ความสำคัญกับผลประโยชน์ของประชาชน และ (3) ความสะดวกรวดเร็วจึงมีความสำคัญ 3 ลำดับแรก และเพราะเหตุใดด้านการทำงานเป็นทีม หรือทีมงาน จึงมีความสำคัญในลำดับท้าย

2.2 โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดกาญจนบุรีหรือบุคลากร หรือหน่วยงานอื่น ควรทำวิจัยเชิงเปรียบเทียบ เช่น การศึกษา

เปรียบเทียบ การบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยี ที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาระหว่าง โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี กับโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่น หรือหน่วยงานอื่น ที่มีภาระงานใกล้เคียงหรือ คล้ายกัน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- นันทพร สุริยกุล ณ อยุธยา และวิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2560). "การบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ที่ทันสมัยในการจัดเก็บขยะของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี". **วารสารสมาคม นักวิจัย** , 22 (2), 158-167.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2560). "ศักยภาพในการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยเพื่อ ให้บริการ ประชาชนของเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการตามแนวคิด PANT-ITERMS". **วารสาร มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น**, 14(1), 108-121.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2561). **การบริหารจัดการยุคดิจิทัล**. กรุงเทพฯ : โพรเพซ.
- Creswell, John W. and Plano Clark, Vicki L. (2011). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. Second Edition. Thousand Oaks, California: Sage Publications, Inc.

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Factors influencing the user behavior of Faculty of Management Science Bansomdejchaopraya Rajabhat University's website

พิทักษ์พงษ์ คมพุดซา

สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Pitakpong Kompudsa

Business Computer, Faculty of Management Science, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะของผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด (รวมที่กำลังศึกษาอยู่) สถานที่ใช้บริการอินเทอร์เน็ต และประสบการณ์การใช้บริการอินเทอร์เน็ต เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้แก่ ความถี่ในการใช้บริการ ระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้บริการต่อครั้ง และช่วงเวลาในการใช้บริการ เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ใช้บริการเว็บไซต์ที่มีต่อเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้แก่ ด้านเนื้อหา (Content) ด้านการออกแบบ (Design) ด้านการเชื่อมโยงข้อมูล (Links) ด้านปฏิสัมพันธ์ (Interaction) และด้านระยะเวลา (Time) และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของผู้ใช้บริการกับพฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่ใช้บริการเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ จำนวน 384 คน โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์และสร้างลิงค์ (Link) ผ่านทางเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ (ms.bsru.ac.th) แล้วให้กลุ่มตัวอย่างคลิกเข้าไปตอบแบบสอบถามได้โดยตรง การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่า t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การเปรียบเทียบเชิงพหุคูณด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ผลการวิจัยพบว่า

1) ลักษณะของผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตที่ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุในช่วง 15-24 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี สถานที่ใช้บริการอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เป็นที่ทำงาน/สถานศึกษา และมีประสบการณ์การใช้บริการอินเทอร์เน็ต 1-3 ปี

2) พฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้บริการเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์

ระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้บริการเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการต่อครั้ง 31 นาที-1 ชั่วโมง และช่วงเวลาที่ใช้บริการมากที่สุด คือ 12:01-17:00 น. (บ่าย)

3) ทศนคติที่มีต่อการใช้งานเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พบว่า ทศนคติด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบ ด้านการเชื่อมโยงข้อมูล อยู่ในระดับดีมาก ส่วนทศนคติด้านปฏิสัมพันธ์ ด้านระยะเวลา อยู่ในระดับดี

4) ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทศนคติของผู้ใช้บริการทั้ง 5 ด้านกับพฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พบว่า ทศนคติด้านเนื้อหา ได้แก่ เนื้อหา มีความเชื่อถือได้ ทศนคติด้านปฏิสัมพันธ์ ได้แก่ การควบคุมภาพเคลื่อนไหวจากสไลด์ข่าวในหน้าแรกทำได้ง่าย และทศนคติด้านระยะเวลา ได้แก่ การดาวน์โหลดเอกสารอิเล็กทรอนิกส์มีความรวดเร็ว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ ด้านระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้บริการต่อครั้งค่อนข้างต่ำและมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ หากมีการเพิ่มความน่าเชื่อถือของเนื้อหา การมีปฏิสัมพันธ์ต่างๆ กับผู้ใช้ และความเร็วของระยะเวลาในการดาวน์โหลดเอกสารภายในเว็บไซต์ให้มากขึ้น ก็ไม่ทำให้ระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้บริการต่อครั้งเพิ่มขึ้น นั่นแสดงให้เห็นว่า ผู้ใช้งานต้องการเพียงข้อมูลที่ตรงตามต้องการ ส่วนทศนคติด้านการออกแบบ และทศนคติด้านการเชื่อมโยงข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ

คำสำคัญ : ลักษณะของผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต พฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์ ทศนคติที่มีต่อการใช้งานเว็บไซต์

ABSTRACT

The purposes of this research are to study: 1) the demographic characteristics of internet users including gender, age and level of education (including current students), location of use and experience of using internet, 2) behaviors of internet users toward the official website of the Faculty of Management Science, Bansomdejchaopraya Rajabhat University including the frequency of use, duration of use at a time and period of use, 3) the 5 aspects of internet users' attitudes toward the official website of the Faculty of Management Science, Bansomdejchaopraya Rajabhat University including content, design, links, interaction and time, and 4) relationship between internet users' attitudes and users' behaviors toward the official website of the Faculty of Management Science. The research samples were composed of 384 users. The data collection was conducted using the online questionnaire embedded on the official website of the Faculty of Management Science, Bansomdejchaopraya Rajabhat University (ms.bsru.ac.th), where the internet users could directly respond to questions. The Statistical Package for the Social Science (SPSS) was used to analyze the gathered data into percentage,

mean, and standard deviation. The statistics used for hypothesis testing were t-test, one-way ANOVA, Scheffe's test, multiple regression analysis, and Pearson product moment correlation coefficient.

The results were shown as follows:

1) The majority of respondents were female, aged between 15-24 years holding bachelor degree, mostly access to the internet from office/educational institution, and experienced in using internet for 1-3 years.

2) The internet users' behaviors toward the official website of the Faculty of Management Science, Bansomdejchaopraya Rajabhat University, in terms of the frequency of using the website was at 3-4 times per week. The duration of using the website at a time was 31 minutes to 1 hour. The period when the respondents accessed the most was 12:01-17:00 (afternoon).

3) The attitudes toward the content, design and links of official website of the Faculty of Management Science, Bansomdejchaopraya Rajabhat University were at very good level and attitudes toward interaction and time were at a good level.

4) The results of the relationship between the internet users' attitudes and users' behaviors toward the official website of the Faculty of Management Science were divided according to the 5 aspects of attitudes. First, the content was reliable. Second, the interaction in terms of controlling the animation of the news on the first page of the website was easy. Third, the fast time used for downloading had quite low relationship with users' behaviors toward the official website of the Faculty of Management Science, in terms of average of time using the website at a time; the time and users' behaviors also had opposite relationship. In other words, if the reliability of content had improved, the time used for downloading would have been faster, but the average of time using the website had remained constant. This revealed that users' needed only their desired information. The 2 last attitudes including the attitudes toward design and link had no relationship with the users' behaviors toward the official website of the Faculty of Management Science.

Keywords : demographic characteristics of internet users, behaviors of internet users toward the website, internet users' attitudes toward using the website

บทนำ

“การสื่อสาร เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งในการพัฒนาสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้ารวมทั้งรักษาความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศด้วย ยิ่งในสมัยปัจจุบันที่สถานการณ์ของโลกเปลี่ยนแปลงอยู่ทุกขณะ การติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ย่อมมีความสำคัญมากเป็นพิเศษทุกฝ่ายและทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารของประเทศ จึงควรจะได้ร่วมมือกันดำเนินงานและประสานผลงานกันอย่างใกล้ชิดและสอดคล้องสำคัญที่สุดควรจะได้พยายามศึกษาค้นคว้าวิชาการและเทคโนโลยี อันทันสมัยให้ลึกและกว้างขวางแล้วพิจารณาเลือกเฟ้นส่วนที่มีประสิทธิภาพแน่นอนมาปรับปรุงใช้ด้วยความฉลาดริเริ่ม ให้พอเหมาะสมกับฐานะและสภาพบ้านเมืองของเรา เพื่อให้กิจการสื่อสารของชาติได้พัฒนาอย่างเต็มที่ และสามารถอำนวยประโยชน์แก่การสร้างเสริมเศรษฐกิจสังคม และเสถียรภาพของบ้านเมืองได้อย่างสมบูรณ์แท้จริง” จากข้อความข้างต้น เป็นพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ที่ได้ทรงพระราชทาน ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2526 เนื่องในโอกาสการจัดงานวันสื่อสารแห่งชาติครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2526 โดยจัดร่วมกับงานครบรอบ 100 ปี ของการสถาปนากรมไปรษณีย์โทรเลข และการเฉลิมฉลองปีแห่งการสื่อสารโลก (สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2552) จะเห็นว่าพระองค์ท่านทรงให้ความสำคัญเกี่ยวกับเทคโนโลยีและการสื่อสารเป็นอย่างยิ่ง สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ในเรื่องของการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทย และเสริมสร้าง

ขีดความสามารถในการจัดการความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิตให้แก่ตนเอง หัวข้อพัฒนาการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและสนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาอาชีพ โดยเปิดช่องทางการเข้าถึงและใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีการผลิตที่หลากหลายและรวดเร็ว รวมถึงข้อมูลช่องทางการตลาดที่เหมาะสมกับทักษะและอาชีพให้กับประชาชนเพื่อเป็นการสร้างทางเลือก และเพิ่มโอกาสการสร้างรายได้ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11: 33) นอกจากนี้ แผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พ.ศ.2557-2561 เป้าหมายที่ 4 การเพิ่มสมรรถนะการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยตามหลักธรรมาภิบาล ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการพัฒนาและส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหาร การให้บริการและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เกี่ยวกับการปรับปรุงระบบสารสนเทศและการสื่อสารภายใน-ภายนอกองค์กร

จะเห็นว่าในโลกยุคปัจจุบันถือได้ว่าข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งยวด การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันสามารถทำได้ง่ายขึ้นมากเนื่องจากมีปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการสื่อสารไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ ผนวกเข้ากับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่พัฒนาไปอย่างต่อเนื่องทำให้มนุษย์สะดวกสบายมากขึ้น อินเทอร์เน็ตเข้าถึงกลุ่มคนจำนวนมากและเชื่อมโยงเข้าด้วยกันทำให้มนุษย์สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ตลอดเวลาทั่วโลก เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตยุคใหม่ สอดคล้องกับข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่ได้ทำการสำรวจการมี การใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ

และการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2558 พบว่า แนวโน้มการใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปในช่วงระยะเวลา 5 ปี ระหว่างปี 2554-2558 พบว่า ผู้ใช้คอมพิวเตอร์มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 32.0 (จำนวน 19.9 ล้านคน) เป็นร้อยละ 34.9 (จำนวน 21.8 ล้านคน) ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 23.7 (จำนวน 14.8 ล้านคน) เป็นร้อยละ 39.3 (จำนวน 24.6 ล้านคน) ผู้ใช้โทรศัพท์มือถือเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 66.4 (จำนวน 41.4 ล้านคน) เป็นร้อยละ 79.3 (จำนวน 49.6 ล้านคน) จึงอาจกล่าวได้ว่าบุคคลที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็วและถูกต้อง จะสามารถสร้างความได้เปรียบเหนือคู่แข่งและสามารถพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้นได้

เว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (<http://ms.bsru.ac.th>) เป็นเว็บไซต์ที่ทางคณะฯ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทั้งภายใน-ภายนอกคณะวิทยาการจัดการ โดยกลุ่มผู้ใช้หลักเป็นนิสิต/นักศึกษา อาจารย์ บุคลากร และประชาชนทั่วไป เมื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้งานเว็บไซต์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลสถิติจากจำนวนผู้เข้าใช้งานเว็บไซต์ คณะวิทยาการจัดการจากเครื่องมือวิเคราะห์เว็บไซต์ (Google Analytic) พบว่าค่าเฉลี่ยของผู้ใช้เว็บไซต์ คณะวิทยาการจัดการ ตั้งแต่เดือนมกราคม 2558 - ธันวาคม 2558 จากเครื่องมือวิเคราะห์เว็บไซต์ Google Analytics อยู่ที่จำนวน 9,480 คน เมื่อนำมาเฉลี่ยต่อเดือนจะอยู่ที่ประมาณ 790 คน ยังนับว่าค่อนข้างน้อยหากเปรียบเทียบกับจำนวนนิสิต/นักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยแห่งนี้

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นประเด็นที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาปัจจัยลักษณะผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต และพฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามผ่านทางเว็บไซต์ของคณะวิทยาการจัดการ ซึ่งผลการวิจัยที่ได้ศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการให้ดียิ่งขึ้น ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการเว็บไซต์เป็นแนวทางให้กับนักพัฒนาเว็บไซต์ทั้งภายใน-ภายนอกมหาวิทยาลัยในการวางแผนจัดทำเว็บไซต์หรือพัฒนาเว็บไซต์ให้ตรงต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ ทั้งยังนำผลการวิจัยดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนา/ปรับปรุง การเรียนการสอนของนักศึกษาในรายวิชาที่เกี่ยวข้องให้ได้รับความรู้ที่ทันสมัย สามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้จริง และเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต
- 2) เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ใช้บริการที่มีผลต่อการบริการเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ
- 3) เพื่อศึกษาพฤติกรรมและลักษณะของผู้ใช้บริการเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

- 1) ลักษณะของผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานที่ใช้บริการ อินเทอร์เน็ต และประสบการณ์การใช้อินเทอร์เน็ต
- 2) ทัศนคติที่มีต่อการบริการในหัวข้อต่าง ๆ ของเว็บไซต์ ได้แก่ ทัศนคติด้านเนื้อหา (content)

ทัศนคติด้านการออกแบบ (design) ทัศนคติด้านการเชื่อมโยงข้อมูล (links) ทัศนคติด้านปฏิสัมพันธ์ (interaction) และทัศนคติด้านระยะเวลา (time)

3) พฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้แก่ ความถี่ในการใช้บริการ ระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้บริการต่อครั้ง และช่วงเวลาในการใช้บริการ

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่ใช้บริการเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ซึ่งค่าเฉลี่ยของผู้ใช้เว็บไซต์ตั้งแต่เดือนมกราคม 2558-ธันวาคม 2558 จากเครื่องมือวิเคราะห์เว็บไซต์ Google Analytics อยู่ที่จำนวน 9,480 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่ใช้บริการเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากสูตรยามาเน่ (Taro Yamane, 1967 อ้างถึงใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, 2552: 45) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ 0.05 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 384 คน และเพื่อป้องกันกรณีแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลสำรองไว้อีก 20% จากขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตด้านตัวแปร

1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะของผู้ใช้บริการ อินเทอร์เน็ต และทัศนคติที่มีต่อบริการในหัวข้อต่าง ๆ ของเว็บไซต์

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience Sampling) ซึ่งได้จัดทำแบบสอบถามแบบออนไลน์และสร้างลิงค์ (Link) ผ่านทางเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ (ms.bsru.ac.th) และให้กลุ่มตัวอย่างคลิกเข้าไปตอบแบบสอบถามได้โดยตรง ซึ่งข้อมูลจะถูกส่งกลับมายังฐานข้อมูลที่ผู้วิจัยเตรียมไว้จนได้ครบตามจำนวนที่ต้องการ และผู้วิจัยได้มีการจัดพิมพ์ของรางวัลโดยสุ่มจากผู้เข้ามาตอบแบบสอบถามอย่างครบถ้วน เพื่อเป็นการจูงใจให้เข้ามาตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

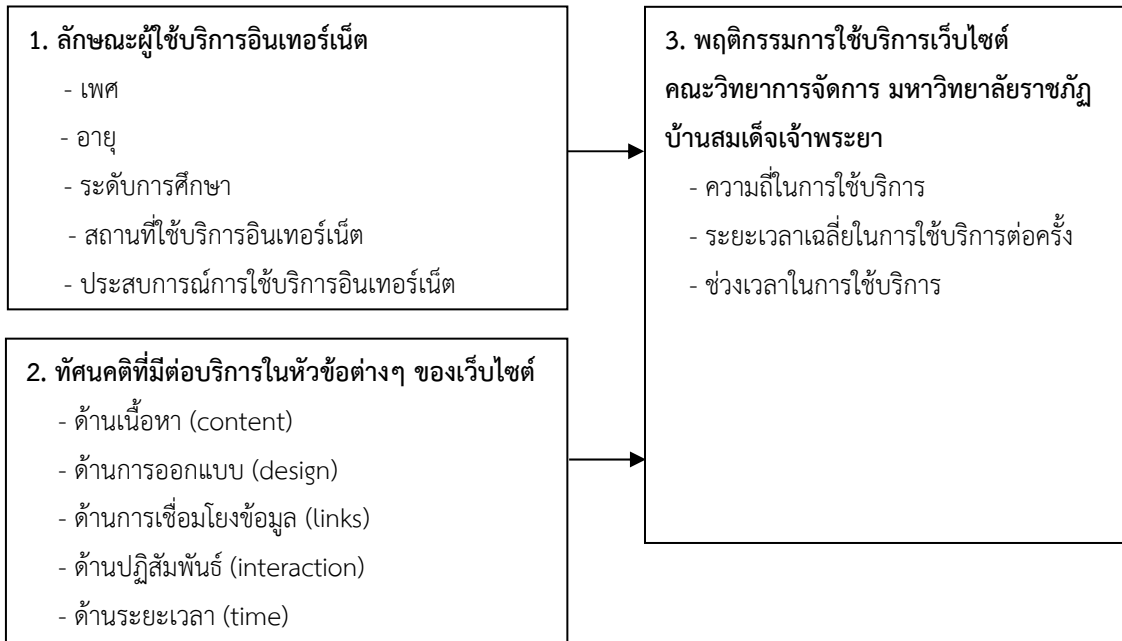
1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Analysis) ใช้ในการทดสอบสมมติฐานตามที่ตั้งไว้ โดย

2.1) ทดสอบสมมติฐานที่ 1 ทดสอบด้วยค่า t-test ค่า F-test โดยใช้ ANOVA กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้การเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple comparison test) ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's method)

2.2) ทดสอบสมมติฐานที่ 2 ทดสอบด้วยการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อการพยากรณ์ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรงพหุคูณ (Multiple Linear Regression) หากพบความสัมพันธ์ก็จะทดสอบหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นรายคู่ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

กรอบแนวคิดและสมมติฐาน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1 ลักษณะผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานที่ใช้บริการอินเทอร์เน็ต และประสบการณ์การใช้บริการอินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ด้านความถี่ในการใช้บริการ ระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้บริการต่อครั้ง และช่วงเวลาในการใช้บริการ

สมมติฐานข้อที่ 2 ทักษะคดีที่มีต่อเว็บไซต์ ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบ ด้านการเชื่อมโยงข้อมูล ด้านปฏิสัมพันธ์ ด้านระยะเวลา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ด้านความถี่

ในการใช้บริการ ระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้บริการต่อครั้ง และช่วงเวลาในการใช้บริการ

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตที่ใช้บริการเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 384 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 65.1 อายุอยู่ในช่วง 15-24 ปี ร้อยละ 81.0 ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี ร้อยละ 86.2 สถานที่ใช้บริการอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เป็นที่ทำงาน/สถานศึกษา ร้อยละ 63.8 และมีประสบการณ์การใช้บริการอินเทอร์เน็ต 1-3 ปี ร้อยละ 41.1

ด้านพฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ

เจ้าพระยาส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้บริการเว็บไซต์ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 37.0 ระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้บริการต่อครั้ง 31 นาที-1 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 42.4 ช่วงเวลาในการใช้บริการในช่วง 12:01-17:00 น. (บ่าย) คิดเป็นร้อยละ 46.4

ด้านทัศนคติที่มีต่อการใช้งานเว็บไซต์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำแนกออกเป็น 5 ด้านคือ ด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบ ด้านการเชื่อมโยงข้อมูล ด้านปฏิสัมพันธ์ และด้านระยะเวลา โดยนำเสนอในรูปแบบของค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

ตารางที่ 1 ทัศนคติด้านต่าง ๆ ที่มีต่อการใช้งานเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ทัศนคติด้านต่างๆ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับทัศนคติ
ทัศนคติด้านเนื้อหา (Content)	4.36	.53	ดีมาก
1) เนื้อหามีความถูกต้อง	4.26	.46	ดีมาก
2) เนื้อหาสามารถเชื่อถือได้	4.34	.51	ดีมาก
3) เนื้อหาที่น่าสนใจ	4.39	.54	ดีมาก
4) เนื้อหาไม่ประโยชน์	4.52	.52	ดีมาก
5) เนื้อหาสามารถปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ	4.25	.58	ดีมาก
6) เนื้อหาตรงตามความต้องการ	4.42	.56	ดีมาก
ด้านการออกแบบ (Design)	4.32	.55	ดีมาก
1) เว็บไซต์ออกแบบให้ใช้งานได้ง่าย	4.41	.52	ดีมาก
2) การจัดวางข้อความและรูปภาพมีความเหมาะสม	4.36	.55	ดีมาก
3) การกำหนดสีตัวอักษร ขนาดตัวอักษร และสีพื้นหลังมีความเหมาะสม	4.27	.62	ดีมาก
4) เมนูมีความชัดเจน ง่ายต่อการเข้าใจ	4.25	.57	ดีมาก
ทัศนคติด้านการเชื่อมโยงข้อมูล (Links)	4.32	.56	ดีมาก
1) ข้อมูลเชื่อมโยงถูกต้อง ตรงตามลิงค์ (links)	4.29	.54	ดีมาก
2) กำหนดเส้นทางเชื่อมกลับไปยังหน้าหลักของเว็บไซต์	4.32	.55	ดีมาก
3) ลิงค์ (link) สามารถคลิกใช้งานได้เสมอ	4.34	.59	ดีมาก
ทัศนคติด้านปฏิสัมพันธ์ (Interaction)	3.88	.60	ดี
1) ติดต่อกับเว็บไซต์ทำได้ง่ายผ่านทางอีเมล (email)	3.95	.59	ดี
2) ควบคุมภาพเคลื่อนไหวจากสไลด์ข่าวในหน้าแรกทำได้ง่าย	3.82	.64	ดี
ทัศนคติด้านระยะเวลา (Time)	4.17	.53	ดี
1) การแสดงผลเนื้อหา (ข้อความและรูปภาพ) มีความรวดเร็ว	4.17	.53	ดี
2) การดาวน์โหลดเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ มีความรวดเร็ว	4.17	.52	ดี

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า

1) เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์

2) อายุ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์ ในด้านความถี่ในการใช้บริการ โดยผู้เข้าใช้เว็บไซต์ช่วงอายุ 35 - 44 ปี มีความถี่ในการเข้าใช้เว็บไซต์โดยเฉลี่ย (ครั้ง/สัปดาห์) มากกว่าผู้เข้าใช้เว็บไซต์ช่วงอายุ 15 - 24 ปี และ 25 - 34 ปี

3) ระดับการศึกษาสูงสุด (รวมที่กำลังศึกษาอยู่) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์ ในด้านความถี่ในการใช้บริการ และระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้บริการต่อครั้ง โดย

3.1) ผู้เข้าใช้เว็บไซต์ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความถี่ในการเข้าใช้เว็บไซต์โดยเฉลี่ย (ครั้ง/สัปดาห์) มากกว่าผู้เข้าใช้เว็บไซต์ที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และระดับปริญญาตรี

3.2) ผู้เข้าใช้เว็บไซต์ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้บริการเว็บไซต์ต่อครั้ง มากกว่าผู้เข้าใช้เว็บไซต์ที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี

4) สถานที่ใช้บริการอินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์ ในด้านความถี่ในการใช้บริการ และช่วงเวลาในการใช้บริการ โดย

4.1) ผู้เข้าใช้เว็บไซต์จากที่บ้าน มีความถี่ในการเข้าใช้เว็บไซต์โดยเฉลี่ย (ครั้ง/สัปดาห์) มากกว่าผู้เข้าใช้เว็บไซต์จากสถานที่ให้บริการอินเทอร์เน็ต เช่น อินเทอร์เน็ตคาเฟ่ และที่ทำงาน/สถานศึกษา

4.2) ช่วงเวลา 12:01 - 17:00 น. (บ่าย) ซึ่งเป็นช่วงที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีผู้เข้าใช้เว็บไซต์

จากสถานที่ให้บริการอินเทอร์เน็ต เช่น อินเทอร์เน็ตคาเฟ่ และใช้จากที่บ้าน มากกว่าที่ทำงาน/สถานศึกษา

5) ประสิทธิภาพการใช้อินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์ ในด้านความถี่ในการใช้บริการ และช่วงเวลาในการใช้บริการ โดย

5.1) ผู้เข้าใช้เว็บไซต์ที่มีประสิทธิภาพการใช้บริการอินเทอร์เน็ตมากกว่า 5 ปี และ 1-3 ปี มีความถี่ในการใช้บริการเว็บไซต์มากกว่าผู้ที่มีประสิทธิภาพการใช้บริการอินเทอร์เน็ตน้อยกว่า 1 ปี

5.2) ช่วงเวลา 12:01-17:00 น. (บ่าย) ซึ่งเป็นช่วงที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เป็นช่วงเวลาที่ผู้เข้าใช้เว็บไซต์ที่มีประสิทธิภาพการใช้บริการอินเทอร์เน็ตมากกว่า 5 ปี 3-5 ปี และ 1-3 ปี เข้าใช้บริการเว็บไซต์มากกว่าผู้ที่มีประสิทธิภาพการใช้บริการอินเทอร์เน็ตน้อยกว่า 1 ปี

สมมติฐานข้อที่ 2 จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า

1) ทศนคติด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบด้านการเชื่อมโยงข้อมูล ด้านปฏิสัมพันธ์ และด้านระยะเวลา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์ ในด้านความถี่ในการใช้บริการ

2) ทศนคติด้านเนื้อหา ด้านปฏิสัมพันธ์ และด้านระยะเวลา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์ ในด้านระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้บริการต่อครั้ง เพื่อพบความสัมพันธ์ก็จะทดสอบหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นรายคู่ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ดังนี้

2.1) ทศนคติด้านเนื้อหา สามารถนำมาใช้พยากรณ์ด้านระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้บริการต่อครั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลที่ได้จากการ

หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านเนื้อหาเกี่ยวกับระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้บริการต่อครั้ง มีค่าเท่ากับ -0.130 ซึ่งมีค่าเป็นลบ แปลผลได้ว่า ทัศนคติด้านเนื้อหาเกี่ยวกับระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้บริการต่อครั้ง มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างต่ำ และมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม

2.2) ทัศนคติด้านปฏิสัมพันธ์ สามารถนำมาใช้พยากรณ์ด้านระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้บริการต่อครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลที่ได้จากการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านเนื้อหาเกี่ยวกับระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้บริการต่อครั้ง มีค่าเท่ากับ -0.198 ซึ่งมีค่าเป็นลบ แปลผลได้ว่า ทัศนคติด้านเนื้อหาเกี่ยวกับระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้บริการต่อครั้ง มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างต่ำ และมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม

2.3) ทัศนคติด้านระยะเวลา สามารถนำมาใช้พยากรณ์ด้านระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้บริการต่อครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลที่ได้จากการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านเนื้อหาเกี่ยวกับระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้บริการต่อครั้ง มีค่าเท่ากับ -0.186 ซึ่งมีค่าเป็นลบ แปลผลได้ว่า ทัศนคติด้านเนื้อหาเกี่ยวกับระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้บริการต่อครั้ง มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างต่ำ และมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม

3) ทัศนคติด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบด้านการเชื่อมโยงข้อมูล ด้านปฏิสัมพันธ์ และด้านระยะเวลา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์ ในด้านช่วงเวลาในการใช้บริการ

อภิปรายผล

1) จากลักษณะและพฤติกรรมผู้ใช้บริการเว็บไซต์คณะวิทยาการการจัดการ พบว่า เพศชายและ

เพศหญิงมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน มีช่วงอายุ 15-24 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี ใช้อินเทอร์เน็ตในการทำงาน/สถานศึกษา และประสบการณ์การใช้บริการอินเทอร์เน็ตอยู่ระหว่าง 1-3 ปี มีความถี่ในการใช้บริการ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ มีระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้บริการ 31 นาที-1 ชั่วโมง/ครั้ง ในช่วงเวลา 12:01-17:00 น.(บ่าย) แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้บริการเว็บไซต์ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ใช้อินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาเมื่อพิจารณาจากช่วงเวลาที่ใช้งาน คือ ช่วงบ่าย และมีระยะเวลาเฉลี่ยต่อครั้งไม่เกิน 1 ชั่วโมง สาเหตุน่าจะมาจากผู้ใช้ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงเวลาเรียนจึงมีการเข้าใช้งานเว็บไซต์ในช่วงพักหรือเปลี่ยนคาบเรียน

2) จากผลทัศนคติที่มีต่อการใช้งานเว็บไซต์ คณะวิทยาการการจัดการ พบว่า ทัศนคติด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบ ด้านการเชื่อมโยงข้อมูล อยู่ในระดับดีมาก ส่วนทัศนคติด้านปฏิสัมพันธ์ ด้านระยะเวลา อยู่ในระดับดี แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้บริการเว็บไซต์ส่วนใหญ่มีทัศนคติในเชิงบวก สอดคล้องกับลักษณะของทัศนคติที่กล่าวว่า ทัศนคติต้องมีทิศทาง (Direction) มีระดับความมากน้อย (Degree) และมีความหนาแน่น (Intensity) ทัศนคติเป็นการแสดงถึงความรู้สึกที่บุคคลมีต่อผลิตภัณฑ์ว่าเป็นอย่างไร ชอบหรือไม่ชอบ มีความมั่นใจในการแสดงออกในเรื่องของความรู้สึกที่ตนมีต่อผลิตภัณฑ์นั้นมากน้อยแค่ไหน (เชาว์ โรจนแสง, 2553: 7-8)

3) จากผลการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้งานเว็บไซต์คณะวิทยาการการจัดการ พบว่า ทัศนคติด้านเนื้อหา ได้แก่ เนื้อหาที่มีความเชื่อถือได้ ทัศนคติด้านปฏิสัมพันธ์ ได้แก่ การควบคุมภาพเคลื่อนไหวจากสไลด์ข่าวในหน้าแรกทำได้ง่าย ทัศนคติด้านระยะเวลา

ได้แก่ การดาวน์โหลดเอกสารอิเล็กทรอนิกส์มีความบริการต่อครั้งค่อนข้างต่ำ และมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ หากมีการเพิ่มความน่าเชื่อถือของเนื้อหา การมีปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ กับผู้ใช้และความเร็วของระยะเวลาในการดาวน์โหลดเอกสารภายในเว็บไซต์ให้มากขึ้น ก็ไม่ทำให้ระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้บริการต่อครั้งเพิ่มขึ้น นั่นแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้งานต้องการเพียงข้อมูลที่ตรงตามต้องการ และจากผลสำรวจลักษณะ และพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในสังคมไทย พ.ศ. 2559 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า มีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือแบบสมาร์ตโฟน สูงถึงร้อยละ 70.3 ในปี พ.ศ. 2559 แสดงว่าการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้เกี่ยวกับเทคนิคการแสดงผลต่าง ๆ เช่น การควบคุมภาพเคลื่อนไหวจากสไลด์ข่าวในหน้าแรก อาจไม่มีความจำเป็นสำหรับการเปิดดูเว็บไซต์ผ่านโทรศัพท์แบบสมาร์ตโฟน และอาจรบกวนพื้นที่ในการแสดงผลเนื้อหาได้

ข้อเสนอแนะ

1) จากผลการศึกษาลักษณะและพฤติกรรมผู้ใช้บริการเว็บไซต์ พบว่า ผู้ใช้งานส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาภายในมหาวิทยาลัยเท่านั้น จึงควรนำข้อมูลดังกล่าวมาวางแผนปรับปรุงเว็บไซต์ให้ตรงต่อความต้องการกลุ่มเป้าหมาย เช่น การทำการศึกษาถึงความต้องการในด้านเนื้อหาและข้อมูลที่กลุ่มเป้าหมายต้องการอย่างละเอียด และขยายไปยังกลุ่มผู้ที่กำลัง

รวดเร็ว มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และปวช. เพิ่มมากขึ้น เช่น เพิ่มข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการรับสมัครเข้าศึกษาต่อ รายละเอียดหลักสูตรและอาชีพที่สามารถประกอบได้หลังจากจบการศึกษา

2) จากการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้งานเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการ พบว่า ทัศนคติด้านเนื้อหา ด้านปฏิสัมพันธ์ และด้านระยะเวลา มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้บริการต่อครั้ง จึงควรปรับปรุงเนื้อหาให้ตรงตามต้องการมากขึ้น ปรับรูปแบบการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้และความรวดเร็วในการแสดงผล โดยคำนึงถึงการใช้งานผ่านอุปกรณ์ที่มีความหลากหลาย ได้แก่ คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต โทรศัพท์สมาร์ตโฟนที่มีขนาดหน้าจอแสดงผลที่แตกต่างกัน

3) ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาเปรียบเทียบเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการกับเว็บไซต์อื่น ๆ ทั้งภายในมหาวิทยาลัยด้วยกันเองและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ให้ละเอียดมากยิ่งขึ้น และควรมีการศึกษาในเชิงลึก โดยการสัมภาษณ์ควบคู่กับการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลในภาพรวม ข้อมูลที่เป็นสถิติตัวเลข และข้อมูลเชิงลึกของตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยมีประโยชน์ ตอบสนองความต้องการผู้ใช่มากขึ้น และเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับศึกษาวิจัยครั้งต่อไปได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

กรรณิการ์ วัฒนชู. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรณิการ์ซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ต กรณีศึกษาเว็บไซต์สนุก

ดอทคอม. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2555). สถิติสำหรับงานวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- กัลยานี เลื่องสุนทร. (2553). **ปัจจัยที่มีผลกับพฤติกรรมกรเี่ยมชมเว็บไซต์การศึกษา** กรณีศึกษา: เว็บไซต์วิชาการ ดอทคอม (www.vchakarn.com). การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารเทคโนโลยี วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จุฑามณี คายะนันท์. (2554). **พฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กดอทคอม** (www.facebook.com). โครงการเฉพาะบุคคลวารสารศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฉัตยาพร เสมอใจ. (2550). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ชฎาภา อนันต์กิตติกุล. (2554). **ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์กับความผูกพันทุ่มเทของลูกค้า**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย** (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ : ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์โปรเกรสซิฟ.
- เชาว์ โรจนแสง. (2553). **การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธนิต ศิริมงคล. (2556). **พฤติกรรมกรใช้เว็บไซต์ Facebook ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2552). **การวิเคราะห์และวิจัยข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS** (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : ปิซิเนสอาร์ แอนด์ดี.
- ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และสุภาพ ฉัตรภรณ์. (2555). **การออกแบบการวิจัย** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฝ่ายพัฒนามาตรฐานระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ สำนักสถาปัตยกรรมรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน). (2560). **มาตรฐานเว็บไซต์ภาครัฐ 2.0 (Government Website Standard Version 2.0)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) สังกัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- มุกิตา เตชะศิวนาด. (2554). **ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ เว็บบอร์ด พันทิปคาเฟ่**. สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยุทธ ไทวรรณ. (2553). **หลักสถิติวิจัยและการใช้โปรแกรม SPSS**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุทธนา ธรรมเจริญ. (2550). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรัญญา ภัทรสุข. (2557). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2558). **สำรวจการมีกรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2558**. กรุงเทพฯ : สำนักสถิติพยากรณ์.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2559). **สำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2559**. กรุงเทพฯ : สำนักสถิติพยากรณ์.
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2552). **ในหลวงกับการสื่อสาร**. ค้นเมื่อ มีนาคม 25, 2558, จาก <http://www.lib.ru.ac.th/journal/aug/aug04-ThaiCommunicationDay.html>.

การวิเคราะห์ความสามารถทางการเรียนรู้ตามแนวทางพหุปัญญาของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา

An Analysis of Learning Intellectual on Multiple Intelligence of Student in Higher Education

พจนีย์ สุขชาวนา

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Photjane Sukchaona

Faculty of Science and Technology, Kanchanaburi Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเรียนรู้ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามแนวทางพหุปัญญา 9 ด้าน 2) เพื่อเปรียบเทียบกิจกรรมการเรียนรู้ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามกลุ่มพหุปัญญา 3 กลุ่ม ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นนักศึกษาสาขาสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษา 2/2559 จำนวน 205 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบวัดพหุปัญญาของผู้เรียนตามแนวทางของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ จำนวน 90 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานใช้การทดสอบแบบที่ (independent samples t- test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า เพศและเกรดเฉลี่ยไม่มีผลต่อความสามารถทางการเรียนรู้ตามแนวพหุปัญญา ส่วนระดับชั้นปีที่แตกต่างกันของนักศึกษาที่กำลังศึกษามีผลต่อความสามารถทางการเรียนรู้ตามแนวทางพหุปัญญา จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการเข้าใจตนเองอย่างมีนัยสำคัญ และผลการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวพหุปัญญาพบว่า เพศ ระดับชั้นปี และ เกรดเฉลี่ยสะสม ไม่มีผลกับกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางพหุปัญญา

คำสำคัญ: พหุปัญญา, ความสามารถทางการเรียนรู้, กิจกรรมการเรียนรู้

ABSTRACT

The objectives of this study were: 1) to compare learning ability classified the nine types of Multiple Intelligence (MI), 2) to compare learning activities classified by personal factors according to the three groups of MI selected by purposive sampling. The sample in this study was 205 students in the Information Technology and Computer Education Program, Bachelor's

Degree, Kanchanaburi Rajabhat University, semester 2/2016. The study tool was the 90-item Test of MI by Howard Gardner. The statistics used to analyze data were percentage, mean, standard deviation, independent samples t- test and One-way ANOVA.

The results revealed that gender and the grade point average: GPA had no effect on the learning ability based on MI. However, the difference of year levels of the students had a significant effect on the learning ability based on MI in one aspect, i.e. self-understanding. In addition, the learning activity analysis based on MI revealed that gender, year levels, and GPA had no effect on the learning activities based on MI.

Keywords: Multiple Intelligence, learning ability, learning activities

บทนำ

ปัจจุบันการเรียนการสอนส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญของการให้ความรู้หรือความสามารถทางด้านผลสัมฤทธิ์ และเน้นการท่องจำมากกว่าเน้นทักษะการคิด เช่น การคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดเชิงสังเคราะห์ และการคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ เป็นต้น ซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก เมื่อต้องไปปฏิบัติงานหลังจบการศึกษาและมีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนสนใจและเกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว มีการตอบสนองความต้องการ ความสนใจความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยผู้สอนทำหน้าที่เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก เป็นผู้แนะนำให้ผู้เรียนใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด (กิดานันท์ มลิทอง, 2548) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้าน

ร่างกาย ความรู้ คุณธรรมมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการศึกษาต่ออาชีวศึกษาและศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลค้ำึงถึงหลักพัฒนาการทางสมอง และพหุปัญญา โดยให้ปลูกฝังทั้งด้านปัญญา พัฒนาการคิดของผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ มุ่งพัฒนาความสามารถทางอารมณ์ควรใช้รูปแบบวิธีการที่หลากหลายเน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติจากการปฏิบัติจริง การเรียนรู้แบบบูรณาการและพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นไปตามธรรมชาติและศักยภาพของตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 4-8)

ปัจจุบันได้มีนักวิชาการ และบุคลากร ด้านการศึกษา นำแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญามาจัด กิจกรรมการเรียนรู้ แมคเคนซี (Mckenzie, 2008) ที่ได้จัดกลุ่มทางพหุปัญญาเป็นสามกลุ่มดังนี้ 1) กลุ่มวิเคราะห์เป็นกลุ่มพหุปัญญาที่เน้นกระบวนการคิด การวิเคราะห์ ประกอบด้วย ความสามารถ ทางด้านปัญญา ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ความสามารถด้านดนตรีและจังหวะ ความสามารถ ทางด้านธรรมชาติ 2) กลุ่มพินิจพิจารณาเป็นกลุ่ม ปัญญาที่เน้นจินตนาการ ความเข้าใจ ประกอบด้วย ความสามารถทางด้านความเข้าใจตนเอง ความสามารถทางด้านมิติสัมพันธ์ หรือด้านภาพ ความสามารถทางปัญญา ด้านอรรถกถาหรือ การดำรงอยู่ 3) กลุ่มปฏิสัมพันธ์ เป็นกลุ่มพหุปัญญา ที่เน้นการสื่อสาร การถ่ายทอด ประกอบด้วย ความสามารถทางปัญญาด้านภาษา ความสามารถ ทางปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล

หากผู้สอนเข้าใจจุดอ่อนจุดแข็งของนักศึกษา แต่ละคนก็สามารถช่วยเด็กให้ประสบความสำเร็จ ขึ้นมาได้ การนำเรื่องพหุปัญญา หรือ Multiple Intelligence มาปรับใช้ใน ห้องเรียน สามารถ เปลี่ยนทั้งการสอนของผู้สอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะต้องมีการศึกษารายละเอียดของความแตกต่าง ในตัวผู้เรียนเป็นรายบุคคล และจัดสรรกิจกรรม การเรียนรู้ให้เหมาะกับผู้เรียนแต่ละคน สิ่งสำคัญคือ การจัดสิ่งแวดล้อมให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ที่สุดสำหรับเด็กแต่ละคน โดยไม่สำคัญว่าจะใช้เทคนิค วิธีใด รูปแบบการจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ กิจกรรมด้วยตนเองและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ ได้สร้างองค์ความรู้ ให้ตนเอง และได้นำสิ่งที่เรียนไปประยุกต์ใช้

ในชีวิตประจำวัน เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนา ศักยภาพและความถนัดของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งตรง ตามหลักการของการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Centered) การศึกษาถึงปัญหาทางด้านการ ศึกษาการเรียนรู้ การจัดระบบสื่อการสอนรวมถึง สิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ของนักศึกษาในระดับต่าง ๆ พบว่า ปัญหาหนึ่งที่มีผลต่อการเรียนรู้ในหลาย ๆ รายวิชา คือ ความแตกต่าง ความถนัดของแต่ละบุคคล ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นที่จะศึกษาถึงความแตกต่าง ทางด้านพหุปัญญาซึ่งส่งผลถึงความถนัดในการเรียนรู้ ของแต่ละบุคคลที่มีความถนัดในการเรียนรู้ที่แตกต่าง กันออกไป และหลายคนไม่ทราบว่าตัวเองอยู่ในกลุ่ม ความถนัดทางพหุปัญญา กลุ่มใดควรเลือกใช้สื่อการ สอนแบบไหนรูปแบบการเรียนรู้ และกิจกรรมอย่างไร ถึงจะส่งเสริมให้การเรียนรู้ของบุคคลนั้น ๆ มีประสิทธิภาพ ในการเรียนรู้ได้ตรงกับความถนัด ของตน

ในปัจจุบันทฤษฎีพหุปัญญา มีการนำเอา เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาประยุกต์ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน การมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการเรียน การสอน มีการเชื่อมโยงการใช้เทคโนโลยี ผนวกกระบวนการเรียนการสอนเข้ากับหลักสูตร (รสสุคนธ์ มกรมณี, 2556) หลักประกันอย่างหนึ่ง ในการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการเรียนการสอน เมื่อมีการทำกิจกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาทางด้าน ความคิดและสังคมของผู้เรียน ความสามารถพิเศษ แต่ละด้านจะเพิ่มพูนขึ้น และเมื่อวางแผนการสอน ให้เข้าถึงพหุปัญญา การเรียนรู้ของผู้เรียนจะเพิ่ม ประสิทธิภาพ และได้ผลลัพธ์ดีขึ้นเพราะเป็นการ สอดคล้องกับพฤติกรรม โดยธรรมชาติเทคโนโลยี จึงเป็นเครื่องมือการเข้าถึงความสามารถทางพหุปัญญา

ในทุกด้าน และเสริมพลังการเรียนรู้ด้วยเหตุผลและแนวทฤษฎีดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะทำการวิเคราะห์ความสามารถทางการเรียนรู้ตามแนวทางทฤษฎีของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เพื่อจะได้นำผลของการวิจัยครั้งนี้ ไปสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักทฤษฎี ให้ตรงกับกลุ่มความถนัดในด้านต่างๆ โดยการสร้างเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาเพื่อจะได้เป็นการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน นักศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและผลการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเรียนรู้ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามแนวทางทฤษฎี 9 ด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบกิจกรรมการเรียนรู้ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามกลุ่มทฤษฎี 3 กลุ่ม

สมมุติฐาน

1. นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีผลต่อความสามารถทางการเรียนรู้ตามแนวทางทฤษฎี
2. นักศึกษาอยู่ระดับชั้นต่างกันมีผลต่อความสามารถทางการเรียนรู้ตามแนวทางทฤษฎี
3. นักศึกษาที่เกรดเฉลี่ยต่างกันมีผลต่อความสามารถทางการเรียนรู้ตามแนวทางทฤษฎี
4. นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีผลต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางทฤษฎี
5. นักศึกษาอยู่ระดับชั้นต่างกันมีผลต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางทฤษฎี

6. นักศึกษาที่เกรดเฉลี่ยต่างกันมีผลต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางทฤษฎี

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถนำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ โดยทฤษฎีการเรียนรู้จะกล่าวถึงลักษณะ ขั้นตอน และวิธีการเรียนรู้ของมนุษย์โดยตรง (วาริรัตน์ แก้วอุไร และคณะ, 2546) เช่น ทฤษฎีกระบวนการทางสมอง ในการประมวลผลข้อมูล ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างชิ้นงาน ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ และทฤษฎีทฤษฎี โดยทฤษฎีเหล่านี้เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง โดยทฤษฎีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความรู้ ความสามารถของผู้เรียนนั้น ทฤษฎีทฤษฎี เป็นทฤษฎีหนึ่งที่เป็นการจัดการเรียนรู้ได้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ซึ่งทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สภาพการเรียนการสอนในปัจจุบันส่วนใหญ่พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นความสำคัญของการให้ความรู้หรือความสามารถทางด้านผลสัมฤทธิ์และเน้นการท่องจำมากกว่าเน้นทักษะการคิด เช่น การคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดเชิงสังเคราะห์ และการคิดเชิงวิพากษ์ วิจารณ์ เป็นต้น ซึ่งทักษะเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในอนาคตเป็นอย่างมากเมื่อต้องออกไปปฏิบัติงาน ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนจะต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ นักจิตวิทยา แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้ศึกษาถึงศักยภาพและความถนัดของคนผ่านทฤษฎีทฤษฎี โดยกล่าวว่า คนทุกคนสามารถแสดงออกซึ่งองค์แห่งปัญญาที่เขาสามารถ และพัฒนาความสามารถนั้นกับบริบท

ต่าง ๆ ตามสภาพแวดล้อมของตน ซึ่งตระหนักถึงศักยภาพการเรียนรู้ของมนุษย์” ได้จำแนกความสามารถหรือสติปัญญาของมนุษย์ไว้ 7 ด้าน และภายหลังได้เพิ่มเติมอีก 2 ด้าน (Gardner, H., 2002, pp.139-142) รวมเป็นสติปัญญา ความฉลาดของมนุษย์ไว้ 9 ด้าน ได้แก่

1. ความฉลาดทางด้านภาษา (Linguistic intelligence) ความสามารถในการเข้าใจความหมายและการใช้ภาษา การพูดและการเขียน การเรียนรู้ภาษา การใช้ภาษาสื่อสารให้ได้ผลตามเป้าหมาย สื่ออารมณ์ ความรู้สึกให้คนอื่นเข้าใจได้ดี เช่น นักกวี นักเขียน นักพูด นักกฎหมาย

2. ความฉลาดทางด้านตรรกะ (Logical-mathematic intelligence) ความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ และเรื่องของเหตุผล คติวิเคราะห์ ในเชิงวิทยาศาสตร์ เช่น นักวิทยาศาสตร์ นักคณิตศาสตร์

3. ความฉลาดทางด้านดนตรี (Musical intelligence) ความสามารถในการเข้าใจ และสร้างสรรค์ ดนตรี เข้าใจจังหวะ เช่น นักแต่งเพลง นักดนตรี นักเต้น

4. ความฉลาดทางด้านมิติ (Spatial intelligence) ความสามารถในการสร้างภาพในจินตนาการ และนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงาน เช่น จิตรกร ประติมากร สถาปนิก ดีไซน์เนอร์

5. ความฉลาดทางการเคลื่อนไหวร่างกาย (Bodily-kinesthetic intelligence) ความสามารถในการใช้ร่างกายเคลื่อนไหวอย่างสร้างสรรค์ เช่น นักเต้น นักกีฬา นักแสดง

6. ความฉลาดในการเป็นผู้นำ (Interpersonal intelligence) ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึก

นึกคิดของผู้อื่น สามารถจูงใจผู้อื่น เช่น นักการเมือง ผู้นำทางศาสนา ครู นักการศึกษา นักขาย นักโฆษณา

7. ความฉลาดภายในตน (Intrapersonal intelligence) ความสามารถในการเข้าอกเข้าใจความรู้สึกภายในของผู้อื่น เช่น นักเขียน ผู้ให้คำปรึกษาจิตแพทย์

8. ความฉลาดทางด้านธรรมชาติ (Naturalist intelligence) ความสามารถในการเรียนรู้เรื่องธรรมชาติ พืช สัตว์ ธรณีวิทยา สิ่งแวดล้อม

9. ความฉลาดในการคิดใคร่ครวญ (Existential intelligence) ชอบคิด สงสัย ใคร่รู้ ตั้งคำถามกับตัวเองในเรื่องความเป็นไปของชีวิต ชีวิตหลังความตาย เรื่องเหนือจริง มิติลึกลับ เช่น นักคิด อามิอริสโตเติล ขงจื้อ ไอน์สไตน์ พลาโต โสเครติส ฯลฯ

การจัดกลุ่มกิจกรรมการเรียนรู้ทางพหุปัญญา (Multiple Intelligence Domain) ประกอบด้วย 3 กลุ่มหลัก (Mckenzie, W., 2005, p. 7) คือ

1. กลุ่มวิเคราะห์ (Analytic) เป็นกลุ่มพหุปัญญาที่เน้นกระบวนการคิด การวิเคราะห์ ซึ่งประกอบด้วย

1.1 ความสามารถทางปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์

1.2 ความสามารถทางด้านปัญญาด้านดนตรีและเข้าจังหวะ

1.3 ความสามารถทางด้านปัญญาด้านธรรมชาติ

2. กลุ่มพินิจพิจารณา (Introspective) เป็นกลุ่มพหุปัญญาที่เน้นจินตนาการ ความเข้าใจ ซึ่งประกอบด้วย

2.1 ความสามารถทางด้านปัญญา ด้านภายในตนเอง

2.2 ความสามารถทางด้านปัญญา ด้านมิติหรือด้านภาพ

2.3 ความสามารถทางด้านปัญญา
ด้านอัตถภาวนิยม หรือการดำรงอยู่

3. กลุ่มปฏิสัมพันธ์ (Interactive) เป็นกลุ่ม
พหุปัญญาที่เน้นการสื่อสาร การถ่ายทอด ซึ่งประกอบด้วย

3.1 ความสามารถทางด้านปัญญา ด้านภาษา

3.2 ความสามารถทางด้านปัญญา
ด้านระหว่างบุคคล

3.3 ความสามารถทางด้านปัญญา
ด้านร่างกาย และการเคลื่อนไหว

รูปแบบการจัดกิจกรรมพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้
(A Multiple Intelligences Model for Learning)
(เยาเวพา เตชะคุปต์, 2553) หรือรูปแบบ ACACA
สร้างขึ้นสำหรับเป็นรูปแบบในการจัดประสบการณ์
การเรียนรู้ที่พัฒนาพหุปัญญา ประกอบด้วย
5 ขั้นตอน คือ

1. ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้
อย่างมีชีวิตชีวา (Active Learning) การเรียนรู้
ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ คือ การให้
ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
โดยการทดลอง ค้นคว้าในรูปของการเล่นเกม
การปฏิบัติการ การค้นคว้า การปฏิบัติจริง การไป
ทัศนศึกษา การแก้ปัญหา ฯลฯ หรือที่เรียกกันว่า
การเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning) หรือ
การลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้

2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกลุ่มย่อย (Cooperative
Learning) การเรียนรู้ที่ดีที่สุดเกิดจากการที่ผู้เรียน
มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยการเรียนรู้ได้มีส่วนร่วม
ในการเล่นหรือการทำงาน และเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น
หรือจากการทำงานกลุ่ม

3. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้
(Analysis) การเรียนรู้ที่ดี คือ การที่ให้ผู้เรียน

ได้มีโอกาสวิเคราะห์ความรู้สึก ประสบการณ์
ของตนเองขณะที่เรียน ว่าทำอะไร ที่ไหน และเกิด
ความรู้สึกอย่างไร

4. ผู้เรียนสามารถสรุปและสร้างองค์ความรู้
ได้ด้วยตนเอง (Constructivism) การให้ผู้เรียนสรุป
สิ่งที่เรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง หรือที่เรียกว่า
ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จะทำให้การเรียนรู้
นั้นมีความหมายสำหรับผู้เรียนมากกว่าการเรียนรู้
โดยการท่องจำจากตำรา หรือทำแบบฝึกหัด
แต่เพียงอย่างเดียว

5. ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้
ได้อย่างมีความหมาย (Application) การเรียนรู้
ที่แท้จริง คือ การที่ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้นั้น
ไปประยุกต์ใช้กับการแก้ปัญหาหรือกับ สิ่งที่เกิดขึ้น
ในชีวิตจริง

วิธีการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ กระทำในภาคเรียนที่ 2
ปีการศึกษา 2559 โดยจำแนกขอบเขตและ
วิธีดำเนินการวิจัย ออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร บทความ และงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ทฤษฎี
พหุปัญญา รวมทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

2. ประชากรคือนักศึกษาปริญญาตรีภาคปกติ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้
ได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive
Sampling) เป็นนักศึกษาสาขาสาขาวิชาเทคโนโลยี
การศึกษา และคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏกาญจนบุรี ชั้นปีที่ 1 – 5 ที่ลงทะเบียน
เรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ทั้งหมด
จำนวน 205 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบทดสอบวัดพหุปัญญาของผู้เรียนตามแนวทางของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ จำนวน 90 ข้อ (ศักดิ์ชาย ตั้งวรรณวิทย์, 2552) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

4. เก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ติดต่อประสานงานกับผู้สอน เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย และขออนุญาตเก็บข้อมูลจากนักศึกษา

4.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาสาขาวิชา เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จำนวน 5 ชั้นปี ได้

4.3 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

5. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล สถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้ คือ

5.1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ใช้ค่าสถิติเบื้องต้น ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

5.2 การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบว่ามีตัวแปรใดบ้างที่มีผลต่อความสามารถทางการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางพหุปัญญาโดยใช้การทดสอบแบบที (independent samples t- test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA)

5.3 สรุปผลการวิจัยและนำเสนอผลการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความสามารถทางการเรียนรู้ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลตามแนวทางพหุปัญญา 9 ด้าน ของนักศึกษาเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มีผลการวิจัย ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ความสามารถทางการเรียนรู้ ตามแนวทางพหุปัญญาจำแนกตามเพศ ได้ผลการวิจัยดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์ความสามารถทางการเรียนรู้ตามแนวทางพหุปัญญา จำแนกตามเพศ

พหุปัญญา/เพศ	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig.
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
การเคลื่อนไหว	4.28	0.74	4.34	0.80	0.55	0.580
การดำรงอยู่ของชีวิต	3.81	0.66	3.88	0.71	0.74	0.458
ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.11	0.70	3.25	0.69	1.44	0.153
การเข้าใจตนเอง	2.80	0.78	2.96	0.74	1.43	0.155
ด้านภาษา	2.99	0.76	2.94	0.75	0.44	0.658
ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์	3.04	0.73	2.85	0.76	1.79	0.076
ด้านดนตรี จังหวะ	3.05	0.84	2.91	0.84	1.11	0.267
ความเข้าใจธรรมชาติ	2.83	0.91	2.89	0.89	0.42	0.675
ด้านมิติสัมพันธ์	3.13	0.82	3.00	0.78	1.12	0.262

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 1 พบว่า เพศที่ต่างกันของนักศึกษาเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ไม่มีผลต่อความสามารถทางการเรียนรู้ ทั้ง 9 ด้านตามแนวทางพหุปัญญา

1.2 ผลการวิเคราะห์ความสามารถทางการเรียนรู้ตามแนวทางพหุปัญญา จำแนกตามชั้นปี ได้ผลการวิจัยดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2: แสดงการวิเคราะห์ความสามารถทางการเรียนรู้ตามแนวทางพหุปัญญา จำแนกตามชั้นปี

พหุปัญญา/เพศ	ปีที่ 1		ปีที่ 2		ปีที่ 3		ปีที่ 4		ปีที่ 5		F	Sig.
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
การเคลื่อนไหว	4.36	0.80	4.31	0.71	4.34	0.78	4.30	0.77	4.19	0.82	0.28	0.88
การดำรงอยู่ของชีวิต	3.77	0.78	3.84	0.64	3.86	0.62	3.97	0.68	3.93	0.64	1.54	0.70
ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.07	0.66	3.07	0.68	3.25	0.65	3.37	0.68	3.37	0.79	1.91	0.10
การเข้าใจตนเอง	2.77	0.67	2.71	0.75	2.93	0.71	3.11	0.80	3.14	0.89	2.56*	0.04
ด้านภาษา	2.95	0.67	2.73	0.81	3.00	0.74	3.14	0.84	3.19	0.73	2.29	0.06
ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์	2.95	0.65	2.73	0.78	3.00	0.73	3.05	0.90	3.11	0.74	1.58	0.18
ด้านดนตรี จังหวะ	3.03	0.76	2.76	0.83	3.05	0.84	3.05	0.99	3.08	0.90	1.15	0.33
ความเข้าใจธรรมชาติ	2.87	0.80	2.60	0.77	2.99	0.83	3.02	1.05	3.01	1.11	1.73	0.14
ด้านมิติสัมพันธ์	3.07	0.79	2.86	0.78	3.15	0.70	3.16	0.81	3.23	0.99	1.36	0.24

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 2 พบว่า ระดับชั้นปีของนักศึกษาเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีที่กำลังศึกษามีผลต่อความสามารถทางการเรียนรู้ตามแนวทางพหุปัญญา จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการ

เข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพิจารณารายคู่ด้วยวิธี LSD ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3: แสดงการวิเคราะห์ความสามารถทางการเรียนรู้ด้านการเข้าใจตนเอง

ชั้นปี	1	2	3	4	5
1	-				
2	.059	-			
3	.155	.214	-		
4	.341	.400*	.185	-	
5	.367*	.426*	.212	.026	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปีที่มีความแตกต่างกันคือ ชั้นปีที่ 1 กับปีที่ 5 และปีที่ 2 กับปีที่ 4 กับ 5 ความสามารถทางการเรียนรู้ตามแนวทางพุทธิปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง จำแนกระดับชั้นปี พบว่าชั้นปีที่ 1 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญกับปีที่ 5 ที่ระดับ 0.2 และชั้นปีที่ 2

มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญกับปีที่ 4 กับ 5 ที่ 0.03 และ 0.01 ตามลำดับ

1.3. การวิเคราะห์ความสามารถทางการเรียนรู้ตามแนวทางพุทธิปัญญา จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสมได้ผล การวิจัยดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4: แสดงการวิเคราะห์ความสามารถทางการเรียนรู้ตามแนวทางพุทธิปัญญา จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม

พุทธิปัญญา/เพศ	F				F	Sig.
	<2.00	2.00-2.50	2.51-2.99	≥3.00		
การเคลื่อนไหว	3.94	4.52	4.24	4.27	0.88	0.13
การดำรงอยู่ของชีวิต	3.16	3.91	3.81	3.19	2.37	0.07
ด้านมนุษยสัมพันธ์	2.94	3.12	3.11	3.28	1.11	0.34
การเข้าใจตนเอง	2.66	2.80	2.79	3.00	1.37	0.25
ด้านภาษา	2.72	2.93	2.89	3.06	0.88	0.44
ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์	2.66	2.91	2.91	3.00	0.55	0.64
ด้านดนตรี จังหวะ	2.74	2.96	2.96	3.02	0.23	0.87
ความเข้าใจธรรมชาติ	2.50	2.79	2.86	2.92	1.54	0.65
ด้านมิติสัมพันธ์	2.50	3.02	3.03	3.15	1.38	0.24

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 4 พบว่า เกรดเฉลี่ยสะสมที่ต่างกันของนักศึกษาเทคโนโลยี การศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัย

ราชภัฏกาญจนบุรี ที่กำลังศึกษาไม่มีผลต่อความสามารถทางการเรียนรู้ตามแนวทางพุทธิปัญญา

2. ผลวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามกลุ่มพุทธิปัญญา 3 กลุ่ม

ของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและ
คอมพิวเตอร์ศึกษา ได้ผลดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้
ตามแนวทางพหุปัญญา จำแนกตามเพศ ได้ผลการวิจัย
ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางพหุปัญญา จำแนกตามเพศ

กลุ่มพหุปัญญา/เพศ	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig.
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
กลุ่มการวิเคราะห์	3.03	0.73	2.90	0.74	0.18	0.240
กลุ่มพินิจพิจารณา	3.41	0.55	3.49	0.67	1.03	0.302
กลุ่มปฏิสัมพันธ์	3.63	0.54	3.73	0.16	1.17	0.243

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 5 พบว่า
เพศที่ต่างกันของนักศึกษาไม่มีผลต่อกิจกรรม
การเรียนรู้ตามแนวทางพหุปัญญาทั้ง 3 กลุ่ม

2.2 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้
ตามแนวทางพหุปัญญาจำแนกตามชั้นปีได้ผลการวิจัย
ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางพหุปัญญา จำแนกตามชั้นปี

กลุ่มพหุปัญญา/เพศ	ปีที่ 1		ปีที่ 2		ปีที่ 3		ปีที่ 4		ปีที่ 5		F	Sig.
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
กลุ่มการวิเคราะห์	2.98	0.65	2.74	0.77	3.02	0.73	3.08	0.88	3.13	0.73	1.75	0.14
กลุ่มพินิจพิจารณา	3.43	0.59	3.33	0.54	3.53	0.49	3.56	0.62	3.52	0.64	1.15	0.35
กลุ่มปฏิสัมพันธ์	3.63	0.59	3.62	0.57	3.71	0.55	3.79	0.57	3.75	0.61	0.63	0.64

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 6 พบว่า
ระดับชั้นปีที่แตกต่างกันของนักศึกษาไม่มีผล
ต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางพหุปัญญา
ทั้ง 3 กลุ่ม

2.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้
ตามแนวทางพหุปัญญาจำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม
ได้ผลการวิจัยดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7: แสดงการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางพหุปัญญา จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม

กลุ่มพหุปัญญา/เพศ	$\bar{X}$				F	Sig.
	<2.00	2.00-2.50	2.51-2.99	≥3.00		
กลุ่มการวิเคราะห์	0.67	0.75	0.77	0.73	0.54	0.65
กลุ่มพินิจพิจารณา	0.53	0.70	0.46	0.53	0.92	0.43
กลุ่มปฏิสัมพันธ์	0.45	0.64	0.56	0.56	1.72	0.63

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 7 พบว่า เกรดเฉลี่ยสะสมที่แตกต่างกันของนักศึกษาไม่มีผลต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางพหุปัญญา ทั้ง 3 กลุ่ม

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า เพศไม่มีผลต่อความสามารถทางการเรียนรู้ตามแนวทางพหุปัญญาของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ทั้ง 9 ด้าน ระดับชั้นปีของนักศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา และคอมพิวเตอร์ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ที่กำลังศึกษา มีผลต่อความสามารถทางการเรียนรู้ตามแนวทางพหุปัญญา จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเกรดเฉลี่ยสะสม ของนักศึกษาเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ที่กำลังศึกษาไม่มีผลต่อความสามารถทางการเรียนรู้ตามแนวทางพหุปัญญา ผลการวิเคราะห์ กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวพหุปัญญาของนักศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และคอมพิวเตอร์ศึกษา พบว่า เพศระดับชั้นปี และเกรดเฉลี่ยสะสมไม่มีผลต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางพหุปัญญาทั้ง 3 กลุ่ม

ความสามารถทางการเรียนรู้ตามแนวทางพหุปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง จำแนกระดับ

ชั้นปีพบว่าชั้นปีที่ 1 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญกับปีที่ 5 ที่ระดับ 0.2 และชั้นปีที่ 2 มีความแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญกับปีที่ 4 กับ 5 ที่ 0.03 และ 0.01 ตามลำดับ

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ (สันติศักดิ์ ผาผาย, 2546: 15) การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ปฏิบัติการทดลองประกอบอาหารตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ มีความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้าน ได้แก่ ความสามารถทางด้านภาษา ความสามารถทางด้านตรรกะ และคณิตศาสตร์ ความสามารถทางด้านมิติสัมพันธ์ ความสามารถทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ความสามารถทางด้านดนตรีและจังหวะ ความสามารถทางด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล ความสามารถทางด้านความเข้าใจตนเอง และความสามารถทางด้านธรรมชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกช่วงของการเปรียบเทียบ และความสามารถทางพหุปัญญามีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้นตลอดทุกช่วงเวลาของการจัดประสบการณ์ และงานวิจัย

เรื่องการพัฒนาวัตุดิบปัญหาสำหรับผู้เรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (อัญชลี ศรีกลชาญ, 2547)
การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบวัตุดิบปัญหา
เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวัตุดิบปัญหาสำหรับผู้เรียน
มัธยมศึกษาตอนต้นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามทฤษฎี
ปัญหาของการคิดเนอร์ 8 ด้าน จากการวิจัยพบว่า
แผนการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ
ที่น่าพอใจ ซึ่งได้จากการที่ผู้เรียนที่มีความก้าวหน้า
ทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 65 ผู้เรียนส่วนใหญ่
มีความพอใจในการเรียนคณิตศาสตร์ตามแนวทฤษฎี
ปัญหาในระดับมากไม่แตกต่างกันซึ่งหมายความว่า
การเรียนรู้ตามทฤษฎีปัญหาช่วยให้ผู้เรียนมีความ
คงทนในการเรียนรู้

จากผลการวิจัยวิเคราะห์ความสามารถ
ทางการเรียนรู้พบว่า นักศึกษามีความถนัดด้านการ
เข้าใจตนเอง ซึ่งสามารถจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา
ความสามารถตามความถนัดได้ ดังนี้

ด้าน การเข้าใจตนเอง (Intrapersonal
Intelligence) มีความสามารถทางด้านความสามารถ
ในการเข้าใจผู้อื่นทั้งด้านความรู้สึก นึกคิด อารมณ์
การรู้จักตระหนักรู้ในตนเอง และสามารถประพฤติตน
ได้ด้วยตนเอง มีความถนัดทางด้านช่างสังเกตและการ
ปฏิบัติเพื่อสนองตอบอารมณ์ ความรู้สึก และ
บุคลิกภาพของผู้อื่น ควรจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา
ความสามารถ เช่น การให้ทำงานร่วมกัน
การปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อน การเรียนรู้แบบมี
ส่วนร่วม การจำลองสถานการณ์ บทบาทสมมุติ
การเรียนรู้สู่ชุมชน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. (2551). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ:
สทศกรณการเกษตรแห่งประเทศไทย.

ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำไป
สร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปัญหา
จัดเนื้อหาและสื่อสารการเรียนรู้ของแต่ละหัวข้อ
ให้ตรงกับกลุ่มความถนัดในด้านต่าง ๆ โดยการสร้าง
เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาสาขาวิชา
เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา
เพื่อจะได้เป็นการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา
ให้มีประสิทธิภาพ และผลการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้นต่อไป
โดยมุ่งหวังว่าระบบที่จะพัฒนาขึ้นจากผลการวิจัยครั้งนี้
จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา
ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เกิดความคงทน
ทางการเรียนรู้ที่สูง และมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาความสามารถทางการเรียนรู้
ตามแนวทางปัญหาของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์
ของนักศึกษาทุกสาขาวิชา เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ได้สอดคล้องกับความถนัดของผู้เรียนแต่ละสาขาวิชา
2. ควรแบ่งกลุ่มปัญหาในกลุ่มที่ไม่ถนัด
ในกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านที่ไม่
ถนัดให้ผู้เรียนมีความถนัดเพิ่มมากขึ้น
3. ทฤษฎีปัญหาที่กล่าวถึงปัญหาแต่ละด้าน
มีความลึกซึ้งหลายระดับ ซึ่งในบางเรื่องอาจต้องมี
ผู้เชี่ยวชาญ หรือมีความรู้เฉพาะดูแลในบางกิจกรรม
เช่น ดนตรี การเคลื่อนไหว และธรรมชาติวิทยา
 เป็นต้น ซึ่งสามารถทำการวิจัยมุ่งเน้นด้านใดด้านหนึ่ง
ของปัญหาโดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ

- กิดานันท์ มลิทอง. (2548). **เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รสสุคนธ์ มกรมณี. (2556). **ครูไทยกับ ICT**. ค้นเมื่อ เมษายน 24, 2560, จาก <https://www.academia.edu/RegisterToDownload#Download>
- วาริรัตน์ แก้วอุไร และคณะ. (2546). **การพัฒนารูปแบบการปฏิรูประบบกระบวนการเรียนรู้**. ค้นเมื่อ เมษายน 24, 2560, จาก <http://dric.nrct.go.th/Search/SearchDetail/136464>
- ศักดิ์ชาย ตั้งวรรณวิทย์. (2552). **รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมแบบอิเล็กทรอนิกส์กับพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางพหุปัญญา** วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ค้นเมื่อ กรกฎาคม 1, 2561, จาก http://dcms.thailis.or.th/tdc/dccheck.php?Int_code=52&Reclid=22046&obj_id=185055&showmenu=no&userid=0
- สันติศักดิ์ ฝาผาย. (2546). **การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2553). **การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ในบริบทของสังคมไทย**. วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2(1), 137. ค้นเมื่อ กรกฎาคม 1, 2560, จาก <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/swurd/article/view/2695>
- อัญชลี ศรีกลชาญ. (2547). **การพัฒนาแบบวัดพหุปัญญาสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น**. ค้นเมื่อ กรกฎาคม 5, 2560, จาก <https://tci-thaijo.org/index.php/RMCS/article/view/46793>
- Gardner, H. (2002). **Interpersonal Communication amongst Multiple Subjects: A Study in Redundancy**. Massachusetts: American Academy of Arts & Sciences.
- Mckenzie, W. (2005). **Multiple Intelligence and Instructional Technology** (2nd ed.). Massachusetts: International Society for Technology in Education (ISTE).

ข้อกำหนดการเขียนต้นฉบับใน “วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี”

คำแนะนำการเขียนต้นฉบับ

“วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี” กำหนดออกเป็น ราย 6 เดือน (มกราคม-มิถุนายน และกรกฎาคม-ธันวาคม) วัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่บทความทางวิชาการ ได้แก่ บทความวิจัย (research article) บทความวิชาการปริทรรศน์ (review article) บทความวิจัยสื่อสารอย่างสั้น (short communication) และบทความวิชาการ ให้แก่ครู อาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย และนักศึกษาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และแนวคิดระหว่างนักวิจัย นักวิชาการ และผู้สนใจ

ผลงานทางวิชาการจะต้องไม่เคยลงพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่น

กำหนดการรับพิจารณาบทความ

- กำหนดระยะเวลาส่งต้นฉบับ
  - ฉบับที่ 1 ส่งบทความระหว่างเดือนมกราคม-เมษายน
  - ฉบับที่ 2 ส่งบทความระหว่างเดือนกรกฎาคม-กันยายน
- บทความ **เปิดรับจากบุคคลภายใน และบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี** โดยผู้สมัครต้องชำระค่าธรรมเนียมในการลงวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี บทความละ 2,000 บาท
- มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี **จะรับพิจารณาบทความต่อเมื่อผู้สมัครได้ชำระค่าธรรมเนียมในการลงวารสารวิชาการ ให้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เป็นที่เรียบร้อยแล้วเท่านั้น**
- ในกรณีที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาบทความแล้ว แต่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด เจ้าของบทความต้องรับผิดชอบในการจ่ายค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิ เงินค่าธรรมเนียมในการสมัครลงวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จะไม่คืนให้แก่ผู้สมัคร

หมายเหตุ การโอนเงิน ให้โอนเข้าบัญชีธนาคารกรุงไทย สาขากาญจนบุรี ชื่อบัญชี “วารสารวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี” เลขที่ 713-0-6 3225-9 พร้อมส่งหลักฐานการโอนเงินไปยัง สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี 70 หมู่ที่ 4 ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี 71190 หรือทางโทรสารหมายเลข 0 3453 4030 และโทรสอบถามที่หมายเลข 0 3453 4030

การเตรียมต้นฉบับ (ท่านสามารถดาวน์โหลดรูปแบบการเขียนบทความได้ที่ www.kru.ac.th/journal/)

มหาวิทยาลัยได้กำหนดรูปแบบการเขียนบทความที่จะลงวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัย ดังนี้

1. การจัดเค้าโครงหน้ากระดาษ ขนาด A4 จำนวนไม่เกิน 10 หน้า
2. กรอบของข้อความหน้ากระดาษ ระยะของหน้ากระดาษในแต่ละหน้ากำหนดดังนี้
  - ระยะขอบบน 1.25 นิ้ว , ระยะขอบล่าง 1.0 นิ้ว
  - ระยะขอบซ้าย 1.25 นิ้ว , ระยะขอบขวา 1.0 นิ้ว
3. การใช้แบบตัวอักษรและการจัดหน้า มีรายละเอียดดังนี้
  - 3.1 ตัวอักษรใช้แบบ TH Sarabun PSK เท่านั้นตลอดทั้งบทความ
  - 3.2 หมายเลขหน้า อยู่ด้านขวาล่าง
  - 3.3 การย่อหน้า ส่วนปก (บทคัดย่อ, Abstract) ย่อ 7 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 8 ส่วนเนื้อหา ย่อ 4 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 5
4. รายละเอียดต่าง ๆ ของบทความกำหนดดังนี้
  - 4.1 ชื่อเรื่อง (Title)
    - ภาษาไทย กำหนดขีดขอบซ้าย ขนาด 18 พอยต์ , ตัวหนา
    - ภาษาอังกฤษ (ตัวพิมพ์ใหญ่) กำหนดขีดขอบซ้าย ขนาด 18 พอยต์ , ตัวหนา
  - 4.2 ชื่อผู้พิมพ์ (Author)
    - ชื่อผู้พิมพ์ ลำดับที่ 1 ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กำหนดขีดขอบซ้าย, ขนาด 14 พอยต์ , และชื่อผู้พิมพ์ลำดับถัดไป (ถ้ามี) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ด้วยตัวธรรมดา
    - ชื่อหน่วยงานของผู้พิมพ์ทุกลำดับ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กำหนดขีดขอบซ้าย, ขนาด 14 พอยต์, ตัวธรรมดาเช่น นักศึกษาระดับ.....สาขา.....มหาวิทยาลัย.....หรือ
อาจารย์.....สาขา.....มหาวิทยาลัย.....
  - 4.3 บทคัดย่อ (Abstract)
    - 1) บทคัดย่อ และ Abstract กำหนดวางไว้ขีดซ้าย, ขนาด 14 พอยต์, ตัวหนา
    - 2) เนื้อความของบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Abstract) บรรทัดแรกจัดย่อหน้า โดยเว้นระยะจากขอบซ้าย 0.50 นิ้ว ขนาด 14 พอยต์, ตัวธรรมดา และบรรทัดต่อไปกำหนดขีดซ้าย
  - 4.4 คำสำคัญ (Keyword) ระบุภาษาไทย ขนาดตัวอักษร 14 พอยต์, ตัวหนา ขีดขอบซ้าย เลือกลงคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบทความ

5. เนื้อหา

5.1 รายงานการวิจัย ส่วนของเนื้อหาทั้งหมด ควรประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

- 1) บทนำ
- 2) วัตถุประสงค์
- 3) ขอบเขตของการวิจัย
- 4) วิธีดำเนินการวิจัย
  - การเก็บรวบรวมข้อมูล
  - การวิเคราะห์ข้อมูล
- 5) ผลการวิจัย
- 6) สรุปและอภิปรายผล
- 7) ข้อเสนอแนะ
- 8) เอกสารอ้างอิง

5.2 บทความวิชาการ ควรประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

- 1) บทนำ
- 2) สาระประเด็นต่าง ๆ
- 3) สรุปผลและอภิปรายผล
- 4) เอกสารอ้างอิง

ชื่อหัวข้อ กำหนดขีดซ้าย ขนาด 14 พอยต์ , ตัวหนา

ส่วนของเนื้อความ กำหนดขีดซ้าย ขนาด 14 พอยต์, ตัวธรรมดา แบ่งเป็น 2 คอลัมน์ (ระยะห่างระหว่างคอลัมน์ 0.75 ซม. หรือ 0.3 นิ้ว)

6. ภาพประกอบ เช่น ภาพถ่าย แผนภูมิ ตารางภาพจะต้องชัดเจน (ถ้าเป็นตารางใหญ่พิมพ์แบบเต็มขอบ) แสดงเนื้อหาสำคัญของเรื่อง ภาพถ่ายควรเป็นภาพขาว – ดำ มีคำอธิบายภาพประกอบ
7. เอกสารอ้างอิง/References

เรียงลำดับชื่อผู้แต่งจาก ก-ฮ ตามลำดับ (ในกรณีที่เอกสารอ้างอิงเป็นภาษาไทย) แล้วตามด้วยนามสกุลผู้แต่งจาก A-Z (ในกรณีที่เอกสารอ้างอิงเป็นภาษาไทย)

หมายเหตุ นักศึกษาที่ส่งบทความวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ หรือวารสารนิพนธ์ จะต้องมีการรับรองจากประธาน หรือกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์หลักให้พิจารณา ลงพิมพ์เผยแพร่

การส่งต้นฉบับ

โปรดส่งต้นฉบับเพื่อการพิจารณาลงตีพิมพ์เผยแพร่ใน “วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี” จำนวน 1 ชุด พร้อม CD จำนวน 1 แผ่น พร้อมแนบใบสมัครส่งบทความเพื่อลงตีพิมพ์บทความวิจัย (research article) ส่งมาตามที่อยู่ด้านล่างนี้

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

70 หมู่ 4 ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง

จังหวัดกาญจนบุรี 71190

(โทรศัพท์ 0-3453-4-030, 0-3453-4059-60 ต่อ 211 โทรสาร 034 534 030)

On line : www.kru.ac.th/journal/

Email : krujournal@hotmail.com

ผลงานของท่านจะได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชา ถ้ามีส่วนที่ต้องปรับปรุงแก้ไข กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ท่านทราบเพื่อการปรับปรุงแก้ไข เมื่อผู้เขียนได้แก้ไขความถูกต้องของบทความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วบทความจะต้องผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากกองบรรณาธิการแล้วเท่านั้นจึงจะนำมาตีพิมพ์ในวารสาร หลังการจัดพิมพ์แล้วเสร็จ ท่านจะได้รับวารสารจำนวน 1 ฉบับ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความประจำฉบับ

1	ศ.เกียรติคุณ ดร.นิพนธ์	ศุขปรีดี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2	ศ.ดร.อุทิศ	ศิริวรรณ	ผู้ทรงคุณวุฒิ
3	รศ.ดร.นพพร	จันทร์นำชู	มหาวิทยาลัยศิลปากร (พระราชวังสนามจันทร์)
4	รศ.ดร.วาณี	ชัยวัฒน์สิน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5	ผศ.ดร.สุภาวณีย์	อมรจิตสุวรรณ	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
6	ผศ.ดร.กิจจา	จิตรภรณ์มย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
7	ผศ.ดร.สุขศิริ	ประสมสุข	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
8	ผศ.ดร.หทัยชนก	บัวเจริญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
9	ผศ.ดร.มณฑา	ทรงศิริ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
10	ผศ.ดร.อานนท์	วันลา	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
11	ผศ.ดร.มณฑา	จำปาเหลือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
12	ผศ.ดร.รังรอง	งามศิริ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
13	ผศ.ดร.แสงโสม	ตั้งสินพูลเพิ่ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
14	ผศ.ดร.อิราวัฒน์	ชมระกา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
15	ผศ.ดร.เสนีย์	พวงยานี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
16	ผศ.ดร.พงษ์ศักดิ์	รวมชมรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
17	ผศ.ดร.สุวีวรรณ	แจ้งจิตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
18	ผศ.ดร.ธง	บุญเรือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
19	ผศ.เชิดชาย	ดวงภมร	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
20	ผศ.โชคดี	นพวรรณ	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
21	ผศ.ปราชัญญ์	ปรัชญาพันธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
22	ผศ.เกรียงศักดิ์	ทวีวัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
23	ผศ.สุนิสา	โพธิ์พรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
24	ผศ.มานพ	ประธรรมสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
25	ดร.โหมยง	โต๊ะทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
26	ดร.มธุรส	ปราปไพรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Journal of Kanchanaburi Rajabhat University

ความเป็นมา

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เป็นวารสารทางวิชาการ เริ่มออกฉบับแรกเมื่อปี พ.ศ. 2555 โดยอยู่ในความดูแลของบัณฑิตวิทยาลัย ต่อมาปี พ.ศ. 2556 ได้โอนมาให้สถาบันวิจัยและพัฒนา เป็นผู้ดำเนินงาน จนกระทั่งวารสารมีอายุครบ 3 ปี จึงส่งเข้ารับการประเมินคุณภาพวารสาร รอบที่ 3 (พ.ศ. 2558-2562) ผลการประเมินคุณภาพวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ได้รับการรับรองคุณภาพจัดอยู่ในฐานดัชนีวารสารไทย เป็นวารสารระดับชาติ กลุ่มที่ 2 ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีอายุ 5 ปี จนถึง ปี พ.ศ. 2562

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่และส่งเสริมการนำผลการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ และด้านเทคโนโลยีและด้านสังคมศาสตร์ ไปใช้ในการพัฒนาสังคมและประเทศ
2. เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมบทความทางวิชาการที่น่าสนใจและมีคุณค่าทางด้านวิทยาศาสตร์ และด้านเทคโนโลยี และด้านสังคมศาสตร์
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ทางวิชาการระหว่าง นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และบุคคลทั่วไป

นโยบาย

บทความที่เสนอตีพิมพ์ต้องเป็นบทความที่มีคุณค่าทางวิชาการเป็นบทความที่เสนอถึงความคิดหรือหลักการใหม่ที่เป็นไปได้และมีทฤษฎีประกอบสนับสนุนอย่างเพียงพอ หรือเป็นบทความทางวิชาการที่น่าสนใจมีประโยชน์ต่อนักศึกษาและนักวิจัย โดยผู้เขียนเป็นผู้รวบรวมและเรียบเรียงเอง

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน และฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม

การเผยแพร่ มอบให้ห้องสมุดสถาบันการศึกษาและหน่วยงานของรัฐ และทางเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

สถานที่ติดต่อ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
70 ม. 4 ถ.กาญจนบุรี-ไทรโยค ต.หนองบัว อ.เมือง จ.กาญจนบุรี 71190
โทร. 0-3453-4031 0-3453-4059-60 ต่อ 211 โทรสาร 0-3453-4030
สมัครออนไลน์ที่ <http://kru.ac.th/journal/>

บทความที่ส่งตีพิมพ์ในวารสารเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

จัดพิมพ์โดย ร้านราชการ 39/6 ซอยโรงน้ำแข็ง ถ.แสงชูโต ต.บ้านใต้
อ.เมือง จ.กาญจนบุรี 71000 (RAJAKAN 081-941-2356)

Journal of Kanchanaburi Rajabhat University

ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2561

บทความรับเชิญ

การพัฒนาตัวแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคเกษตรกรรมพื้นฐาน.....	139
ของจังหวัดเพชรบุรี เฉลียว บุรีภักดิ์ และกอบกุล วิศิษฏ์สรรค์ศักดิ์	

บทความวิชาการ

นวัตกรรมการท่องเที่ยวยุคดิจิทัล	148
ณภัทร ญาโนภาส	
พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. 2560 กับการพัฒนาที่ยั่งยืน.....	158
ทรงวุฒิ สารสาริน และเสาวมางค์ บุญญภัทโร	

บทความวิจัย

การพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย	170
ศิริพันธ์ รูปเทวิน รังรอง งามศิริ และจริยาภรณ์ สกุลพราหมณ์	
การพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ของสบู่ยี่ห้อ Kefir Beauty เพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย.....	182
วรรณช จันทร	
การศึกษาผลการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกปฏิบัติ เรื่องพื้นฐานการวัดทางไฟฟ้าของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	193
ในพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี สุริยาวิฑูร เสาวคนธ์	
การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาตามการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ในรายวิชา	207
หลักการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ สายหยุด ภูปุย	
องค์ประกอบการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่ยุค “สังคมสูงวัย” ในจังหวัดราชบุรี.....	216
สุจิตรา ผ่องพรมราช	
สภาพและปัญหาการสอนพลศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษารัฐบาลจังหวัดกาญจนบุรี.....	233
ทศพร กานติมาอัศจรรย์ และเพิ่มพร บุญพวงษ์	
แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเทพราชจังหวัดฉะเชิงเทรา.....	246
กิตติวงศ์ สาสวด	
การบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียน	257
ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี ตามแนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัล นพดล สงวนพันธ์	
ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.....	270
พิทักษ์พงษ์ คมพุดซา	
การวิเคราะห์ความสามารถทางการเรียนรู้ตามแนวทางพหุปัญญาของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา.....	283
พจนีย์ สุขชานา	